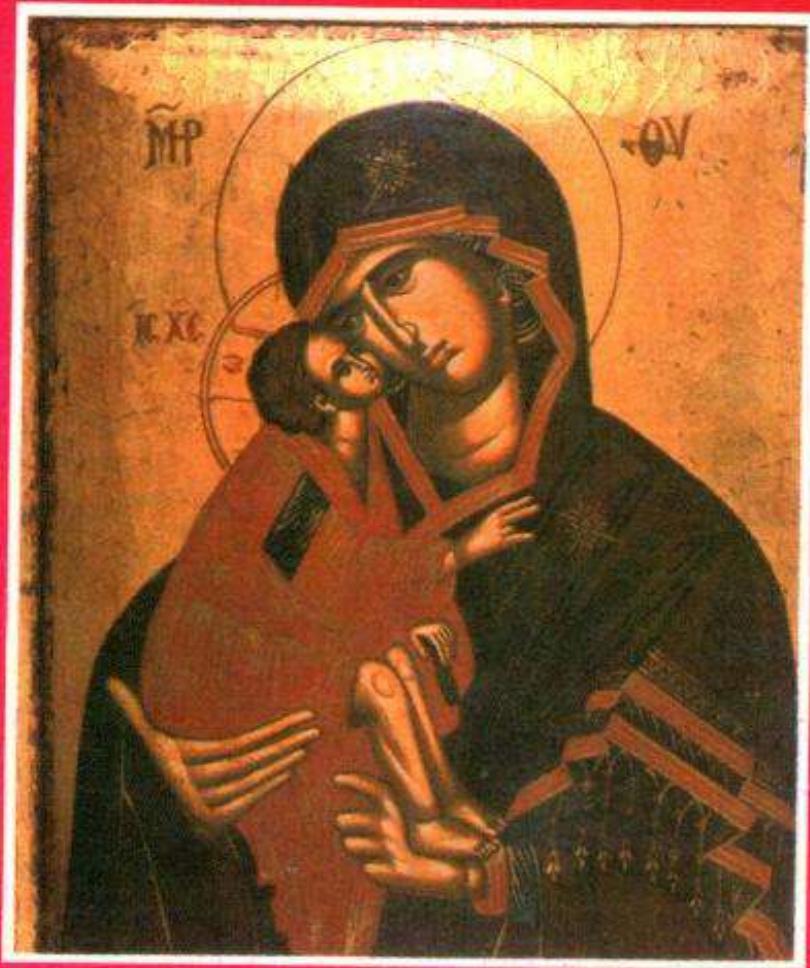

ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ - ΜΑΡΙΑ ΝΤΕ ΜΟΝΦΟΡ

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ
ΤΗΣ ΑΛΗΘΙΝΗΣ
ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ

**ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ
ΤΗΣ ΑΛΗΘΙΝΗΣ
ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ**

Η παρούσα έκδοση χορηγήθηκε από την
Sociedad Internacional Grignion de Montfort
Palau 3 - 08002 Barcelona.

ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ·ΜΑΡΙΑ ΝΤΕ ΜΟΝΦΟΡ

**ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ
ΤΗΣ ΑΛΗΘΙΝΗΣ
ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ**

**«ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ
ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ
ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ»**

Μετάφραση:
Φανής Παπαγεωργίου

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΛΟΥ ΤΥΠΟΥ
1992

Πρόλογος

Μεταξύ των συγγραμμάτων του Αγίου Λουδοβίκου-Μαρία ντε Μονφόρ εξαιρετική θέση κατέχει η Πραγματεία της Αληθινής Ευλάβειας στην Παναγία. Ο ίδιος ο Ἅγιος πρόβλεψε την επιτυχία του έργου και, για να το πούμε απλά, τον πόλεμο που ο διάβολος θα του έκανε. Ἡξερε ότι δε θα γνωριζόταν ούτε θα δημοσιευόταν για πολλά χρόνια μετά το θάνατό του, και πέρασε από αυτόν τον κόσμο στην ουράνια δόξα αφήνοντας στη φροντίδα της Παναγίας την ημέρα και το έτος της δημοσίευσης.

Όπως η Οραματίστρια της Λούρδης πήρε στον τάφο το μυστικό που της είχε αποκαλύψει η Παναγία, έτσι και ο Γκρινιόν ντε Μονφόρ αναπαύθηκε εν ειρήνη με την ελπίδα αναμμένη. Το μυστικό της Λούρδης πέθανε με τη Βερναδέτη, η ελπίδα του Γκρινιόν έγινε πραγματικότητα όταν η Παναγία το θέλησε.

Το παρόν πολύτιμο βιβλίο ακολουθεί το δρόμο της ελπίδας. Κρυμμένο στα ράφια κάποιας βιβλιοθήκης, περιμένει την κατάλληλη στιγμή να βρεθεί στα χέρια ενός αναγνώστη. Δεν βιάζεται, ούτε απαιτεί να το διαβάσουν.

Αναμένει καρτερικά, αλλά σίγουρα, την επιτυχία. Κανείς δεν το διαβάζει χωρίς όφελος. Και κάθε αναγνώστης γίνεται απόστολός του.

Τώρα το κρατάς κι εσύ, αναγνώστη. Σκέψου ότι το διάβασε και ο Πάπας Ιωάννης Παύλος Β', ο οποίος επηρεάστηκε τόσο, ώστε έκανε «σκοπό» της ζωής του το «*totus tuus*» (=ολοκληρωτικά δικός σου).

Ο Γκρινιόν ντε Μονφόρ έγραψε την *Πραγματεία της Αληθινής Ευλάβειας* στην Παναγία στο τέλος της ζωής του. Ήταν η σύνθεση των στοχασμών του πάνω στη ζωή της Παναγίας. Πρέπει κι εμείς, μελετώντας αυτό το βιβλίο, να βάλουμε σταθερές βάσεις στην ευλάβειά μας και, εφαρμόζοντας τα όσα ο Γκρινιόν διδάσκει, να οικοδομήσουμε το «δικό μας» Μαριανό Προσκυνητήριο.

Πάρτο, λοιπόν, αναγνώστη και διάβασέ το με την ίδια αγάπη που αυτό γράφτηκε. Θα μάθεις να είσαι ένας καλός γυιός της Παναγίας, θα επηρεαστείς από τη μητρική της αγάπη, θα επιθυμήσεις να είσαι κι εσύ «ολοκληρωτικά δικός της», θα γίνεις περισσότερο αδελφός του Ιησού, θα καταλήξεις να είσαι αληθινός δούλος της Μητέρας, που αυτή πρώτη ονόμασε τον εαυτό της «Δούλη του Κυρίου». Και θα την αγαπήσεις αποφασιστικά, σταθερά και για πάντα.

S.I.G.M.

I. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΜΕ ΤΗΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΕΙΠΑΡΘΕΝΟ

Α' ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΑΡΙΑ

[1] Είναι διά της Αειπαρθένου Μαρίας που ο Ιησούς Χριστός ήλθε στον κόσμο, και είναι δι’ αυτής που οφείλει να βασιλεύει στον κόσμο.

[2] Η Μαρία υπήρξε πολύ αφανής στη ζωή της. Γι’ αυτό αποκαλείται από το Πνεύμα το ‘Άγιο και την Εκκλησία: «Μητέρα αφανής και κρυφή». Η ταπεινωσύνη της ήταν τόσο βαθιά, που ό,τι επιθυμούσε πιο έντονα και συνεχώς στη γη ήταν να μένει αφανής και προς τον εαυτό της και προς κάθε άλλο πλάσμα, ώστε μόνος ο Θεός να την γνωρίζει.

[3] Ο Θεός εισάκουσε τις ικεσίες της να την κρύψει, να την πτωχήνει και να την ταπει-

νώσει και ευαρεστήθηκε να την καλύψει με μυστικότητα στη σύλληψή της, στη γέννησή της, στη ζωή της, στα μυστήριά της, στην ανάστασή της και στη μετάστασή της, και απέναντι σχεδόν σε κάθε ανθρώπινο πλάσμα. Οι ίδιοι οι γονείς της δεν την εγνώριζαν, και οι άγγελοι αναρωτιόντουσαν συχνά μεταξύ τους: «Ποια είναι αυτή;»¹ Γιατί ο 'Υψιστος της την έκρυβε. 'Η αν τους απεκάλυπτε κάτι, τους έκρυβε περισσότερα.

[4] Ο Θεός-Πατέρας συγκατατέθηκε ώστε να μην κάνει κανένα θαύμα στη ζωή της, τουλάχιστον φανερά, αν και της είχε δώσει τη δυνατότητα. Ο Θεός-Υιός συγκατατέθηκε να μην ομιλήσει σχεδόν καθόλου, αν και της είχε μεταδώσει τη σοφία του. Ο Θεός-Πνεύμα 'Αγιον συγκατατέθηκε ώστε οι Απόστολοι και οι Ευαγγελισταί να μη την αναφέρουν παρά ελάχιστα, και όσο ήταν αναγκαίο για να γίνει γνωστός ο Ιησούς Χριστός, παρ' όλο που υπήρξε η πιστή Νύμφη του.

[5] Η Μαρία είναι το εξαίσιο αριστούργημα του Υψίστου, του οποίου τη γνώση και την

---

1. 'Ασμ. 3,6 - 8,5.

κατοχή επεφύλαξε για τον εαυτό του. Η Μαρία είναι η Μητέρα η θαυμαστή του Υιού, που ευαρεστήθηκε να την ταπεινώσει και να την κρύψει κατά τη διάρκεια της ζωής της, για να προστατεύσει την ταπεινωσύνη της, ονομάζοντάς την «γυναίκα»², σαν μια ξένη, αν και στην καρδιά του την εκτιμούσε και την αγαπούσε περισσότερο από όσο όλους τους αγγέλους και τους ανθρώπους. Η Μαρία είναι η πηγή, η σφραγισμένη και η Νύμφη η πιστή του Αγίου Πνεύματος, όπου μόνο εκείνο εισέρχεται. Η Μαρία είναι το άδυτον και η ανάπauη της Αγίας Τριάδος, όπου ο Θεός βρίσκεται πιο μεγαλόπρεπα και θεϊκά παρά σε κάθε άλλο μέρος του σύμπαντος, χωρίς να εξαιρέσουμε την κατοικία του στα χερουβείμ και στα σεραφείμ. Και δεν επιτρέπεται σε κανένα πλάσμα, οσοδήποτε αγνό κι αν είναι, να εισέλθει εκεί χωρίς ένα μεγάλο προνόμιο.

[6] Λέγω μαζί με τους αγίους: Η θεϊκή Μαρία είναι ο επίγειος παράδεισος του νέου Αδάμ, όπου εσαρκώθηκε με την ενέργεια του Αγίου Πνεύματος, για να εκτελέσει εκεί θαύματα ακατανόητα. Είναι ο μεγάλος και θεϊκός

---

2. Ιωάν. 2,4 - 19,26.

κόσμος του Θεού, όπου υπάρχουν κάλλη και θησαυροί άφατοι. Είναι το μεγαλείο του Υψίστου, όπου έκρυψε, όπως μέσα στα σπλάγχνα του, τον μονογενή Υιό του, και «ἐν αὐτῷ» ό, τι υπάρχει το πιο εξαίσιο και το πιο πολύτιμο. Ω! ω! τι πράγματα μεγάλα και απόκρυφα αυτός ο Θεός ο παντοδύναμος ἔκαμε μέσα σ' αυτό το θαυμαστό πλάσμα, όπως το ίδιο είναι υποχρεωμένο να το ειπεί, παρά τη βαθιά ταπεινωσύνη του: «Ἐμεγαλούργησε εἰς εμέ ο δυνατός»³. Ο κόσμος δεν τα γνωρίζει, γιατί είναι ανίκανος και ανάξιος.

[7] Οι άγιοι είπαν πράγματα θαυμάσια γι' αυτή την πολιτεία του Θεού, και ποτέ δεν ἤσαν τόσο εύγλωττοι και τόσο ευχαριστημένοι, όπως οι ίδιοι ομολογούν, παρά όταν τα ανέφεραν. Μετά από αυτό, αναφωνούν ότι το ύψος των αξιομισθιών της, που τις ύψωσε μέχρι το θρόνο της Θεότητας, δεν μπορεί να φανεί. 'Οτι το πλάτος της αγάπης της που το εξέτεινε πέρα από την ἔκταση της γης, δεν μπορεί να μετρηθεί. 'Οτι το μεγαλείο της δύναμής της που φθάνει ακόμη και μέχρι ένα Θεό, δεν μπορεί να εννοηθεί. Και, τέλος, ότι

---

3. Λουκ. 1, 49.

το βάθος της ταπεινοφροσύνης της και όλων των αρετών της και των χαρίτων της, που είναι ένα βάραθρο, δεν μπορεί να βυθομετρηθεί. Ω ύψος ακατανόητο! Ω πλάτος ανείπωτο! Ω μεγαλείο ακαταμέτρητο! Ω άβυσσος ανεξερεύνητη!

[8] Κάθε μέρα, από τη μια άκρη της γης μέχρι την άλλη, στα ύψη των ουρανών, στα βάθη των αβύσσων, τα πάντα κηρύττουν, τα πάντα εκθειάζουν την αξιοθαύμαστη Μαρία. Οι εννέα χοροί των αγγέλων, οι άνθρωποι όλων των φύλων, ηλικιών, θρησκειών, κοινωνικών καταστάσεων, καλοί και κακοί, μέχρι και των διαβόλων, είναι υποχρεωμένοι να την αποκαλούν μακαρία, εκούσια ή ακούσια, από τη δύναμη της αλήθειας. 'Ολοι οι άγγελοι στους ουρανούς της φωνάζουν αδιάκοπα, όπως λέγει ο Άγιος Μποναβεντούρας: «Αγία, αγία, αγία, Μαρία, Θεού Μητέρα και Παρθένα!», και της προσφέρουν εκατομμύρια των εκατομμυρίων φορές την ημέρα τον αγγελικό Χαιρετισμό: «Χαίρε Μαρία Κεχαριτωμένη» κτλ. υποκλινόμενοι μπροστά της, και ζητώντας της, σαν χάρη, να τους τιμήσει με μερικές από τις διαταγές της. Ακόμη και ο Αρχαγγελος Μιχαήλ, λέγει ο Άγιος Αυγουστίνος,

παρ' όλο ότι είναι ο πρίγκιπας όλης της ουράνιας αυλής, είναι ταυτόχρονα και ο πλέον ζηλωτής για να της αποδώσει και να κάμει να της αποδοθούν διαφόρων ειδών τιμές, πάντοτε αναμένοντας να έχει την τιμή να πάει, αν το διατάξει, να εξυπηρετήσει κάποιον από τους πιστούς της θεράποντες.

[9] Ολόκληρη η γη είναι γεμάτη από τη δόξα της, ιδιαίτερα ανάμεσα στους χριστιανούς, όπου έχει ληφθεί σαν πολιούχος και προστάτια σε πολλές χώρες, επαρχίες, εκκλησιαστικές διοικήσεις και πόλεις. Πολλοί καθεδρικοί ναοί είναι αφιερωμένοι στο Θεό υπό το όνομά της. Καμμιά εκκλησία χωρίς να έχει έναν βωμό προς τιμήν της. Κανένας τόπος ούτε περιοχή όπου να μην υπάρχει μια από τις θαυματουργές εικόνες της, όπου όλων των ειδών τα δεινά να μην έχουν θεραπευθεί, όπου όλων των ειδών τα ευεργετήματα να μην έχουν αποκτηθεί. Τόσες αδελφότητες και θρησκευτικά τάγματα προς τιμήν της! Τόσες θρησκευτικές οργανώσεις υπό το όνομά της και την προστασία της! Τόσοι αδελφοί και αδελφές όλων των αδελφοτήτων, και τόσοι μοναχοί και μοναχές όλων των θρησκειών που διαδίδουν τους αίνους της και αναγγέλλουν τις

ευεργεσίες της! Δεν υπάρχει ένα παιδάκι που, ψελίζοντας το «Χαίρε Μαρία» να μην την αινεί. Δεν υπάρχουν παρά ελάχιστοι αμαρτωλοί που, ακόμη και στην ίδια τη σκλήρυνσή τους, να μην έχουν κάποια σπίθα εμπιστοσύνης σ' εκείνη. Δεν υπάρχει μάλιστα ούτε διάβολος στην κόλαση που, φοβούμενός την, να μη τη σέβεται.

[10] Μετά από αυτό, πρέπει να πούμε, αληθινά, με τους αγίους:

Διά τη Μαρία ποτέ κάτι δεν είναι αρκετό.

Δεν έχουν ακόμη αρκετά εξυμνήσει, εξάρει, τιμήσει, αγαπήσει και υπηρετήσει τη Μαρία. Είναι άξια ακόμη περισσοτέρων ύμνων, σεβασμού, αγάπης και διακονίας.

[11] Ακόμη, πρέπει επίσης να πούμε με το Άγιο Πνεύμα: «΄Ολη η δόξα της κόρης του Βασιλέως είναι έσωθεν»⁴. Σαν όλη η εξωτερική δόξα, που της αποδίδουν άφθονη ο ουρανός και η γη, να μην είναι τίποτα, συγκρινόμενη μ' εκείνη που δέχεται έσωθεν από τον Πλάστη, και που δεν είναι καθόλου γνωστή

---

4. Ψαλ. 44,14.

στα μικρά πλάσματα, γιατί δεν μπορούν να εισχωρήσουν στο απόκρυφο των αποκρύφων του Βασιλιά.

[12] Μετά και από τούτο, πρέπει ν' αναφωνήσουμε με τον Απόστολο: «Ούτε το μάτι είδε, ούτε το αυτί ἀκουσε, ούτε η καρδιά του ανθρώπου κατανόησε»⁵ τα κάλλη, τα μεγαλεία και την εξαιρετικότητα της Μαρίας, του θαύματος των θαυμάτων της χάριτος, της φύσης και της δόξας. Αν θέλετε να καταλάβετε τη Μητέρα, είπε ένας άγιος, προσπαθήστε να καταλάβετε τον Υιό. Είναι μια άξια Μητέρα του Θεού: Κάθε γλώσσα ας μένει εδώ άφωνη!

[13] Η καρδιά μου μού υπαγόρευσε αυτά που μόλις έγραψα με μια χαρά ιδιαίτερη, για να δείξω ότι η θεϊκή Μητέρα υπήρξε άγνωστη μέχρι τώρα, και ότι είναι μία από τις αιτίες που ο Ιησούς Χριστός δεν είναι γνωστός όσο θα έπρεπε. Εάν, λοιπόν, όπως είναι βέβαιο, η γνώση και η βασιλεία του Ιησού Χριστού έλθουν στον κόσμο, δεν θα είναι παρά μια αναγκαία συνέχεια της γνώσης και της βασιλείας της Παναγίας Παρθένου Μαρίας, που τον έ-

---

5. Α' Κορ. 2,9.

βαλε στον κόσμο την πρώτη φορά και που θα τον κάμει να λάμψει τη δεύτερη.

1. Ο ΘΕΟΣ ΘΕΛΗΣΕ Ν' ΑΡΧΙΣΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΤΕΛΕΙΩΣΕΙ ΤΑ ΠΙΟ ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΔΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

[14] Ομολογώ, μαζί με ολόκληρη την Εκκλησία, ότι η Μαρία, που δεν είναι παρά ένα αγνό πλάσμα που βγήκε από τα χέρια του Υψίστου, συγκρινόμενη στην άπειρη Μεγαλειότητά του, είναι ελαχιστότερη κι από ένα μόριο ή μάλλον δεν είναι τίποτα, αφού μόνος εκείνος είναι «ὁ Ὁν»⁶, και ότι, συνεπώς, αυτός ο μεγάλος Ἀρχοντας πάντοτε ανεξάρτητος και αυτάρκης, δεν είχε ούτε και έχει καθόλου ανάγκη της Παναγίας για την εκπλήρωση των βουλών του και την εκδήλωση της δόξας του. Δεν έχει παρά να θέλει για να γίνουν τα πάντα!

[15] Λέγω εν τούτοις ότι, υποθετικά, όπως έχουν τα πράγματα, ο Θεός επιθυμώντας ν' αρχίσει και να τελειώσει τα μεγαλύτερα έργα

---

6. Ἐξ. 3, 14.

του διά της Παναγίας από τότε που την έπλασε, πιστεύουμε ότι δεν θ' αλλάξει συμπεριφορά στους αιώνες των αιώνων, γιατί είναι Θεός, και δεν αλλάζει ούτε στα αισθήματά του, ούτε στους τρόπους του.

[16] Ο Θεός Πατέρας δεν έδωσε τον Μονογενή του στον κόσμο παρά διά της Μαρίας. Οσουσδήποτε πόθους κι αν εξέφρασαν οι πατριάρχες, οσεσδήποτε ικεσίες κι αν έκαμαν οι προφήτες και οι άγιοι του παλαιού νόμου, στη διάρκεια τεσσάρων χιλιάδων ετών, για να έχουν αυτό τον θησαυρό, δεν υπήρξε παρά η Μαρία που τον αξιώθηκε και βρήκε χάρη μπροστά στον Θεό, με τη δύναμη των προσευχών της και με το ύψος των αρετών της. Ο κόσμος ήταν ανάξιος, λέγει ο Ἅγιος Αυγουστίνος, να λάβει τον Υιό του Θεού άμεσα από τα χέρια του Πατέρα, και τον έδωσε στη Μαρία, ώστε ο κόσμος να τον λάβει από εκείνη.

Ο Υιός του Θεού έγινε άνθρωπος για τη σωτηρία μας, αλλά μέσα στη Μαρία και διά της Μαρίας.

Ο Θεός-Πνεύμα Ἅγιο ενσάρκωσε τον Ιησού Χριστό μέσα στη Μαρία, αλλά αφού της εζήτησε τη συγκατάθεσή της μ' έναν από τους πρώτους λειτουργούς της αυλής του.

[17] Ο Θεός-Πατέρας μετέδωσε στη Μαρία τη γονιμότητά του στο ποσοστό που ένα αγνό πλάσμα ήταν ικανό να τη λάβει, για να της δώσει τη δύναμη να παράγει τον Υιό του και όλα τα μέλη του μυστικού Σώματός του.

[18] Ο Θεός-Υιός κατέβηκε στα παρθενικά σπλάγχνα της, όπως ο νέος Αδάμ στον επίγειο παράδεισό του, για να τον απολαύσει και για να εκτελέσει εκεί, μυστικά, θαύματα χάριτος. Αυτός ο Θεός ο γενόμενος άνθρωπος βρήκε την ελευθερία του φυλακιζόμενος στους κόλπους της. Ἐκαμε να λάμψει η δύναμή του, αφήνοντας τον εαυτό του να φέρεται από αυτή τη μικρή κοπέλλα. Βρήκε τη δόξα του κι εκείνη του Πατέρα του, κρύβοντας τα μεγαλεία του σε όλα τα πλάσματα εδώ κάτω, για να μη τα αποκαλύψει παρά στη Μαρία. Εδόξασε την ανεξαρτησία του και τη μεγαλειότητά του εξαρτώμενος από αυτή την αξιαγάπητη Παρθένα, στη σύλληψή του, στη γέννησή του, στην παρουσία του στο ναό, στην αφανή ζωή του των τριάντα ετών, μέχρι και στο θάνατό του, όπου εκείνη θα παρευρίσκετο, για να κάμει μαζί της μια ίδια θυσία, και για να σφαγιασθεί με τη συγκατάθεσή της στον αιώνιο Πατέρα, όπως άλλοτε ο Ισαάκ με τη

συγκατάθεση του Αβραάμ στη θέληση του Θεού⁷. Αυτή τον γαλούχισε, τον έθρεψε, τον φρόντισε, τον ανέθρεψε και τον θυσίασε για μας.

Ω αξιοθαύμαστη και ακατανόητη εξάρτηση ενός Θεού που το Πνεύμα το Ἅγιο δεν μπόρεσε να την αποσιωπήσει στο Ευαγγέλιο — παρ’ όλο που μας ἔκρυψε σχεδόν όλα τα αξιοθαύμαστα που αυτή η ενσαρκωμένη Σοφία ἐπράξε στην κρυφή ζωή της — για να μας δείξει έτσι την αξία και την ἀπειρη δόξα της. Ο Ιησούς Χριστός ἐδωσε περισσότερη δόξα στο Θεό τον Πατέρα του με την υποταγή που είχε στη Μητέρα του επί τριάντα χρόνια, από όση θα του είχε επιδώσει μεταστρέφοντας ολόκληρη τη γη με την εκτέλεση μεγάλων ἐργών θαυμαστών. Ω! ας δοξάζουμε μεγαλόφωνα το Θεό όταν υποτασσόμαστε, για να του είμαστε αρεστοί, στη Μαρία, κατά το παράδειγμα του Ιησού Χριστού του μοναδικού προτύπου μας!

[19] Εάν εξετάσουμε από κοντά το υπόλοιπο της ζωής του Χριστού, θα δούμε ότι θέλησε ν’ αρχίσει τα θαύματά του με τη Μαρία. Εξαγίασε τον Ἅγιο Ιωάννη στους κόλπους

---

7. Γέν. 22, 2.

της μητέρας του Αγίας Ελισάβετ, με το λόγο της Μαρίας. Αμέσως μόλις εμίλησε, ο Ιωάννης εξαγιάσθηκε, και είναι το πρώτο του και το μεγαλύτερο θαύμα χάριτος⁸. Ἐλλαξε, στους γάμους της Κανά, το νερό σε κρασί, στην ταπεινή της παράκληση⁹, και είναι το πρώτο του θαύμα στον φυσικό τομέα. Ἀρχισε και συνέχισε τα θαύματά του με τη Μαρία, και θα τα συνεχίσει μέχρι τη συντέλεια των αιώνων με τη Μαρία.

[20] Ο Θεός-Πνεύμα Ἅγιον που είναι στείρο ἐν Θεῷ, δηλαδή δεν παράγει άλλο θεϊκό πρόσωπο, ἔγινε γόνιμο με τη Μαρία που την ενυμφεύθηκε. Μαζί μ' εκείνη και μέσα σ' εκείνη και από εκείνη παρήγαγε το αριστούργημά του, που είναι ἔνας Θεός που ἔγινε ἀνθρωπος, και παράγει κάθε μέρα, μέχρι το τέλος του κόσμου τους εκλεκτούς και τα μέλη του σώματος αυτού του λατρευτού αρχηγού. Γι' αυτό όσο περισσότερο βρίσκει τη Μαρία, την αγαπημένη και αχώριστη Νύμφη του, μέσα σε μια ψυχή, τόσο περισσότερο γίνεται ενεργητικό και ισχυρό, για να παράγει τον Ιη-

---

8. Λουκ. 1,41.

9. Ιωάν. 2,1-12.

σού Χριστό, σ' αυτή την ψυχή, και αυτή την ψυχή μέσα στον Ιησού Χριστό.

[21] Δεν είναι πως θέλουμε να πούμε ότι η Παναγία δίνει στο Πνεύμα το 'Άγιο τη γονιμότητα, σα να μη την είχε, αφού σαν Θεός που είναι, έχει τη γονιμότητα ή την ικανότητα να παράγει, όπως ο Πατέρας και ο Υιός, αν και δεν καταλήγει στην πράξη, μη παράγοντας άλλο θεϊκό Πρόσωπο. Αυτό που εννοούμε είναι ότι το Πνεύμα το 'Άγιο, με τη μεσολάβηση της Παναγίας, που ευαρεστείται να χρησιμοποιεί, χωρίς να έχει απόλυτα ανάγκη αυτής, κάνει τη γονιμότητά του να καταλήγει στην πράξη, παράγοντας μέσα σ' αυτή και από αυτή τον Ιησού Χριστό και τα μέλη του. Μυστήριο χάριτος άγνωστο ακόμη και στους πιο σοφούς και πνευματικούς μεταξύ των χριστιανών.

[22] Τη συμπεριφορά που τα τρία Πρόσωπα της Παναγίας Τριάδος ετήρησαν στην Ενσάρκωση και στον πρώτο ερχομό του Ιησού Χριστού, τη διατηρούν καθημερινά, μ' έναν αόρατο τρόπο μέσα στην Εκκλησία, και θα τη συνεχίζουν μέχρι τη συντέλεια των αιώνων, στη δευτέρα παρουσία του Ιησού Χριστού.

[23] Ο Θεός-Πατέρας ἔκαμε μια συνάθροιση όλων των υδάτων, που την ονόμασε θάλασσα. Ἐκαμε μια συνάθροιση όλων των χαρίτων, που την ονόμασε Μαρία. Αυτός ο τρανός Θεός έχει ἔνα θησαυρό, ἡ ἔνα πολύ πλούσιο κατάστημα, όπου ἐκλεισε ό,τι υπάρχει ωραίο, λαμπρό, σπάνιο και πολύτιμο, μέχρι και τον ίδιο τον Υἱό του. Αυτός ο απέραντος θησαυρός δεν είναι άλλος από τη Μαρία, που οι ἀγιοι την αποκαλούν θησαυρό του Κυρίου, από την αφθονία του οποίου οι ἀνθρώποι επλούτισαν.

[24] Ο Θεός-Υἱός μετεβίβασε στη Μητέρα του όλα όσα απέκτησε με τη ζωή και το θάνατό του, τις ἀπειρες αξιομισθίες του και τις αξιοθαύμαστες αρετές του, και την ἔκαμε τη θησαυροφύλακα όλων όσων ο Πατέρας του τού ἔδωσε ως κληρονομία. Είναι με αυτή που εφαρμόζει τις αξιομισθίες του στα μέλη του, που μεταδίδει τις αρετές του, διαμοιράζει τις χάριτές του. Είναι το μυστικό κανάλι του, είναι το υδραγωγείο του, με το οποίο κάνει να περνούν απαλά και άφθονα τα ελέη του.

[25] Ο Θεός-Πνεύμα Ἅγιον μετεβίβασε στη Μαρία, την πιστή Νύμφη του, τα ἀφατα δώρα του και την εδιάλεξε για τη διανομέα

όλων όσων κατέχει. 'Ωστε να μοιράζει σε όποιον θέλει, όσα θέλει, όπως θέλει και όταν θέλει, όλα τα δώρα του και τις χάριτές του. Δε δίνεται λοιπόν κανένα ουράνιο δώρο στους ανθρώπους που να μην περνάει από τα παρθενικά της χέρια. Γιατί αυτή είναι η επιθυμία του Θεού, που θέλησε να τα έχουμε όλα μέσω της Μαρίας. Γιατί έτσι θα πλουτισθεί, θα υψωθεί και θα τιμηθεί από τον 'Υψιστο εκείνη που επτώχηνε, εταπεινώθηκε και παρέμεινε αφανής, κι εκμηδενίσθηκε με τη βαθιά της ταπεινωσύνη στη διάρκεια όλης της ζωής της. Αυτά είναι τα αισθήματα της Εκκλησίας και των Αγίων Πατέρων.

[26] Αν μιλούσα σε συγχρόνους σοφούς, θα απεδείκνυα όλα όσα λέγω απλά, πιο μακροσκελώς, με την Αγία Γραφή και τους Πατέρες από τους οποίους θα ανέφερα περικοπές στα λατινικά. Και με πολλά ισχυρά επιχειρήματα που μπορούμε να δούμε ν' αναπτύσσονται εκτεταμένα από τον Σεβαστό Πατέρα Πουαρέ στο βιβλίο του «Τριπλούς Στέφανος της Παναγίας». Άλλα γιατί μιλώ ιδιαίτερα στους πτωχούς και στους απλούς που έχουν καλή θέληση και περισσότερη πίστη από τους σοφούς και συνεπώς πιστεύουν πιο απλά,

αξιομισθώντας περισσότερο, αρκούμαι να τους πω μοναχά την αλήθεια, χωρίς να αναφέρω όλα τα λατινικά κείμενα, που δεν τα εννοούν, αν και δεν παραλείπω μερικά, χωρίς να επιμείνω πολύ. Ας συνεχίσουμε!

[27] Η χάρη τελειοποιώντας τη φύση, και η δόξα τελειοποιώντας τη χάρη, είναι βέβαιο ότι ο Ιησούς είναι ακόμη στον ουρανό το ίδιο Υιός της Μαρίας, όπως ήταν και στη γη και, κατά συνέπεια, διετήρησε την υποταγή και την υπακοή του πιο τέλειου από όλα τα παιδιά στην καλύτερη από όλες τις μητέρες. Αλλά πρέπει να προσέχουμε και να μη διανοηθούμε ότι σ' αυτή την εξάρτηση υπάρχει κάτι το ταπεινωτικό ή μειονεκτικό για τον Ιησού Χριστό. Γιατί η Μαρία που είναι άπειρα πιο υποδεέστερη από τον Υιό της, που είναι Θεός, δεν τον διατάσσει όπως μια μητέρα εδώ κάτω θα διέτασσε το παιδί της που της είναι κατώτερό της. Η Μαρία έχοντας μεταμορφωθεί, ἐν Θεῷ, με τη χάρη και τη δόξα που μεταμορφώνει το ίδιο και τους αγίους, δε ζητάει, δε θέλει και δεν κάνει τίποτα που να είναι αντίθετο στην αιώνια και αμετάβλητη θέληση του Θεού. 'Οταν λοιπόν διαβάζουμε στα γραπτά των Αγίων Βερνάρδου, Βερναρδίνου,

Μποναβεντούρα κ.λπ., ότι στον ουρανό και στη γη, τα πάντα, ως και ο ίδιος ο Θεός, είναι υποταγμένα στην Παναγία, αυτοί υπονοούν ότι η εξουσία που ο Θεός ευαρεστήθηκε να της παραχωρήσει, είναι τόσο μεγάλη, που φαίνεται σα να έχει την ίδια ισχύ με το Θεό, και ότι οι παρακλήσεις της και τα αιτήματά της είναι τόσο δυνατά κοντά του, που εμφανίζονται πάντοτε σαν διαταγές προς την Μεγαλειότητά του, που ποτέ δεν αντιστέκεται στην αγαπημένη του Μητέρα, γιατί είναι πάντοτε ταπεινή και σύμφωνη με τη θέλησή του.

Αν ο Μωϋσής, με τη δύναμη της προσευχής του, σταμάτησε το θυμό του Θεού προς τους Ισραηλίτες, μ' έναν τρόπο τόσο ισχυρό που αυτός ο 'Υψιστος και ἀπειρα φιλεύσπλαγχνος Κύριος, μη μπορώντας να του αντισταθεί, του είπε να τον αφήσει να οργισθεί και να τιμωρήσει αυτόν τον ανυπότακτο λαό¹⁰, τι πρέπει να σκεφθούμε, πολύ περισσότερο, για την προσευχή της ταπεινής Μαρίας, της σεπτής μητέρας του Θεού, που είναι πιο δυνατή κοντά στη Μεγαλειότητά του, από όλες τις προσευχές και τις μεσολαβήσεις των αγγέλων και των αγίων του ουρανού και της γης;

---

10. Ἔξ. 12, 10-14.

[28] Η Μαρία δεσπόζει στους ουρανούς των αγγέλων και των μακαρίων. Για ν' ανταμείψει τη βαθιά της ταπεινωσύνη, ο Θεός της έδωσε τη δύναμη και την εντολή να γεμίσει με αγίους τους αδειανούς θρόνους των αποστάτων, από αλαζονεία, αγγέλων. Αυτή είναι η θέληση του Υψίστου, που ανυψώνει τους ταπεινούς. Και εκούσια ἡ ακούσια, ο ουρανός, η γη και η κόλαση υποκύπτουν στις διαταγές της ταπεινής Μαρίας, που Εκείνος την έκαμε τη βασίλισσα του ουρανού και της γης, τη στρατηγό των στρατιών του, την ταμία των θησαυρών του, τη διανομέα των χαρίτων του, τη δημιουργό των θαυμασίων του, την επανορθώτρια του ανθρωπίνου γένους, τη μεσίτρια των ανθρώπων, την εξολοθρεύτρια των εχθρών του Θεού και την πιστή σύντροφο των μεγαλείων του και των θριάμβων του.

[29] Ο Θεός-Πατέρας δεν επιθυμεί να δημιουργήσει παιδιά παρά διά της Μαρίας μέχρι τη συντέλεια του κόσμου και της λέγει τα εξής: «*In Jacob inhabita*»¹¹: κατοίκησε στον Ιακώβ, δηλαδή κάμε την κατοικία και διαμονή σου στα παιδιά μου και εκλεκτούς μου, που

---

11. Σοφ. Σειρ. 24, 13.

εικονίζονται από τον Ιακώβ, και όχι στα παιδιά του διαβόλου και τους κολασμένους, που παριστάνονται από τον Ήσαύ.

[30] Ὅπως στη φυσική και σωματική γεννητική υπάρχει ἔνας πατέρας και μια μητέρα, το ίδιο και στην υπερφυσική και πνευματική παραγωγή υπάρχει ἔνας πατέρας που είναι ο Θεός και μια μητέρα που είναι η Μαρία. Ὄλα τα αληθινά παιδιά του Θεού και εκλεκτοί του, ἔχουν το Θεό για πατέρα και τη Μαρία για μητέρα. Ὅποιος δεν ἔχει τη Μαρία για μητέρα δεν ἔχει το Θεό για πατέρα. Γι' αυτό οι κακοί ἡ οι ἀπιστοί, που μισούν ἡ περιφρονούν ἡ αδιαφορούν για την Παναγία, δεν ἔχουν το Θεό για πατέρα, αφού δεν ἔχουν και τη Μαρία για μητέρα. Γιατί εάν την είχαν, θα την αγαπούσαν και θα την τιμούσαν, ὅπως ἔνα αληθινό και καλό παιδί αγαπάει, από τη φύση του, και τιμάει τη μητέρα που του ἔδωσε τη ζωή.

Το σημείο το πιο αλάνθαστο και το πιο αναμφισβήτητο για να διακρίνουμε ἔναν αιρετικό, ἔναν ἀνθρωπό ἀπιστο, ἔναν κακό από ἔναν εκλεκτό, είναι η περιφρόνηση και η αδιαφορία τους για την Παναγία, και η προσπάθειά τους να μειώσουν την ευλάβεια και

την αγάπη προς αυτήν, είτε φανερά είτε κρυφα, κάποτε με ωραία προσχήματα. Άλλοιμονο! Ο Θεός-Πατέρας δεν είπε στη Μαρία να κατοικήσει σ' αυτούς, γιατί είναι Ήσαύ.

[31] Ο Θεός-Υιός θέλει να σχηματίζεται, θα λέγαμε, να ενσαρκώνεται, όλες τις μέρες συνεχώς μέσα στα μέλη του διά της αγαπημένης Μητέρας του και της είπε: «*In Israel hereditare*»¹²: 'Εχε τον Ισραήλ ως κληρονομία. Είναι σα να έλεγε: Ο Θεός ο Πατέρας μου, μου έδωσε ως κληρονομία όλα τα έθνη της γης, όλους τους ανθρώπους καλούς και κακούς, εκλεκτούς ή κολασμένους. Θα οδηγώ τους μεν, με το χρυσό ραβδί, τους άλλους με το σιδερένιο. Θα είμαι ο πατέρας και ο συνήγορος των μεν, ο δίκαιος εκδικητής των άλλων και ο δικαστής όλων. Άλλα συ, αγαπημένη μου Μητέρα, δε θα έχεις ως κληρονομία και κατοχή παρά τους εκλεκτούς που παριστάνονται με τον Ισραήλ. Και σαν καλή τους μητέρα, θα τους γεννήσεις, θα τους θρέψεις, θα τους αναθρέψεις. Και σαν βασίλισσά τους, θα τους οδηγείς, θα τους κατευθύνεις και θα τους υπερασπίζεις.

---

12. Σοφ. Σειρ. 24, 13.

[32] «“Ἐνας ἄνθρωπος καὶ ἕνας ἄνθρωπος ἐγεννήθηκε ἐν αὐτῇ», λέγει το Πνεύμα το Ἀγιο¹³. Ὁπως εξηγούν μερικοί Πατέρες, ο πρώτος ἄνθρωπος που εγεννήθηκε μέσα στη Μαρία είναι ο Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός. Ο δεύτερος ἄνθρωπος είναι ἔνας ἄνθρωπος αγνός, παιδί του Θεού και της Μαρίας από υιοθεσία. Αν ο Ιησούς Χριστός, ο αρχηγός των ανθρώπων, εγεννήθηκε μέσα σ' αυτή, οι εκλεκτοί, που είναι τα μέλη εκείνου του αρχηγού, οφείλουν επίσης να γεννηθούν μέσα της από μια αναγκαία συνέχεια. Μια ίδια μητέρα δεν φέρνει στον κόσμο την κεφαλή ἡ τον αρχηγό χωρίς τα μέλη, ούτε τα μέλη χωρίς την κεφαλή. Άλλοιώτικα θα ήταν ἔνα τέρας της φύσης. Το ίδιο και στην τάξη της χάριτος, ο αρχηγός και τα μέλη γεννώνται από μια ίδια μητέρα. Και αν ἔνα μέλος του μυστικού σώματος του Χριστού, δηλαδή ἔνας εκλεκτός γεννιώταν από μια διαφορετική μητέρα από τη Μαρία που παρήγαγε τον αρχηγό, δεν θα ήταν ἔνας εκλεκτός, ούτε ἔνα μέλος του Ιησού Χριστού, αλλά ἔνα τέρας στην τάξη της χάριτος.

---

13. Ψαλμός 86,5.

[33] Επί πλέον, ο Ιησούς, που είναι σήμερα όσο και άλλοτε ο καρπός της Μαρίας, όπως ο Ουρανός και η γη της επαναλαμβάνουν μυριάδες φορές κάθε μέρα: «ευλογημένος ο καρπός της κοιλίας του, ο Ιησούς», είναι βέβαιο ότι ο Χριστός θα συνεχίσει να είναι για κάθε άνθρωπο ιδιαίτερα που τον κατέχει, το ίδιο αληθινά ο καρπός και το έργο της Μαρίας, όσο και για ολόκληρο τον κόσμο γενικά. 'Ωστε, εάν κάποιος πιστός έχει τον Ιησού Χριστό σχηματισμένο μέσα στην καρδιά του, μπορεί να πει τολμηρά: «'Ενα μεγάλο ευχαριστώ στη Μαρία, ό,τι έχω είναι έργο της και καρπός της. Χωρίς εκείνη δεν θα το είχα». Και θα μπορούσαμε να της εφαρμόσουμε πιο αληθινά από ό,τι ο Άγιος Παύλος τα εφαρμόζει στον εαυτό του, τα λόγια: «Παιδιά μου, για σας πάλιν δοκιμάζω πόνουνς γέννας έως ότου διαμορφωθεί μέσα σας ο Χριστός»¹⁴. Γεννώ κάθε μέρα τα παιδιά του Θεού μέχρις ότου ο Ιησούς Χριστός, ο Υιός μου, θα έχει σχηματισθεί μέσα τους στην πληρότητα της ηλικίας του. Ο Άγιος Αυγουστίνος, ξεπερνώντας τον εαυτό του και ό,τι ανέφερα μόλις, λέγει ότι όλοι οι εκλεκτοί για να είναι σύμμορφοι στην

---

14. Γαλ. 4,19.

εικόνα του Υιού του Θεού, είναι σ' αυτόν τον κόσμο κρυμμένοι μέσα στους κόλπους της Παναγίας. Ὄπου φυλάσσονται, διατρέφονται, συντηρούνται και αυξάνονται από αυτή την καλή Μητέρα μέχρις ότου τους γεννήσει στη δόξα, μετά τον θάνατο. Που είναι, θα λέγαμε, η πραγματική ημέρα της γέννησής τους, όπως η Εκκλησία αποκαλεί τον θάνατο των δικαίων. Ω μυστήριο χάριτος, άγνωστο στους κακούς και λίγο γνωστό στους εκλεκτούς.

[34] Ο Θεός-Πνεύμα Ἅγιο θέλει να σχηματίσει, μέσα της και δι' αυτής, εκλεκτούς και της λέγει: «Ρίξε, πολυαγαπημένη μου και Νύμφη μου, τις ρίζες¹⁵ όλων των αρετών σου μέσα στους εκλεκτούς μου, για να αυξάνονται από αρετή σε αρετή και από χάρη σε χάρη. Ευαρεστήθηκα τόσο πολύ μέσα σου, όταν ζούσες στη γη ασκώντας τις πιο ἔξοχες αρετές, που επιθυμώ να σε βρίσκω ακόμη εκεί, χωρίς να παύεις να είσαι στον ουρανό. Αναπαράγου γι' αυτό το λόγο μέσα στους εκλεκτούς μου, για να ευαρεστούμει να βλέπω σ' αυτούς τις ρίζες της αήττητης πίστης σου, της βαθιάς ταπεινοφροσύνης σου, της παντελούς

---

15. Σοφ. Σειρ. 24, 13.

απονέκρωσής σου, της υπέροχης προσευχής σου, της φλογερής αγάπης σου, της σταθερής ελπίδας σου και όλων των αρετών σου. Είσαι πάντοτε, περισσότερο από ποτέ, η ίδια πιστή, η ίδια αγνή και η ίδια καρποφόρα Νύμφη μου. Είθε η πίστη σου να μου δίνει πιστούς, η αγνότητά σου παρθένους, η παραγωγικότητά σου εκλεκτούς και ναούς μου.

[35] Ὄταν η Μαρία έχει ρίξει τις ρίζες της μέσα σε μια ψυχή, παράγει εκεί θαύματα χάριτος, που μόνη εκείνη μπορεί να πραγματοποιήσει γιατί μόνη εκείνη είναι η Παρθένος η καρποφόρα που, ίδια της σε αγνότητα και παραγωγικότητα, ούτε υπήρξε ούτε θα υπάρξει ποτέ.

Η Μαρία παρήγαγε, μαζί με το Ἅγιο Πνεύμα, το πιο μεγάλο που έγινε και που θα γίνει ποτέ, και που είναι ένας Θεάνθρωπος, και συνεπώς θα παράγει τα μεγαλύτερα των όσων θα συμβούν στους έσχατους καιρούς. Η διάπλαση και η μόρφωση των μεγάλων αγίων που θα είναι προς τα τέλη του κόσμου της έχει ανατεθεί. Γιατί δεν υπάρχει παρά αυτή η μοναδική και θαυμαστή Παρθένος που μπορεί να παράγει, ενωμένη με το Πνεύμα το Ἅγιο, τα μοναδικά και τα εξαιρετικά.

[36] Ὄταν το Πνεύμα το Ἅγιο, ο Νυμφίος της, την εύρει μέσα σε μια ψυχή, φτερουγίζει εκεί, εισέρχεται ολοκληρωτικά σ' αυτή, της μεταδίδεται άφθονα και τόσο όσο αυτή η ψυχή παραχωρεί θέση στη Νύμφη του. Και ένας από τους σπουδαιότερους λόγους που το Πνεύμα το Ἅγιο δεν πραγματοποιεί τώρα φανταχτερά θαύματα μέσα στις ψυχές, είναι γιατί δεν βρίσκει εκεί μια αρκετά μεγάλη ένωση με την πιστή του και αχώριστη Νύμφη. Λέγω: αχώριστη Νύμφη, γιατί από τότε που αυτή η υποστατική Αγάπη του Πατρός και του Υιού ενυμφεύθηκε τη Μαρία για να παράγει τον Ιησού Χριστό, τον αρχηγό των εκλεκτών, και Εκείνον μέσα στους εκλεκτούς, ποτέ δεν την απαρνήθηκε, γιατί υπήρξε πάντοτε πιστή και γόνιμη.

2. Η ΕΥΛΑΒΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΑ

[37] Συνεπώς οφείλουμε να συμπεράνουμε μετά από όσα είπα: Πρώτον, ότι η Μαρία έχει λάβει από το Θεό μια μεγάλη εξουσία μέσα στις ψυχές των εκλεκτών: Γιατί δεν μπορεί να κατοικήσει σ' αυτούς, όπως ο Θεός-Πατέρας της έδωσε εντολή, να τους διαπλάσει, να

τους θρέψει και νά τους γεννήσει στην αιώνια ζωή σαν μητέρα τους, να τους έχει σαν κληρονομία της και μερίδιό της, να τους διαμορφώσει ἐν Χριστῷ και να σχηματίσει το Χριστό μέσα τους, να ρίξει μέσα στην καρδιά τους τις ρίζες των αρετών της, και να είναι η αχώριστη σύντροφος του Αγίου Πνεύματος για όλα αυτά τα ἔργα χάριτος, γιατί δεν μπορεί, λέγω, να κάμει όλα αυτά τα πράγματα, χωρίς να έχει δικαίωμα και εξουσία στις ψυχές τους από μια μοναδική χάρη του Υψίστου, που, έχοντάς της δώσει εξουσία πάνω στον μονάκριβο και φυσικό Υιό της, της την έχει επίσης παραχωρήσει και πάνω στα θετά παιδιά της, και όχι μονάχα όσον αφορά το σώμα, κάτι που θα ήταν λίγο, αλλά και ως προς την ψυχή.

[38] Η Μαρία είναι η Βασίλισσα του ουρανού και της γης, από χάρη, όπως ο Ιησούς είναι ο Βασιλιάς τους από φύση και από κατάκτηση. Εφ' όσον η βασιλεία του Ιησού Χριστού συνίσταται κυρίως στην καρδιά ή στο εσωτερικό του ανθρώπου σύμφωνα με τα λόγια: «Η βασιλεία του Θεού είναι μέσα μας»¹⁶,

---

16. Λουκ. 17, 21.

το ίδιο και η βασιλεία της Παναγίας βρίσκεται κυρίως στο εσωτερικό του ανθρώπου, δηλαδή στην ψυχή του, και είναι ιδίως μέσα στις ψυχές που δοξάζεται περισσότερο μαζί με τον Υἱό της, παρά σε όλα τα ορατά πλάσματα. Όστε μπορούμε να την αποκαλέσουμε με τους αγίους «βασίλισσα των καρδιών».

[39] Δεύτερον, πρέπει να συμπεράνουμε, ότι η Παναγία, που είναι αναγκαία στο Θεό, με μια αναγκαιότητα που την αποκαλούν υποθετική, ως συνέπεια της θέλησής του, είναι πολύ πιο αναγκαία στους ανθρώπους για να φθάσουν στον προορισμό τους. Δεν πρέπει λοιπόν να μπερδεύουμε την ευλάβεια προς την Παναγία με τις άλλες ευλάβειες προς τους αγίους, σα να μην ήταν περισσότερο αναγκαία, αλλά παραπανιστή.

[40] Ο λόγιος και ευλαβής Σουαρέζ, του Τάγματος του Ιησού, ο σοφός και ευσεβής Ιούστος-Λιπς, διδάκτωρ του Λουβάνιου Πανεπιστημίου και πολλοί άλλοι, έχουν αποδείξει ακαταμάχητα, βάσει των αισθημάτων των Πατέρων, και ιδιαίτερα του Αγίου Αυγουστίνου, του Αγίου Εφραίμ διακόνου Εδέσσης, του Αγίου Κυρίλλου Ιερουσαλήμων, του Α-

γίου Γερμανού Κωνσταντινουπόλεως, του Αγίου Ιωάννου Δαμασκηνού, του Αγίου Ανσέλμου, του Αγίου Βερνάρδου, του Αγίου Βερναρδίνου, του Αγίου Θωμά, του Αγίου Μποναβεντούρα, ότι η ευλάβεια προς την Παναγία είναι αναγκαία για τη σωτηρία. Και ότι είναι ένα αλάνθαστο σημείο καταδίκης, ακόμη και κατά τη γνώμη του Οικολαμπάδιου και μερικών άλλων αιρετικών, η έλλειψη εκτίμησης και αγάπης για την Παναγία, ενώ αντίθετα, είναι ένα αλάνθαστο επίσης σημείο σωτηρίας το να της είναι κανείς ολοκληρωτικά και αληθινά αφοσιωμένος και ευλαβής.

[41] Οι εικόνες και τα λόγια της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης το αποδεικνύουν, τα αισθήματα και τα παραδείγματα των αγίων το επικυρώνουν, η λογική και η πείρα το διδάσκουν και το δείχνουν, ακόμη και ο διάβολος και οι συνεργοί του, εξαναγκασμένοι από τη δύναμη της αληθείας, υποχρεώθηκαν συχνά να το ομολογήσουν παρά τη θέλησή τους. Από όλα αυτά τα κείμενα των Πατέρων και των Διδασκάλων, από τα οποία έκαμα μια εκτεταμένη συλλογή για ν' αποδείξω αυτή την αλήθεια, δεν αναφέρω παρά ένα, για να μη μακρυγορήσω: «Το να σου είμαστε ευλα-

βείς, ω Παναγία, είναι ένα όπλο σωτηρίας που ο Θεός έδωσε σ' εκείνους που θέλει να σώσει.» ('Άγιος Ιωάννης Δαμασκηνός)

[42] Θα μπορούσα να αναφέρω εδώ πολλές ιστορίες που αποδεικνύουν το ίδιο πράγμα, μεταξύ άλλων: 1ο) Εκείνη που εκτίθεται στα χρονικά του Αγίου Φραγκίσκου, όταν είδε ευρισκόμενος σε έκσταση, μια μεγάλη σκάλα που επήγαινε στον ουρανό, στην άκρη της οποίας ήταν η Παναγία και που του εδείχθηκε ότι έπρεπε να την ανεβεί για να φθάσει εκεί. 2ο) Εκείνη που αναφέρεται στα χρονικά του Αγίου Δομινίκου, όταν δεκαπέντε χιλιάδες δαίμονες που κατείχαν την ψυχή ενός δυστυχισμένου αμαρτωλού, κοντά στην πόλη Καρκασσόν, όπου ο άγιος εκήρυξε το Ροδάριο, αναγκάσθηκαν, με ντροπή τους, κατά διαταγήν της Παναγίας, να ομολογήσουν πολλές μεγάλες και παρηγορητικές αλήθειες σχετικά με την ευλάβεια προς Εκείνη· με τόση δύναμη και σαφήνεια, που δεν μπορούμε να διαβάσουμε αυτή την αυθεντική ιστορία και τον πανηγυρικό που έκαμε ο διάβολος άθελά του για την ευλάβεια προς την Παναγία, χωρίς να χύσουμε δάκρυα χαράς, όσο λίγο ευλαβείς κι αν είμαστε απέναντί της.

[43] Εάν αυτή η ευλάβεια είναι αναγκαία σε όλους τους ανθρώπους απλώς για να επιτύχουν τη σωτηρία τους, πόσο περισσότερο χρειάζεται βέβαια σ' εκείνους που έχουν κληθεί σε μια ιδιαίτερη τελειότητα. Και δεν πιστεύω ότι ένα άτομο θα μπορούσε ν' αποκτήσει μια στενή ένωση με τον Κύριο και μια τέλεια πιστότητα στο Πνεύμα το Ἅγιο, χωρίς μια πολύ μεγάλη ένωση με την Παναγία και μια μεγάλη εξάρτηση από τη βοήθειά της.

[44] Μόνη η Μαρία, βρήκε χάρη μπροστά στο Θεό, χωρίς τη συνδρομή κανενός άλλου αγνού πλάσματος. Και, αφ' ότου την βρήκε, μονάχα μέσω εκείνης θα βρουν χάρη μπροστά του και όλοι αυτοί που θα έλθουν κατόπιν. Ὡταν κεχαριτωμένη όταν εχαιρετίσθηκε από τον Αρχάγγελο Γαβριήλ¹⁷. Εγέμισε υπεράφθονα δάκρυα χάριτος από το Πνεύμα το Ἅγιο όταν την εσκέπασε με την άφατη σκιά του. Και τόσο αυξήθηκε από μέρα σε μέρα και από στιγμή σε στιγμή αυτή η διπλή πληρότητα, που έφθασε σε ένα σημείο χάριτος απέραντο και αδιανόητο, ώστε ο Ὑψιστος την έκαμε τη μοναδική ταμία των θησαυρών του και

---

17. Λουκ. 1,30.

τη μοναδική διανομέα των χαρίτων του. Για να εξευγενίζει, να ανυψώνει, να πλουτίζει όποιον θέλει, για να εισάγει όποιον θέλει στη στενή οδό του ουρανού, για να περνάει, παρ' όλα τα εμπόδια, όποιον θέλει από τη στενή πύλη της ζωής και για να δίνει το θρόνο, το σκήπτρο και το βασιλικό στέμμα σε όποιον θέλει. Ο Ιησούς είναι παντού και πάντοτε ο καρπός και ο Υιός της Μαρίας. Και η Μαρία είναι παντού το αληθινό δένδρο που φέρει τον καρπό της ζωής, και η αληθινή μητέρα που τον παράγει.

[45] Σε μόνη τη Μαρία ο Θεός έδωσε τα κλειδιά των κελλαριών¹⁸ της θεϊκής αγάπης, και το δικαίωμα να εισέρχεται στις οδούς τις πιο υπέροχες και τις πιο μυστικές της τελειότητας, και να εισάγει εκεί τους άλλους. Μόνη η Μαρία δίνει την είσοδο του επίγειου παραδεισου στα άθλια παιδιά της άπιστης Εύας, για να περιπατούν ευχάριστα εκεί με το Θεό, για να κρύβονται ασφαλώς από τους εχθρούς τους και για να τρέφονται ηδονικά, και χωρίς να φοβούνται τον θάνατο, με τον καρπό των δένδρων της ζωής και της γνώσης του καλού

---

18. Ἀσμ. 1, 3.

και του κακού και για να πίνουν με μεγάλες ρουφιξιές τα θεϊκά νερά της ωραίας πηγής που αναβλύζει εκεί με αφθονία. Ἡ μάλλον, αφού εκείνη η ίδια είναι αυτός ο επίγειος παράδεισος, ἡ αυτή η γη η παρθένος και ευλογημένη, από όπου ο Αδάμ και η Εύα οι αμαρτωλοί διώχθηκαν, δεν δίνει είσοδο εντός της, παρά σ' αυτούς ἡ σ' αυτές που αρέσκεται να τους κάμει να γίνουν άγιοι.

[46] Ὅλοι οι πλούσιοι του λαού, για να χρησιμοποιήσω την ἔκφραση του Παναγίου Πνεύματος, κατά την εξήγηση του Αγίου Βερνάρδου¹⁹, όλοι οι πλούσιοι του λαού θα ικετεύσουν το πρόσωπό σου από αιώνα σε αιώνα, και ιδιαίτερα στο τέλος του κόσμου, δηλαδή ότι οι πιο μεγάλοι άγιοι, οι ψυχές οι πιο πλούσιες σε χάρη και αρετές, θα είναι οι πιο τακτικοί ικέτες της Παναγίας και θα την ἔχουν πάντοτε παρούσα σαν το τέλειο πρότυπό τους για να την μιμούνται, και σαν την ισχυρή βοήθειά τους για να τους συνδράμει.

[47] Είπα ότι τούτο θα συνέβαινε ιδιαίτερα στο τέλος του κόσμου, αλλά και νωρίτερα,

---

19. Ψαλ. 44, 13.

επίσης γιατί ο Ὅψιστος και η αγία Μητέρα του πρέπει να μορφώσουν μεγάλους αγίους που θα ξεπεράσουν τόσο σε αγιότητα, την πλειονότητα των άλλων αγίων, όσο οι κέδροι του Λιβάνου ξεπερνούν τα μικρά δενδρύλλια, όπως αποκαλύφθηκε σε μια αγία ψυχή, που τη ζωή της έγραψε ο Κος ντε Ραντύ.

[48] Αυτές οι μεγάλες ψυχές, γεμάτες χάρη και ζήλο, θα εκλεγούν για να αντιταχθούν στους εχθρούς του Θεού, που θα φρυάξουν από παντού. Και θα είναι εξαιρετικά ευλαβείς στην Παναγία, φωτισμένες από το φως της, θρευμένες με το γάλα της, οδηγημένες από το πνεύμα της, στηριγμένες από το βραχίονά της και φυλασσόμενες υπό την προστασία της. Ὡστε να πολεμούν με το ένα χέρι και να εποικοδομούν με το άλλο²⁰. Με το ένα χέρι θα πολεμήσουν, θα ανατρέψουν, θα συντρίψουν τους κακούς και τους ασεβείς και με το άλλο χέρι θα οικοδομήσουν το ναό του πραγματικού Σολομώντος και τη μυστική πολιτεία του Θεού, δηλαδή την Παναγία, την αποκαλούμενη από τους Αγίους Πατέρες «ο ναός του Σολομώντα και η πολιτεία του Θεού». Θα ο-

---

20. Ἐσδρας 4, 17.

δηγήσουν όλον τον κόσμο, με τα λόγια τους και τα παραδείγματά τους, στην πραγματική ευλάβειά της, πράγμα που θα επισύρει επάνω τους πολλούς εχθρούς, αλλά που θα δώσει επίσης πολλές νίκες και δόξα στο Θεό. Αυτό αποκάλυψε ο Κύριος στον Ἀγιο Βικέντιο Φερριέ, μεγάλο απόστολο του αιώνα του, όπως το εσημείωσε σε ένα από τα βιβλία του.

Τούτο φαίνεται να το έχει προείπει το Ἀγιο Πνεύμα στον Ψαλμό 58, με τα εξής: «Ο Κύριος θα δεσπόζει του Ιακώβ και των περάτων της γης. Θα μεταστραφούν την εσπέραν και θα πεινούν σαν σκυλιά. Και θα περικυκλώσουν την πόλιν, για να χορτάσουν την πείνα τους»²¹. Αυτή η πόλη γύρω από την οποία θα τριγυρίζουν οι άνθρωποι στο τέλος του κόσμου για να μεταστραφούν και να χορτάσουν την πείνα τους για δικαιοσύνη, είναι η Παναγία που αποκαλείται από το Πνεύμα το Ἀγιο «πόλη κα πολιτεία του Θεού»²².

---

21. Ψαλμ. 58, 14-15.

22. Ψαλμ. 86, 3.

Β' ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΑΡΙΑ
ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΤΑ ΤΕΛΗ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ

[49] Με τη Μαρία άρχισε η σωτηρία του κόσμου, και με τη Μαρία οφείλει να τελειώθει. Η Μαρία ελάχιστα εμφανίστηκε στον πρώτο ερχομό του Ιησού Χριστού, μήπως και οι άνθρωποι τότε, ελλειπώς πληροφορημένοι και φωτισμένοι για το πρόσωπο του Υιού της, απομακρύνονταν από την αλήθεια, προσκολλώμενοι σφοδρά και χυδαία σ' εκείνη. Πράγμα που πιθανόν να συνέβαινε αν γινόταν γνωστή, εξ αιτίας των αξιοθαύμαστων θελγήτρων που ο Ὅψιστος είχε βάλει ακόμη και στο εξωτερικό της. Κάτι που είναι τόσο αληθινό, που ο Ἅγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης αναφέρει γραπτώς τα εξής: 'Οταν την είδε, θα την είχε εκλάβει για μια θεότητα, λόγω των μυστικών θελγήτρων της και της ασύγκριτης ομορφιάς της, αν η πίστη του, που ήταν ισχυρά εδραιωμένη, δεν του είχε μάθει το αντίθετο. Άλλα, στον δεύτερο ερχομό του Χριστού, η Μαρία πρέπει ν' αποκαλυφθεί και να γίνει γνωστή, από το Ἅγιο Πνεύμα, ώστε μέσω εκείνης να γνωρίσουν, ν' αγαπήσουν και να υπηρετήσουν τον Ιησούν Χριστόν, α-

φού οι λόγοι που τον έκαμαν να κρύψει τη Νύμφη του κατά τη διάρκεια της ζωής της, και να μην αποκαλυφθεί παρά ελάχιστα κατά την κήρυξη του Ευαγγελίου, δεν θα υφίστανται πλέον.

1. Ο ΘΕΟΣ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΦΑΝΕΡΩΣΕΙ ΤΗ ΜΑΡΙΑ ΣΤΟΥΣ ΕΣΧΑΤΟΥΣ ΚΑΙΡΟΥΣ

[50] Ο Θεός θέλει λοιπόν να αποκαλύψει και να φανερώσει τη Μαρία, το αριστούργημα των χειρών του, στους έσχατους καιρούς.

1ο) Γιατί κρύφθηκε σ' αυτόν τον κόσμο και βάλθηκε πιο χαμηλά κι από τη σκόνη με τη βαθιά της ταπεινωσύνη, έχοντας επιτύχει από το Θεό, να μη την αποκαλύψουν οι Απόστολοί του και οι Ευαγγελιστές του.

2ο) Γιατί εφ' όσον είναι το αριστούργημα των χειρών του Θεού, τόσο εδώ κάτω με τη χάρη όσο και στον ουρανό με τη δόξα, θέλει να δοξασθεί και να υμνηθεί αυτή, στη γη από τους ζώντες.

3ο) Γιατί αφού είναι η αυγή που προηγείται και φανερώνει τον Ἡλιο της Δικαιοσύνης, που είναι ο Ιησούς Χριστός, οφείλει να

είναι γνωστή και εμφανής, ώστε να γίνεται το ίδιο και για τον Ιησού.

4ο) Γιατί εφ' όσον είναι η οδός από την οποία ο Ιησούς ήλθε σ' εμάς την πρώτη φορά, θα είναι επίσης και όταν θα επανέλθει τη δεύτερη, αν και όχι κατά τον ίδιο τρόπο.

5ο) Γιατί αφού είναι το μέσον το ασφαλές και η οδός η ευθεία και άμωμη για να πάει κάποιος στον Ιησού Χριστό και να τον εύρει ολοκληρωτικά, είναι μέσω εκείνης που οι άγιες ψυχές οι γεμάτες αγιωσύνη οφείλουν να τον εύρουν. Ὄποιος εύρει τη Μαρία θα εύρει τη ζωή²³, δηλαδή τον Ιησού Χριστό, που είναι η οδός, η αλήθεια και η ζωή²⁴. Άλλα δεν μπορούμε να βρούμε τη Μαρία εάν δεν την αναζητήσουμε. Δεν μπορούμε να την αναζητήσουμε εάν δεν την γνωρίσουμε. Γιατί δεν αναζητάει ούτε επιθυμεί κανείς ένα άγνωστο αντικείμενο. Πρέπει λοιπόν η Μαρία να γίνει περισσότερο παρά ποτέ γνωστή, για τη μεγαλύτερη γνωριμία και δόξα της Αγίας Τριάδος.

6ο) Η Μαρία πρέπει να λάμψει, περισσότερο παρά ποτέ, σε ευσπλαγχνία, δύναμη και χαρά σ' εκείνους τους έσχατους καιρούς. Σε

---

23. Παροιμ. 8,35.

24. Ιωάν. 14,6.

ευσπλαγχνία, για να ξαναφέρει και να δεχθεί στοργικά τους ταλαιπωρους αμαρτωλούς και αποπλανημένους που θα μεταστραφούν και θα επανέλθουν στην Εκκλησία. Σε δύναμη ενάντια στους εχθρούς του Θεού, τους άθεους, τους ασεβείς, τους σκληρυμένους, που θα επαναστατήσουν φρικτά για ν' αποπλανήσουν και να κάνουν να καταρρεύσουν, είτε με υποσχέσεις, είτε με απειλές, όλοι εκείνοι που θα τους είναι αντίθετοι. Και τέλος, οφείλει να λάμψει σε χάρη, για να εμψυχώσει και να στηρίξει τους γενναίους στρατιώτες και πιστούς υπηρέτες του Ιησού Χριστού, που θα πολεμήσουν για τα συμφέροντά του.

7ο) Τέλος η Μαρία οφείλει να είναι τρομερή για το διάβολο και τους συνεργούς του σα μια στρατιά παρατεταγμένη σε μάχη²⁵, ιδιαίτερα σ' αυτούς τους τελευταίους καιρούς, γιατί ο διάβολος, γνωρίζοντας ότι έχει λίγον καιρό²⁶, και πολύ λιγότερο παρά ποτέ, για να καταστρέψει τις ψυχές, διπλασιάζει καθημερινά τις προσπάθειές του και τους αγώνες του. Σύντομα θα υποκινήσει άγριους διωγμούς, και θα βάλει φοβερές παγίδες στους πιστούς

---

25. Ἀσμ. 6, 4.

26. Απ. 12, 12.

υπηρέτες και στα αληθινά παιδιά της Μαρίας, που με μεγαλύτερη δυσκολία μπορεί αυτός ν' αντιμετωπίσει, παρά τους οποιουσδήποτε άλλους.

[51] Είναι κυρίως σ' αυτούς τους τελευταίους και σκληρούς διωγμούς του διαβόλου, που θ' αυξάνουν καθημερινά μέχρι τη βασιλεία του Αντιχρίστου, που αναφέρεται εκείνη η πρώτη κι επίσημη προφητεία και κατάρα του Θεού, στον επίγειο παράδεισο, κατά του όφεως. Είναι σκόπιμο να την εξηγήσουμε εδώ για τη δόξα της Παναγίας, τη σωτηρία των παιδιών της και την αισχύνη του διαβόλου: «Καί ἔχθραν θέλω στήσει ἀναμέσον σοῦ καὶ τῆς γυναικός καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτό θέλει σοῦ συντρίψει τήν κεφαλήν, καὶ σύ θέλεις κεντήσει τήν πτέρναν αὐτοῦ.» (Γεν. 3, 15)

[52] Ποτέ ο Θεός δεν εδημιούργησε καμμιά άλλη εκτός από μια «έχθρα», αλλά ασυμφιλίωτη, που θα διαρκέσει και μάλιστα θ' αυξηθεί μέχρι το τέλος: εκείνη μεταξύ της Μαρίας, της σεπτής Μητέρας του και του διαβόλου, μεταξύ των παιδιών και των υπηρετών της Παναγίας, και των παιδιών και των υπηρετών

του Εωσφόρου. 'Ωστε η πιο τρομερή από τους εχθρούς που ο Θεός ἐπλασε εναντίον του διαβόλου είναι η Μαρία, η αγία Μητέρα του. Της ἐδωσε από τον επίγειο παράδεισο κιόλας, παρ' όλο που δεν ἔταν ακόμη παρά μόνο στη σκέψη του, τόσο μίσος εναντίον αυτού του καταραμένου εχθρού του Θεού, τόση επιτηδειότητα για ν' ανακαλύπτει τη μοχθηρία αυτού του παλιού όφεως, τόση δύναμη για να νικάει, να καταρρίπτει και να συντρίβει αυτόν τον ασεβή αλαζόνα, που τη φοβάται περισσότερο, όχι μονάχα από όλους τους αγγέλους και τους ανθρώπους, αλλά, κατά κάποιον τρόπο, κι από τον ίδιο το Θεό. Δεν είναι γιατί η οργή, το μίσος και η δύναμη του Θεού δεν είναι ἀπειρα μεγαλύτερες από εκείνες της Παναγίας, αφού οι τελειότητες της Μαρίας είναι περιορισμένες. Αλλά πρώτον γιατί ο Σατανάς, που είναι αλαζόνας, υποφέρει απέραντα περισσότερο να νικάται και να τιμωρείται από μια μικρή και ταπεινή δούλη του Θεού, και η ταπεινωσύνη της τον ταπεινώνει περισσότερο από τη θεϊκή δύναμη. Δεύτερο, γιατί ο Θεός ἐδωσε στη Μαρία μια τόσο μεγάλη εξουσία εναντίον των διαβόλων, που φοβούνται περισσότερο, όπως υποχρεώθηκαν να ομολογήσουν συχνά, ἀθελά

τους, με το στόμα των δαιμονισμένων, ένα και μόνο από τους αναστεναγμούς της για κάποια ψυχή, από τις προσευχές όλων των αγίων και μία και μόνη από τις απειλές της εναντίον τους, από όλα τα άλλα τους βάσανα.

[53] Ὁ, τι ο Εωσφόρος έχασε από υπερφάνεια, η Μαρία το κέρδισε από ταπεινοφροσύνη. Ὁ, τι η Εύα κατέστρεψε και έχασε από παρακοή, η Μαρία το έσωσε από υπακοή. Η Εύα, υπακούοντας στον όφι, έχασε όλα τα παιδιά της μαζί της, και του τα παρέδωσε. Η Μαρία, επειδή ήταν ολοκληρωτικά πιστή στο Θεό, έσωσε όλα τα παιδιά της και δούλους της μαζί της, και τα αφιέρωσε στη Μεγαλειότητά του.

[54] Ο Θεός δεν έθεσε μονάχα μια έχθρα, αλλά «έχθρες», όχι μόνο ανάμεσα στη Μαρία και στο διάβολο, αλλά ανάμεσα και στο γένος της Παναγίας και στο γένος του διαβόλου. Δηλαδή ο Θεός έθεσε έχθρες, αντιπάθειες, μίση κρυφά ανάμεσα στ' αληθινά παιδιά και υπηρέτες της Παναγίας και στα παιδιά και σκλάβους του διαβόλου. Δεν αγαπιώνται αμοιβαία, δεν έχουν καθόλου εσωτερική ανταπόκριση τα μεν με τα δε. Τα παιδιά του

Βελιάρ, οι σκλάβοι του Σατανά, οι φίλοι του κόσμου, πάντοτε καταδίωξαν μέχρι τώρα και θα καταδίωξουν περισσότερο παρά ποτέ εκείνους κι εκείνες που ανήκουν στην Παναγία, όπως άλλοτε ο Κάιν κατέτρεξε τον αδελφό του Ἀβελ²⁷ και ο Ησαύ τον αδελφό του Ιακώβ, που είναι οι εικόνες των κολασμένων και των εκλεκτών. Αλλά η ταπεινή Μαρία θα νικάει πάντοτε αυτόν τον αλαζόνα, και η νίκη θα είναι τόσο μεγάλη ώστε θα του συντρίβει την κεφαλή, όπου βρίσκεται η αλαζονεία του, θα φανερώνει πάντοτε την κακία του τού όφεος, θα εμποδίζει τα κολασμένα χέρια του, θα εξανεμίζει τις διαβολικές συμβουλές του και θα προφυλάσσει μέχρι το τέλος των καιρών τους πιστούς δούλους της από τα νύχια του.

Αλλά η δύναμη της Μαρίας πάνω σε όλους τους διαβόλους θα λάμψει ιδιαίτερα στους έσχατους καιρούς, όπου ο Σατανάς θα βάλει παγίδες στην πτέρνα της, δηλαδή στους ταπεινούς υπηρέτες της και στα ταλαίπωρα παιδιά της που θα τα υποκινήσει να την πολεμήσουν. Θα είναι μικροί και φτωχοί κατά τον κόσμο, ταπεινωμένοι μπρος σε όλους όπως η πτέρνα, ποδοπατημένοι και κακοποιημένοι

---

27. Γέν. 4, 8.

όπως η πτέρνα απέναντι στα άλλα μέλη του σώματος. Άλλα σε αντάλλαγμα θα είναι πλούσιοι στη χάρη του Θεού, που η Μαρία θα τους μοιράσει άφθονα, μεγάλοι και ανυψωμένοι σε αγιωσύνη μπροστά στο Θεό, ανώτεροι από κάθε πλάσμα, με τον ένθερμο ζήλο τους, και τόσο δυνατά υποστηριγμένοι από τη θεϊκή βοήθεια, που με την ταπεινότητα της πτέρνας τους, ενωμένοι με την Παναγία, θα συντρίψουν την κεφαλή του διαβόλου και θα κάμουν να θριαμβεύσει ο Ιησούς Χριστός.

2. Η ΕΥΛΑΒΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΑΡΙΑ ΑΝΑΓΚΑΙΑ, ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΤΟΥΣ ΕΣΧΑΤΟΥΣ ΚΑΙΡΟΥΣ

[55] Τέλος, ο Θεός θέλει η αγία Μητέρα του να είναι τώρα πιο γνωστή, πιο αγαπητή, πιο τιμημένη από ό,τι ήταν ποτέ άλλοτε. Πράγμα που θα συμβεί ασφαλώς εάν οι εκλεκτοί αγκαλιάσουν, με τη χάρη και το φως του Αγίου Πνεύματος, την εσωτερική και τέλεια άσκηση που θα τους αποκαλύψω στη συνέχεια. Τότε θα δουν καθαρά, όσο η πίστη το επιτρέπει, εκείνο το όμορφο αστέρι της θάλασσας, και θα φθάσουν σίγουρα στο λιμάνι, παρά τις τρικυμίες και τους πειρατές, ακο-

λουθώντας την πορεία του. Θα γνωρίσουν τα μεγαλεία αυτής της βασίλισσας, και θ' αφοσιωθούν απόλυτα στην υπηρεσία της, σαν υπήκοοί της και σκλάβοι της, από αγάπη. Θα δοκιμάσουν τη γλυκύτητα της μητρικής της καλωσύνης και θα την αγαπήσουν τρυφερά σαν τα πολυαγαπημένα παιδιά της. Θα γνωρίσουν τα ελέη από τα οποία είναι γεμάτη και τις ανάγκες που έχουν για τη βοήθειά της, και θα προστρέχουν σ' εκείνη για κάθε τι, όπως στην αγαπημένη συνήγορό τους και μεσίτριά τους κοντά στον Ιησού Χριστό. Θα γνωρίσουν ότι είναι το μέσον το πιο ασφαλές, το πιο εύκολο, το πιο σύντομο και το πιο τέλειο για να πάνε στον Ιησού, και θα παραδοθούν σ' αυτή ολόκληροι, σώμα και ψυχή, για ν' ανήκουν το ίδιο και στον Ιησού Χριστό.

[56] Αλλά ποιοι θα είναι αυτοί οι υπηρέτες, σκλάβοι και παιδιά της Μαρίας;

Θα είναι μια φωτιά φλογερή, λειτουργοί του Κυρίου²⁸ που θα βάλουν τη φλόγα της θεϊκής αγάπης παντού.

Θα είναι βέλη αιχμηρά στο χέρι της ισχυ-

---

28. Ψαλμ. 103, 4.

ρής Μαρίας, για να τρυπήσουν τους εχθρούς της.²⁹

Θα είναι παιδιά του Λεβή, εξαγνισμένα από τη φωτιά των μεγάλων συμφορών και προσκολλημένα στο Θεό³⁰, που θα φέρνουν τον χρυσό της αγάπης μέσα στην καρδιά, τον λίβανο της προσευχής μέσα στο πνεύμα και την σμύρνα της απονέκρωσης μέσα στο σώμα, και που θα είναι παντού η καλή ευωδία του Ιησού Χριστού³¹, στους φτωχούς και στους μικρούς, ενώ θα είναι μια ευωδία θανάτου για τους μεγάλους, τους πλουσίους και αλαζονικούς κοσμικούς.

[57] Θα είναι νεφέλες ηχηρές, πτερωτές και περιστρεφόμενες³² από τους ανέμους στην ελάχιστη πνοή του Αγίου Πνεύματος, που χωρίς να προσκολληθούν σε τίποτα, ούτε να εκπλαγούν από τίποτα, ούτε να κουρασθούν από τίποτα, θα σκορπίσουν τη βροχή του λόγου του Θεού και της αιώνιας ζωής. Θα βροντήσουν εναντίον της αμαρτίας, θ' αποδοκι-

---

29. Ψαλ. 126, 4.

30. Α΄ Κορ. 6, 17.

31. Β΄ Κορ. 2, 15-16.

32. Εβρ. 4, 12.

μάσουν τον κόσμο, θα χτυπήσουν το διάβολο και τους υποστηρικτές του, και θα διαπεράσουν πέρα για πέρα, για τη ζωή ή το θάνατο, με το δίκοπο μαχαίρι τους του λόγου του Θεού³³ όλους εκείνους στους οποίους θα σταλούν εκ μέρους του Υψίστου.

[58] Θα είναι αληθινοί απόστολοι των τελευταίων καιρών, που ο Κύριος των αρετών θα τους δώσει το λόγο και τη δύναμη για να εκτελέσουν θαύματα και να κερδίσουν τα ένδοξα λάφυρα των εχθρών του. Θα κοιμηθούν χωρίς χρυσάφι και ασήμι, και, κάτι που είναι σπουδαιότερο, χωρίς άνεση, ανάμεσα στους άλλους ιερείς και εκκλησιαστικούς και κληρικούς, «άνα μέσον τῶν κλήρων»³⁴. Εν τούτοις θα έχουν τις ασημένιες πτέρυγες της περιστεράς για να πορευθούν με την αγνή πρόθεση της δόξας του Θεού και της σωτηρίας των ψυχών, όπου το Πνεύμα το Ἅγιο θα τους καλέσει, και που δεν θα αφήσουν πίσω τους, στους τόπους όπου κήρυξαν, παρά το χρυσάφι της αγάπης που είναι η εκπλήρωση όλου του νόμου³⁵.

---

33. Εφεσ. 6, 17.

34. Ψαλμ. 67, 14.

35. Ρωμ. 13, 10.

[59] Τέλος, γνωρίζουμε ότι θα είναι αληθινοί οπαδοί του Ιησού Χριστού, που βαδίζοντας στα ίχνη της πτωχείας του, της ταπεινοφροσύνης, της περιφρόνησης του κόσμου και της αγάπης του, θα διδάσκουν τη στενή οδό του Θεού μέσα στην καθαρή αλήθεια κατά το Ευαγγέλιο, και όχι κατά τα παραγγέλματα του κόσμου, χωρίς να ενδιαφέρονται ούτε να υπολογίζουν κανένα³⁶, χωρίς να ξεχωρίζουν, ν' ακούνε ή να φοβούνται κανένα θνητό, οσοδήποτε ισχυρός κι αν είναι. Θα έχουν στο στόμα τους το δίκοπο μαχαίρι του λόγου του Θεού³⁷. Θα φέρνουν στους ώμους τους το ματωμένο λάβαρο του Σταυρού, τον εσταυρωμένο στο δεξί χέρι, το ροδάριο στο αριστερό, τα ιερά ονόματα του Ιησού και της Μαρίας στην καρδιά τους και τη σεμνότητα και την απονέκρωση του Ιησού Χριστού σε όλη τη συμπεριφορά τους.

Αυτοί είναι οι μεγάλοι άνδρες που θα έλθουν, αλλά που η Μαρία θα διαπλάσει κατ' εντολήν του Υψίστου, για να απλώσει τη βασιλεία του στους ασεβείς και αμαρτωλούς. Άλλα πότε και πώς αυτά θα συμβούν;... Ο

---

36. Ματθ. 22, 16.

37. Εβρ. 4, 12. Εφεσ. 6, 17.

Θεός μόνος το γνωρίζει. Εμείς ας σιωπούμε,
ας προσευχόμαστε, ας επιθυμούμε και ας πε-
ριμένουμε. «'Υπομένων ύπέμεινα»³⁸.

---

38. Ψαλμ. 39, 2.

II. ΣΕ ΤΙ ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ Η ΕΥΛΑΒΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΑΡΙΑ

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ

[60] Ἐχοντας πει μέχρι τώρα κάτι σχετικό με την αναγκαιότητα που ἔχουμε της ευλαβείας προς την Παναγία, πρέπει να εξηγήσουμε σε τι συνίσταται αυτή η ευλάβεια, και αυτό θα κάμω, με τη βοήθεια του Θεού και αφού προβάλω μερικές βασικές αλήθειες που θα φωτίσουν αυτή τη μεγάλη και στερεή ευλάβεια που θέλω να αποκαλύψω.

1. Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΣΧΑΤΟ ΤΕΛΟΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΥΛΑΒΕΙΩΝ ΜΑΣ

[61] Πρώτη αλήθεια. — Ο Ιησούς Χριστός, ο Κύριός μας, αληθινός Θεός και αληθινός ἀνθρωπός, οφείλει να είναι το έσχατο τέλος όλων των άλλων ευλαβειών μας. Άλλοιώτικα θα ήσαν λανθασμένες και απατηλές. Ο Ιησούς Χριστός είναι το «άλφα και το

ωμέγα»¹, η αρχή και το τέλος όλων των πραγμάτων. Δεν εργαζόμαστε, όπως λέγει ο Απόστολος, παρά για να κάμουμε κάθε άνθρωπο τέλειο εν Ιησού Χριστώ, γιατί είναι εντός εκείνου μόνον που υπάρχουν όλη η πληρότητα της Θεότητας και όλες οι άλλες πληρότητες των χαρίτων, των αρετών και των τελειοτήτων. Γιατί είναι εντός εκείνου μόνον που έχουμε ευλογηθεί με κάθε ευλογία πνευματική. Γιατί είναι ο μοναδικός μας δάσκαλος που πρέπει να μας μορφώσει, ο μοναδικός μας Κύριος από τον οποίο οφείλουμε να εξαρτώμεθα, ο μοναδικός αρχηγός μας στον οποίο οφείλουμε να είμαστε ενωμένοι, το μοναδικό πρότυπό μας στο οποίο πρέπει να ταυτισθούμε, ο μοναδικός γιατρός μας που πρέπει να μας θεραπεύσει, ο μοναδικός ποιμένας μας που πρέπει να μας θρέψει, η μοναδική μας οδός που οφείλει να μας οδηγήσει, η μοναδική μας αλήθεια που πρέπει να πιστεύουμε, η μοναδική ζωή μας που πρέπει να μας ζωογνήσει και το μοναδικό όλον μας, για τα πάντα, που πρέπει να μας επαρκεί. Δεν έχει δοθεί κανένα άλλο όνομα υπό τον ουρανό, παρά το όνομα του Ιησού, μέσω του οποίου θα οφείλαμε

---

1. Αποκάλ. 1, 8.

να σωθούμε. Ο Θεός δε μας ἔθεσε κανένα άλλο θεμέλιο της σωτηρίας μας, της τελείωσής μας, και της δόξας μας, παρά τον Ιησού Χριστό. Κάθε άλλο οικοδόμημα που δεν στηρίζεται πάνω σ' αυτή τη στερεή πέτρα, ἔχει οικοδομηθεί πάνω στην κινούμενη ἀμμο, και θα γκρεμισθεί αλάνθαστα γρήγορα ἡ αργά. Κάθε πιστός που δεν είναι ενωμένος μαζί του όπως ένας κλάδος κλήματος στην ἀμπελο, θα πέσει, θα ξεραθεί και δε θα είναι κατάλληλος παρά να ριχθεί στη φωτιά. Εάν είμαστε μέσα στο Χριστό και ο Χριστός μέσα μας, δεν υπάρχει φόβος να καταδικασθούμε. Ούτε οι ἄγγελοι των ουρανών, ούτε οι ἀνθρωποι της γης, ούτε οι δαίμονες της κόλασης, ούτε κανένα άλλο πλάσμα δεν θα μπορέσει να μας βλάψει, γιατί δεν μπορεί να μας χωρίσει από την αγάπη του Θεού, που είναι εν Χριστώ Ιησού. Διά του Ιησού Χριστού, με τον Ιησού Χριστό, και εν τω Ιησού Χριστώ, μπορούμε το κάθε τι: να προσφέρουμε κάθε τιμή και δόξα στον Πατέρα, ενωμένοι με το Πνεύμα το Ἅγιο, να τελειωθούμε και να είμαστε για τον πλησίον μας μία καλή ευωδία ζωής αιωνίας.

[62] Εάν λοιπόν εγκαθιστούμε τη σταθερή ευλάβεια της Παναγίας, δεν είναι παρά για να εγκαταστήσουμε πιο τέλεια εκείνη του Ιησού

Χριστού, δεν είναι παρά για να δώσουμε ένα μέσον εύκολο και ασφαλές, για να βρούμε τον Ιησού Χριστό. Εάν η ευλάβεια προς την Παναγία απομάκρυνε από τον Ιησού Χριστό, θα έπρεπε να την απορρίψουμε σα μια απάτη του διαβόλου. Αλλά συμβαίνει το αντίθετο, όπως το έχω αποδείξει και θα το αποδείξω ακόμη αμέσως μετά: Η ευλάβεια αυτή δεν μας είναι αναγκαία, παρά για να βρούμε τον Ιησού Χριστό πιο τέλεια, για να τον αγαπήσουμε τρυφερά και για να τον υπηρετήσουμε πιστά.

[63] Στρέφομαι εδώ μια στιγμή προς εσένα, ω αξιαγάπητε Ιησού μου, για να παραπονεθώ στοργικά στη θεϊκή Μεγαλειότητά σου για το ότι το πλείστο των χριστιανών, ακόμη και των πιο σοφών, δε γνωρίζουν τον αναγκαίο δεσμό που υπάρχει ανάμεσα εσού και της αγίας Μητέρας σου. Είσαι, Κύριε, πάντοτε με τη Μαρία και η Μαρία είναι πάντοτε μ' εσένα και δεν μπορεί να είναι χωρίς εσένα. Άλλοιωτικα θα έπαυε να είναι αυτό που είναι. 'Εχει τόσο μεταμορφωθεί σ' εσένα με τη χάρη, που δεν ζει πλέον, και δεν υπάρχει πλέον. Είσαι συ μόνος, Ιησού μου, που ζεις και βασιλεύεις σ' αυτή, πιο τέλεια από όσο μέσα σε όλους

τους αγγέλους και τους μακαρίους. Α! αν εγνώριζαν τη δόξα και την αγάπη που δέχεσαι από αυτό το αξιοθαύμαστο πλάσμα, θα είχαν για σένα και για κείνη ακόμη πιο πολλά άλλα αισθήματα από όσα έχουν. Σου είναι τόσο στενά συνδεδεμένη, που θα μπορούσαν μάλλον να χωρίσουν, το φως από τον ήλιο, τη θερμότητα από τη φωτιά. Προσθέτω μάλιστα, πως θα χώριζαν μάλλον όλους τους αγγέλους και τους αγίους από σένα, παρά τη θεϊκή Μαρία. Γιατί σε αγαπάει τόσο φλογερά και σε δοξάζει τόσο τέλεια, όσο όλα τα άλλα πλάσματά σου μαζί.

[64] Μετά από αυτό, πολυαγαπημένε Κύριέ μου, δεν είναι εκπληκτικό και θλιβερό να βλέπουμε την άγνοια και τα σκοτάδια όλων των ανθρώπων εδώ κάτω απέναντι στην αγία Μητέρα σου; Δεν αναφέρομαι τόσο στους ειδωλολάτρες και τους εθνικούς που, αφού δε σε γνωρίζουν, δεν ενδιαφέρονται να τη γνωρίσουν, ούτε στους ασεβείς και τους κακούς που δεν την ευλαβούνται, έχοντας χωρισθεί από σένα και την αγία Εκκλησία σου, αλλά μιλώ για τους χριστιανούς και μάλιστα για τους εκκλησιαστικούς εκείνους διδασκάλους, που ενώ το λειτούργημά τους απαιτεί

να διδάξουν στους άλλους τις αλήθειες, δε σε γνωρίζουν, ούτε και την αγία Μητέρα σου, παρά μ' έναν τρόπο θεωρητικό, ξηρό, άγονο και αδιάφορο. Αυτοί οι κύριοι δε μιλούν παρά σπάνια γι' αυτήν και για την ευλάβεια που της οφείλεται, φοβούμενοι, λέγουν, μήπως την υπερβάλουν και, τιμώντας την υπερβολικά, σε προσβάλουν. Εάν δουν ή ακούσουν κάποιον ευλαβή της Παναγίας να μιλάει συχνά για την ευλάβεια προς εκείνη με τρόπο τρυφερό, δυνατό και πειστικό, σαν το ασφαλές και αδιάβλητο μέσο ενός δρόμου σύντομου χωρίς κίνδυνο, σα μια οδό ακηλίδωτη χωρίς ατέλειες και ένα υπέροχο μυστικό για να σε βρούμε και για να σε αγαπήσουμε τέλεια, διαμαρτύρονται εναντίον του και του παραθέτουν μύριες ψεύτικες αφορμές για να του αποδείξουν ότι δεν πρέπει να μιλάει τόσο πολύ για την Παναγία, ότι γίνονται μεγάλες καταχρήσεις αυτής της ευλάβειας, και ότι πρέπει να φροντίσει να τις εξαφανίσει και να μιλάει για σένα μάλλον, παρά για να παρακινεί τα πλήθη προς αυτή την ευλάβεια. Και, τέλος, ότι αρκετά αγαπούν την Παναγία. Φθάνει!

Τους ακούμε μερικές φορές να μιλάνε για την ευλάβεια προς την αγία Μητέρα σου, όχι

για να την εγκαταστήσουν και να την επιβεβαιώσουν, αλλά δήθεν για να εξαφανίσουν τις καταχρήσεις που γίνονται σχετικά μ' εκείνη, ενώ στην πραγματικότητα οι κύριοι αυτοί είναι ασεβείς και ανευλαβείς προς εσένα. Αφού τα ίδια ασεβή αισθήματα έχουν και προς τη Μαρία, θεωρώντας το Ροδάριο και τους Χαιρετισμούς σαν ευλάβειες για τις γυναικούλες και τους αμαθείς, όχι απαραίτητες για τη σωτηρία μας. Και αν πέσει στα χέρια τους κάνενας ευλαβής της Παναγίας, που απαγγέλλει το Ροδάριο ή συνηθίζει να ασκεί κάποια άλλη ευλάβεια απέναντί της, σύντομα θα του αλλάξουν ιδέες και αισθήματα. Αντί του Ροδαρίου, θα τον συμβουλεύσουν να διαβάζει τους επτά ψαλμούς· αντί των προσευχών προς εκείνη, θα τον συμβουλεύσουν να προσεύχεται στον Ιησού Χριστό!

Ω! Ιησού μου αγαπημένε, αυτοί οι άνθρωποι έχουν άραγε το πνεύμα σου; Σ' ευχαριστούν άραγε ενεργώντας έτσι; Σ' ευχαριστούν μήπως, όταν δεν προσπαθούν να είναι ευχάριστοι στη Μητέρα σου, από φόβο μη σε δυσαρεστήσουν; Η ευλάβεια προς Εκείνη εμποδίζει άραγε τη δική σου; Μήπως κρατάει γι' αυτή προσωπικά την τιμή που της αποδίδουν; Είναι μήπως μια ξένη, που δεν έχει καμ-

μιά σχέση μαζί σου; Μήπως κάνει ξεχωριστό κόμμα; Μήπως σε δυσαρεστεί το να θέλουμε να την ευχαριστήσουμε; Μήπως αγαπώντας τη χωριζόμαστε και απομακρυνόμαστε από την αγάπη σου;

[65] Ὁμως, αξιαγάπητε Κύριέ μου, το πλείστο των σοφών δε θα ἔκαναν περισσότερο κακό και δε θα απομάκρυναν και δε θα προκαλούσαν περισσότερη αδιαφορία, και αν ακόμη τα ερωτήματα που μόλις ἔθεσα, επιδέχονταν απάντηση καταφατική. Προς τιμωρία της αλαζονείας τους. Φύλαξέ με, Κύριε, φύλαξέ με από τα αισθήματά τους και τις συνήθειές τους, και δώσε μου ἑνα μέρος των αισθημάτων ευγνωμοσύνης, εκτίμησης, σεβασμού και αγάπης που ἔχεις για την αγία Μητέρα σου. Ὡστε να σε αγαπώ και να σε δοξολογώ τόσο περισσότερο, όσο πιο πολύ θα σε μιμούμαι και θα σε ακολουθώ από κοντά.

[66] Σα να μην είχα μέχρις εδώ τίποτα πει ακόμη προς τιμήν της αγίας Μητέρας σου, κάμε μου τη χάρη να την υμνήσω αντάξια², παρ' όλους τους εχθρούς της, που είναι και

---

2. Ἅγιος Μποναβεντούρας.

δικοί σου, και να τους πω δυνατά μαζί με τους αγίους: 'Οτι όποιος προσβάλλει την αγία Μητέρα του Θεού, να μην υποθέτει ότι θα λάβει το έλεος του.

[67] Για να επιτύχω από την ευσπλαγχνία σου μια πραγματική ευλάβεια για την αγία Μητέρα σου, και για να την εμπνεύσω σε ολόκληρη τη γη, κάμε να σε αγαπώ φλογερά και δέξου για το σκοπό αυτό τη φλογισμένη προσευχή που σου προσφέρω με τον Ἀγιο Αγουστίνο και τους αληθινούς φίλους σου.

«Είσαι, ω Χριστέ μου, ο Πατέρας μου ο ἀγιος, ο Θεός μου ο φιλεύσπλαγχνος, ο παντοδύναμος βασιλιάς μου. Είσαι ο ποιμένας μου ο φιλάνθρωπος, ο μοναδικός κύριός μου, ο βοηθός μου ο γεμάτος καλωσύνη, ο πανέμορφος πολυαγαπημένος μου, ο άρτος μου ζωής, ο αιώνιος ιερέας μου. Είσαι ο οδηγός μου προς την πατρίδα, το φως μου το αληθινό, η γλυκύτητά μου η πανίερη, ο δρόμος μου ο χωρίς ελιγμούς. Είσαι η σοφία μου με την αστραφτερή λάμψη, η ακηλίδωτη απλότητά μου, η ειρήνη και η απαλότητά μου. Είσαι, τέλος, η προστασία μου, η πολύτιμη κληρονομία μου, η αιώνια σωτηρία μου...»

Ω Ιησού Χριστέ, αξιαγάπητε Διδάσκαλε, γιατί, ολόκληρη τη ζωή μου αγάπησα, γιατί επεθύμησα άλλο πράγμα από σένα, Ιησού Θεέ μου; Πού ήμουν όταν δε σκεπτόμουν εσένα; Α! τουλάχιστον από τούτη τη στιγμή, η καρδιά μου ας μην έχει άλλες επιθυμίες και πόθους παρά για τον Κύριο Ιησού. Ας ευφραίνεται αγαπώντας εσένα μόνο. Επιθυμίες της ψυχής μου, τρέχετε στο εξής, αρκεί η καθυστέρηση. Σπεύσετε να φθάσετε το στόχο που επιδιώκετε, αναζητείστε εν αληθεία εκείνο που ζητάτε. Ω Ιησού, κατάρα σε όποιον δε σε αγαπά! Εκείνος που δε σε αγαπά ας είναι γεμάτος πικρία! Ω γλυκέ Ιησού, ας είσαι η αγάπη, η ηδονή και ο θαυμασμός κάθε καρδιάς άξια αφιερωμένης στη δόξα σου· Θεέ της καρδιάς μου και μερίδα μου, θείε Ιησού, η καρδιά μου ας λιποθυμήσει από αγάπη ιερή. Ας είσαι σύ ο ίδιος η ζωή μου. Ας ανάψει μέσα στην ψυχή μου μια καυτερή φωτιά αγάπης για σένα, και ας είναι το έναυσμα μιας θεϊκής πυρκαϊάς. Ας καίει αδιάκοπα στο βωμό της καρδιάς μου, ας εισχωρήσει στα μύχια του είναι μου, ας κάψει τα βάθη της ψυχής μου. 'Ωστε, τέλος, την ημέρα του θανάτου μου, να εμφανισθώ εμπρός σου αναλωμένος ολόκληρος στην αγάπη σου. Αμήν!»

**(Ανήκουμε στον Ιησού Χριστό και στη Μαρία
υπό την ιδιότητα των δούλων)**

[68] Δεύτερη αλήθεια. — Πρέπει να συμπεράνουμε από αυτό που ο Ιησούς Χριστός αποτελεί για μας, πως δεν ανήκουμε στον εαυτό μας, όπως λέγει ο Απόστολος³, αλλά ολόκληροι σ' Εκείνον, σαν μέλη του και σκλάβοι του, που τους αγόρασε άπειρα ακριβά, με το αντίτιμο όλου του αίματός του. Και ότι πριν από το βάπτισμα, είμαστε του διαβόλου σαν σκλάβοι του, και πως το βάπτισμα μας έκαμε τους αληθινούς σκλάβους του Ιησού Χριστού. Που δεν πρέπει να ζουν, να εργάζονται και να πεθαίνουν, παρά για να καρποφορήσουν γι' αυτόν τον Θεάνθρωπο. Να τον δοξάζουμε στο σώμα μας και να τον κάνουμε να βασιλεύει στην ψυχή μας, γιατί είμαστε η κατάκτησή του, ο αποκτημένος λαός του και η κληρονομία του⁴. Είναι γι' αυτόν τον ίδιο λόγο, που το Πνεύμα το Ἅγιο⁵ μας συγκρίνει: 1ο) σε δέντρα φυτευμένα κατά μήκος των υδάτων της χάριτος, στον αγρό της Εκκλη-

---

3. Α' Κορ. 6, 19· 12, 27.

4. Ρωμ. 7, 4. Α' Πετ. 2, 9.

5. Ψαλ. 1, 3. Ιωαν. 15, 5· 10, 1-6· 15, 1.

σίας, που οφείλουν να δώσουν τους καρπούς τους στον καιρό τους· 2ο) στα κλαδιά ενός αμπελιού του οποίου ο Ιησούς Χριστός είναι το κλήμα, που οφείλουν να αποφέρουν καλά σταφύλια· 3ο) σε ένα ποίμνιο του οποίου ο Ιησούς Χριστός είναι ο βοσκός, που οφείλει να πολλαπλασιασθεί και να δώσει γάλα· 4ο) σε μια καλή γη της οποίας ο Θεός είναι ο γεωργός, και στην οποία ο σπόρος πολλαπλασιάζεται και αποφέρει το τριακονταπλάσιο, το εξηκονταπλάσιο ή το εκατονταπλάσιο. Ο Ιησούς καταράσθηκε την άκαρπη συκιά, και κατεδίκασε τον άχρηστο δούλο που δεν αξιοποίησε το τάλαντό του. 'Ολα αυτά μας αποδεικνύουν ότι ο Ιησούς Χριστός θέλει να λάβει κάποιους καρπούς από τα αδύναμα άτομά μας: Δηλαδή τις καλές μας πράξεις, γιατί αυτές οι καλές πράξεις του ανήκουν αποκλειστικά: «Δημιουργηθεῖσαι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»⁶. Τα λόγια αυτά του Αγίου Πνεύματος δείχνουν και ότι ο Χριστός είναι η μοναδική αρχή και συνεπώς πρέπει να είναι και το μοναδικό τέλος όλων των καλών έργων μας, αλλά και ότι οφείλουμε να τον υπηρε-

---

6. Εφ. 2, 10.

τούμε, όχι μονάχα σαν έμμισθοι υπηρέτες, αλλά σαν δούλοι αγάπης. Εξηγούμαι.

[69] Υπάρχουν δύο τρόποι εδώ κάτω ν' ανήκει κανείς σε κάποιον και να εξαρτάται από την κυριαρχία του: η απλή υπηρεσία και η δουλεία: αυτό που αποκαλούμε έναν υπηρέτη και έναν σκλάβο. Για την υπηρεσία, που είναι συνηθισμένη αναμεσα στους χριστιανούς, ένας άνθρωπος προσφέρει τις υπηρεσίες του σ' έναν άλλο για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα επί πληρωμή, ή με μια άλλη αμοιβή.

Στη δουλεία, ένας άνθρωπος εξουσιάζεται ολοκληρωτικά από έναν άλλο σε όλη τη ζωή του, και οφείλει να υπηρετεί τον κύριό του, χωρίς να αποβλέπει σε καμμιά πληρωμή ή άλλη αμοιβή, σαν ένα ζώον πάνω στο οποίο έχει δικαίωμα ζωής και θανάτου.

[70] Υπάρχουν τρία είδη δουλείας: μια δουλεία φυσική, μια δουλεία καταναγκαστική και μια δουλεία θεληματική. 'Όλα τα πλάσματα είναι δούλοι του Θεού με τον πρώτο τρόπο: «Τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ»⁷. Οι δαίμονες και οι κολασμένοι ανήκουν

---

7. Ψαλ. 23, 1.

στη δεύτερη κατηγορία. Οι δίκαιοι και οι ἄγιοι στην τρίτη. Η θεληματική δουλεία είναι η πιο τέλεια και η πιο ἐνδοξη για το Θεό, που κυττάζει την καρδιά, που ζητάει την καρδιά, και που ονομάζεται ο Θεός της καρδιάς ή της πρόθυμης αγάπης. Γιατί με αυτή τη δουλεία, κάνουμε μια εκλογή, πάνω από όλα, του Θεού και της υπηρεσίας του, ακόμη και όταν η φύση δεν θα το υποχρέωνε.

[71] Υπάρχει μια ολική διαφορά ανάμεσα σ' έναν υπηρέτη και σ' ένα σκλάβο.

1ο) Ἔνας υπηρέτης δε δίνει τον εαυτό του ολόκληρο, ούτε όλα όσα κατέχει ή μπορεί να αποκτήσει από άλλους ή από αυτόν τον ίδιο, στον κύριό του. Αλλά ο σκλάβος δίνεται ολόκληρος, και όλα όσα κατέχει ή μπορεί να αποκτήσει, χωρίς καμμιά εξαίρεση.

2ο) Ο υπηρέτης απαιτεί μισθό για τις υπηρεσίες που παρέχει στον κύριό του, αλλά ο σκλάβος δεν μπορεί τίποτα ν' απαιτήσει, όση επιμέλεια, όση επιτηδειότητα και όση δύναμη κι αν έχει εργαζόμενος.

3ο) Ο υπηρέτης μπορεί να φύγει όποτε θελήσει ή τουλάχιστον όταν ο χρόνος της υπηρεσίας του λήξει. Αλλά ο σκλάβος δεν έχει

δικαίωμα ν' αφήσει τον κύριό του όταν θελήσει.

4ο) Ο κύριος του υπηρέτη δεν έχει πάνω του κανένα δικαίωμα ζωής και θανάτου, ώστε, εάν τον σκότωνε σαν ένα από τα υποζύγια του, θα διέπραττε μια άδικη δολοφονία. Άλλα ο κύριος του σκλάβου έχει, κατά τους νόμους (της τότε εποχής) δικαίωμα ζωής και θανάτου πάνω του, και μπορεί να τον πουλήσει όταν θέλει, ή να τον σκοτώσει, όπως θα έκανε αίφνης για το άλογό του.

5ο) Τέλος, ο υπηρέτης είναι για ένα κάποιο διάστημα στην υπηρεσία του κυρίου του. Ο σκλάβος για πάντα!

[72] Δεν υπάρχει τίποτα ανάμεσα στους ανθρώπους που να μας υποχρεώνει περισσότερο ν' ανήκουμε σ' έναν άλλο από τη δουλεία. Δεν υπάρχει επίσης τίποτα ανάμεσα στους χριστιανούς που να μας κάνει πιο απόλυτα ν' ανήκουμε στον Ιησού Χριστό και στην αγία Μητέρα του, από τη θεληματική δουλεία, κατά το παράδειγμα του ίδιου του Ιησού, που έλαβε τη μορφή δούλου για την αγάπη μας: «Λαβών μορφήν δούλου»⁸ και της

---

8. Φιλ. 2, 7.

Παναγίας, που αποκάλεσε τον εαυτό της «δούλη του Κυρίου»⁹. Ο Απόστολος τιμητικά ονομάζει τον εαυτό του «δούλο του Χριστού»¹⁰. Οι χριστιανοί αποκαλούνται πολλές φορές στην Αγία Γραφή «δούλοι Χριστού»¹¹. Η λέξη «δούλος», κατά τη σωστή παρατήρηση ενός διακεκριμένου ανθρώπου, δεν εσήμαινε άλλοτε παρά έναν σκλάβο, γιατί δεν υπήρχαν ακόμη υπηρέτες, όπως αυτοί που είναι σήμερα, και οι κύριοι δεν υπηρετούντο παρά από σκλάβους ή απελεύθερους. Γι' αυτό η Κατήχηση της Συνόδου της Τριδέντου, για να μην αφήσει καμιά αμφιβολία ότι είμαστε δούλοι του Ιησού Χριστού, το εκφράζει μ' έναν όρο που δεν είναι καθόλου διφορούμενος, αποκαλώντας μας: «σκλάβους του Ιησού Χριστού». Αυτού τεθέντος:

[73] Λέγω ότι οφείλουμε να ανήκουμε στον Ιησού Χριστό και να τον υπηρετούμε, όχι μονάχα σαν υπηρέτες μισθωτοί, αλλά σαν δούλοι αγάπης, που ακριβώς εξ αιτίας αυτής της

---

9. Λουκ. 1,38.

10. Ρωμ. 1,1. Γαλ. 1,10.

11. Α' Κορ. 7,22. Β' Τιμ. 2,24.

μεγάλης αγάπης δίδονται και παραδίδονται για να τον υπηρετήσουν υπό την ιδιότητα σκλάβων, για μόνη την τιμή να του ανήκουν. Πριν από το βάπτισμα, είμαστε σκλάβοι του διαβόλου, το βάπτισμα μας ἔκαμε σκλάβους του Ιησού Χριστού. Συνεπώς, πρέπει οι χριστιανοί να είναι ή σκλάβοι του διαβόλου, ή σκλάβοι του Ιησού Χριστού.

[74] Αυτό που λέγω απόλυτα για τον Ιησού Χριστό, το λέγω σχετικά για την Παναγία, που ο Ιησούς, έχοντάς την εκλέξει για την αχώριστη σύντροφο της ζωής του, του θανάτου του, της δόξας του και της εξουσίας του στον ουρανό και στη γη, της ἐδωσε, με τη θεϊκή του χάρη, σχετικά με τη Μεγαλειότητά του, όλα τα ίδια δικαιώματα και προνόμια που κατέχει από τη φύση του. Παν ό, τι αρμόζει στο Θεό από τη φύση του, αρμόζει στη Μαρία με τη χάρη, λέγουν οι άγιοι. 'Ωστε, κατ' αυτούς, μην έχοντας και οι δύο παρά την ίδια βούληση και την ίδια εξουσία, έχουν και οι δύο τους ίδιους υπηκόους, υπηρέτες και δούλους.

[75] Μπορούμε, λοιπόν, κατά τη γνώμη των αγίων και πολλών διαπρεπών ανθρώ-

πων, να αποκαλέσουμε τον εαυτό μας και να γίνουμε σκλάβοι αγάπης της Παναγίας, για να είμαστε έτσι πιο τέλειοι δούλοι του Ιησού Χριστού. Η Παναγία είναι το μέσον που ο Κύριός μας εχρησιμοποίησε για να έλθει σ' εμάς. Είναι επίσης το μέσον που οφείλουμε να χρησιμοποιήσουμε, για να πάμε σ' εκείνον. Γιατί δεν είναι σαν τα άλλα πλάσματα, στα οποία αν θα προσκολλόμεθα, θα μπορούσαν να μας απομακρύνουν μάλλον από το Θεό, παρά να μας πλησιάσουν σ' αυτόν. Γιατί η πιο ζωηρή επιθυμία της Μαρίας είναι να μας ενώσει με τον Ιησού Χριστό, τον Υιό της. Και η πιο σφοδρή επιθυμία του Υιού είναι να πάμε σ' αυτόν διά μέσου της αγίας Μητέρας του. Και τον τιμούμε και τον ευχαριστούμε, όπως θα τιμούσαμε και θα ευχαριστούσαμε έναν βασιλιά, εάν, για να γίνουμε πιο τέλειοι υπήκοοί του και δούλοι του, γινόμαστε δούλοι της βασίλισσας. Γι' αυτό οι άγιοι Πατέρες και ο Ἅγιος Μποναβεντούρας μετά από αυτούς, έλεγαν ότι η Παναγία είναι ο δρόμος για να πάμε στον Κύριό μας.

[76] Επί πλέον, εάν όπως είπα η Παναγία είναι η Βασίλισσα και η αρχόντισσα του ουρα-

νού και της γης: — «Στην εξουσία του Θεού όλα έχουν υποταχθεί, ακόμη και η Παναγία. Στην εξουσία της Παναγίας όλα έχουν υποταχθεί, ακόμη και ο Θεός», λέγουν ο Άγιος Ανσέλμος, ο Άγιος Βερνάρδος, ο Άγιος Βερναρδίνος, ο Άγιος Μποναβεντούρας — θα έχει ασφαλώς τόσους υπηκόους και δούλους όσα πλάσματα υπάρχουν. Δεν είναι λοιπόν λογικό ανάμεσα σε τόσους δούλους από καταναγκασμό, να υπάρχουν και δούλοι αγάπης που, θεληματικά εκλέγουν, υπό την ιδιότητα αυτή, τη Μαρία ως βασίλισσά τους; Πώς δηλαδή! Οι άνθρωποι και οι δαίμονες θα έχουν τους εκούσιους σκλάβους τους και η Μαρία δε θα έχει; Πώς, αφού ένας βασιλιάς θεωρεί τιμητικό η βασίλισσα, η σύντροφός του, να έχει δούλους πάνω στους οποίους ν' ασκεί δικαίωμα ζωής και θανάτου, γιατί η τιμή και η εξουσία του ενός είναι και τιμή κι εξουσία του άλλου — πώς θα μπορούσαμε να πιστέψουμε ότι ο Κύριός μας, που είναι ο καλύτερος από όλους τους γυιούς και που έχει κάμει συμμέτοχο την αγία Μητέρα του στην εξουσία του, θα εύρισκε άσχημο να έχει δούλους; Αισθάνεται λιγότερο σεβασμό και αγάπη για τη Μητέρα του από όσο ο Ασσουήρος για την Εσθήρ και ο Σολομώντας για τη Βηρ-

σαβεέ;¹² Ποιος θα τολμούσε ακόμη και να το σκεφθεί;

[77] Αλλά πού η πέννα μου με οδηγεί; Γιατί σταματώ εδώ για ν' αποδείξω κάτι το τόσο φανερό; Αν κάποιος δε θέλει να λέγεται δούλος της Παναγίας, τι πειράζει! Ας γίνει κι ας λέγεται δούλος του Ιησού Χριστού! Ακόμη και τότε θ' ανήκει στην Παναγία, αφού ο Ιησούς είναι ο καρπός και η δόξα της Μαρίας. Είναι αυτό που κάνουμε με τέλειο τρόπο, με την ευλάβεια για την οποία θα μιλήσουμε στη συνέχεια.

(Οφείλουμε ν' αδειάσουμε τον εαυτό μας
από ό,τι το κακό υπάρχει μέσα μας)

[78] **Τρίτη αλήθεια.** — Οι καλύτερες πράξεις, μας είναι συνήθως λεκιασμένες και μολυσμένες από το κακό βάθος του εαυτού μας. 'Όταν βάζουμε νερό σκέτο και καθαρό μέσα σ' ένα δοχείο που μυρίζει άσχημα, ή κρασί μέσα σ' έναν ασκό, του οποίου το εσωτερικό έχει χαλάσει από ένα άλλο κρασί, το καθαρό

---

12. Α' Βασ. 2, 19. Εσθ. 5, 6-7.

νερό και το καλό κρασί χαλάνε και παίρνουν μια άσχημη μυρωδιά. Το ίδιο, όταν ο Θεός βάζει μέσα στο δοχείο της ψυχής μας το βλαμένο από την προπατορική αμαρτία, τις χάρες του και τις ουράνιες δροσιές του ή το θαυμάσιο κρασί της αγάπης του, οι δωρεές του είναι συνήθως κηλιδωμένες και μολυσμένες από το κακό προζύμι και το κακό βάθος που η αμαρτία έχει αφήσει μέσα μας. Οι πράξεις μας, ακόμη και οι αρετές μας, οι πιο υπέροχες έχουν επηρεασθεί. Έχει, λοιπόν, μια πολύ μεγάλη σπουδαιότητα, το ότι για να αποκτήσουμε την τελειότητα, που δεν αποκτάται παρά με την ένωση στον Ιησού Χριστό, πρέπει να αδειάσουμε τον εαυτό μας από ό,τι κακό υπάρχει μέσα μας. Άλλοιώτικα, ο Κύριός μας, που είναι απέραντα ἀσπίλος και που μισεί και την ελάχιστη κηλίδα στην ψυχή, θα μας αποδιώξει από τα μάτια του και δεν θα ενωθεί μαζί μας.

[79] Για ν' αδειάσουμε από τον εαυτό μας, πρέπει, πρώτο, να γνωρίσουμε καλά, με το φωτισμό του Αγίου Πνεύματος, το άσχημο εσωτερικό μας, την ανικανότητά μας για κάθε καλό, χρήσιμο στη σωτηρία μας, την αδυναμία μας για κάθε τι, την αστάθειά μας σε κάθε

περίπτωση, την αναξιότητά μας για κάθε χάρη, και την αμαρτωλότητά μας παντού. Η αμαρτία του προπάτορά μας μάς έχει όλους σχεδόν ολοκληρωτικά μολύνει, οξύνει, κάμει αλαζόνες και διεφθαρμένους, όπως το προζύμι ξυνίζει, ανεβάζει και αλλοιώνει τη ζύμη όπου έχει τεθεί. Οι αμαρτίες που έχουμε διαπράξει, είτε θανάσιμες, είτε αφέσιμες, έστω κι αν μας συγχωρέθηκαν, αύξησαν την αδυναμία μας, τη φιληδονία μας, την αστάθειά μας και τη διαφθορά μας, και έχουν αφήσει κακά κατάλοιπα στην ψυχή μας.

Τα σώματά μας είναι τόσο μολυσμένα από την αμαρτία, που το 'Άγιο Πνεύμα¹³ τα έχει αποκαλέσει σώματα της αμαρτίας, που έχουν συλληφθεί μέσα στην αμαρτία, τραφεί μέσα στην αμαρτία και ικανά για το κάθε τι, σώματα υποκείμενα σε μυριάδες μυριάδων ασθενειες, που μολύνονται καθημερινά, και που δεν παράγουν παρά ψώρα, παράσιτα και σήψη.

Η ψυχή μας, ενωμένη στο σώμα μας, έχει γίνει τόσο σαρκική, που αποκαλείται σάρκα: «Πᾶσα σάρξ εἶχε διαφθείρει τήν ὁδὸν της»¹⁴.

---

13. Ρωμ. 6, 6. Ψαλ. 50, 7.

14. Γεν. 6, 12.

Δεν έχουμε για κλήρο παρά την αλαζονεία και την τύφλωση του πνεύματος, τη σκλήρυνση της καρδιάς, την αδυναμία και την ασυνέπεια της ψυχής, τη διαφθορά, την εξέγερση των παθών και τις ασθένειες του σώματος. Είμαστε από τη φύση μας πιο αλαζονικοί από τα παγώνια, πιο προσκολλημένοι στη γη από τους βατράχους, πιο άσχημοι από τους τράγους, πιο φθονεροί από τα φίδια, πιο λαίμαργοι από τους χοίρους, πιο οξύθυμοι από τις τίγρεις, πιο οκνηροί από τις χελώνες, πιο αδυναμοί από τα καλάμια και πιο άστατοι από τους ανεμοδείκτες. Δεν έχουμε στο εσωτερικό μας παρά το μηδέν και την αμαρτία, και δεν αξίζουμε παρά την οργή του Θεού και την αιώνια κόλαση¹⁵.

[80] Μετά απ' αυτό, πώς να εκπλαγούμε που ο Κύριος είπε ότι εκείνος που θα ήθελε να τον ακολουθήσει θα όφειλε ν' απαρνηθεί τον εαυτό του και να μισήσει την ψυχή του, και ότι εκείνος που θ' αγαπούσε την ψυχή του θα την έχανε και ότι εκείνος που θα την μισούσε θα την έσωζε;¹⁶ Αυτή η ἀπειρη Σοφία, που δεν

---

15. Εφεσ. 2, 3.

16. Ματ. 16, 24. Λουκ. 9, 23. Ιωαν. 12, 25.

δίνει εντολές χωρίς αιτία, δεν μας διατάζει να μισήσουμε τον εαυτό μας παρά γιατί αξίζουμε με το παραπάνω μίσος. Τίποτα δεν είναι τόσο άξιο αγάπης παρά ο Θεός. Τίποτα τόσο άξιο μίσους παρά εμείς οι ίδιοι.

[81] Δεύτερο, για ν' αδειάσουμε τον εαυτό μας, πρέπει καθημερινά να πεθαίνουμε στον εαυτό μας, δηλαδή ότι πρέπει ν' απαρνούμεθα τους χειρισμούς των ενεργειών της ψυχής μας και των αισθήσεων του σώματος, να βλέπουμε σαν να μη βλέπαμε, ν' ακούμε σα να μην ακούαμε, να χρησιμοποιούμε τα πράγματα αυτού του κόσμου σα να μην τα χρησιμοποιούσαμε,¹⁷ αυτό που ο Ἅγιος Παύλος αποκαλεί να πεθαίνουμε κάθε μέρα: «Κάθε μέρα πεθαίνω»¹⁸. «Εάν ο σπόρος του σταριού δεν πέσει εις την γην και πεθάνει, μένει αυτός μόνος και δεν παράγει καλόν καρπόν».¹⁹ Εάν δεν πεθάνουμε στον εαυτό μας, και αν οι ευλάβειές μας οι πιο άγιες δεν μας οδηγούν σ' αυτόν τον αναγκαίο κι αποδοτικό θάνατο, δε θα παράγουμε καρπόν που ν' αξί-

---

17. Α' Κορ. 7,31.

18. Α' Κορ. 15,32.

19. Ιωάν. 12,24.

ζει και οι ευλάβειές μας θα εγίνοντο άχρηστες για μας, και όλα τα δίκαια μας θα εμολύνοντο από τη φιλαυτία μας και την προσωπική μας βούληση, πράγμα που θα έκανε το Θεό να απεχθάνεται και τις μεγαλύτερες θυσίες μας και τις καλύτερες πράξεις που θα μπορούσαμε να πραγματοποιήσουμε. 'Ωστε στον θάνατό μας να βρεθούμε με τα χέρια άδεια από αρετές και αξιομισθίες και χωρίς να έχουμε ούτε μια σπίθα αγνής αγάπης. Αγάπης που δεν μεταδίδεται παρά στις ψυχές που έχουν πεθάνει στον εαυτό τους και των οποίων η ζωή είναι κρυμμένη μαζί με τον Ιησού Χριστό μέσα στο Θεό²⁰.

[82] Τρίτο, πρέπει να εκλέξουμε ανάμεσα σε όλες τις ευλάβειες προς την Παναγία εκείνη που μας φέρνει πλησιέστερα προς αυτόν τον θάνατο του εαυτού μας, ως την καλύτερη και την πιο εξαγιαστική. Γιατί ας μην πιστεύουμε ότι κάθε τι που λάμπει είναι χρυσάφι, ότι κάθε τι που είναι γλυκό είναι μέλι, ότι κάθε τι που είναι εύκολο να εκτελεσθεί και ασκείται από το πλείστον των ανθρώπων είναι το πιο αγιαστικό. 'Οπως υπάρχουν φυσι-

---

20. Κολοσ. 3, 3.

κά μυστικά για να κάνουμε σύντομα, φθηνά και εύκολα μερικές φυσικές πράξεις, έτσι υπάρχουν και μυστικά στον τομέα της χάριτος για να γίνονται σύντομα, με ηρεμία και ευκολία, υπερφυσικά εγχειρήματα: ν' αδειάζουμε τον εαυτό μας, να γεμίζουμε από το Θεό και να γινόμαστε τέλειοι.

Η πρακτική που θ' αποκαλύψω είναι ένα από αυτά τα μυστικά χάριτος, άγνωστο στους περισσότερους χριστιανούς, γνωστό σε μερικούς ευλαβείς, και ασκούμενο και αρεστό από έναν πολύ μικρό αριθμό. Για ν' αρχίσω ν' αποκαλύπτω αυτή την πρακτική, να μια τετάρτη αλήθεια που είναι μια συνέχεια της τρίτης.

**(΄Εχουμε ανάγκη ενός μεσολαβητή
κοντά στον ίδιο το Μεσολαβητή)**

[83] Τέταρτη αλήθεια. — Είναι πιο τέλειο, γιατί είναι πιο ταπεινό, να μην πλησιάζουμε το Θεό εμείς οι ίδιοι, χωρίς να λάβουμε έναν ενδιάμεσο. Το εσωτερικό μας, όπως το έδειξα, είναι τόσο μολυσμένο, που εάν στηριζόμαστε στα δικά μας έργα, στην επιτηδιότητά μας, στην προετοιμασία μας για να φθάσουμε

στο Θεό και να του αρέσουμε, είναι βέβαιο ότι όλα τα δίκαιά μας θα έχουν αλλοιωθεί, θα έχουν χάσει βάρος μπροστά του, ώστε να παρακινηθεί να ενωθεί μαζί μας και να μας εισακούσει. Δεν είναι χωρίς λόγο που ο Θεός μας έδωσε μεσίτες κοντά στη Μεγαλειότητά του. Είδε την αναξιότητά μας, την ανικανότητά μας, μας λυπήθηκε και, για να συμμετάσχουμε στα ελέη του, μας εφοδίασε με ισχυρούς μεσολαβητές κοντά στο μεγαλείο του. 'Ετσι, το να παραμερίζουμε αυτούς τους μεσίτες, και να πλησιάζουμε απ' ευθείας την αγιότητά του χωρίς καμμία σύσταση, σημαίνει έλλειψη ταπεινοφροσύνης και σεβασμού απέναντι σ' ένα Θεό τόσο υψηλό και άγιο. Σημαίνει ότι υπολογίζουμε λιγότερο αυτόν τον Βασιλέα των βασιλέων από όσο ένα βασιλέα ή ένα πρίγκηπα της γης, τον οποίο δε θα θέλαμε να πλησιάσουμε χωρίς μαζί μας κάποιο φίλο που θα του μιλούσε για μας.

[84] Ο Κύριος μας είναι ο δικηγόρος μας και ο μεσολαβητής μας για τη λύτρωσή μας, κοντά στον Θεό Πατέρα. Είναι με αυτόν που οφείλουμε να προσευχηθούμε μαζί με ολόκληρη την Εκκλησία, θριαμβεύοντα και αγωνιζόμενη, είναι με αυτόν που προσεγγίζουμε

τη Μεγαλειότητά του. Και δεν πρέπει ποτέ να παρουσιασθούμε εμπρός του παρά στηριζόμενοι κι ενδεδυμένοι με τις αξιομισθίες του, όπως ο μικρός Ιακώβ με τις προβιές των κατσικιών μπροστά στον πατέρα του Ισαάκ, για να λάβει την ευλογία του.

[85] Αλλά δεν έχουμε, άραγε, ανάγκη κι ενός μεσίτη κοντά στον ίδιο το Μεσολαβητή; Είναι άραγε τόσο μεγάλη η αγνότητά μας, ώστε να ενωθούμε απ' ευθείας μ' εκείνον, από μόνοι μας; Δεν είναι Θεός, κατά πάντα ίσος με τον Πατέρα του, και συνεπώς ο Ἅγιος των αγίων, που δικαιούται σεβασμού ίσου με αυτόν; Εάν, με την άπειρη αγάπη του έγινε ο εγγυητής μας και ο μεσολαβητής μας κοντά στο Θεό τον Πατέρα του, για να τον κατευνάσει και να του πληρώσει τις οφειλές μας, πρέπει άραγε γι' αυτό να δείχνουμε λιγότερο σεβασμό και δέος για τη μεγαλειότητά του και την αγιότητά του;

Ας πούμε λοιπόν θαρραλέα, με τον Ἅγιο Βερνάρδο ότι έχουμε ανάγκη ενός ενδιαμέσου κοντά στον ίδιο το Μεσολαβητή, και πως η θεϊκή Μαρία είναι εκείνη, που είναι η περισσότερο ικανή να αναλάβει αυτή την εκδούλευση αγάπης. Είναι μέσω αυτής που ο Ιη-

σούς Χριστός μας ἥλθε, είναι μέσω αυτής που οφείλουμε να πάμε σ' αυτόν. Εάν φοβούμεθα να πάμε ἀμεσα στον Ιησού Χριστό, είτε εξ αιτίας του ἀπειρου μεγαλείου του, είτε εξ αιτίας της μηδαμινότητάς μας, είτε εξ αιτίας των αμαρτιών μας, ας επικαλεσθούμε θαρραλέα τη βοήθεια και τη μεσολάβηση της Μαρίας της Μητέρας μας. Είναι καλή και τρυφερή. Δεν υπάρχει τίποτα το αυστηρό ούτε το απωθητικό σ' αυτή, τίποτα το πάρα πολύ εξαίσιο και το πάρα πολύ αστραφτερό. Βλέποντάς την βλέπουμε την αγνή φύση μας. Δεν είναι ο ἥλιος, που με τη ζωηρότητα των ακτίνων του θα μπορούσε να μας θαμπώσει, εξ αιτίας της αδυναμίας μας. Άλλα είναι όμορφη και γλυκειά, όπως η σελήνη, που δέχεται το φως της από τον ἥλιο και το μετριάζει για να το κάμει σύμφωνο με την περιορισμένη δεκτικότητά μας. Είναι τόσο φιλάνθρωπη που δεν απωθεί κανένα από όσους εκλιπαρούν τη συμπαράστασή της, όσο αμαρτωλοί κι αν είναι. Γιατί, όπως λένε οι ἄγιοι, δεν έχει ποτέ ακουσθεί, από τότε που ο κόσμος υπάρχει, ότι κάποιος προσέτρεξε στην Παναγία μ' εμπιστοσύνη και προσκαρτερία, και αποδιώχθηκε. Είναι τόσο δυνατή, που ποτέ δεν απορρίφθηκαν οι αιτήσεις της. Δεν έχει παρά να παρουσιασθεί

μπροστά στον Υιό της για να τον παρακαλέσει. Εκείνος αμέσως παραχωρεί, αμέσως δέχεται. Είναι πάντοτε νικημένος στοργικά, από τους μαστούς και τα σπλάγχνα και τις προσευχές της πολυαγαπημένης του Μητέρας.

[86] Ὁλα αυτά έχουν παρθεί από τον ἀγιο Βερνάρδο και τον ἀγιο Μποναβεντούρα. Ὡστε, κατ’ αυτούς, έχουμε τρεις βαθμίδες ν’ ανεβούμε για να πάμε στο Θεό. Η πρώτη, που είναι η πιο πλησιέστερη σ’ εμάς και η πιο σύμφωνη με τη δυνατότητά μας, είναι η Μαρία. Η δεύτερη είναι ο Ιησούς Χριστός. Και η τρίτη είναι ο Θεός Πατέρας. Για να πάμε στον Ιησού, πρέπει να πάμε στη Μαρία. Είναι η μεσολαβούσα μεσίτριά μας. Για να πάμε στον αιώνιο Πατέρα, πρέπει να πάμε στον Ιησού. Είναι ο μεσολαβητής που μας λύτρωσε. Λοιπόν, με την ευλάβεια που θα σας περιγράψω αμέσως τώρα, είναι αυτή η τάξη που πρέπει ρητώς να τηρηθεί.

**(Μας είναι πολύ δύσκολο να διατηρήσουμε
τις χάριτες και τους θησαυρούς
που λάβαμε από το Θεό)**

[87] Πέμπτη αλήθεια. — Είναι πολύ δύσκολο, εξ αιτίας της αδυναμίας και της αστάθειάς μας, να διατηρήσουμε μέσα μας τις χάριτες και τους θησαυρούς που λάβαμε από το Θεό:

1ο) Γιατί έχουμε αυτούς τους θησαυρούς που αξίζουν περισσότερο από τον ουρανό και τη γη, μέσα σε πήλινα σκεύη:²¹ σ' ένα σώμα φθαρτό, σε μια ψυχή αδύνατη και ασταθή, που ένα τίποτα ταράζει και αποθαρρύνει.

[88] 2ο) Γιατί οι δαίμονες, που είναι πονηροί ληστές, θέλουν να μας αιφνιδιάσουν για να μας κλέψουν και να μας λεηλατήσουν. Καιροφυλακτούν μέρα και νύχτα, την κατάληλη στιγμή γι' αυτό. Μας περιτριγυρίζουν αδιάκοπα για να μας καταβροχθίσουν²² και να μας πάρουν σ' ένα λεπτό, με κάποια αμαρτία, όλα όσα μπορέσαμε να κερδίσουμε σε χάριτες και αξιομισθίες στη διάρκεια πολλών ε-

---

21. Β' Κορ. 4, 7.

22. Α' Πέτ. 5, 8.

τών. Η πονηριά τους, η πείρα τους, η κακοή-θειά τους και το πλήθος τους, πρέπει να μας κάνουν να φοβόμαστε αφάνταστα αυτή τη δυστυχία, δεδομένου ότι άτομα πιο γεμάτα χάριτος, πιο πλούσια σε αρετές, πιο πεπειραμένα και πιο καλλιεργημένα θρησκευτικά, αιφνιδιάσθηκαν και λεηλατήθηκαν, δυστυχώς. Α! πόσους είδαμε κέδρους του Λιβάνου και αστέρια του στερεώματος να πέφτουν άδοξα και να χάνουν όλο το ύψος τους και τη λάμψη τους σε λίγον καιρό! Από που προέρχεται αυτή η παράξενη μεταβολή; Δεν είναι από έλλειψη χάριτος, που δεν λείπει σε κανένα, αλλά από έλλειψη ταπεινοφροσύνης. Νόμισαν τους εαυτούς τους πιο δυνατούς και πιο επαρκείς από ό,τι ήσαν. Νόμισαν πως ήσαν ικανοί να διατηρήσουν τους θησαυρούς τους. Εμπιστεύθηκαν και στηρίχθηκαν σ' αυτούς τους ίδιους. Πίστεψαν το σπίτι τους αρκετά ασφαλές, και τα σεντούκια τους αρκετά σίγουρα για να φυλάξουν αυτόν τον πολύτιμο θησαυρό της χάριτος. Και είναι εξ αιτίας αυτής της ανεπαίσθητης εμπιστοσύνης που είχαν στον εαυτό τους (παρ' όλο που τους φαινόταν ότι στηρίζονταν στη χάρη του Θεού), που ο Κύριος πολύ δίκαιος πάντοτε επέτρεψε να λεηλατηθούν, εγκαταλείποντάς τους στον

εαυτό τους. Άλλοίμονο! Αν είχαν γνωρίσει τη θαυμάσια ευλάβεια που θα δείξω στη συνέχεια, θα είχαν εμπιστευθεί το θησαυρό τους σε μια Παρθένα ισχυρή και πιστή, που θα τους τον είχε προφυλάξει σα να ήταν δικό της κτήμα και μάλιστα θα το είχε θεωρήσει ένα καθήκον δικαιοσύνης.

[89] 3ο) Είναι δύσκολο να προσκαρτερήσουμε στην δικαιοσύνη εξ αιτίας της παράξενης διαφθοράς του κόσμου. Ο κόσμος είναι τώρα τόσο διεφθαρμένος, που αποβαίνει σχεδόν αναπόφευκτο οι καρδιές των θρησκευομένων να μολυνθούν, αν όχι από τη λάσπη του, τουλάχιστον από τη σκόνη του. 'Ωστε να είναι ένα είδος θαύματος όταν ένα άτομο παραμένει σταθερό μέσα σ' αυτόν τον ορμητικό χείμαρρο, χωρίς να παρασυρθεί, μέσα σ' αυτή τη φουρτουνιασμένη θάλασσα χωρίς να πνιγεί ή να λεηλατηθεί από τους πειρατές και τους κουρσάρους, μέσα σ' αυτόν τον δηλητηριασμένο αέρα, χωρίς να ζημιωθεί. Είναι η Παναγία, η μοναδική παντοτεινά πιστή, μέσα στην οποία ποτέ ο όφις δεν μπόρεσε να εισχωρήσει, που κάνει αυτό το θαύμα σ' εκείνους ή σ' εκείνες που την αγαπούν με τον σωστό τρόπο.

Β' ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΙΝΗΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ

[90] Αφού προαναφέραμε τις παραπάνω αλήθειες, πρέπει τώρα να κάμουμε απαραιτήτως μια καλή εκλογή της αληθινής ευλάβειας προς την Παναγία. Γιατί υπάρχουν πάρα πολλές λανθασμένες ευλάβειές της, που είναι εύκολο να ληφθούν σαν αληθινές. Ο διάβολος, που είναι ένας ψεύτικος νομισματοκόπος, ένας κιβδηλοποιός και απατεώνας πονηρός και έμπειρος, και που έχει κιόλας απατήσει και κολάσει τόσες ψυχές, με κάποια ψεύτικη ευλάβεια προς την Παναγία, χρησιμοποιεί κάθε μέρα τη διαβολική του εμπειρία για να κολάσει και πολλές άλλες, ψυχαγωγώντας τες και αποκοιμίζοντάς τες στην αμαρτία, με το πρόσχημα μερικών προσευχών κακώς λεγομένων και κάποιων εξωτερικών ασκήσεων που τους εμπνέει. 'Οπως ένας ψεύτικος νομισματοκόπος δεν παραχαράσσει παρά το χρυσάφι και το ασήμι και πολύ σπάνια τα άλλα μέταλλα, γιατί δεν αξίζουν τον κόπο, έτσι το πονηρό πνεύμα δεν παραποιεί τόσο τις άλλες ευλάβειες όσο εκείνες του Χριστού και της Μαρίας, την ευλάβεια προς την Αγία Κοινωνία και την ευλάβεια προς την Παναγία, γιατί

είναι ανάμεσα στις άλλες ευλάβειες, ό,τι είναι ο χρυσός και το ασήμι ανάμεσα στα μέταλλα.

[91] Είναι λοιπόν πολύ σημαντικό να γνωρίζουμε, πρώτον, τις ψεύτικες ευλάβειες προς την Παναγία, για να τις αποφύγουμε, και την αληθινή, για να την αγκαλιάσουμε. Δεύτερον, ανάμεσα στις τόσες διαφορετικές ασκήσεις της αληθινής ευλάβειας προς την Παναγία, ποια είναι η πιο τέλεια και η πιο ευχάριστη σ' εκείνη, η πιο άξια να δοξάζει το Θεό και η πιο εξαγιαστική για μας, για να προσκολληθούμε σ' αυτή.

1. ΨΕΥΔΟΕΥΛΑΒΕΙΣ ΚΑΙ ΨΕΥΔΟΕΥΛΑΒΕΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ

[92] Βρίσκω επτά είδη ψευδοευλαβών και ψευδοευλαβειών προς την Παναγία, τα εξής: 1ο) τους ευλαβείς που επικρίνουν· 2ο) τους ευλαβείς που έχουν ψευδοτύψεις· 3ο) τους φαινομενικά ευλαβείς· 4ο) τους αλαζόνες ευλαβείς· 5ο) τους υποκριτές ευλαβείς· 6ο) τους άστατους ευλαβείς· 7ο) τους συμφεροντολόγους ευλαβείς.

1ο) «Οι επικριτές ευλαβείς»

[93] Οι επικριτές ευλαβείς είναι, συνήθως, αλαζόνες σοφοί, πνεύματα υλιστικά και αντάρκη, που έχουν στο βάθος κάποια ευλάβεια προς την Παναγία, αλλά που επικρίνουν σχεδόν όλες τις ευλαβικές συνήθειες που οι απλοί άνθρωποι ασκούν απλά και ευλαβικά γι' αυτή την καλή μητέρα, γιατί δεν ταιριάζουν στην ιδιότροπη φαντασία τους. Αμφιβάλλουν για όλα τα θαύματα και τις ιστορίες που αναφέρονται από συγγραφείς αξιόπιστους, ή που έχουν ληφθεί από χρονικά μοναχικών ταγμάτων, και που μαρτυρούν για τα ελέη και τη δύναμη της Παναγίας. Δεν θα μπορούσαν να ανεχθούν, παρά με δυσκολία, ανθρώπους απλούς και ταπεινούς γονατισμένους μπροστά σ' ένα βωμό ή εικόνα της Παναγίας, κάποτε μάλιστα σε μια γωνιά του δρόμου για να προσευχηθούν στο Θεό. Τους κατηγορούν ακόμη και για ειδωλολατρεία, σα να λάτρευαν το ξύλο ή την πέτρα — και όχι αυτό που εικονίζουν. Λέγουν ότι δεν τους αρέσουν καθόλου αυτές οι εξωτερικές ευλάβειες και πως δεν έχουν το πνεύμα τόσο αδύνατο για να πιστέψουν όλα αυτά τα παραμύθια και τις ιστοριούλες που τους ξεφουρνίζουν για την Πα-

ναγία. 'Οταν τους αναφέρουν τους θαυμάσιους ύμνους που οι άγιοι Πατέρες έχουν αφιερώσει στην Παναγία, ή απαντούν ότι εκείνοι μίλησαν σαν ρήτορες, με υπερβολή, ή ότι δίνουν μια κακή εξήγηση στα λόγια τους.

Αυτά τα είδη των ψευδοευλαβών και των αλαζόνων κοσμικών είναι πολύ επικίνδυνα και αδικούν φοβερά την ευλάβεια προς την Παναγία, απομακρύνοντας τους λαούς μ' έναν τρόπο αποτελεσματικό, υπό το πρόσχημα ότι καταπολεμούν τις καταχρήσεις.

2ο) «Οι ευλαβείς που έχουν ψευδοτύψεις»

[94] Οι ευλαβείς που έχουν ψευδοτύψεις είναι άνθρωποι που φοβούνται πως προσβάλλουν τον Υιό, τιμώντας τη Μητέρα, πως υποβιβάζουν τον ένα ανυψώνοντας τον άλλο. Δεν θα μπορούσαν να υποφέρουν το να δίνουν στην Παναγία τους χαρακτηρισμούς τους πολύ σωστούς που της αφιερώνουν οι άγιοι Πατέρες. Πολύ δύσκολα ανέχονται να υπάρχει περισσότερο πλήθος γονατισμένο μπροστά σ' ένα βωμό της Παναγίας από όσο μπροστά στο Αγιώτατο Μυστήριο, σαν το ένα να ήταν αντίθετο στο άλλο. Σαν εκείνοι που προσεύχονται στην Παναγία να μην προσεύ-

χονταν στον Ιησού Χριστό μέσω εκείνης. Δε θέλουν να μιλούν τόσο συχνά για την Παναγία, να μην απευθύνονται τόσο συχνά σ' εκείνη.

Να μερικά αποφθέγματα που συνηθίζουν: Προς τι τόσα ροδάρια, τόσες αδελφότητες και εξωτερικές ευλάβειες για την Παναγία; Υπάρχει σε όλα αυτά αμάθεια. Γελοιοποιούμε τη θρησκεία μας. Μιλήστε μου για κείνους που ευλαβούνται τον Ιησού Χριστό (εν παρενθέσει προσθέτω ότι λένε τ' όνομά του χωρίς τον αρμόζοντα σεβασμό): Πρέπει να καταφεύγουμε στον Ιησού, είναι ο μοναδικός μεσολαβητής μας. Πρέπει να διαδίδουμε τον Ιησού Χριστό, να το σταθερό!

Αυτά που λέγουν είναι αληθινά από μια άποψη. Αλλά σχετικά με την εφαρμογή που τους κάνουν, για να παρεμποδίσουν την ευλάβεια προς την Παναγία, είναι πολύ επικίνδυνα, και μια πονηρή παγίδα, με το πρόσχημα ενός μεγαλύτερου καλού. Γιατί ποτέ δεν τιμάμε περισσότερο το Χριστό, παρά όταν τιμάμε πολύ και την Παναγία, αφού δεν την τιμάμε παρά για να τιμήσουμε πιο τέλεια τον Ιησού, αφού δεν πηγαίνουμε σ' εκείνη, παρά σαν το δρόμο που μας οδηγεί στο τέρμα που επιδιώκουμε και που είναι ο Χριστός.

[95] Η Αγία Εκκλησία, μαζί με το Πνεύμα το Ἅγιο²³, μακαρίζει πρώτη την Παναγία, και τον Ιησού Χριστό δεύτερο: «Ευλογημένη είσαι συ μεταξύ των γυναικών, κι ευλογημένος ο καρπός της κοιλίας σου.» Όχι γιατί η Παναγία είναι μεγαλύτερη ή ίσια μ' αυτόν. Θα ήταν μια απαράδεκτη αίρεση, αλλά επειδή για να ευλογεί πιο τέλεια τον Ιησού, πρέπει προηγουμένως να ευλογεί τη Μαρία. Ας πούμε λοιπόν με όλους τους αληθινούς ευλαβείς της Παναγίας, ενάντια στους ψευδοευλαβείς της λεπτολόγους: «Ω Μαρία, είσαι ευλογημένη μεταξύ όλων των γυναικών, κι ευλογημένος είναι ο καρπός της κοιλίας σου ο Ιησούς.»

3ο) «Οι φαινομενικά ευλαβείς»

[96] Οι φαινομενικά ευλαβείς είναι άτομα των οποίων όλη η ευλάβεια συνίσταται σε εξωτερικές συνήθειες, που δεν απολαμβάνουν παρά το εξωτερικό της ευλάβειας προς την Παναγία, γιατί δεν έχουν εσωτερικό πνεύμα, που θα απαγγείλουν βιαστικά ένα σωρό ροδάρια, που θ' ακούσουν πολλές λειτουργίες απρόσεκτα, που θα παρευρεθούν σε λιτανείες χωρίς ευλάβεια, που θα συμμετάσχουν σε ό-

---

23. Λουκ. 1, 42.

λες τις θρησκευτικές αδελφότητες χωρίς βελτίωση της ζωής τους, χωρίς επιβολή στα πάθη τους και χωρίς μίμηση των αρετών της Παναγίας. Δεν αγαπούν παρά το συναισθηματικό μέρος της ευλάβειας, χωρίς ν' απολαμβάνουν το στερεό. Εάν δεν έχουν αισθητά συναισθήματα στις θρησκευτικές εξασκήσεις τους, νομίζουν ότι δεν κάνουν πλέον τίποτα, αποσύρονται, εγκαταλείπουν τα πάντα, ή ενεργούν σε όλα, κατά διαλείμματα. Ο κόσμος είναι γεμάτος απ' αυτούς τους εξωτερικά ευλαβείς διαφόρων ειδών, και δεν υπάρχουν άνθρωποι πιο επικριτές των ατόμων προσευχής, που προσηλώνονται στο εσωτερικό, ως το ουσιώδες, χωρίς να περιφρονούν και το εξωτερικό της σεμνότητας, που συνοδεύει πάντοτε την αληθινή ευλάβεια.

4ο) «Οι αλαζόνες ευλαβείς»

[97] Οι αλαζόνες ευλαβείς είναι άτομα αμαρτωλά εγκαταλειμένα στα πάθη τους, ή κοσμικοί, που υπό το ωραίο όνομα του χριστιανού και του ευλαβούς της Παναγίας, κρύβουν ή την αλαζονεία τους ή τη φιλαργυρία, ή την ακολασία, ή την κραιπάλη, ή το θυμό, ή τη βλασφημία, ή την κακογλωσσιά, ή την αδικία τους κ.λπ.

Είναι άτομα που κοιμούνται ειρηνικά μέσα στις κακές συνήθειές τους, χωρίς να πολυπροσπαθούν να διορθωθούν, υπό το πρόσχημα ότι είναι ευλαβείς της Παναγίας. 'Ότι ελπίζουν πως ο Θεός θα τους συγχωρήσει, ότι δεν θα πεθάνουν χωρίς εξομολόγηση, και ότι δεν θα καταδικασθούν γιατί απαγγέλλουν το ροδάριό τους, γιατί νηστεύουν, γιατί ανήκουν στην Αδελφότητα του Ροδαρίου, ή σε άλλες αδελφότητες, και φορούν μετάλλια, ή τη μικρή αλυσίδα της Παναγίας κ.λπ.

'Όταν τους πουν ότι η ευλάβειά τους είναι μια απάτη του διαβόλου και μια καταστροφική φαντασίωση, ικανή να τους απωλέσει, δε θέλουν να το πιστέψουν. Λέγουν ότι ο Θεός είναι καλός και φιλεύσπλαγχνος, ότι δεν μας έπλασε για να κολασθούμε, ότι δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην αμαρτάνει, ότι δεν θα πεθάνουν χωρίς εξομολόγηση, ότι ένα καλό «ήμαρτον» την ώρα του θανάτου αρκεί. Επί πλέον, ότι είναι ευλαβείς της Παναγίας, ότι φορούν το φυλακτό, ότι λένε κάθε μέρα άμεμπτα και ταπεινά επτά «Πάτερ Ημών» και επτά «Χαίρε Μαρία» προς τιμήν της, ότι λένε μάλιστα κάποτε τον Παρακλητικό Κανόνα της, ότι νηστεύουν κ.λπ. Για να επιβεβαιώσουν τα λεγόμενά τους και να τυφλωθούν πε-

ρισσότερο, αναφέρουν μερικές ιστορίες που άκουσαν ή διάβασαν σε βιβλία αληθινά ή ψεύτικα, αδιάφορο, που βεβαιώνουν ότι άτομα που πέθαναν χωρίς εξομολόγηση σε κατάσταση θανάσιμου αμαρτήματος, γιατί είχαν κατά τη διάρκεια της ζωής τους απαγγείλει κάποιες προσευχές ή ασκήσει κάποια ευλάβεια της Παναγίας, ή αναστήθηκαν για να εξομολογηθούν, ή ότι οι ψυχή τους παρέμεινε θαυματουργικά μέσα στο σώμα τους μέχρις ότου εξομολογηθούν ή ότι, με τη φιλευσπλαγχνία της Παναγίας, επέτυχαν από το Θεό, κατά το θάνατό τους, τη μετάνοια και τη συγχώρεση των αμαρτιών τους και σώθηκαν. Και ότι το ίδιο ελπίζουν να συμβεί και σ' αυτούς.

[98] Τίποτα δεν είναι τόσο κολάσιμο, στον χριστιανισμό, απ' αυτή τη διαβολική αλαζονεία. Γιατί μπορούμε να πούμε ότι τιμάμε την Παναγία και ότι την αγαπούμε, όταν με τις αμαρτίες μας τρυπούμε, διαπερνάμε, σταυρώνουμε και προσβάλλουμε áσπλαγχνα τον Ιησού Χριστό, τον Υιό της; Εάν η Μαρία θεωρούσε υποχρέωσή της να σώσει με τη φιλανθρωπία της τέτοιου είδους άτομα, θα νομιμοποιούσε το έγκλημα και θα βοηθούσε να

σταυρώσουν και να προσβάλουν τον Υιό της.
Ποιος θα τολμούσε ποτέ να το σκεφθεί;

[99] Λέγω ότι το να καταχράται κανείς έτσι της ευλαβείας προς την Παναγία, που, μετά την ευλάβεια προς τον Κύριό μας στο Αγιώτατο Μυστήριο της Αγίας Ευχαριστίας, είναι η πιο αγία και η πιο στερεή, είναι σα να διαπράττει μια τρομερή ιεροσυλία, που, μετά την ιεροσυλία της ανάξιας κοινωνίας, είναι η μεγαλύτερη και η λιγότερο συγχωρητέα.

Ομολογώ πως για να είναι κανείς πραγματικά ευλαβής προς την Παναγία, δεν είναι απόλυτα αναγκαίο να είναι τόσο άγιος ώστε ν' αποφεύγει κάθε αμαρτία, παρ' όλο που θα ήταν επιθυμητό. Άλλα πρέπει τουλάχιστον (ας σημειώσουν καλά αυτά που θα πω):

Πρώτο, να έχουμε την ειλικρινή απόφαση να αποφύγουμε τουλάχιστον τη θανάσιμη αμαρτία που προσβάλλει τόσο τη Μητέρα όσο και τον Υιό.

Δεύτερο, να πιέσουμε τον εαυτό μας ν' αποφύγει την αμαρτία.

Τρίτο, να ενταχθούμε σε κάποια αδελφότητα, ν' απαγγέλλουμε το ροδάριο ή άλλες προσευχές, να νηστεύουμε κ.λπ.

[100] Αυτά είναι εξαιρετικά χρήσιμα για τη μεταστροφή ενός αμαρτωλού, ακόμη και σκληρυμμένου. Αν ο αναγνώστης μου είναι τέτοιος, έστω κι αν θα είχε το ένα πόδι στην άβυσσο, του τα συμβουλεύω. Άλλα υπό τον όρο ότι δε θα επιδοθεί σ' αυτές τις καλές πράξεις παρά με την πρόθεση να επιτύχει από το Θεό, με τη μεσιτεία της Παναγίας, τη χάρη της μεταστροφής και της συγχώρεσης των αμαρτιών του, και τη νίκη πάνω στις κακές συνήθειές του. Και όχι για να παραμείνει ειρηνικά σε κατάσταση αμαρτίας, παρά τις τύψεις της συνείδησής του, το παράδειγμα του Ιησού Χριστού και των αγίων, και τα παραγγέλματα του Ευαγγελίου.

5ο) «Οι άστατοι ευλαβείς»

[101] Οι άστατοι ευλαβείς είναι εκείνοι που ευλαβούνται την Παναγία κατά διαστήματα και ιδιότροπα. Πότε είναι θερμοί, πότε είναι χλιαροί, πότε εμφανίζονται έτοιμοι για τα πάντα προκειμένου να την υπηρετήσουν, και κατόπιν, λίγο μετά, δεν είναι πλέον οι ίδιοι. Στην αρχή θ' αγκαλιάσουν όλες τις οργανώσεις της Παναγίας, όλες τις ευλάβειές της, και κατόπιν δε θα τηρήσουν τους κανόνες

τους με πιστότητα. Αλλάζουν σαν το φεγγάρι²⁴ και η Μαρία τους βάζει κάτω από τα πόδια της, με το μισοφέγγαρο, γιατί είναι μεταβλητοί και ανάξιοι να συμπεριλαμβάνονται μεταξύ των υπηρετών αυτής της πιστής Παρθένου, εκείνων που έχουν την πιστότητα και τη σταθερότητα ως κλήρο τους. Είναι προτιμότερο να μη φορτωνόμαστε τόσες προσευχές και ευλαβικές συνήθειες, και να κάνουμε λίγα με αγάπη και πιστότητα, παρά τον κόσμο, το διάβολο και τη σάρκα.

6ο) «Οι υποκριτές ευλαβείς»

[102] Υπάρχουν ακόμη ψευδοευλαβείς της Παναγίας, που είναι υποκριτές, που σκεπάζουν τις αμαρτίες τους και τις κακές συνήθειές τους υπό τον μανδύα αυτής της πιστής Παρθένου, για να περνούν στα μάτια των ανθρώπων γι' αυτό που δεν είναι στην πραγματικότητα.

7ο) «Οι συμφεροντολόγοι ευλαβείς»

[103] Ακόμη υπάρχουν ευλαβείς συμφεροντολόγοι, που δεν καταφεύγουν στην Πανα-

---

24. Απ. 12, 1.

γία παρά για να κερδίσουν κάποια δίκη, για ν' αποφύγουν κάποιον κίνδυνο, για να θεραπεύσουν κάποια ασθένεια, ή για κάποια άλλη ανάγκη τέτοιου είδους, που τους τυχαίνει. Και που χωρίς αυτά, θα την ξεχνούσαν. Και οι μεν και οι δε είναι ψευδοευλαβείς, που δεν έχουν θέση μπροστά στο Θεό ούτε στην αγία Μητέρα του.

[104] Ας αποφύγουμε να συμπεριληφθούμε στον αριθμό των επικριτών ευλαβών, που δεν πιστεύουν τίποτα και που επικρίνουν τα πάντα. Των λεπτολόγων ευλαβών, που φοβούνται να είναι πολύ ευλαβείς προς την Παναγία, από σεβασμό προς τον Ιησού Χριστό. Των εξωτερικά ευλαβών, των οποίων όλη η ευλάβεια συνίσταται σε εξωτερικές εκδηλώσεις. Των αλαζόνων ευλαβών, που, υπό το πρόσχημα της ψεύτικης ευλάβειάς τους προς την Παναγία, λιμνάζουν μέσα στις αμαρτίες τους. Των ασταθών ευλαβών, που, από ελαφρότητα, αλλάζουν τις ευλαβικές εκδηλώσεις τους, ή τις εγκαταλείπουν τελείως στον ελάχιστο πειρασμό. Των υποκριτών ευλαβών, που εγγράφονται σε αδελφότητες και φορούν στολές με διακριτικά της Παναγίας, για να περνούν ως καλοί. Και, τέλος, των

συμφεροντολόγων ευλαβών, που δεν καταφεύγουν στην Παναγία παρά για να θεραπευθούν από σωματικά δεινά, ή να επιτύχουν πρόσκαιρα αγαθά.

2. ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΙΝΗΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ

[105] Αφού αποκαλύψαμε και καταδικάσαμε τις ψευδοευλάβειες προς την Παναγία, πρέπει με λίγες λέξεις να υποδείξουμε την αληθινή, που είναι: 1ο) εσωτερική, 2ο) τρυφερή, 3ο) αγία, 4ο) σταθερή, και 5ο) αφιλοκερδής.

1ο) «Η αληθινή ευλάβεια είναι εσωτερική»

[106] Πρώτο, η αληθινή ευλάβεια προς την Παναγία είναι εσωτερική, δηλαδή πηγάζει από το πνεύμα και την καρδιά, προέρχεται από την εκτίμηση που έχουμε για την Παναγία, από την υψηλή ιδέα που σχηματίσαμε για τα μεγαλεία της, και από την αγάπη που νοιώθουμε γι' αυτή.

2ο) «Η αληθινή ευλάβεια είναι τρυφερή»

[107] Δεύτερο, είναι τρυφερή, δηλαδή γεμάτη εμπιστοσύνη στην Παναγία, σαν εκείνη ενός παιδιού για την καλή του μητέρα. Παρακινεί ώστε μια ψυχή να καταφεύγει σ' αυτή σε όλες τις σωματικές και τις ψυχικές ανάγκες της, με πολλή απλότητα, εμπιστοσύνη και τρυφερότητα. Επικαλείται τη βοήθεια της καλής της Μητέρας πάντοτε, παντού και για τα πάντα: Στις αμφιβολίες της, για να τη φωτίσει, στους πειρασμούς της, για να την υποστηρίξει, στις παρεκτροπές της, για να την σωφρονίσει, στις αδυναμίες της, για να την τονώσει, στις πτώσεις της για να την ανορθώσει, στις απογοητεύσεις της, για να την ενθαρρύνει, στις ψευδοτύψεις της, για να την απαλλάξει, στους σταυρούς της, εργασίες και δοκιμασίες της ζωής, για να την παρηγορήσει. Τέλος, σε όλα τα δεινά του σώματος και του πνεύματος, η Μαρία είναι η τακτική καταφυγή της, χωρίς να φοβάται ότι θα ενοχλήσει αυτή την καλή Μητέρα και θα δυσαρεστήσει τον Ιησού Χριστό.

3ο) «Η αληθινή ευλάβεια είναι αγία»

[108] Τρίτο, η αληθινή ευλάβεια προς την Παναγία είναι αγία, δηλαδή παρακινεί την ψυχή να αποφεύγει την αμαρτία και να μιμείται τις αρετές της, ιδιαίτερα τη βαθιά ταπεινοφροσύνη της, τη ζωηρή πίστη της, την τυφλή εμπιστοσύνη της, τη συνεχή προσευχή της, την παντοτεινή απονέκρωσή της, τη θεϊκή αγνότητά της, τη φλογερή αγάπη της, την ηρωϊκή υπομονή της, την αγγελική γλυκύτητά της και τη θεϊκή σοφία της. Είναι οι δέκα κυριότερες αρετές της Παναγίας.

4ο) «Η αληθινή ευλάβεια είναι σταθερή»

[109] Τέταρτο, η αληθινή ευλάβεια προς την Παναγία είναι σταθερή, στερεώνει μια ψυχή στο καλό, και την παρακινεί να μην εγκαταλείπει εύκολα τις ευλαβικές της συνήθειες. Την κάνει θαρραλέα στο να αντιστέκεται στον κόσμο, στις τάσεις και στα παραγγέλματα της σάρκας, στις ενοχλήσεις της και τα πάθη της, και στον διάβολο, στους πειρασμούς της. 'Ωστε ένα άτομο αληθινά ευλαβές στην Παναγία δεν είναι καθόλου ευμετάβλητο, μελαγχολικό, λεπτολόγο, ούτε δειλό. 'Οχι

πως δεν παρασύρεται και δεν αλλάζει μερικές φορές διάθεση στην άσκηση της ευλάβειάς του, αλλά αν υποκύπτει, ανασηκώνεται τείνοντας το χέρι στην καλή του Μητέρα. Και όταν δεν έχει καμμιά γεύση αισθητή, δεν ανησυχεί. Γιατί ο δίκαιος και ο πιστός ευλαβής της Μαρίας ζει με την πίστη στον Ιησού και σ' Εκείνη, και όχι με σωματικά συναισθήματα.

5ο) «Η αληθινή ευλάβεια είναι ανιδιοτελής»

[110] Πέμπτο, τέλος, η αληθινή ευλάβεια προς την Παναγία είναι ανιδιοτελής, δηλαδή εμπνέει μια ψυχή να μην αναζητάει τον εαυτό της, αλλά το Θεό, μόνον στο πρόσωπο της αγίας Μητέρας του. Ένας αληθινός ευλαβής της Παναγίας δεν υπηρετεί αυτή τη σεπτή Βασίλισσα από πνεύμα κερδοσκοπίας και συμφέροντος, ούτε για το πρόσκαιρο καλό του, ούτε επίσης για το αιώνιο, ούτε για το σωματικό, ούτε για το πνευματικό, αλλά αποκλειστικά γιατί αυτή αξίζει να υπηρετηθεί, και ο Θεός μόνος μέσα της. Δεν αγαπάει τη Μαρία ακριβώς γιατί του κάνει καλό, ή γιατί ελπίζει κάτι τέτοιο από εκείνη, αλλά γιατί είναι αξιαγάπητη. Γι' αυτό την αγαπάει και την υπηρετεί το ίδιο πιστά και στις δυσαρέσκειες και

ξηρότητες, όσο και στις αισθητές απολαύσεις και ικανοποιήσεις. Την αγαπάει τόσο στο Γολγοθά όσο και στους γάμους της Κανά. Ω! πόσο ένας τέτοιος ευλαβής της Παναγίας, που δεν αναζητάει σε τίποτα τον εαυτό του κατά τις υπηρεσίες που της προσφέρει, είναι ευχάριστος και πολύτιμος στο Θεό και στην αγία Μητέρα του! Αλλά πόσο σπάνιος είναι σήμερα! Για να μην είναι τόσο σπάνιος, πήρα την πέννα στο χέρι για να γράψω σ' αυτό το χαρτί αυτά που δίδαξα αποτελεσματικά δημόσια και ιδιωτικά, στα κηρύγματά μου, επί πολλά χρόνια.

[111] Έχω κιόλας πει πολλά για την Παναγία, αλλά έχω να πω γι' αυτήν ακόμη περισσότερα, και θα παραλείψω δυστυχώς άπειρα είτε από άγνοια, ανεπάρκεια, ή έλλειψη χρόνου, στην πρόθεσή μου να διαπαιδαγωγήσω έναν αληθινό ευλαβή της Μαρίας κι έναν αληθινό οπαδό του Ιησού Χριστού.

[112] Ω! πόσο ο κόπος μου θα έπιανε τόπο, αν τούτο το μικρό γραπτό πέφτοντας στα χέρια μιας ψυχής αγαθής, γεννημένης εκ Θεού και εκ Μαρίας και όχι από αίμα, ούτε από το

θέλημα σαρκός, ούτε από το θέλημα ανδρός²⁵ της αποκάλυπτε και της ενέπνεε, με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος, την εξαιρετικότητα και την αξία της αληθινής και στερεής ευλάβειας προς την Παναγία, που πρόκειται τώρα να περιγράψω! Εάν ήξερα ότι το άθλιο αίμα μου θα μπορούσε να χρησιμεύσει για να κάμει να μπουν μέσα στην καρδιά οι αλήθειες που γράφω προς τιμήν της αγίας Μητέρας μου και υπέρτατης Κυρίας μου, της οποίας είμαι το τελευταίο από τα παιδιά και τους δούλους της, αντί για μελάνι, θα το χρησιμοποιούσα για να σχηματίσω αυτούς τους χαρακτήρες, με την ελπίδα που έχω να εύρω καλές ψυχές που, με την πιστότητά τους στην άσκηση των όσων διδάσκω, θα την αποζημιώσουν από τις απώλειες που υπέστη εξ αιτίας της αγνωμοσύνης και της απιστίας μου.

[113] Αισθάνομαι περισσότερο παρά ποτέ εμψυχωμένος να πιστεύω και να ελπίζω αυτό που από χρόνια έχω βαθιά χαραγμένο μέσα στην καρδιά και που ζητώ από το Θεό διαρκώς. Δηλαδή, ότι αργά ή γρήγορα η Παναγία θα έχει περισσότερα παιδιά, υπηρέτες και

---

25. Ιωαν. 1, 13.

σκλάβους αγάπης από άλλοτε, και πως μ' αυτόν τον τρόπο ο Ιησούς Χριστός ο αγαπημένος μου Κύριος θα βασιλεύσει μέσα στις καρδιές όσο ποτέ στο παρελθόν.

[114] Προβλέπω φρενιασμένα θηρία, να έρχονται μανιασμένα για να ξεσκίσουν με τα διαβολικά δόντια τους τούτο το μικρό γραπτό κι αυτόν τον οποίο το Πνεύμα το 'Άγιο χρησιμοποίησε για να το γράψει. Ἡ τουλάχιστον για να το καταχωνιάσουν στα σκοτάδια και στη σιωπή ενός σεντουκιού, για να μην φαίνεται. Θα επιτεθούν μάλιστα, και θα κατατρέξουν εκείνους κι εκείνες που θα το διαβάσουν και θα το θέσουν σ' εφαρμογή. Άλλα δεν έχει σημασία! Τόσο το καλύτερο! Αυτή η άποψη μ' ενθαρρύνει και με κάνει να ελπίζω σε μια μεγάλη επιτυχία. Δηλαδή σ' ένα μεγάλο σύνταγμα γενναίων και ανδρείων στρατιωτών του Ιησού και της Μαρίας, του ενός και του άλλου φύλου, για να πολεμήσουν τον κόσμο, τον διάβολο και τη διεφθαρμένη φύση, στους επικίνδυνους καιρούς που θα έλθουν οπωσδήποτε!

Ο αναγνώστης ας το εννοήσει²⁶.

---

26. Ματθ. 24, 15· 19, 12.

Γ. ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
ΤΗΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ

[115] Υπάρχουν πολλές εσωτερικές εφαρμογές της αληθινής ευλάβειας προς την Παναγία, από τις οποίες οι κυριότερες είναι, εν συντομίᾳ, οι εξής:

1ο) Να την τιμάμε σαν την άξια Μητέρα του Θεού, με το σεβασμό της υπερλατρείας, δηλαδή να την εκτιμάμε και να την τιμάμε υπεράνω όλων των άλλων αγίων, σαν το αριστούργημα της χάριτος και την πρώτη μετά τον Ιησού Χριστό, αληθινό Θεό και αληθινό άνθρωπο. 2ο) Να μελετάμε τις αρετές της, τα προνόμια της, τις πράξεις της. 3ο) Να θαυμάζουμε τα μεγαλεία της. 4ο) Να της προσφέρουμε πράξεις αγάπης, δοξολογίας και ευγνωμοσύνης. 5ο) Να την επικαλούμεθα εγκάρδια. 6ο) Να προσφερόμαστε και να ενωνόμαστε μαζί της. 7ο) Να κάνουμε τις πράξεις μας με την πρόθεση να την ευχαριστούμε. 8ο) Να αρχίζουμε, να συνεχίζουμε και να τελειώνουμε όλες τις πράξεις μας δι' αυτής, μέσα σ' αυτήν, μαζί μ' αυτήν και γι' αυτήν, ώστε να τις κάνουμε διά του Χριστού, εν Χριστώ, με τον Χριστό και για το Χριστό,

το έσχατο τέλος μας. Θα εξηγήσουμε αυτή την τελευταία εφαρμογή.

[116] Η αληθινή ευλάβεια προς την Παναγία έχει επίσης πολλές εξωτερικές εφαρμογές, τις εξής κυριότερες:

1ο) Να συμμετέχουμε στις οργανώσεις και αδελφότητές της. 2ο) Να εντασσόμεθα στα μοναχικά τάγματα που υπάρχουν προς τιμήν της. 3ο) Να διαδίδουμε τους ύμνους της. 4ο) Να κάνουμε ελεημοσύνες, απονεκρώσεις πνευματικές ή σωματικές προς τιμήν της. 5ο) Να φοράμε τα διακριτικά της, όπως το φυλακτό, και να έχουμε και το ροδάριο. 6ο) Να απαγγέλλουμε το ροδάριο και διάφορες άλλες προσευχές της, όπως τους «Χαιρετισμούς», τον «Παρακλητικό Κανόνα». 7ο) Να διαδίδουμε τις εικόνες της στα σπίτια, στις εκκλησίες και όπου αλλού μπορούμε. 8ο) Να της αφιερωθούμε με κάποιον ιδιαίτερο τρόπο.

[117] Υπάρχουν και άπειρες άλλες εφαρμογές της αληθινής ευλάβειας προς την Παναγία, που το Πνεύμα το Αγιο ενέπνευσε στις άγιες ψυχές, και που μπορούν να συντείνουν στον εξαγιασμό μας, αρκεί να τις κάνου-

με όπως πρέπει, με πίστη και ευλάβεια. Δηλαδή:

1ο) Με καλή και ευθεία πρόθεση να είμαστε ευάρεστοι στον Θεό μόνον, και με την απόφαση να ενωθούμε στον Ιησού Χριστό ως το έσχατο τέλος μας, κι επίσης για να εποικοδομήσουμε τον πλησίον μας. 2ο) Με ευλάβεια, χωρίς θεληματική βιασύνη ούτε αμέλεια. 3ο) Με αποφυγή θεληματικών αφηρημάδων. 4ο) Με σεμνότητα και ευπρεπή εμφάνιση.

Δ. Η ΤΕΛΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΑΡΙΑ

[118] Μετά από αυτά, διαμαρτύρομαι υψηλόφωνα ότι αφού διάβασα όλα σχεδόν τα βιβλία που πραγματεύονται για την ευλάβεια προς την Παναγία, αφού συζήτησα θαρρετά με τις πιο άγιες και σοφές προσωπικότητες των τελευταίων χρόνων, δε γνώρισα ούτε έμαθα κάποια άσκηση της ευλάβειας προς την Παναγία, ίδια μ' αυτή που θα σας πω και που να απαιτεί από μια ψυχή περισσότερες θυσίες για το Θεό, που να την αδειάζει πιο πολύ από τον εαυτό της και τη φιλαυτία της, που να την

διατηρεί πιο πιστά στη χάρη, και τη χάρη μέσα της, που να την ενώνει πιο τέλεια και πιο εύκολα στο Χριστό, και τέλος που να είναι πιο δοξαστική για το Θεό και αγιαστική για την ψυχή, και χρήσιμη για τον πλησίον.

[119] Επειδή το ουσιώδες αυτής της ευλάβειας αφορά το εσωτερικό το οποίο θα πρέπει να διαπλάσει, δε θα γίνει εξίσου κατανοητή από όλο τον κόσμο. Μερικοί θα σταματήσουν σε ό,τι το εξωτερικό έχει, και δε θα προχωρήσουν πιο βαθιά. Θα είναι οι περισσότεροι. Μερικοί άλλοι, ολιγάριθμοι, θα μπουν στο εσωτερικό της αλλά δε θ' ανεβούν παρά κατά μια βαθμίδα. Ποιος θα ανεβεί τη δεύτερη; Ποιος θα φθάσει στην τρίτη; Τέλος, ποιος θα εγκατασταθεί μόνιμα εκεί; Εκείνος μόνος, που το Πνεύμα του Χριστού θα του αποκαλύψει αυτό το μυστικό, και που το ίδιο θα τον καθοδηγήσει για να προχωρήσει από αρετή σε αρετή, από χάρη σε χάρη, από φωτισμό σε φωτισμό, για να φθάσει έως τη μεταμόρφωσή του εν Χριστώ Ιησού, και στην πληρότητα της ηλικίας του στη γη και της δόξας του στον ουρανό²⁷.

---

27. Εφεσ. 4, 13.

1. Η ΤΕΛΕΙΑ ΑΦΙΕΡΩΣΗ ΣΤΟΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟ

[120] Επειδή όλη η τελειότητά μας συνίσταται στο να είμαστε σύμμορφοι, ενωμένοι και αφιερωμένοι στον Ιησού Χριστό, η πιο τέλεια από όλες τις ευλάβειες είναι, χωρίς αμφιβολία, εκείνη που μας διαμορφώνει, μας ενώνει και μας αφιερώνει πιο τέλεια στον Ιησού. Εφ' όσον λοιπόν, η Μαρία είναι η πιο σύμμορφη σ' Εκείνον από όλα τα πλάσματα, έπειται ότι, από όλες τις ευλάβειες, αυτή που αφιερώνει και προσαρμόζει περισσότερο μια ψυχή στο Χριστό είναι η ευλάβεια στην Παναγία, την αγία του Μητέρα, και όσο περισσότερο μια ψυχή είναι αφιερωμένη στη Μαρία, τόσο πιο πολύ θα είναι και στον Ιησού Χριστό.

Γι' αυτό η τέλεια αφιέρωση στον Ιησού δεν είναι τίποτα άλλο από μια τέλεια και ολοκληρωτική αφιέρωση του εαυτού μας στην Παναγία, που είναι και η ευλάβεια που διδάσκω. Ἡ, με άλλα λόγια, είναι μια τέλεια ανανέωση των ταξιμάτων και των υποσχέσεων του βαπτίσματος.

[121] Η ευλάβεια αυτή, λοιπόν, συνίσταται στο να δοθούμε ολόκληροι στην Παναγία, για ν' ανήκουμε ολόκληροι στον Ιησού Χρι-

στό μέσω αυτής. Πρέπει να της δώσουμε: 1ο) Το σώμα μας με όλες τις αισθήσεις του και τα μέλη του. 2ο) Την ψυχή μας με όλες τις ενέργειές της. 3ο) Τα εξωτερικά αγαθά μας, που αποκαλούνται πλούτος, παρόντα και μέλλοντα. 4ο) Τα εσωτερικά αγαθά μας, τα πνευματικά, που είναι οι αξιομισθίες μας, οι αρετές μας, τα καλά έργα μας, περασμένα, παρόντα και μέλλοντα. Με δυο λόγια, όλα όσα κατέχουμε στην τάξη της φύσης και στην τάξη της χάρης, και όλα όσα θα μπορούσαμε ν' αποκτήσουμε στο μέλλον στην τάξη της φύσης, της χάρης ή της δόξας. Και τούτο χωρίς καμιά επιφύλαξη, ούτε καν μιας δραχμής, μιας τρίχας και της ελάχιστης καλής πράξης, για ολόκληρη την αιωνιότητα, και χωρίς να αποβλέψουμε ούτε να ελπίσουμε σε καμιά ανταμοιβή της προσφοράς και της υπηρεσίας μας, παρά στην τιμή του να ανήκουμε στον Ιησού Χριστό με αυτή και μέσα σ' αυτή, έστω κι αν αυτή η αξιαγάπητη Κυρία μας δεν ήταν, όπως είναι πάντοτε, η πιο γενναιόδωρη και η πιο ευγνώμων από όλα τα πλάσματα.

[122] Εδώ, πρέπει να παρατηρήσουμε ότι υπάρχουν δυο πράγματα στα καλά μας έργα,

που θα σας γνωρίσουμε: η ικανοποίηση και η αξιομισθία, δηλαδή η αξία η εξιλεωτική ή η αποκτώσα τίτλους, και η αξία η επαινετική ή θεάρεστη. Η πρώτη αξία που αναφέραμε αφορά μια καλή πράξη που έγινε με σκοπό να εξιλεώσει για μια αμαρτία, ή για να αποκτήσει μια καινούργια χάρη. Η δεύτερη είναι μια καλή πράξη, που έχει σκοπό να αξιομισθήσει τη χάρη και την ουράνια δόξα. 'Ωστε, σ' αυτή την αφιέρωση του εαυτού μας στην Παναγία, της δίνουμε κάθε αξία, εξιλεωτική ή αποκτώσα τίτλους, επαινετική ή θεάρεστη, συνεπώς τις ικανοποιήσεις και τις αξιομισθίες όλων των καλών έργων μας: της δίνουμε τις αξιομισθίες μας, τις χάριτές μας και τις αρετές μας, όχι για να τις μεταβιβάσει σε άλλους (γιατί όλα αυτά δεν είναι, θα λέγαμε, μεταβιβάσιμα και δεν υπάρχει παρά ο Ιησούς Χριστός που γενόμενος εγγυητής μας κοντά στον Πατέρα του, μπόρεσε να μας μεταβιβάσει τις αξιομισθίες του), αλλά τα δίνουμε στην Παναγία, επαναλαμβάνω, για να μας τα διατηρήσει, να μας τα αυξήσει και εξωραΐσει, θα λέγαμε επίσης. Της τα δίνουμε για να τα μεταβιβάσει εκείνη σε όποιον θελήσει, και για τη μεγαλύτερη δόξα του Θεού.

[123] Ἐπεται από τούτο: 1ο) ότι μ' αυτή την ευλάβεια δίνουμε στον Ιησού με τον πιο τέλειο τρόπο —αφού είναι με τα χέρια της Μαρίας— όσα μπορούμε να του δώσουμε, και πολύ περισσότερα από εκείνα των άλλων ευλαβειών, όπου του δίνουμε ή ένα μέρος του χρόνου μας, ή ένα μέρος των καλών πράξεών μας, ή ένα μέρος των αξιομισθιών και των απονεκρώσεών μας. Εδώ τα πάντα δίνονται και αφιερώνονται, μέχρι και το δικαίωμα της διάθεσης των εσωτερικών αγαθών μας και των αξιομισθιών που κερδίζουμε με τα καλά μας έργα μέρα με την ημέρα, κάτι που δεν το κάνουν σε κανένα μοναχικό τάγμα ή αδελφότητα. Δίνουν στο Θεό εκεί, τον πλούτο και τα αγαθά τους με την υπόσχεση της πτωχείας, τα αγαθά του σώματός τους με την υπόσχεση της αγνότητας, την προσωπική βούλησή τους και την ελευθερία τους με την υπόσχεση της υπακοής, και κάποτε την ελευθερία του σώματός τους με την υπόσχεση του αβάτου. Αλλά δεν του δίνουν την ελευθερία ή το δικαίωμα που έχουν να διαθέσουν την αξία των καλών τους έργων και δεν απογυμνώνονται όσο τους είναι δυνατόν αυτού που ο χριστιανός άνθρωπος έχει σαν το πιο πολύτιμο και το

πιο αγαπητό, και που είναι οι αξιομισθίες του και οι εξιλεώσεις του.

[124] 2ο) Κατά συνέπειαν, ένα άτομο που θεληματικά αφιερώθηκε και θυσιάστηκε έτσι, στον Ιησού Χριστό διά της Μαρίας δεν μπορεί πλέον να διαθέσει την αξία καμμιάς από τις καλές πράξεις του. Κάθε τι που υποφέρει, κάθε τι που σκέπτεται, λέγει και πράττει το καλό, ανήκει στη Μαρία, για να το διαθέσει κατά το θέλημα του Υιού της, και για τη μεγαλύτερη δόξα του, χωρίς εν τούτοις αυτή η εξάρτηση να ζημιώνει κατά κανένα τρόπο τις υποχρεώσεις της ιδιότητας που έχει τώρα, ή που θα μπορούσε να έχει στο μέλλον. Παραδείγματος χάρη, τις υποχρεώσεις ενός ιερέα που, από το λειτούργημά του ή αλλοιώτικα, οφείλει να αφιερώσει την εξιλεωτική και αξιόμισθη αξία της αγίας Λειτουργίας σ' έναν ιδιώτη. Γιατί αυτή η προσφορά δεν γίνεται παρά κατά την εντολή του Θεού και τα καθήκοντα της ιδιότητας που έχει.

[125] 3ο) Ἐπεται, ότι αφιερωνόμαστε ταυτόχρονα στην Παναγία και στον Ιησού Χριστό. Στην Παναγία σαν στο τέλειο μέσο που ο Ιησούς διάλεξε για να ενωθεί μαζί μας

κι εμείς μαζί του. Και στον Ιησού Χριστό σαν στο έσχατο τέλος μας, και ως σ' εκείνον στον οποίο οφείλουμε παν ό,τι είμαστε: Το Λυτρωτή μας και το Θεό μας.

[126] Είπα ότι αυτή η ευλάβεια θα μπορούσε κάλλιστα ν' αποκληθεί μια τέλεια ανανέωση των ταξιμάτων ή υποσχέσεων του βαπτίσματος.

Γιατί, κάθε χριστιανός, πριν από το βάπτισμά του, ήταν ο σκλάβος του δαίμονα, αφού του ανήκε. Στο βάπτισμά του, με το ίδιο του το στόμα ή μ' εκείνο του αναδόχου του ή της αναδόχου του, απαρνήθηκε επίσημα το Σατανά, τις πομπές του και τα έργα του, και πήρε σαν Κύριό του και κυρίαρχο Αρχηγό του τον Ιησού Χριστό, για να εξαρτάται από εκείνον με την ιδιότητα του σκλάβου αγάπης. Αυτό ακριβώς κάνουμε με την παρούσα ευλάβεια: Απαρνιόμαστε (όπως σημειώνεται στη διατύπωση της αφιέρωσης) το δαίμονα, τον κόσμο, την αμαρτία, τον εαυτό μας, και δινόμαστε ολόκληροι στον Ιησού με τα χέρια της Μαρίας. Και μάλιστα, κάνουμε κάτι περισσότερο, γιατί στο βάπτισμα μιλούμε με το στόμα των άλλων συνήθως, δηλαδή του νονού και της νονάς, και δεν δινόμαστε στον Ιησού πα-

ρά με πληρεξούσιο. Ενώ, σ' αυτή την ευλάβεια, το κάνουμε εμείς οι ίδιοι, θεληματικά και με επίγνωση του πράγματος.

Στο βάπτισμα, δεν δινόμαστε στον Ιησού Χριστό με τα χέρια της Μαρίας, τουλάχιστον με τρόπο ρητό, και δεν του δίνουμε την αξία των καλών πράξεών μας. Παραμένουμε, μετά το βάπτισμα, τελείως ελεύθεροι να την διαθέσουμε κατά τη θέλησή μας ή και να την κρατήσουμε για τον εαυτό μας. Άλλα μ' αυτή την ευλάβεια, δινόμαστε ρητώς στον Κύριο μας με τα χέρια της Παναγίας, και του αφιερώνουμε την αξία όλων των πράξεών μας.

[127] Οι άνθρωποι, λέγει ο άγιος Θωμάς, τάζουν στο βάπτισμα, ν' απαρνηθούν το διάβολο και τις πομπές του. Κι αυτό το τάξιμο, λέγει ο άγιος Αυγουστίνος, είναι το πιο μεγάλο και το πιο απαραίτητο. Αυτό το ίδιο λένε και οι θεολόγοι: «Η κυριότερη υπόσχεση είναι εκείνη που δίνουμε στο βάπτισμα.» Όμως ποιος τηρεί πιστά αυτό το μεγάλο τάξιμο; Ποιος υπολογίζει τις υποσχέσεις του βαπτισμάτος του; Όλοι σχεδόν οι χριστιανοί μήπως δεν νοθεύουν την πιστότητα που υποσχέθηκαν στο Χριστό κατά το βάπτισμά τους; Από πού προέρχεται αυτή η παγκόσμια ανωμα-

λία, αν όχι από τη λησμοσύνη όπου ζουν των υποσχέσεων και των υποχρεώσεων του βαπτίσματος, και από το ότι κανένας δεν επικυρώνει προσωπικά το «συμβόλαιο ένωσης» που έκαμε με το Θεό μέσω των αναδόχων του: του νονού και της νονάς του!

[128] Τούτο είναι τόσο αληθινό, ώστε η Σύνοδος του Σανς, που συγκαλέσθηκε κατά διαταγή του βασιλιά Λουδοβίκου του Αγαθού για να αναστείλει τις μεγάλες εκτροπές των χριστιανών, έκρινε ότι η κυριότερη αιτία αυτής της διαφθοράς των ηθών προερχόταν από την αμέλεια και την άγνοια όπου ζούσαν των υποσχέσεων του βαπτίσματος. Και δεν βρήκε κανένα καλύτερο μέσον θεραπείας αυτού του μέγιστου κακού, από το να προτρέψει τους χριστιανούς να ανανεώσουν τις υποσχέσεις του βαπτίσματος.

[129] Η Κατήχηση της Συνόδου της Τριδέντου, πιστή ερμηνεύτρια των προθέσεων αυτής της συνόδου, εξορκίζει τους εφημερίους να κάμουν το ίδιο και να παρακινήσουν τους ενορίτες τους να ξαναθυμηθούν και πιστέψουν ότι είναι συνδεδεμένοι και αφιερωμένοι στον Ιησού Χριστό ως σκλάβοι ενός Λυτρωτή

και Κυρίου. Να τα λόγια της: «Ο Ποιμένας οφείλει λοιπόν να εξορκίσει τους πιστούς να μην παραβλέψουν ποτέ ότι είναι από τον Ιησού Χριστό που ελάβαμε το όνομά μας ως χριστιανών.»

[130] Εάν λοιπόν οι σύνοδοι των Πατέρων και αυτή η ίδια η πείρα μάς δείχνουν ότι ο καλύτερος τρόπος για να θεραπευθούν οι εκτροπές των χριστιανών είναι να τους κάνουμε να ανανεώσουν τα ταξίματα που έκαμαν και τις υποχρεώσεις που ανέλαβαν με το βάπτισμά τους, δεν είναι λογικό να τους παρουσιάσουμε τώρα πιο τέλεια αυτόν τον τρόπο, με τούτη την ευλάβεια και αφιέρωση στον Ιησού Χριστό διά μέσου της αγίας Μητέρας του; Λέγω πιο τέλεια, γιατί χρησιμοποιούμε για ν' αφιερωθούμε στο Χριστό, το πιο τέλειο από όλα τα μέσα, που είναι η Παναγία.

[131] Δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι αυτή η ευλάβεια είναι καινούργια ή αδιάφορη. Δεν είναι καινούργια, αφού όλες οι σύνοδοι, οι Πατέρες, πολλοί συγγραφείς, παλαιοί και νέοι, μιλούν γι' αυτή την αφιέρωση στο Χριστό ή ανανέωση των ταξιμάτων του βαπτίσματος σαν κάτι που εφαρμοζόταν από παλιά, και πως

τη συνιστούσαν σε όλους τους χριστιανούς. Δεν είναι αδιάφορη, αφού η κύρια πηγή των εκτροπών και συνεπώς και του κολασμού των χριστιανών, προέρχεται από τη λησμοσύνη και την αδιαφορία γι' αυτή την εφαρμογή.

[132] Μερικοί μπορούν να πουν, ότι αφού αυτή η ευλάβεια μας κάνει να δώσουμε στον Ιησού Χριστό με τα χέρια της Μαρίας την αξία όλων των καλών έργων μας, προσευχών, θυσιών και ελεημοσυνών, μας βάζει στην αδυναμία να βοηθήσουμε τις ψυχές των γονέων, φίλων, ευεργετών μας. Και επί πλέον πως, περισσότερο από τους άλλους ανθρώπους, μας υποχρεώνει να καταδαπανηθούμε και ν' αφοσιωθούμε για πάντα στο Λυτρωτή και Κύριό μας σαν σκλάβοι.

Τους απαντώ: Πρώτο, ότι δεν είναι πιστευτό πως οι φίλοι μας, γονείς και ευεργέτες, ζημιώνονται με το να είμαστε αφοσιωμένοι και αφιερωμένοι χωρίς επιφύλαξη στην υπηρεσία του Κυρίου μας, μέσω της αγίας Μητέρας του. Θα προσβάλλαμε την δύναμη και την καλωσύνη του Ιησού και της Μαρίας, που ξέρουν καλά πώς να βοηθήσουν τους δικούς μας με το μικρό πνευματικό μας εισόδημα, ή με άλλους τρόπους.

Δεύτερο, η άσκηση αυτής της ευλάβειας δεν εμποδίζει καθόλου το να προσευχόμαστε για τους άλλους, είτε ζωντανούς, είτε πεθαμένους, παρ' όλο που η εφαρμογή των καλών μας έργων εξαρτάται από τη θέληση της Παναγίας. Αντίθετα, αυτό θα μας κάμει να προσευχηθούμε με περισσότερη εμπιστοσύνη. Το ίδιο όπως όταν ένας πλούσιος που θα είχε δώσει όλα τα υπάρχοντά του σ' έναν τρανό πρίγκιπα, για να τον τιμήσει περισσότερο, θα παρακαλούσε αυτόν τον πρίγκιπα, με μεγαλύτερη εμπιστοσύνη, να ελεήσει κάποιον από τους φίλους του που θα του το ζητούσε. Μάλιστα θα προξενούσε ευχαρίστηση σ' αυτόν τον πρίγκιπα δίνοντάς του την ευκαιρία ν' αποδείξει την ευγνωμοσύνη του σ' ένα άτομο που είχε απογυμνωθεί για χάρη του και πτωχύνει για να τον τιμήσει. Το ίδιο πρέπει να ειπωθεί για τον Ιησού Χριστό και την Παναγία. Ποτέ δε θ' αφήσουν να νικηθούν σχετικά με την ευγνωμοσύνη.

[133] Κάποιος μπορεί να πει ίσως: Αν δώσω στην Παναγία όλη την αξία των πράξεών μου για να την εφαρμόσει σε όποιον θα θελήσει, θα πρέπει πιθανόν να υποφέρω επί πολύ χρόνο στο καθαρτήριο.

Αυτή η αντίρρηση που προέρχεται από τη φιλαυτία και την άγνοια της γενναιοδωρίας του Θεού και της αγίας Μητέρας του, καταπέφτει αφ' εαυτής. Μια ψυχή ευλαβική και γενναιόδωρη που ενδιαφέρεται περισσότερο για τα συμφέροντα του Θεού παρά για τα δικά της, που δίνει στο Θεό ό,τι κι αν έχει, χωρίς επιφύλαξη, μέχρι το έσχατο σημείο, που δεν αναπνέει παρά για τη δόξα και τη βασιλεία του Ιησού Χριστού διά της αγίας Μητέρας του, που θυσιάζεται ολόκληρη για να τον κερδίσει, αυτή η ψυχή η γενναιόδωρη και η μεγαλόψυχη, μπορεί ποτέ να τιμωρηθεί στον άλλο κόσμο γιατί υπήρξε περισσότερο ανιδιοτελής από άλλες; Είναι ποτέ δυνατόν! Είναι σ' αυτή την ψυχή, όπως θα δούμε στη συνέχεια, που ο Κύριος και η αγία Μητέρα του δείχνονται πολύ γενναιόδωροι και σε τούτο τον κόσμο και στον άλλο, στην τάξη της φύσης, της χάρης και της δόξας.

[134] Πρέπει τώρα να δούμε, όσο πιο σύντομα είναι δυνατόν, τις «αιτίες» που πρέπει να μας κάνουν αξιοσύστατη αυτή την ευλάβεια, τα υπέροχα «αποτελέσματα» που έχει στις πιστές ψυχές, και τις «εφαρμογές» αυτής της ευλάβειας.

2. ΟΙ ΑΙΤΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΑΣ ΚΑΝΟΥΝ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΥΛΑΒΕΙΑ ΑΞΙΟΣΥΣΤΑΤΗ

(Αυτή η ευλάβεια μας παραδίδει ολοκληρωτικά στην υπηρεσία του Θεού)

[135] Πρώτη αιτία που μας δείχνει την εξαιρετικότητα αυτής της αφιέρωσης του εαυτού μας στον Ιησού με τα χέρια της Μαρίας.

Εάν δεν μπορούμε να διανοηθούμε στη γη ασχολία πιο υψηλή από την υπηρεσία του Θεού, εάν ο ελάχιστος υπηρέτης του Θεού είναι πιο πλούσιος, πιο δυνατός και πιο ευγενής από όλους τους βασιλείς και τους αυτοκράτορες του κόσμου, αν αυτοί δεν είναι υπηρέτες του Θεού, ποια δε θα είναι τα πλούτη, η δύναμη και η αξία του πιστού και τέλειου εκείνου υπηρέτη, που θ' αφοσιωθεί στην υπηρεσία του Θεού ολοκληρωτικά, χωρίς επιφύλαξη και όσο μπορεί! Και τέτοιος είναι ένας πιστός και στοργικός σκλάβος του Ιησού μέσω της Μαρίας, που δεν κράτησε τίποτα για τον εαυτό του και που δόθηκε ολόκληρος στην υπηρεσία του Βασιλέως των βασιλέων: όλος ο χρυσός της γης και οι ομορφιές των ουρανών δεν μπορούν να τον πληρώσουν.

[136] Ὅλες οι ἄλλες οργανώσεις, σύλλογοι, αδελφότητες, που ἔχουν ιδρυθεί προς τιμήν του Ιησού Χριστού και της αγίας Μητέρας του, και που κάνουν τόσο καλό στον χριστιανισμό, δεν απαιτούν να δώσουμε τα πάντα χωρίς επιφύλαξη. Δεν παραγγέλλουν στους εταίρους τους παρά μερικές ασκήσεις και πράξεις για να είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους. Τους αφήνουν ελεύθερους για όλες τις ἄλλες πράξεις τους και καθ' όλες τις περιόδους της ζωῆς τους. Άλλ' αυτή εδώ η ευλάβεια μας κάνει να δίνουμε χωρίς επιφύλαξη στον Ιησού και στη Μαρία όλες τις σκέψεις, λόγους, πράξεις και πόνους μας, και για πάντα. Ὡστε, είτε αγρυπνούμε είτε κοιμόμαστε, είτε πίνουμε είτε τρώμε, είτε εκτελούμε πράξεις μεγάλες, είτε πράττουμε μικρές, με μια λέξη οπωσδήποτε κι αν ενεργούμε, ακόμη και χωρίς να το σκεπτόμαστε, όλα ανήκουν στον Ιησού και στη Μαρία, δυνάμει της προσφοράς μας, εκτός κι αν την αναιρέσαμε ρητώς. Τι παρηγοριά!

[137] Επί πλέον, όπως το ἔχω πει, δεν υπάρχει καμμιά ἄλλη ἀσκηση εκτός από τούτη, με την οποία θ' απελευθερωνόμαστε εύκολα, από μια κάποια ιδιοτέλεια, που εισχωρεί ανε-

παίσθητα και στις καλύτερες πράξεις μας. Ο καλός Ιησούς παραχωρεί αυτή τη μεγάλη χάρη σαν ανταμοιβή για την ηρωϊκή και ανιδιοτελή πράξη που κάναμε, μεταβιβάζοντάς του με τα χέρια της αγίας Μητέρας του μια εκχώρηση όλης της αξίας των καλών μας έργων. Εάν δίνει ένα εκατονταπλάσιο, ακόμη και σε τούτο τον κόσμο, σ' εκείνους που για την αγάπη του εγκαταλείπουν τα εξωτερικά, πρόσκαιρα και φθαρτά αγαθά τους, ποιο θα είναι το εκατονταπλάσιο που θα δώσει σ' εκείνουν που θα του θυσιάσει ακόμη και τα εσωτερικά και πνευματικά αγαθά του!

[138] Ο Ιησούς, ο μεγάλος μας φίλος, μας δόθηκε ανεπιφύλακτα, ψυχή τε και σώματι, αρετές, χάριτες και αξιομισθίες, λέγει ο άγιος Βερνάρδος: «Με κέρδισε ολόκληρο, δινόμενος ολόκληρος σε μένα. Δεν αποτελεί λοιπόν πράξη δικαιοσύνης και ευγνωμοσύνης να του δώσουμε όλα όσα μπορούμε! Πρώτος υπήρξε γενναιόδωρος απέναντί μας. Ας είμαστε οι δεύτεροι, και θα τον αισθανόμαστε στη διάρκεια όλης της ζωής μας, στο θάνατό μας και σε ολόκληρη την αιωνιότητα, ακόμη πιο γενναιόδωρο: Δηλαδή, «θα είναι γενναιόδωρος

και μεγαλόψυχος απέναντι σ' εκείνον που δείχνεται το ίδιο απέναντί του».

(Αυτή η ευλάβεια μας κάνει να μιμούμεθα το παράδειγμα που δόθηκε από τον Ιησού Χριστό και από τον ίδιο το Θεό, και ν' ασκούμε την ταπεινοφροσύνη)

[139] Δεύτερη αιτία, που μας δείχνει ότι είναι αυταπόδεικτο και επωφελές για τον χριστιανό ν' αφιερωθεί ολόκληρος στην Παναγία, ώστε με την άσκηση αυτής της ευλάβειας ν' ανήκει τελειότερα στον Ιησού Χριστό.

Αυτός ο καλός Κύριος δεν απαξίωσε να κλεισθεί στα σπλάγχνα της Παναγίας σαν ένας φυλακισμένος κι ένας στοργικός σκλάβος, και να της είναι υποταγμένος και υπάκουος επί τριάντα χρόνια. Είναι εδώ, το επαναλαμβάνω, που το ανθρώπινο μυαλό τα χάνει, όταν σκέπτεται σοβαρά τη συμπεριφορά αυτή της ενσαρκωμένης Σοφίας, που δε θέλησε, παρ' ότι μπορούσε να το κάμει, να δοθεί απ' ευθείας στους ανθρώπους, αλλά δόθηκε διά της Παναγίας. Που δε θέλησε να έλθει στον κόσμο στην ηλικία ενός ώριμου ανδρός,

ανεξάρτητου από τους άλλους, αλλά σαν ένα φτωχό και μικρό παιδί, εξαρτώμενο από τις φροντίδες και τη συντήρηση της αγίας Μητέρας του. Αυτή η άπειρη Σοφία, ο Θεάνθρωπος Ιησούς, που επιθυμούσε απέραντα να δοξάσει το Θεό τον Πατέρα του και να σώσει τους ανθρώπους, δεν βρήκε τρόπο πιο τέλειο και πιο σύντομο για να το κάμει, από το να υποταχθεί στα πάντα στην Παναγία, όχι μονάχα κατά τα οκτώ, δέκα ή δεκαπέντε πρώτα χρόνια της ζωής του, όπως τα άλλα παιδιά, αλλά επί τριάντα χρόνια. Και έδωσε περισσότερη δόξα στο Θεό τον Πατέρα του, στη διάρκεια όλου του χρόνου της υποταγής και της εξάρτησης στην Παναγία, από όση θα του είχε δώσει χρησιμοποιώντας αυτά τα τριάντα χρόνια για να κάνει θαύματα, για να κηρύγγει σ' ολόκληρη τη γη, για να μεταστρέψει όλους τους ανθρώπους. Αν ήταν διαφορετικά, θα το είχε κάμει, Ω! ω! πόσο πιο πολύ δοξάζουμε το Θεό υποτασσόμενοι στην Παναγία, κατά το παράδειγμα του Ιησού!

Έχοντας μπρος στα μάτια μας ένα παράδειγμα τόσο ορατό και τόσο γνωστό από όλον τον κόσμο, δεν πρέπει να είμαστε αρκετά τρελλοί, θα λέγαμε, για να πιστεύουμε ότι θα βρούμε έναν τρόπο πιο τέλειο και πιο σύντο-

μο για να δοξάζουμε το Θεό, από εκείνο της υποταγής μας στη Μαρία, κατά το παράδειγμα του Υιού της;

[140] Εδώ, ας θυμηθούμε, σαν απόδειξη της εξάρτησης που οφείλουμε να έχουμε από την Παναγία, αυτό που είπα πιο πάνω, αναφέροντας τα παραδείγματα που μας δίνουν ο Πατέρας, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα σχετικά μ' αυτή την εξάρτηση. Ο Πατέρας δεν έδωσε και δεν δίνει τον Υιό του παρά μέσω της Μαρίας και δεν αποκτά παιδιά παρά από εκείνη, και δεν μεταβιβάζει τις χάριτές του παρά μ' εκείνη. Ο Θεός-Υιός δεν ενσαρκώθηκε για όλον τον κόσμο γενικά παρά από εκείνη, δεν διαπλάσσεται καθημερινά και δεν γεννιέται παρά μέσω της Μαρίας στην ενότητα με το Άγιο Πνεύμα και δεν μεταβιβάζει τις αξιομισθίες του και τις αρετές του παρά μ' εκείνη. Το Πνεύμα το Άγιο δεν εσχημάτισε τον Ιησού Χριστό παρά μ' εκείνη, δεν σχηματίζει τα μέλη του μυστικού του Σώματος παρά μ' εκείνη και δεν διαθέτει τα δώρα του και τις εύνοιές του παρά μ' εκείνη. Μετά από τόσα παραδείγματα, και μάλιστα τόσο ισχυρά, της Αγίας Τριάδας, πώς μπορούμε, χωρίς να έχουμε τελείως τυφλωθεί, να μη λογαριάζουμε τη

Μαρία, να μην αφιερωνόμαστε σ' αυτή και να μην εξαρτώμαστε από αυτή για να πάμε στο Θεό και για να θυσιασθούμε στο Θεό!

[141] Παραθέτω μερικές περικοπές των Πατέρων, που διάλεξα για ν' αποδείξω αυτό που μόλις είπα:

«Η Μαρία έχει δυο γυιούς, έναν Θεάνθρωπο και έναν σκέτο άνθρωπο. Του πρώτου είναι μητέρα σωματικά, του δεύτερου πνευματικά.» ('Άγιος Μποναβεντούρας και Ωριγένης)

«Τέτοιο είναι το θέλημα του Θεού που θέλησε να έχουμε τα πάντα μέσω της Μαρίας. Αν λοιπόν έχουμε κάποια ελπίδα, κάποια χάρη, κάποια σωτήρια δωρεά, ας γνωρίζουμε ότι πηγάζει από τα χέρια της.» ('Άγιος Βερνάρδος)

«Όλες οι δωρεές, οι αρετές και οι χάριτες του Παναγίου Πνεύματος έχουν διανεμηθεί με τα χέρια της Μαρίας σε όποιον εκείνη θέλει, όταν θέλει, όπως θέλει και όσο θέλει.» ('Άγιος Βερναρδίνος)

«Είσαστε ανάξιοι να δεχθείτε τις θείες χάριτες. Γι' αυτό δόθηκαν στη Μαρία, ώστε να έχετε μέσω εκείνης όλα όσα θα λαμβάνετε εσαεί.» ('Άγιος Βερνάρδος)

[142] Ο Θεός, βλέποντας ότι είμαστε ανάξιοι να λάβουμε τις χάριτές του άμεσα από το χέρι του, λέγει ο Ἅγιος Βερνάρδος, τις δίνει στη Μαρία, για να έχουμε από εκείνη όλα αυτά που θέλει να μας δώσει. Και δοξάζεται επίσης, λαμβάνοντας με τα χέρια της Μαρίας την ευγνωμοσύνη μας, το σεβασμό και την αγάπη, που του οφείλουμε για τις ευεργεσίες του. Είναι, λοιπόν, πολύ δίκαιο να μιμηθούμε αυτή τη διαγωγή του Θεού, λέγει ο ίδιος ο συγγραφέας, ώστε η χάρη να επιστρέψει στον δωρητή της με την ίδια διώρυγα που ήλθε.

Αυτό ακριβώς κάνουμε με την ευλάβειά μας. Προσφέρουμε και αφιερώνουμε ό,τι είμαστε και όλα όσα κατέχουμε στην Παναγία, ώστε ο Κύριος να λαμβάνει με τη μεσολάβησή της τη δόξα και την ευγνωμοσύνη που του οφείλουμε. Αναγνωρίζουμε ότι είμαστε ανάξιοι και ανίκανοι να πλησιάσουμε την άπειρη Μεγαλειότητά του εμείς οι ίδιοι, και γι' αυτό χρησιμοποιούμε τη μεσιτεία της Παναγίας.

[143] Επί πλέον, εδώ δίνουμε μια απόδειξη μεγάλης ταπεινοφροσύνης, που ο Θεός την αγαπάει περισσότερο από τις άλλες αρετές. Μια ψυχή που ανυψώνεται, χαμηλώνει το Θεό, μια ψυχή που ταπεινώνεται, ανυψώνει

το Θεό. Ο Θεός αντιστέκεται στους αλαζόνες και δίνει τη χάρη του στους ταπεινούς²⁸. Αν ταπεινωνόμαστε, θεωρώντας ότι είμαστε ανάξιοι να παρουσιασθούμε μπροστά του και να τον πλησιάσουμε, κατεβαίνει, χαμηλώνει για να έλθει σ' εμάς, για να ευχαριστηθεί σ' εμάς, και να μας ανυψώσει ακόμη κι αν δεν το θέλουμε. Αντίθετα, όμως, αν πλησιάζουμε το Θεό με θράσος, χωρίς ενδιάμεσο, ο Θεός δραπετεύει, και δεν μπορούμε να τον φθάσουμε. Ω! πόσο αγαπάει την ταπεινοφροσύνη της καρδιάς! Είναι σ' αυτή την ταπεινοφροσύνη που μας παρακινεί η άσκηση της ευλάβειας που περιγράφω, αφού διδάσκει να μην πλησιάζουμε ποτέ τον Κύριο εμείς οι ίδιοι, οσοδήποτε γλυκός και ευσπλαγχνικός κι αν είναι, αλλά να χρησιμοποιούμε πάντοτε τη μεσιτεία της Παναγίας, είτε για να εμφανισθούμε μπροστά στο Θεό, είτε για να του μιλήσουμε, είτε για να τον πλησιάσουμε, είτε για να του προσφέρουμε κάτι, είτε για να ενωθούμε και να αφιερωθούμε σ' Εκείνον.

---

28. Ιακώβ 4, 6.

(Αυτή η ευλάβεια μας παρέχει
τις καλές υπηρεσίες της Παναγίας)

[144] Τρίτη αιτία. — Η Παναγία, που είναι μια γλυκειά και φιλεύσπλαγχνη μητέρα που ποτέ δεν υστερεί σε αγάπη και γενναιοδωρία, βλέποντας ότι δινόμαστε ολόκληροι σ' αυτή για να την τιμήσουμε και να την υπηρετήσουμε, απογυμνωνόμενοι από ό,τι έχουμε το πιο αγαπητό για να το στολίσει, δίνεται κι αυτή επίσης ολόκληρη και μ' έναν τρόπο άφατο σ' εκείνον που της δίνει τα πάντα. Τον πνίγει στην άβυσσο των χαρίτων της, τον στολίζει με τις αξιομισθίες της, τον στηρίζει με τη δύναμή της, τον φωτίζει με το φως της, τον αγκαλιάζει με την αγάπη της, του μεταβιβάζει τις αρετές της: την ταπεινοφροσύνη της, την πίστη της, την αγνότητά της κ.λπ., γίνεται ο εγγυητής του, το συμπλήρωμά του και το άπαντό του απέναντι στον Ιησού. Τέλος, αφού το άτομο αυτό έχει ολοκληρωτικά αφιερωθεί στη Μαρία και η Μαρία επίσης του ανήκει ολόκληρη. 'Ωστε μπορούμε να πούμε γι' αυτόν τον τέλειο υπηρέτη και παιδί της Μαρίας αυτό που ο Ευαγγελιστής Ιωάννης λέγει για τον εαυτό του: ότι επήρε την Παναγία ως το άπα-

ντόν του. «Και από εκείνην την ώραν την επήρε ο μαθητής σπίτι του.»²⁹

[145] Εκείνο που παράγεται στην ψυχή του, αν είναι πιστός, είναι μια μεγάλη δυσπιστία στον εαυτό του, περιφρόνηση και μίσος, και μια μεγάλη εμπιστοσύνη και μια μεγάλη εγκατάλειψη στην Παναγία, την καλή κυρία του. Δε στηρίζεται πλέον στις διαθέσεις του, προθέσεις, αξιομισθίες, αρετές, καλά έργα, γιατί έχοντας θυσιάσει στον Ιησού Χριστό τα πάντα μέσω αυτής της καλής του Μητέρας, δεν έχει πλέον παρά έναν θησαυρό όπου βρίσκονται όλα τα αγαθά του, και που δεν είναι πια στο σπίτι του. Κι αυτός ο θησαυρός είναι η Μαρία.

Αυτό τον κάνει να πλησιάζει τον Κύριο χωρίς δουλοπρέπεια ή ενδιασμό και να τον παρακαλεί μ' εμπιστοσύνη. Έχοντας τα αισθήματα του ευλαβούς και σοφού αββά Ρούπερτ, που, αναφερόμενος στη νίκη του Ιακώβ πάνω σ' έναν άγγελο³⁰, λέγει στην Παναγία αυτά τα ωραία λόγια: «Ω Μαρία, πριγκίπισσά μου και Μητέρα αμίαντη ενός Θεανθρώπου, του

---

29. Ιωαν. 19, 27.

30. Γεν. 32, 24.

Ιησού Χριστού, θέλω ν' αγωνισθώ μαζί μ' αυτόν τον Ἀνθρωπο, δηλαδή τον Ενσαρκωμένο Λόγο, όχι οπλισμένος με τις δικές μου αξιομισθίες αλλά με τις δικές σου.»

Ω! πόσο ισχυροί και δυνατοί είμαστε κοντά στον Ιησού, όταν οπλιζόμαστε με τις αξιομισθίες και τη μεσιτεία μιας ἀξιας Μητέρας του Θεού, που, όπως λέγει ο Ἅγιος Αυγουστίνος, έχει στοργικά νικήσει τον Παντοδύναμο!

[146] 'Οταν μ' αυτή την ευλάβεια δίνουμε στον Κύριο, με τα χέρια της Μαρίας, όλα τα καλά μας ἔργα, αυτή η καλή μας Κυρία τα εξαγνίζει, τα εξωραΐζει, και τα κάνει δεκτά από τον Υιό της.

1o) Τα εξαγνίζει από κάθε μόλυνση της φιλαυτίας και της αδιόρατης προσκόλλησης στο πλάσμα που γλιστράει ανεπαίσθητα και στις καλύτερες πράξεις μας. 'Ετσι, από τη στιγμή που βρίσκονται ανάμεσα στα αγνά και γόνιμα χέρια της, αυτά τα χέρια που ποτέ δεν υπήρξαν ἄγονα και οκνηρά και που εξαγνίζουν κάθε τι που εγγίζουν, αφαιρούν από το δώρο που της κάνουμε ό,τι μπορεί να έχει το χαλασμένο και το ατελές.

[147] 2o) Τα εξωραΐζει στολίζοντάς τα με τις αξιομισθίες της και τις αρετές της. Είναι

όπως θα έκανε ένας χωρικός, που, θέλοντας να κερδίσει τη φιλία και την εύνοια του βασιλιά, θα πήγαινε στη βασίλισσα και θα της παρουσίαζε ένα μήλο, που θα ήταν ολόκληρο το εισόδημά του, για να το προσφέρει στο βασιλιά. Η βασίλισσα, αφού θα δεχόταν αυτό το φτωχικό δώρο του χωρικού, θα έβαζε εκείνο το μήλο στη μέση μιας μεγάλης και ωραίας χρυσής πιατέλλας, και τότε θα του το παρουσίαζε εκ μέρους του χωρικού. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το μήλο, όσο ανάξιο κι αν θα ήταν αφ' εαυτού του για έναν βασιλιά, θα γινόταν άξιο της Μεγαλειότητάς του λαμβανομένης υπ' όψη της χρυσής πιατέλλας, όπου είχε τοποθετηθεί, και του προσώπου που θα το παρουσίαζε.

[148] 3ο) Η Παναγία, αυτά τα καλά έργα τα παρουσιάζει στον Ιησού Χριστό, γιατί δεν κρατάει τίποτα από ό,τι της παρουσιάζουν για τον εαυτό της, σαν το έσχατο τέλος. Στέλνει τα πάντα πιστά στον Ιησού. Εάν της δίνουμε κάτι, αναγκαστικά το δίνουμε στον Ιησού. Εάν την υμνούμε και τη δοξολογούμε, αμέσως υμνούμε και δοξολογούμε τον Ιησού. Τώρα, όπως και άλλοτε όταν η Αγία Ελισάβετ την εξύμνησε, ψάλλει, όταν την εξυμνούμε και την

ευλογούμε: «Δοξάζει η ψυχή μου τον Κύριο και ευφραίνεται το πνεύμα μου διά τον Θεόν, τον Σωτήρα μου.»³¹

[149] 4ο) Κάνει δεκτά από τον Ιησού Χριστό αυτά τα καλά έργα, οσοδήποτε μικρό και φτωχικό κι αν είναι το δώρο για τον Ἅγιο των αγίων και τον Βασιλέα των βασιλέων. Ὄταν παρουσιάζουμε κάτι στον Ιησού Χριστό, εμείς οι ίδιοι και βασιζόμενοι στην προσωπική μας επιτηδειότητα και διάθεση, ο Ιησούς εξετάζει το δώρο, και συχνά το απορρίπτει εξ αιτίας της μόλυνσης που έχει υποστεί από τη φιλαυτία. Ὄπως άλλοτε απέρριψε τις θυσίες των Ιουδαίων τις γεμάτες με τις ιδιοτροπίες τους. Άλλά όταν του παρουσιάζουμε κάτι με τ' αγνά και παρθενικά χέρια της πολυαγαπημένης του, υπολογίζουμε στην αδυναμία του, αν θα μου επιτρεπόταν να χρησιμοποιήσω αυτή την έκφραση. Δεν λογαριάζει τόσο αυτό που του δίνουμε, όσο την καλή του Μητέρα που του το παρουσιάζει. Δεν υπολογίζει τόσο από πού προέρχεται αυτό το δώρο, παρά εκείνη από την οποία του δίνεται. Ἐτσι, η Μαρία, που δεν έχει ποτέ αποδιωχθεί και πάντοτε εί-

---

31. Λουκ. 1, 46.

ναι καλόδεχτη από τον Υιό της, κάνει ευχάριστα δεκτό από τη Μεγαλειότητά του οτιδήποτε του παρουσιάζει, μικρό ή μεγάλο. Αρκεί να το παρουσιάσει η Μαρία, για να το δεχθεί και να το εγκρίνει. Είναι η μεγάλη συμβουλή που έδινε ο Άγιος Βερνάρδος σε όσους και όσες καθοδηγούσε στην τελειότητα: «'Οταν θελήσετε να προσφέρετε κάτι στο Θεό, φροντίστε να του το προσφέρετε με τα άξια και αρεστά χέρια της Μαρίας, εκτός κι αν επιθυμείτε ν' απορριφθεί.»

[150] Μήπως αυτό δεν είναι ό,τι η φύση εμπνέει στα μικρά παιδιά, απέναντι στους μεγάλους, όπως είδαμε. Γιατί η χάρη δε θα μας παρακινούσε να κάμουμε το ίδιο απέναντι στο Θεό, που είναι άπειρα πιο πάνω από μας, και που μπροστά του είμαστε λιγότερο κι από τα μόρια. Πολύ περισσότερο που έχουμε μια συνήγορο τόσο ισχυρή που ποτέ δεν απορρίπτεται, τόσο επιτήδεια που γνωρίζει όλα τα μυστικά για να κερδίσει την καρδιά του Θεού, τόσο καλή και φιλάνθρωπη που δεν αποδιώχνει κανέναν, όσο μικρός και κακός κι αν είναι.

Θα αναφέρω στη συνέχεια την πραγματική μορφή των αληθειών που λέγω, στην ιστορία του Ιακώβ και της Ρεβέκκας.

(Η ευλάβεια αυτή είναι ένα εξαίρετο μέσον
για ν' αποδώσουμε
την ύψιστη δόξα στο Θεό)

[151] Τέταρτη αιτία. — Αυτή η ευλάβεια όταν ασκείται πιστά είναι ένα εξαίρετο μέσον, ώστε η αξία όλων των καλών πράξεών μας να συντείνει στη μεγαλύτερη δόξα του Θεού. Κανένας σχεδόν δεν ενεργεί για τον υψηλό αυτό στόχο, παρ' όλο που είμαστε υποχρεωμένοι, είτε γιατί δεν γνωρίζουμε πού βρίσκεται αυτή η δόξα του Θεού, είτε γιατί δεν την θέλουμε. Άλλα η Παναγία, στην οποία παραχωρούμε την αξία και την αξιομισθία των καλών μας έργων, γνωρίζοντας ακριβώς πού είναι και μη πράττοντας τίποτα που να μη συμβάλλει σ' αυτή τη δόξα, ενεργεί κατά τρόπον ώστε ένας τέλειος υπηρέτης της που αφιερώθηκε σ' εκείνη, να μπορεί να πει θαρραλέα ότι η αξία όλων των πράξεών του, σκέψεων και λόγων, έχει χρησιμοποιηθεί για τη μεγαλύτερη δόξα του Θεού, εκτός κι αν αναιρεί ρητά την προσφορά του. Τι μπορεί να είναι πιο παρήγορο απ' αυτό, για μια ψυχή που αγαπάει το Θεό με μιαν αγάπη αγνή και αφιλόκερδη, και που προτιμάει τη μεγαλύτερη δόξα του από τα συμφέροντά της;

(Αυτή η ευλάβεια είναι μια οδός για να φθάσουμε στην ένωση με τον Κύριο)

[152] Πέμπτη αιτία. — Αυτή η ευλάβεια είναι ένας δρόμος εύκολος, σύντομος, τέλειος και σίγουρος για να φθάσουμε στην ένωση με τον Κύριο, ένωση στην οποία συνίσταται η τελειότητα του χριστιανού.

(Αυτή η ευλάβεια είναι ένας δρόμος εύκολος)

1o) Είναι ένας δρόμος «εύκολος»: είναι ένας δρόμος που ο Ιησούς Χριστός χάραξε ερχόμενος σ' εμάς, και όπου δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο για να πάμε σ' εκείνον. Στην πραγματικότητα, για να φθάσουμε στην ένωση με το Θεό υπάρχουν και άλλοι δρόμοι, αλλά θα είναι με πολύ περισσότερους σταυρούς, θανάτους παράδοξους και πολύ περισσότερες περιπλοκές, που δύσκολα θα υπερνικήσουμε. Θα πρέπει να περάσουμε από νύχτες σκοτεινές, αγώνες και αγωνίες αλλοκοτες, από απόκρημνα βουνά, από αιχμηρά αγκάθια και από ερήμους φρικτές. Αλλά με το δρόμο της Μαρίας θα περάσουμε πιο ήπια και πιο εύκολα.

Είναι αλήθεια ότι θα πρέπει να δώσουμε μεγάλες μάχες και να υπερνικήσουμε πολλές δυσκολίες. Αλλά η καλή αυτή Μητέρα και Κυρία μας, γίνεται τόσο παρούσα και κοντινή για τους πιστούς υπηρέτες της, για να τους φωτίσει στα σκοτάδια τους και στις αμφιβολίες τους, για να τους ενθαρρύνει στους φόβους τους, για να τους στηρίξει στους αγώνες τους και στις δυσκολίες τους, που αληθινά αυτός ο παρθενικός δρόμος για να βρούμε τον Ιησού είναι ένας δρόμος ανθόσπαρτος και μελίρρυτος, συγκρινόμενος στους άλλους δρόμους. Υπήρξαν μερικοί άγιοι, όχι πολυάριθμοι, όπως ένας άγιος Εφραίμ, 'Άγιος Ιωάννης Δαμασκηνός, 'Άγιος Βερνάρδος, 'Άγιος Βερναρδίνος, 'Άγιος Μποναβεντούρας, 'Άγιος Φραγκίσκος Σαλέσιος κ.λπ., που διάβηκαν αυτόν τον δρόμο για να πάνε στον Ιησού, γιατί το Πνεύμα το 'Άγιο, πιστός Νυμφίος της Μαρίας, τους τον υπέδειξε με μια χάρη μοναδική. Αλλά οι άλλοι άγιοι, που είναι πολυαριθμότεροι, αν και είχαν όλοι μεγάλη ευλάβεια προς την Παναγία, δεν ακολούθησαν εν τούτοις, παρά λίγο ή καθόλου, αυτή την οδό. Γι' αυτό πέρασαν από δοκιμασίες πιο σκληρές και πιο επικίνδυνες.

[153] Από πού λοιπόν προέρχεται, θα μου πει κάποιος πιστός υπηρέτης της Μαρίας, ώστε οι πιστοί υπηρέτες της να συναντούν τόσες περιστάσεις για να υποφέρουν, και μάλιστα περισσότερο από τους άλλους, που δεν της είναι τόσο αφοσιωμένοι; Τους αντιμάχονται, τους καταδιώκουν, τους συκοφαντούν, δεν τους ανέχονται. Ἡ, ακόμη, που πελαγοδρομούν μέσα στα εσωτερικά σκοτάδια και τις ξηρές ερήμους, όπου δεν υπάρχει ούτε η ελάχιστη σταγόνα ουράνιας δροσιάς; Αν αυτή η ευλάβεια στην Παναγία κάνει πιο εύκολο το δρόμο για να βρουν το Χριστό, από πού προέχεται το να σταυρώνονται περισσότερο;

[154] Του απαντώ ότι είναι αλήθεια πως οι πιο πιστοί υπηρέτες της Παναγίας, επειδή είναι οι ευνοούμενοί της, λαμβάνουν από εκείνη τις πιο μεγάλες χάρες και εύνοιες του ουρανού, που είναι οι σταυροί. Άλλα υποστηρίζω ότι είναι επίσης αυτοί οι υπηρέτες της που σηκώνουν αυτούς τους σταυρούς με μεγαλύτερη ευκολία, αξιομισθία και δόξα. Και ότι εκείνο που θα σταματούσε χίλιες φορές έναν άλλο ή που θα τον έκανε να πέσει, δεν τους σταματάει ούτε μια φορά και τους κάνει να προχωρούν. Γιατί αυτή η καλή τους Μητέρα,

κεχαριτωμένη από το Πνεύμα το 'Αγιο, γλυκαίνει όλους αυτούς τους σταυρούς, που τους λαξεύει μέσα στη ζάχαρη της μητρικής της γλυκύτητας και στην απαλότητα της αγνής αγάπης. 'Ωστε να τους καταπίνουν χαρούμενα σαν ολόγλυκα φρούτα, αν και είναι από τη φύση τους πολύ πικροί. Και πιστεύω, ότι ένα άτομο που θέλει να είναι ευλαβές και να ζει με ευσέβεια «ἐν τῷ Χριστῷ» και συνεπώς να υποφέρει διωγμούς και να σηκώνει καθημερινά το σταυρό του, δε θα σηκώσει ποτέ μεγάλους σταυρούς ή ότι δεν θα τους σηκώσει χαρούμενα, ούτε μέχρι το τέλος, χωρίς μια τρυφερή ευλάβεια για την Παναγία, που είναι ο γλυκασμός των σταυρών. Παρόμοια που ένα άτομο δε θα μπορέσει να φάει χωρίς μια μεγάλη προσπάθεια και που δεν θα είναι συνεχής, φρούτα πράσινα και άγουρα, χωρίς να τα έχουν μετατρέψει σε γλυκίσματα.

(Αυτή η ευλάβεια είναι ένας δρόμος σύντομος)

[155] 2o) Αυτή η ευλάβεια στην Παναγία είναι ένας δρόμος «σύντομος» για να βρούμε τον Ιησού Χριστό, είτε γιατί εκεί δεν μπορούμε να αποπλανηθούμε, είτε γιατί, όπως το εί-

πα, βαδίζουμε με χαρά και ευκολία, και συνεπώς με περισσότερη ταχύτητα. Προχωρούμε περισσότερο μετά από λίγον καιρό υποταγής κι εξάρτησης στην Παναγία, παρά μετά από ολόκληρα χρόνια φιλαυτίας και στήριξης στον εαυτό μας. Γιατί «ένας άνθρωπος υπάκουος» και υποταγμένος στη θεϊκή Μαρία «θα ψάλλει νίκες» σπουδαίες έναντι σε όλους τους εχθρούς του. Θα θελήσουν να τον εμποδίσουν να βαδίζει ή να τον κάνουν να υποχωρήσει ή να πέσει, είναι αλήθεια. Αλλά με τη στήριξη, τη βοήθεια και την καθοδήγησή της, χωρίς να πέσει, χωρίς να οπισθοδρομήσει, και μάλιστα χωρίς να καθυστερήσει, θα προχωρήσει με βήματα γίγαντα προς τον Ιησού Χριστό, από τον ίδιο δρόμο, από τον οποίο είναι γραμμένο³² ότι εκείνος ήλθε σ' εμάς με βήματα γίγαντα και σε λίγο χρόνο.

[156] Γιατί νομίζετε ότι ο Ιησούς Χριστός έζησε τόσο λίγο στη γη, και ότι στα λίγα χρόνια που έζησε, πέρασε σχεδόν όλη τη ζωή του στην υποταγή και στην υπακοή στη Μητέρα του; Α! Είναι γιατί έχοντας τελειωθεί σύντομα, έζησε επί πολύ και πιο μακροχρόνια από

---

32. Ψαλ. 18, 6.

τον Αδάμ³³, του οποίου ἤλθε να διορθώσει τις απώλειες, παρ' όλο που εκείνος ἔζησε περισσότερο από εννιακόσια χρόνια. Και ο Ιησούς ἔζησε περισσότερο εφ' όσον ἔζησε πολύ υποταγμένος και πολύ ενωμένος με την αγία Μητέρα του, για να υπακούσει στον Θεό τον Πατέρα του.

Γιατί: 1ο) Εκείνος που τιμάει τη μητέρα του μοιάζει σ' έναν ἄνθρωπο που θησαυρίζει, λέγει το Πνεύμα το Ἅγιο, δηλαδή ότι εκείνος που τιμάει τη Μαρία τη Μητέρα του μέχρι και να υποταγεί σ' εκείνη στα πάντα, σύντομα θα γίνει πολύ πλούσιος, γιατί συγκεντρώνει κάθε μέρα θησαυρούς, με το μυστικό αυτού του φιλοσοφικού ρητού: «Ἐκείνος που τιμάει τη μητέρα του μοιάζει μ' εκείνον που θησαυρίζει»³⁴. 2ο) Γιατί κατά μια πνευματική ερμηνεία αυτών των λόγων του Αγίου Πνεύματος: «Τα γηρατειά μου βρίσκονται μέσα στην ευσπλαγχνία της κοιλίας»³⁵: είναι μέσα στην κοιλία της Μαρία, που «περιέβαλε και γέννησε έναν ἄνθρωπο τέλειο»³⁶ και που είχε την ικα-

---

33. Σοφ. 4, 13.

34. Εκκλ. 3, 5.

35. Ψαλ. 91, 11.

36. Ιερ. 31, 22.

νότητα να χωρέσει Εκείνον που ολόκληρο το σύμπαν δεν συμπεριλαμβάνει και δεν χωράει», είναι μέσα στην κοιλία της Μαρίας, λέγω, που οι νέοι άνθρωποι γίνονται γέροντες σε φωτισμό, σε αγιότητα, σε πείρα και σε σοφία, και που φθάνουν μέσα σε λίγα χρόνια μέχρι την πληρότητα της ηλικίας του Ιησού Χριστού³⁷.

(Αυτή η ευλάβεια είναι ένας δρόμος τέλειος)

[157] 3ο) Η εφαρμογή αυτής της ευλάβειας στην Παναγία είναι ένας δρόμος «τέλειος», για να πάμε και να ενωθούμε με τον Ιησού Χριστό, αφού η θεϊκή Μαρία είναι η πιο τέλεια και η πιο αγία από τα αγνά πλάσματα, και αφού ο Ιησούς που ήλθε τέλεια σ' εμάς δεν επήρε άλλο δρόμο για το μεγάλο και υπέροχο ταξίδι του. Ο 'Υψιστος, ο Αδιανόητος, ο Απρόσιτος, ο Ων, θέλησε να 'ρθεί σ' εμάς, τους μικρούς προς τη γη, που δεν είμαστε τίποτα. Πώς αυτό έγινε;

Ο 'Υψιστος κατέβηκε άριστα και θεϊκά μέσω της Μαρίας σ' εμάς, χωρίς να χάσει τίποτα από την θεότητα και την αγιότητά του. Και

---

37. Εφεσ. 4, 13.

είναι μέσω της Μαρίας που οι αδύναμοι οφείλουν ν' ανεβούν τέλεια και θεϊκά στον 'Υψιστο, χωρίς τίποτα να φοβούνται. Ο Αδιανόητος αφέθηκε να γίνει κατανοητός και να χωρέσει άριστα στη μικρή Μαρία, χωρίς τίποτα να χάσει από την απεραντοσύνη του. Είναι επίσης μέσω της μικρής Μαρίας, που οφείλουμε ν' αφεθούμε να χωρέσουμε και να οδηγηθούμε τέλεια και χωρίς καμμία επιφύλαξη.

Ο Απρόσιτος επλησίασε κι ενώθηκε στενά, τέλεια και μάλιστα προσωπικά στην ανθρώπινη φύση μας μέσω της Μαρίας, χωρίς τίποτα να χάσει από την Μεγαλειότητά του. Είναι μέσω της Μαρίας επίσης που οφείλουμε να πλησιάσουμε το Θεό και να ενωθούμε στη Μεγαλειότητά του τέλεια και στενά χωρίς να φοβόμαστε πως θ' αποδιωχθούμε.

Τέλος, ο Ων θέλησε να έλθει σ' αυτό που δεν είναι, και να κάμει ώστε αυτό που δεν είναι να γίνει Θεός ή Εκείνος που Είναι. Το έκαμε άριστα διδόμενος και υποτασσόμενος ολοκληρωτικά στη νεαρή Παρθένο Μαρία, χωρίς να παύσει να είναι στο χρόνο Εκείνος που 'Ηταν σ' ολόκληρη την αιωνιότητα. Το ίδιο, μέσω της Μαρίας, παρ' όλο που δεν είμαστε τίποτα, μπορούμε να γίνουμε όμοιοι στο Θεό, με τη χάρη και τη δόξα, παραδιδόμε-

νοι τόσο τέλεια και ολοκληρωτικά σ' εκείνη, ώστε εμείς, που δεν είμαστε τίποτα αφ' εαυτού μας, να το κατορθώσουμε χωρίς φόβο ν' απατηθούμε.

[158] Κι ας μη μου παρουσιάσουν έναν καινούργιο δρόμο για να πάω στον Ιησού Χριστό, έστω κι αν αυτός ο δρόμος είναι στρωμένος με όλες τις αξιομισθίες των εκλεκτών, στολισμένος με όλες τις ηρωϊκές αρετές, φωτισμένος κι εξωραϊσμένος από τις λάμψεις και τις ομορφιές των αγγέλων, και όπου όλοι οι άγγελοι και οι άγιοι θα είναι εκεί για να οδηγούν, υπερασπίζουν και στηρίζουν εκείνους κι εκείνες που θα ήθελαν να τον ακολουθήσουν. Αλήθεια, αλήθεια, σας λέγω θαρραλέα, και λέγω την αλήθεια, ότι θα προτιμούσα, αντί απ' αυτόν τον τόσο τέλειο δρόμο, τον άσπιλο δρόμο της Παναγίας³⁸, δρόμο ή οδό χωρίς καμμιά κηλίδα ή ρύπο, χωρίς αμάρτημα προπατορικό ούτε καθημερινό, τωρινό, χωρίς σκιές ούτε σκοτάδια. Κι αν ο αγαπημένος μου Ιησούς, στη δόξα του, έλθει μια δεύτερη φορά, στη γη (όπως είναι βέβαιο), για να βασιλεύσει, δε θα διαλέξει κανένα άλλο μέσο

---

38. Ψαλμ. 17, 33.

για το ταξίδι του, από τη θεϊκή Μαρία, μέσω της οποίας τόσο σίγουρα και τέλεια ήλθε την πρώτη φορά. Η διαφορά που θα υπάρξει μεταξύ των δύο ερχομών του θα είναι, ότι η πρώτη ήταν μυστική και κρυφή, η δεύτερη θα είναι ένδοξη και λαμπρή. Άλλα και οι δύο τέλειες, γιατί και οι δύο θα είναι μέσω της Μαρίας. Άλλοιμονο! Είναι ένα μυστήριο που δεν το καταλαβαίνουν. «Καθένας ας παραμείνει σιωπηλός εδώ!»

(Αυτή η ευλάβεια είναι ένας δρόμος σίγουρος)

[159] 4ο) Αυτή η ευλάβεια στην Παναγία είναι ένας δρόμος «σίγουρος», για να πάμε στον Ιησού Χριστό και ν' αποκτήσουμε την τελειότητα ενωνόμενοι μαζί του:

1ο) Γιατί αυτή η άσκηση που διδάσκω δεν είναι καινούργια, ούτε τόσο παλαιά ώστε να μη μπορούμε, όπως λέγει ο κ. Μπουντόν, που πέθανε πρόσφατα πολύ χριστιανικά, σ' ένα βιβλίο που έγραψε γι' αυτή την ευλάβεια, να προσδιορίσουμε την αρχή της. Εν τούτοις, είναι βέβαιο πως πριν από περισσότερα από επτακόσια χρόνια, βρίσκουμε ενδείξεις της στην Εκκλησία.

Ο Ἅγιος Οδίλιος, αββάς του Κλινύ, που ζούσε περίπου το 1040, υπήρξε ἑνας από τους πρώτους που την ἀσκησε δημόσια στη Γαλλία, ὅπως σημειώνεται στη ζωή του.

Ο Ἅγιος Πέτρος Δαμιανός αναφέρει ότι το ἔτος 1076, ο ὁσιος Μαρίνος, ο αδελφός του, ἐγινε σκλάβος της Μαρίας, παρουσία του εξομολογητού του, με τρόπο πολύ εποικοδομητικό. Γιατί ἐβαλε ἑνα σκοινί στο λαιμό του, μαστιγώθηκε και τοποθέτησε πάνω στο ἄγιο βῆμα ἑνα χρηματικό ποσό, για να τονίσει την αφοσίωσή του και την αφιέρωσή του στην Παναγία. Πράγμα που συνέχισε τόσο πιστά κατά τη διάρκεια της ζωής του, ὡστε ν' αξιωθεί στο θάνατό του να τον επισκεφθεί και να τον παρηγορήσει η καλή του Κυρία, και να λάβει από το στόμα της την υπόσχεση του παραδείσου σαν ανταμοιβή των υπηρεσιών του.

Ο Καισάριος Μπολάντους κάνει λόγο για ἑναν διάσημο ιππότη, τον Βωτιέ ντε Μπιρμπάκ, στενό συγγενή των δουκών του Λοβανίου (Louvain), που το 1300 περίπου, ἐκαμε στην Παναγία αυτή την αφιέρωση του εαυτού του.

Αυτή η ευλάβεια ασκήθηκε από πολλούς ιδιώτες μέχρι τον 17ο αιώνα, οπότε ἐγινε δημόσια.

[160] Ο Π. Σίμων ντε Ρόγιας, του Τάγματος της Αγίας Τριάδος, του λεγομένου της εξαγοράς των αιχμαλώτων, ιεροκήρυκας του βασιλιά Φιλίππου του 3ου, διέδωσε αυτή την ευλάβεια σε ολόκληρη την Ισπανία και τη Γερμανία, και πέτυχε με την επιμονή αυτού του βασιλιά, μεγάλα πνευματικά ευεργετήματα γι' αυτούς που την ασκούσαν από τον Πάπα Γρηγόριο 15ο.

Ο Σεβαστός Π. ντε Λος Ρίος, του Τάγματος του Αγίου Αυγουστίνου, επιδόθηκε μαζί με τον επιστήθιο φίλο του, τον Πατέρα ντε Ρόγιας, στο να διαδώσει αυτή την ευλάβεια, με τα λόγια του και τα γραπτά του, στην Ισπανία και τη Γερμανία. Συνθέτει ένα χονδρό τόμο με τίτλο «Μαριανή Ιεραρχία», στον οποίο πραγματεύεται με ευσέβεια και ευρυμάθεια, για την παλαιότητα, την εξαιρετικότητα και τη στερεότητα αυτής της ευλάβειας.

Οι Σεβαστοί Πατέρες Θεατιστές, τον τελευταίο αιώνα, εγκατέστησαν αυτή την ευλάβεια στην Ιταλία, στη Σικελία και στη Σαβοΐα.

[161] Ο Πατέρας Στανίσλαος Φαλάσιος, του Τάγματος του Ιησού, την προώθησε θαυμάσια στην Πολωνία.

Ο Πατέρας ντε Λος Ρίος, στο βιβλίο του

που προανέφερα, αναφέρει τα ονόματα πριγκίπων, πριγκιπισσών, επισκόπων και καρδιναλίων διαφόρων βασιλείων, που αγκάλιασαν αυτή την ευλάβεια.

Ο Πατέρας Κορνήλιος στη Λάπιδο, αξιόλογος επίσης για την ευσέβειά του και τη μεγάλη μόρφωσή του, που έλαβε εντολή από πολλούς επισκόπους και θεολόγους να εξετάσει αυτή την ευλάβεια, αφού την μελέτησε βαθιά, την επαίνεσε πολύ και, μετά απ' αυτό, πολλές άλλες προσωπικότητες ακολούθησαν το παράδειγμά του.

Οι Πατέρες Ιησουΐτες, πάντοτε ζηλωτές για την υπηρεσία της Παναγίας, παρουσίασαν εκ μέρους των συνέδρων της Κολωνίας, στο δούκα Φερδινάνδο της Βαυαρίας, τότε αρχιεπίσκοπο της Κολωνίας, μια μικρή πραγματεία αυτής της ευλάβειας, που την ενέκρινε και τους έδωσε την άδεια να την εκδόσουν, παραγγέλοντας σε όλους τους εφημερίους και μοναχούς της εκκλησιαστικής του επαρχίας να διαδώσουν κατά το δυνατόν αυτή τη σίγουρη ευλάβεια.

[162] Ο καρδινάλιος ντε Μπερίλ, του οποίου η μνήμη τιμάται σε ολόκληρη τη Γαλλία, υπήρξε ένας από τους πιο ζηλωτές πρω-

τοπόρους της διάδοσής της στη Γαλλία, παρά τις συκοφαντίες και τους διωγμούς που του έγιναν από τους κριτικούς και τους ελευθεριάζοντες. Τον κατηγόρησαν για μοντερνισμό και δεισιδαιμονία. Έγραψαν και εξέδωσαν εναντίον του ένα λίβελλο και χρησιμοποίησαν, ή μάλλον ο δαίμονας τους ενέπνευσε χίλια τεχνάσματα, για να τον εμποδίσουν να διαδώσει αυτή την ευλάβεια στη χώρα. Αλλά αυτός ο μεγάλος και άγιος άνθρωπος δεν απάντησε στις συκοφαντίες τους παρά με την υπομονή του, και στις αντιρρήσεις τους τις περιλαμβανόμενες στο λίβελλο μ' ένα μικρό γραπτό, όπου τις ανασκευάζει θαυμάσια, αποδεικνύοντάς τους ότι αυτή η ευλάβεια βασίζεται στο παράδειγμα του Ιησού Χριστού, στις υποχρεώσεις που του έχουμε, και στις υποσχέσεις που του δώσαμε στο βάπτισμα. Και είναι ιδιαίτερα μ' αυτή την τελευταία αιτιολογία που κλείνει το στόμα των αντιπάλων του, δείχνοντάς τους ότι αυτή η αφιέρωση στην Παναγία, και στον Ιησού διά μέσου των χεριών της, δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια τέλεια ανανέωση των ταξιμάτων και των υποσχέσεων του βαπτίσματος. Λέγει πολλά ωραία πράγματα γι' αυτή την άσκηση, που μπορούμε να τα διαβάσουμε στα έργα του.

[163] Μπορούμε να βρούμε στο βιβλίο του κ. Μπουντόν τα ονόματα των διαφόρων παπών που ενέκριναν αυτή την ευλάβεια, των θεολόγων που την εξέτασαν, και τους διωγμούς που της έγιναν, και που υπερνικήθηκαν, και τις χιλιάδες των ατόμων που την αγκάλιασαν, χωρίς ποτέ κανένας πάπας να την έχει καταδικάσει, και που δεν μπορούσε να το κάμει χωρίς να ανατρέψει τα θεμέλια του χριστιανισμού.

Παραμένει λοιπόν σταθερό το ότι αυτή η ευλάβεια δεν είναι καθόλου καινούργια και πως εάν δεν είναι κοινή προέρχεται από το ότι είναι πάρα πολύ πολύτιμη για να εκτιμηθεί και να ασκηθεί από όλον τον κόσμο.

[164] 2ο) Η ευλάβεια αυτή είναι ένα μέσον «σίγουρο» για να πάμε στον Ιησού Χριστό, γιατί η ιδιαιτερότητα της Παναγίας είναι να μας οδηγήσει σίγουρα στον Ιησού, όπως και η ιδιαιτερότητα του Ιησού είναι να μας οδηγήσει σίγουρα στον αιώνιο Πατέρα. Κι ας μην πιστέψουν εσφαλμένα οι πνευματικοί άνθρωποι, ότι η Μαρία θα τους είναι ένα εμπόδιο για να φθάσουν στη θεϊκή ένωση. Γιατί πώς θα ήταν δυνατόν, εκείνη που βρήκε χάρη μπροστά στο Θεό για ολόκληρο τον κόσμο

γενικά, και για τον καθένα ιδιαίτερα, θα μπορούσε να είναι ένα εμπόδιο σε μια ψυχή για να βρει τη μεγάλη χάρη της ένωσης μαζί του; Πώς θα ήταν δυνατόν, εκείνη που υπήρξε κεχαριτωμένη και τόσο ενωμένη και μεταμορφωμένη ἐν Θεῷ, που χρειάσθηκε να ενσαρκωθεί μέσα της, θα εμπόδιζε μια ψυχή να ενωθεί τέλεια με το Θεό;

Είναι αλήθεια, ότι η θέα των άλλων πλασμάτων, έστω και αγίων, θα μπορούσε ίσως, σε κάποιους καιρούς, να καθυστερήσει τη θεϊκή ένωση. Αλλά όχι η Μαρία, όπως το είπα και θα το λέγω αδιάκοπα χωρίς να κουρασθώ. 'Ἐνας λόγος που τόσο λίγες ψυχές φθάνουν στο μέτρο του αναστήματος του Χριστού (Εφεσ. 4,13) είναι πως η Μαρία, που περισσότερο από ποτέ είναι η Μητέρα του Ιησού και η Νύμφη η παραγωγική του Παναγίου Πνεύματος, δεν έχει αρκετά μπει στις καρδιές τους. 'Οποιος θέλει ν' αποκτήσει ώριμο και καλοσχηματισμένο τον καρπό, πρέπει να έχει και το δέντρο που τον παράγει. 'Οποιος θέλει να έχει τον καρπό της ζωής, τον Ιησού Χριστό, πρέπει να έχει και το δέντρο της ζωής, που είναι η Μαρία. 'Οποιος θέλει το Πνεύμα το Ἅγιο να ενεργεί μέσα του, οφείλει να έχει μέσα του την πιστή και αχώριστη Νύμφη του,

τη θεϊκή Μαρία, που το κάνει εύφορο και γόνιμο, όπως το είπαμε αλλού.

[165] Βεβαιωθείτε, λοιπόν, ότι όσο περισσότερο θα στραφείτε στη Μαρία στις προσευχές σας, στοχασμούς, πράξεις και δοκιμασίες σας, αν όχι βλέποντάς την ευδιάκριτα και καθαρά, τουλάχιστον γενικά και αδιόρata, τόσο περισσότερο θα βρείτε τον Ιησού Χριστό, που είναι πάντοτε μαζί με τη Μαρία, μεγάλος, δυνατός, ενεργών και αδιανόητος, περισσότερο από ό,τι στον ουρανό και σε κανένα πλάσμα του σύμπαντος. Έτσι, μακριά κάθε σκέψη, ότι η θεϊκή Μαρία ταυτισμένη απόλυτα με το Θεό, θα γινόταν ένα εμπόδιο στους εκλεκτούς για να φθάσουν στη θεϊκή ένωση. Δεν υπήρξε μέχρι τώρα, ούτε θα υπάρξει ποτέ πλάσμα, που να μας βοηθάει πιο αποτελεσματικά στην πραγματοποίηση αυτού του μεγάλου έργου. Είτε με τις χάριτες που μας μεταδίδει («κανένας δεν γεμίζει με τη σκέψη του Θεού, παρά μ' εκείνη», λέγει ο Άγιος Γερμανός Κωνσταντινουπόλεως), είτε με την προστασία που μας παρέχει ενάντια στις απάτες και τη δολιότητα του διαβόλου.

[166] Εκεί όπου βρίσκεται η Μαρία, το πονηρό πνεύμα απουσιάζει. Και μια αδιάφευστη

απόδειξη ότι μας καθοδηγεί το αγαθό πνεύμα είναι όταν έχουμε μεγάλη ευλάβεια για την Παναγία, τη σκεπτόμαστε συχνά, και της μιλούμε συχνά. Κατά τη γνώμη ενός άγιου, που θεωρεί ότι όπως η αναπνοή είναι μια ακριβής ένδειξη ότι το σώμα δεν είναι νεκρό, έτσι και η συχνή σκέψη και η στοργική επίκληση στη Μαρία είναι μια ακριβής ένδειξη, ότι η ψυχή δεν έχει πεθάνει από την αμαρτία.

[167] Επειδή μόνη η Μαρία, λέγει η Εκκλησία και το Πνεύμα το Ἅγιο που την καθοδηγεί, έκαμε να καταρρεύσουν όλες οι αιρέσεις, αν και οι κριτικοί διαμαρτύρονται, ποτέ ένας πιστός ευλαβής της Παναγίας δε θα παρασυρθεί σ' αυτές ή σε κάποια άλλη πλάνη ρητώς. Μπορεί πιθανόν ν' απατηθεί προσωρινά και να πάρει το ψέμα για την αλήθεια, και το πονηρό πνεύμα για το αγαθό, αν και πιο δύσκολα από έναν άλλο. Μα θ' αναγνωρίσει αργά ή γρήγορα το λάθος του. Και όταν το αντιληφθεί δεν θα επιμείνει κατά κανένα τρόπο να υποστηρίζει και να πιστεύει αυτό που είχε νομίσει αληθινό.

[168] Οποιοσδήποτε λοιπόν, χωρίς το φόβο να πλανηθεί, που είναι συνηθισμένος

στους ανθρώπους προσευχής, θέλει να προχωρήσει στην οδό της τελειότητας και να βρει σίγουρα και τέλεια τον Ιησού Χριστό, ας αγκαλιάσει ολόκαρδα³⁹ αυτή την ευλάβεια προς την Παναγία, που ίσως δεν του ήταν ακόμη γνωστή. Ας μπει μέσα σ' αυτόν τον εξαίρετο δρόμο που του ήταν άγνωστος και που του τον υποδεικνύω: «Και τώρα θα σας δείξω έναν υπέροχο δρόμο»⁴⁰.

Είναι ένας δρόμος που διάνοιξε ο Ιησούς Χριστός, η ενσαρκωμένη Σοφία, ο μοναδικός μας αρχηγός, εκείνος που δεν μπορεί ν' απατηθεί. Είναι ένας δρόμος «εύκολος», εξ αιτίας της πληρότητας της χάριτος και του χρίσματος του Αγίου Πνεύματος που τον γεμίζει· δεν κουράζεται ούτε υπαναχωρεί κανείς βαδίζοντας εκεί. Είναι ένας δρόμος «σύντομος» που γρήγορα μας οδηγεί στον Ιησού. Είναι ένας δρόμος «τέλειος», όπου δεν υπάρχει ούτε λάσπη, ούτε σκόνη, ούτε η ελάχιστη ακαθαρσία αμαρτίας. Τέλος, είναι ένας δρόμος «σίγουρος», που μας οδηγεί στον Ιησού Χριστό και στην αιώνια ζωή, με τρόπο ίσιο και σίγουρο,

---

39. Μακ. 1,3.

40. Α' Κορ. 12,31.

χωρίς να εκτρέπεται ούτε στα δεξιά ούτε στ' αριστερά.

Ας μπούμε λοιπόν σ' αυτό το δρόμο και ας βαδίζουμε εκεί ημέρα και νύχτα, μέχρι να φθάσουμε στο μέτρο του αναστήματος του Χριστού.

(Αυτή η ευλάβεια δίνει μια μεγάλη εσωτερική ελευθερία)

[169] *'Εκτη αιτία.* — Η εφαρμογή αυτής της ευλάβειας δίνει μια μεγάλη εσωτερική ελευθερία, που είναι η ελευθερία των παιδιών του Θεού⁴¹, στα άτομα που την ασκούν πιστά. Γιατί, καθώς μ' αυτή την ευλάβεια γινόμαστε δούλοι του Ιησού, αφιερωνόμενοι στα πάντα σ' εκείνον υπ' αυτή την ιδιότητα, ο καλός αυτός Κύριος ανταμοίβοντάς μας για τη στοργική μας αιχμαλωσία: 1ο) αφαιρεί κάθε ψευδοτύψη και φόβο δουλοπρεπή της ψυχής, που δεν είναι ικανός παρά να τη στενέψει, να τη φυλακίσει, να την μπερδέψει. 2ο) Πλαταίνει την καρδιά με μια άγια εμπιστοσύνη στο Θεό,

---

41. Ρωμ. 8, 21.

κάνοντάς τη να τον θεωρεί πατέρα της. 3ο)
Της εμπνέει μια αγάπη τρυφερή και υική.

[170] Χωρίς να σταματήσω για ν' αποδείξω αυτή την αλήθεια με επιχειρήματα, αρκούμαι να αναφέρω ένα γεγονός ιστορικό, που διάβασα στη βιογραφία της Μητέρας Αγνής του Ιησού, μοναχής Ιακωβιανής, της Μονής του Λανζεάκ, στην επαρχία της Ωβέρνης, και που πέθανε πολύ χριστιανικά στο ίδιο μέρος το 1634. Συμπληρώνοντας μόλις επτά χρόνια δοκιμασιών και μεγάλων πνευματικών θλίψεων, άκουσε μια φωνή να της λέγει πως, εάν ήθελε ν' απαλλαγεί από όλα αυτά τα δεινά και να προστατευθεί από όλους τους εχθρούς της, να γίνει το συντομότερο δούλη του Ιησού και της αγίας Μητέρας του. Αμέσως μόλις επέστρεψε στο κελί της, δόθηκε ολόκληρη στον Ιησού και στη Μαρία υπ' αυτή την ιδιότητα αν και δεν γνώριζε προτήτερα τι ήταν αυτή η ευλάβεια. Και βρίσκοντας μια σιδερένια αλυσίδα, τη ζώσθηκε και τη φόρεσε μέχρι το θάνατό της. 'Επειτα απ' αυτή την πράξη όλες οι δοκιμασίες της σταμάτησαν και αισθάνθηκε μεγάλη γαλήνη και χαλάρωση, πράγμα που την έκανε να διδάξει αυτή την ευλάβεια σε πολλούς άλλους που προόδευ-

σαν, και μεταξύ τους στον κ. Ολιέ, ιδρυτή του Ιεροσπουδαστηρίου του Αγίου Σουλπικίου, και πολλούς ιερείς και εκκλησιαστικούς του ιδίου Σεμιναρίου... Μια μέρα, η Παναγία της εμφανίστηκε και της φόρεσε στο λαιμό μια χρυσή αλυσίδα, για να της δείξει τη χαρά της που είχε γίνει δούλη του Υιού της και δική της. Και η Αγία Καικιλία που συνόδευε την Παναγία, της είπε: «Ευτυχισμένοι εκείνοι που είναι πιστοί σκλάβοι της Βασίλισσας του Ουρανού, γιατί θα απολαύσουν την αληθινή ελευθερία.»

(Αυτή η ευλάβεια προμηθεύει μεγάλα αγαθά στον πλησίον)

[171] *'Εβδομη αιτία.* — Εκείνο που μπορεί ακόμη να μας παρακινήσει ν' αγκαλιάσουμε αυτή την άσκηση, είναι τα μεγάλα αγαθά που θα λάβει ο πλησίον μας. Γιατί έτσι εφαρμόζουμε απέναντί του την αγάπη κατά τρόπο ανώτερο, αφού του προσφέρουμε με τα χέρια της Μαρίας ό,τι το πιο πολύτιμο έχουμε, και που είναι η εξιλεωτική και η αξιομισθούσα αξία όλων των καλών μας έργων, χωρίς να εξαιρέσουμε την ελάχιστη καλή σκέψη και τον

ελάχιστο μικρό πόνο. Συναινούμε ώστε κάθε τι που αποκτήσαμε, και που θ' αποκτήσουμε, μέχρι το θάνατο, σε αξιομισθίες να είναι, κατά τη θέληση της Παναγίας, αφιερωμένο ή για τη μεταστροφή των αμαρτωλών ή για την απελευθέρωση των ψυχών του καθαρηρίου. Μήπως αυτό δεν αποδεικνύει ότι αγαπάμε τέλεια τον πλησίον μας; Μήπως αυτό δεν σημαίνει ότι είμαστε πιστοί οπαδοί του Ιησού Χριστού, τον οποίο αναγνωρίζουμε με την αγάπη;⁴² Μήπως αυτό δεν είναι το μέσον για να μεταστρέψουμε τους αμαρτωλούς, χωρίς φόβο ματαιοδοξίας και ν' απελευθερώσουμε τις ψυχές του καθαρηρίου, σχεδόν χωρίς να κάνουμε τίποτα άλλο παρά ό,τι καθένας υποχρεούται να κάμει στην καθημερινή του ζωή;

[172] Για ν' αξιολογήσουμε την εξαιρετικότητα αυτής της αιτίας, θα έπρεπε να γνωρίζουμε τι αγαθό είναι η μεταστροφή ενός αμαρτωλού και η απελευθέρωση μιας ψυχής του καθαρηρίου. Αγαθό άπειρο, που είναι μεγαλύτερο από το να δημιουργήσει κανείς τον ουρανό και τη γη, αφού παρέχει σε μια

---

42. Ιωαν. 13,35.

ψυχή την απόκτηση του Θεού. Ακόμη κι αν μ', αυτή την άσκηση δεν απελευθερώναμε παρά μια ψυχή του καθαρηρίου σε ολόκληρη τη ζωή μας, και δεν μεταστρέφαμε παρά έναν αμαρτωλό, θα ήταν αρκετό για να παρακινηθεί ένας πραγματικός άνθρωπος αγάπης να την αγκαλιάσει.

Αλλά πρέπει να σημειώσουμε, ότι τα καλά μας έργα περνώντας από τα χέρια της Παναγίας λαμβάνουν μια αύξηση αγνότητας, και συνεπώς αξιομισθίας και αξίας εξιλεωτικής κι ευεργετικής. Γι' αυτό γίνονται πολύ περισσότερο ικανά ν' ανακουφίσουν τις ψυχές του καθαρηρίου και να μεταστρέψουν τους αμαρτωλούς παρά εάν δεν περνούσαν από τα παρθενικά και γενναιόδωρα χέρια της Μαρίας. Το λίγο που δίνουμε στην Παναγία χωρίς φιλαυτία και με μια αγάπη αφιλοκερδή και χωρίς ιδιοτέλεια, γίνεται αληθινά, πάρα πολύ ισχυρό, ώστε να καταπραύνει την οργή του Θεού και να προσελκύσει τη μεγαλοψυχία του. Και θα συμβεί ίσως μεταθανάτια, ώστε ένα άτομο πολύ πιστό σ' αυτή την ευλάβεια να έχει, με τον τρόπο αυτό, απελευθερώσει πολλές ψυχές του καθαρηρίου και μεταστρέψει πολλούς αμαρτωλούς, παρ' όλο που δεν έκαμε παρά πράξεις αρκετά συνηθισμένες

της καθημερινής του ζωής. Τι χαρά την ώρα της κρίσης του! Τι δόξα στην αιωνιότητα!

(Αυτή η ευλάβεια είναι ένα θαυμάσιο μέσον προσκαρτερίας)

[173] Ὁγδοη αιτία. — Τέλος, αυτό που μας παρακινεί υπερβολικά, κατά κάποιον τρόπο, σ' αυτή την ευλάβεια προς την Παναγία, είναι το ότι αποτελεί ένα θαυμάσιο μέσο για να προσκαρτερούμε στην αρετή και να είμαστε πιστοί. Γιατί από πού προέρχεται το ότι το πλείστον των μεταστροφών των αμαρτωλών δεν διαρκεί; Από πού προέρχεται το ότι αμαρτάνουν τόσο εύκολα και πάλι; Γιατί οι περισσότεροι δίκαιοι, αντί να προχωρούν από αρετή σε αρετή και να αποκτούν καινούργιες χάριτες, χάνουν συχνά τις λίγες αρετές και χάριτες που έχουν; Αυτή η δυστυχία προέρχεται, όπως το έδειξα παραπάνω, από το ότι ο άνθρωπος, αν και είναι τόσο διεφθαρμένος, τόσο αδύνατος, τόσο άστατος, εμπιστεύεται τον εαυτό του, στηρίζεται στις δικές του δυνάμεις και πιστεύει πως είναι ικανός να διαφυλάξει το θησαυρό των χαρίτων του, των αρετών και αξιομισθιών του.

Μ' αυτή την ευλάβεια εμπιστευόμαστε στην Παναγία, που είναι πιστή, όλα όσα κατέχουμε. Τη λαμβάνουμε σαν την παγκόσμια θεματοφύλακα όλων των αγαθών μας, φυσικών και πνευματικών. Είναι στην πιστότητά της που εμπιστευόμαστε, είναι στη δύναμή της που στηριζόμαστε, είναι στην ευσπλαγχνία της και στην αγάπη της που θεμελιωνόμαστε, για να μας διατηρήσει και να μας αυξήσει τις αρετές μας και τις αξιομισθίες μας, παρά το διάβολο, τον κόσμο και τη σάρκα, που προσπαθούν να μας τις αρπάξουν. Της λέμε, σαν ένα καλό παιδί στη μητέρα του, ή ένας πιστός υπηρέτης στην κυρία του: «Φύλαξε ό, τι σου είναι εμπιστευμένο»⁴³: Καλή μου Μητέρα και Κυρία, αναγνωρίζω ότι έχω μέχρι τώρα λάβει περισσότερες χάριτες από το Θεό με τη μεσιτεία σου από όσες αξίζω, και ότι η απαίσια εμπειρία μου μού μαθαίνει πως μεταφέρω αυτό το θησαυρό σ' ένα σκεύος πολύ εύθραυστο. Και πως είμαι πάρα πολύ αδύνατος και ελεεινός για να τον διατηρήσω εγώ ο ίδιος: «Νεώτερος ἐγώ εἰμι καὶ ἔξουθενωμένος»⁴⁴: Σε ικετεύω, δέξου να φυλάξεις κάθε τι

---

43. Α' Τιμ. 6,20.

44. Ψαλμ. 118, 141.

που έχω και διατήρησέ το με την πιστότητά σου και τη δύναμή σου. Αν με φυλάς, δεν θα χάσω τίποτα· αν με στηρίζεις, δε θα πέσω· αν με προστατεύεις, είμαι προφυλαγμένος από τους εχθρούς μου.

[174] Είναι αυτό που λέγει ο Ἅγιος Βερνάρδος με λόγια κατηγορηματικά, για να μας εμπνεύσει αυτή την ευλάβεια: «'Οταν σας στηρίζει, ποτέ δεν αμαρτάνετε· όταν σας προστατεύει, δεν φοβόσαστε τίποτα· όταν σας οδηγεί, ποτέ δεν κουράζεσθε· όταν σας είναι ευνοϊκή, φθάνετε μέχρι το λιμένα της σωτηρίας.» Ο Ἅγιος Μποναβεντούρας φαίνεται να λέγει το ίδιο μ' εκφράσεις ακόμη πιο κατηγορηματικές: «Η Παναγία, λέγει, δεν παραμένει μονάχα στην πληρότητα των αγίων, αλλά συγκρατεί και διατηρεί επίσης και τους δικαίους στην πληρότητά τους, ώστε αυτή να μη μειωθεί καθόλου. Εμποδίζει να διαλυθούν οι αρετές τους, να φθαρούν οι αξιομισθίες τους, να χαθούν οι χάριτές τους, να τους βλάψουν οι δαίμονες. Τέλος, εμποδίζει τον Κύριό μας να τους τιμωρήσει όταν αμαρτάνουν.»

[175] Η Παναγία είναι η Παρθένος η πιστή που, με την πιστότητά της στο Θεό, επανορ-

θώνει τις απώλειες που προκάλεσε η ἀπιστη Εύα με την απιστία της. Και που αποκτάει την πιστότητα στο Θεό και την προσκαρτερία σ' εκείνους κι εκείνες που της αφοσιώνονται. Γι' αυτό κι ἐνας ἅγιος τη συγκρίνει με μια στερεή ἄγκυρα, που τους συγκρατεί και τους εμποδίζει να ναυαγήσουν στη φουρτουνιάσμένη θάλασσα αυτού του κόσμου, όπου τόσοι ἀνθρωποι χάνονται με το να μην προσκολλώνται σ' αυτή την ἄγκυρα τη γερή. «Δένουμε, λέγει, τις ψυχές στην ελπίδα σου, σα σε μιαν ἄγκυρα στερεή.» Είναι σ' εκείνη που, οι δίκαιοι που σώθηκαν, αφοσιώθηκαν περισσότερο, και που παρακίνησαν και τους ἄλλους ν' αφοσιωθούν, ώστε να προσκαρτερήσουν στην αρετή. Ευτυχισμένοι, λοιπόν, χίλιες φορές ευτυχισμένοι οι χριστιανοί που τώρα δένονται πιστά και ολοκληρωτικά σ' εκείνη σα σε μιαν ἄγκυρα γερή. Οι δυνάμεις της θύελλας του κόσμου τούτου δε θα τους κάμουν να βυθισθούν, ώστε να χάσουν τους ουράνιους θησαυρούς τους. Ευτυχισμένοι εκείνοι κι εκείνες που εισέρχονται μέσα της, όπως μέσα στην κιβωτό του Νώε! Τα νερά του κατακλυσμού των αμαρτιών, που πνίγουν τόσον κόσμο, δε θα τους βλάψουν. Γιατί: «Αυτοί που είναι μέσα μου για να εργάζονται για

τη σωτηρία τους, δε θα αμαρτήσουν καθόλου»⁴⁵, λέγει μαζί με τη Σοφία. Ευτυχισμένα τα άπιστα παιδιά της δυστυχισμένης Εύας, που αφοσιώνονται στη Μητέρα και πιστή Παρθένο, που παραμένει πάντοτε πιστή και που ποτέ δεν απογοητεύει: «Εκείνη μένει πιστή, διότι δεν είναι δυνατόν ν' αρνηθεί τον εαυτό της»⁴⁶, και αγαπάει πάντοτε όσους την αγαπούν: «Ἐγώ τούς ἐμέ ἀγαπῶντας ἀγαπῶ»⁴⁷. Όχι μονάχα με μια αγάπη συναισθηματική, αλλά με μια αγάπη ενεργητική και αποτελεσματική, εμποδίζοντάς τους, με μια μεγάλη αφθονία χαρίτων, να οπισθοχωρήσουν στην αρετή ή να πέσουν στο δρόμο χάνοντας τη χάρη του Υιού της.

[176] Αυτή η καλή Μητέρα δέχεται πάντοτε, από καθαρή φιλανθρωπία, κάθε τι που της δίνουμε για να το διαφυλάξει. Και όταν το έχει λάβει, υπό την ιδιότητα της θεματοφύλακος, είναι υποχρεωμένη ρητά, δυνάμει του συμβολαίου της κατάθεσης, να μας το προφύλάξει. Όπως ένα άτομο στο οποίο θα είχα

---

45. Σοφ. Σειρ. 24, 22.

46. Β' Τιμ. 2, 13.

47. Παρ. 8, 17.

εμπιστευθεί χίλιες λίρες θα ήταν υποχρεωμένο να μου τις φυλάξει, ώστε εάν από αμέλεια του τύχαινε να τις χάσει, θα ήταν υπόλογο κατά τη νομοθεσία. Αλλά όχι, ποτέ η πιστή Μαρία δε θ' αφήσει από αμέλεια να χαθεί ό, τι θα της είχα εμπιστευθεί. Ο ουρανός και η γη θα παρήρχοντο μάλλον, παρά εκείνη να φανεί αμελής και άπιστη απέναντι σ' αυτούς που την εμπιστεύονται.

[177] Κακόμοιρα παιδιά της Μαρίας, απέραντη είναι η αδυναμία σας, μεγάλη η αστάθειά σας, το βάθος σας πολύ βλαμμένο. Τ' ομολογώ, βγήκατε από την ίδια διεφθαρμένη ζύμη του Αδάμ και της Εύας. Αλλά μην απελπιζόσαστε γι' αυτό. Παρηγορηθείτε, χαρείτε! Να το μυστικό που σας μαθαίνω, μυστικό άγνωστο σε όλους σχεδόν τους χριστιανούς, ακόμη και τους πιο ευλαβείς.

Μην αφήνετε το χρυσάφι σας και το ασήμι σας μέσα στα σεντούκια σας, που έχουν κιόλας παραβιασθεί από το πονηρό πνεύμα που σας έκλεψε. Και που είναι πάρα πολύ μικρά, πάρα πολύ αδύνατα, πάρα πολύ παλιά για να χωρέσουν έναν θησαυρό τόσο μεγάλο και τόσο πολύτιμο. Μη βάζετε το νερό το αγνό και καθαρό της πηγής μέσα στα δοχεία σας τα

χαλασμένα και μολυσμένα από την αμαρτία. Κι αν η αμαρτία δεν είναι πλέον εκεί, η μυρωδιά της παραμένει. Το νερό θα χαλάσει. Μη βάζετε τα υπέροχα κρασιά σας μέσα σε παλιά βαρέλια που είχαν γεμίσει με κακά κρασιά. Θα χαλούσαν και θα υπήρχε κίνδυνος να χυθούν και να διασκορπισθούν τριγύρω.

[178] Αν και θα μ' ακούτε, ψυχές των δικαίων, μιλώ πιο ανοιχτά. Μην εμπιστευόσαστε το χρυσάφι της αγάπης σας, το ασήμι της αγνότητάς σας, τα νερά των ουράνιων χαρίτων, ούτε τα κρασιά των αξιομισθιών σας και των αρετών σας σ' ένα παλιό και σπασμένο σεντούκι, σ' ένα δοχείο χαλασμένο και μολυσμένο, όπως είσαστε εσείς. Άλλοιώτικα θα λεηλατηθείτε από τους κλέφτες, δηλαδή τους δαίμονες που περιμένουν και καιροφυλاكتούν, νύχτα και μέσα για να βρουν την κατάλληλη ώρα για να το κάνουν. Άλλοιώτικα θα καταστρέψετε με την κακή μυρωδιά της φιλαυτίας σας, της εμπιστοσύνης στον εαυτό σας και στη δική σας θέληση, κάθε τι που ο Θεός σας δίνει, το αγνό.

Βάλετε και χύσετε στην αγκαλιά και στην καρδιά της Μαρίας όλους τους θησαυρούς σας, όλες τις χάριτες και αρετές σας. Είναι

ένα δοχείο πνεύματος, είναι ένα δοχείο τιμής, είναι ένα δοχείο υπέροχο ευλάβειας. Από τότε που ο ίδιος ο Θεός προσωπικά με όλες τις τελειότητές του κλείσθηκε μέσα σ' αυτό το δοχείο, έγινε ολόκληρο πνευματικό και η πνευματική κατοικία των ψυχών των πιο πνευματικών. Έγινε πανέντιμο και ο θρόνος τιμής των μεγαλυτέρων πριγκίπων της αιωνιότητας. Έγινε περίλαμπρο σ' ευλάβεια και η διαμονή των πιο διασήμων σε πραότητα, χάριτες και αρετές. Τέλος, έγινε πλούσιο σαν ένα ολόχρυσο σπίτι, δυνατό σαν τον πύργο του Δαυίδ, και αγνό σαν ένας αλαβάστρινος πύργος.

[179] Ω! πόσο είναι ευτυχισμένος, ένας άνθρωπος που τα έδωσε όλα στη Μαρία, που εμπιστεύεται και χάνεται ολόκληρος και στα πάντα στη Μαρία! Ανήκει ολόκληρος στη Μαρία, και η Μαρία είναι το παν γι' αυτόν. Μπορεί να πει θαρρετά με τον Δαυίδ: «Σύ μερίς μου είσαι.»⁴⁸ Η Μαρία έγινε για μένα. Ή με τον πολυαγαπημένο Μαθητή:⁴⁹ Την πήρα

---

48. Ψαλμ. 118,56.

49. Ιωαν. 19,27.

για το ἄπαντό μου. Ἡ με τον Ιησού:⁵⁰ Ὄλα τα δικά μου είναι δικά σου και τα δικά σου είναι δικά μου.

[180] Αν κάποιος κριτικός, που θα διαβάσει αυτά, φαντάζεται ότι μιλάω εδώ με υπερβολή και με μια ευλάβεια ξεπερασμένη, αλλοίμονο! Είναι γιατί δε μ' εννοεί, είτε γιατί πρόκειται για έναν ἀνθρωπο σαρκικό, που δεν του αρέσουν τα πνευματικά πράγματα, είτε γιατί είναι ένας κοσμικός που δεν μπορεί να φωτισθεί από το Πνεύμα το Ἅγιο⁵¹, είτε γιατί είναι ένας αλαζόνας που κατακρίνει, καταδικάζει ἡ περιφρονεί ὅ, τι δεν καταλαβαίνει. Άλλα σε ψυχές που δεν γεννήθηκαν από το αίμα, ούτε από το θέλημα της σάρκας, ούτε από το θέλημα του ανδρός, αλλά από το Θεό⁵² και τη Μαρία, με καταλαβαίνουν και τους αρέσω. Και είναι γι' αυτές επίσης που τα γράφω.

[181] Ὁμως λέγω για τους μεν και για τους δε, επανερχόμενος στο θέμα μου, ότι η θεϊκή

---

50. Ιωαν. 17, 10.

51. Ματθ. 16, 23. Ιωαν. 14, 17.

52. Ιωαν. 1, 13.

Μαρία, που είναι η πιο έντιμη και η πιο γενναιόδωρη από όλα τα αγνά πλάσματα, δεν αφήνει ποτέ να τη νικήσουν σε αγάπη και γενναιοδωρία. Και για ένα αυγό, λέγει ένας άγιος άνθρωπος, δίνει ένα βώδι, δηλαδή για το λίγο που της δίνουμε, δίνει πολύ από αυτά που έλαβε από το Θεό. Και συνεπώς, εάν μια ψυχή της παραδίδεται χωρίς επιφύλαξη, δίδεται σ' εκείνη την ψυχή χωρίς επιφύλαξη επίσης. Εάν την εμπιστευόμαστε ολοκληρωτικά, εργαζόμενοι από την πλευρά μας ν' αποκτήσουμε αρετές και να δαμάσουμε τα πάθη μας.

[182] Ὅστε οι πιστοί υπηρέτες της Παναγίας, ας λένε λοιπόν θαρρετά με τον ἄγιο Ιωάννη Δαμασκηνό: «Ἐχοντας εμπιστοσύνη σ' σένα, ω Μητέρα του Θεού, θα σωθώ. Ἐχοντας την προστασία σου, δε θα φοβηθώ τίποτα. Με τη βοήθειά σου θα πολεμήσω και θα τρέψω σε φυγή τους εχθρούς μου. Γιατί η ευλάβεια προς εσένα είναι ένα όπλο σωτηρίας, που ο Θεός δίνει σ' εκείνους που θέλει να σώσει.»

3. ΒΙΒΛΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΤΕΛΕΙΑΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ: ΡΕΒΕΚΚΑ ΚΑΙ ΙΑΚΩΒ

[183] Από όλες τις αλήθειες που περιέγραψα σχετικά με την Παναγία και τα παιδιά της και τους υπηρέτες της, το Πνεύμα το Ἅγιο μας δίνει, στην Αγία Γραφή μια θαυμάσια απεικόνιση στην ιστορία του Ιακώβ, που έλαβε την ευλογία του πατέρα του Ισαάκ με τις φροντίδες και την επιτηδειότητα της μητέρας του Ρεβέκκας.

Να πώς το Ἅγιο Πνεύμα την αναφέρει. Κατόπιν θα προσθέσω την εξήγησή της.

(Ιστορία του Ιακώβ)

[184] Αφού ο Ησαύ πούλησε στον Ιακώβ τα πρωτοτόκιά του⁵³, η Ρεβέκκα, η μητέρα των δύο αδελφών, που αγαπούσε τρυφερά τον Ιακώβ, του εξασφάλισε αυτό το πλεονέκτημα, πολλά χρόνια έπειτα, με μια επιδεξιότητα ιερή και γεμάτη μυστήρια⁵⁴. Γιατί ο Ισα-

---

53. Γεν. 25,33.

54. Ωσ. 12, 4.

άκ, νοιώθοντας πολύ γέρος και θέλοντας να ευλογήσει τα παιδιά του πριν πεθάνει, κάλεσε το γυιο του Ησαύ που αγαπούσε, τον διέταξε να πάει στο κυνήγι να φέρει φαγητό και να τον ευλογήσει κατόπιν. Η Ρεβέκκα ειδοποίησε αμέσως τον Ιακώβ για ό,τι θα συνέβαινε και του είπε να φέρει δυο κατσίκια από το κοπάδι. 'Όταν της τα έδωσε, εκείνη ετοίμασε για τον Ισαάκ αυτό που ήξερε ότι του άρεσε. 'Εντυσε τον Ιακώβ με τα ρούχα του Ησαύ που τα φύλαγε, και σκέπασε τα χέρια του και το λαιμό του με το δέρμα των κατσικιών, ώστε ο πατέρας του, που δεν έβλεπε πλέον, ακούγοντας τη φωνή του Ιακώβ, να πιστέψει τουλάχιστον, ψηλαφώντας τα χέρια του, ότι ήταν ο Ησαύ ο αδελφός του. Πραγματικά, ο Ισαάκ, έκπληκτος από τη φωνή του, τον κάλεσε να πλησιάσει, και αγγίζοντας το τρίχωμα του δέρματος με το οποίο είχε σκεπάσει τα χέρια του, είπε πως η φωνή, αληθινά, ήταν η φωνή του Ιακώβ, αλλά τα χέρια ήσαν τα χέρια του Ησαύ. 'Επειτα, αφού έφαγε, και φιλώντας τον Ιακώβ, μύρισε τη μυρωδιά των ρούχων του, τον ευλόγησε και του ευχήθηκε τη δρόσο του ουρανού και τη γονιμότητα της γης. Τον εγκατέστησε κύριο όλων των αδελφών του κι ετελείωσε την ευλογία του με τα εξής λόγια:

«'Οποιος σε καταρασθεί, να είναι ο ίδιος καταραμένος, και όποιος σ' ευλογήσει, να γεμίσει από ευλογίες.»

Αμέσως μόλις ο Ισαάκ είχε πει αυτά τα λόγια, έρχεται ο Ησαύ και φέρνει το κυνήγι που του είχε παραγγείλει ο πατέρας του, ώστε να τον ευλογήσει κατόπιν. Αυτός ο άγιος πατριάρχης εξεπλάγη φοβερά για το απίστευτο που είχε συμβεί. Άλλα αντί να το ακυρώσει, αντίθετα το επεκύρωσε, βλέποντας αισθητά το χέρι του Θεού σ' αυτό το γεγονός. Ο Ησαύ εφρύαξε τότε, όπως σημειώνει η Αγία Γραφή, κατηγορώντας τον αδελφό του για απάτη και ζήτησε από τον πατέρα του, αν μπορούσε να δώσει μια δεύτερη ευλογία. 'Ηταν, όπως σημειώνουν σ' αυτό το σημείο οι άγιοι Πατέρες, η εικόνα εκείνων που εύκολα συνδυάζουν το Θεό με τον κόσμο, επιθυμώντας ταυτόχρονα ν' απολαμβάνουν τις απολαύσεις του ουρανού κι εκείνες της γης. Ο Ισαάκ, συγκινημένος από τις φωνές του Ησαύ, τον ευλόγησε τελικά, αλλά με μια γήινη ευλογία, υποτάσσοντάς τον στον αδελφό του. Αυτό του ενέπνευσε ένα τόσο δηλητηριώδες μίσος εναντίον του Ιακώβ, που δεν περίμενε πλέον παρά το θάνατο του πατέρα του, για να τον σκοτώσει. Και ο Ιακώβ δε θα μπορούσε να γλυτώσει,

εάν η αγαπημένη του μητέρα Ρεβέκκα δεν τον είχε προφυλάξει με την επιτηδειότητά της και τις καλές συμβουλές που του έδωσε και που τις ακολούθησε.

(Ερμηνεία της ιστορίας του Ιακώβ)

[185] Προτού να εξηγήσω αυτή την ιστορία, που είναι τόσο ωραία, πρέπει να σημειώσω ότι κατά τους αγίους Πατέρες και τους ερμηνευτές της Αγίας Γραφής, ο Ιακώβ είναι η εικόνα του Ιησού Χριστού και των εκλεκτών, και ο Ησαύ εκείνη των κακών. Αρκεί να εξετάσουμε τις πράξεις και τη διαγωγή του ενός και του άλλου για να κρίνουμε.

1ο) Ο Ησαύ, ο πρωτότοκος, ήταν ψηλός και δυνατός σωματικά, επιδέξιος κι επιτήδειος στο να τοξεύει και να φέρνει πολύ κυνήγι.

2ο) Δεν έμενε σχεδόν καθόλου στο σπίτι, και, εμπιστευόμενος μονάχα στη δύναμή του και την επιδεξιότητά του, δεν εργαζόταν, παρά έξω.

3ο) Δε σκοτιζόταν πολύ να αρέσει στη μητέρα του Ρεβέκκα, και δεν έκανε τίποτα γι' αυτό.

4ο) Ἡταν τόσο λαίμαργος κι αγαπούσε τόσο το στόμα του, που πούλησε τα πρωτόκιά του για ένα πιάτο φακές.

5ο) Ἡταν όπως ο Κάιν, γεμάτος φθόνο για τον αδελφό του Ιακώβ και τον κατέτρεχε υπερβολικά.

[186] Να η καθημερινή συμπεριφορά των κακών:

1ο) Εμπιστεύονται μονάχα στη δύναμή τους και την επιτηδειότητά τους για τις πρόσκαιρες υποθέσεις. Είναι πολύ δυνατοί, πολύ επιδέξιοι και πολύ έξυπνοι για τα γήινα πράγματα, αλλά πολύ αδύναμοι και αμαθείς για τα πράγματα του ουρανού. Γι' αυτό:

[187] 2ο) Δεν παραμένουν καθόλου ἡ ελάχιστα στο σπίτι τους, δηλαδή στο εσωτερικό τους, που είναι η εσωτερική και ουσιώδης κατοικία που ο Θεός έδωσε σε κάθε άνθρωπο για να κατοικεί εκεί, κατά το παράδειγμά του. Γιατί ο Θεός μένει πάντοτε στον εαυτό του. Οι κακοί δεν αγαπούν καθόλου την περισυλλογή, ούτε την πνευματικότητα, ούτε την εσωτερική ευλάβεια. Και θεωρούν φτωχά πνεύματα, θρησκόληπτους και άγριους τους εσωστρεφείς και αποτραβηγμένους από τον

κόσμο ανθρώπους, που εργάζονται περισσότερο μέσα παρά έξω.

[188] 3ο) Οι κακοί δεν νοιάζονται καθόλου για την ευλάβεια προς την Παναγία, τη Μητέρα των εκλεκτών. Είναι αλήθεια ότι δεν την μισούν κατηγορηματικά, την επαινούν κάποτε, λέγουν ότι την αγαπούν και μάλιστα τηρούν κάποια ευλάβεια προς τιμήν της. 'Ομως δε θα μπορούσαν ν' ανεχθούν ν' αγαπάται τρυφερά, γιατί δεν έχουν γι' αυτή τη στοργή του Ιακώβ. Βρίσκουν κάτι να πουν ενάντια στις διάφορες ευλάβειες που, τιμώντας την, της προσφέρουν τα καλά της παιδιά και οι πιστοί υπηρέτες της για να κερδίσουν την αγάπη της. Γιατί δεν πιστεύουν ότι αυτό τους είναι αναγκαίο για τη σωτηρία. Και ότι αρκεί να μη μισούν ρητά την Παναγία, ή να μην περιφρονούν ανοιχτά την ευλάβεια προς εκείνη, για να κερδίσουν την ευαρέσκειά της, και για να είναι οι υπηρέτες της. Απαγγέλοντας και μουρμουρίζοντας μερικές προσευχές προς τιμήν της, χωρίς τρυφερότητα απέναντί της ούτε βελτίωση του εαυτού τους.

[189] 4ο) Οι κακοί πουλούν τα πρωτοκία τους, δηλαδή τις απολαύσεις του παρα-

δείσου για ένα πιάτο φακές, δηλαδή για τις απολαύσεις της γης. Γελούν, πίνουν, τρώγουν, διασκεδάζουν, παίζουν, χορεύουν κ.λπ., χωρίς να κοπιάσουν, όπως ο Ήσαύ, να γίνουν άξιοι της ευλογίας του ουράνιου Πατέρα. Με δυο λέξεις δεν σκέπτονται παρά τα γήινα, δεν αγαπούν παρά τη γη, δεν ομιλούν και δεν ενεργούν παρά για τη γη και τις απολαύσεις της, πουλώντας για μια στιγμή απόλαυσης, για ένα μάταιο καπνό τιμής κι ένα κομμάτι γης σκληρής, κίτρινης ή λευκής, τη χάρη του βαπτίσματος, το φόρεμά τους της αθωότητας, την ουράνια κληρονομιά τους.

[190] 5ο) Τέλος, οι κακοί μισούν και κατατρέχουν κάθε μέρα τους εκλεκτούς, ανοιχτά ή κρυφά. Τους είναι βαρετοί, τους περιφρονούν, τους κατακρίνουν, τους περιγέλούν, τους υβρίζουν, τους κλέβουν, τους απατούν, τους απογυμνώνουν, τους διώχνουν, τους κάνουν σκόνη! Ενώ εκείνοι θησαυρίζουν, διασκεδάζουν, καλοπερνούν, πλουτίζουν, ανυψώνονται και ζουν άνετα.

[191] 1ο) Ο Ιακώβ, ο υστερότοκος, ήταν αδύνατης ιδιοσυγκρασίας, ήμερος και ειρηνικός, και συνήθως έμενε στο σπίτι για να ευχα-

ριστεί τη μητέρα του Ρεβέκκα, που την αγαπούσε τρυφερά. Εάν έβγαινε έξω, δεν ήταν από δική του διάθεση ή γιατί είχε εμπιστοσύνη στην ικανότητά του, αλλά για να υπακούσει στη μητέρα του.

[192] 2ο) Αγαπούσε και τιμούσε τη μητέρα του. Γι' αυτό έμενε μόνιμα στο σπίτι κοντά της. Χαιρόταν να την βλέπει. Απόφευγε κάθε τι που θα μπορούσε να την δυσαρεστήσει κι έκανε ό,τι φανταζόταν πως θα της άρεσε. Πράγμα που μεγάλωνε την αγάπη της Ρεβέκκας γι' αυτόν.

[193] 3ο) Υπάκουε στα πάντα στην αγαπημένη του μητέρα, αμέσως, χωρίς καθυστέρηση, στοργικά και χωρίς να παραπονιέται. Στο ελάχιστο νεύμα της, ο μικρός Ιακώβ έτρεχε να εργασθεί. Πίστευε ό,τι του έλεγε, χωρίς ν' αντιλέγει. Παραδείγματος χάρη, όταν του είπε να πάει να φέρει δυο κατσίκια, και της τα έφερε για να ετοιμάσει το φαγητό του πατέρα του Ισαάκ, ο Ιακώβ δεν της αντιμίλησε λέγοντάς της ότι αρκούσε ένα για το γεύμα ενός μόνου ανθρώπου, αλλά χωρίς αντίρρηση έκαμε αυτό που του είχε πει.

[194] 4ο) Είχε μεγάλη εμπιστοσύνη στην αγαπημένη του μητέρα. Καθώς δεν στηριζόταν στη δική του ικανότητα, στηριζόταν αποκλειστικά στις φροντίδες και την προστασία της μητέρας του. Την αναζητούσε σε κάθε του ανάγκη, τη συμβουλευόταν σε όλες τις αμφιβολίες του. Παραδείγματος χάρη, όταν τη ρώτησε μήπως αντί της ευλογίας, θα λάβαινε την κατάρα του πατέρα του, την πίστηψε και την εμπιστεύθηκε όταν τον βεβαίωσε ότι αναλάμβανε εκείνη την ευθύνη πάνω της.

[195] 5ο) Τέλος, εμιμείτο, κατά τις δυναμεις του, τις αρετές που έβλεπε στη μητέρα του. Και πιθανόν ένας από τους λόγους που έμενε στο σπίτι ήταν για να μιμείται την αγαπημένη του μητέρα, την τόσο ενάρετη, και ν' αποφεύγει τις κακές συναναστροφές, που διαφθείρουν τα ήθη. Με τον τρόπο αυτό, αξιώθηκε να λάβει τη διπλή ευλογία του αγαπημένου του πατέρα.

[196] Αυτή είναι επίσης η συμπεριφορά που τηρούν κάθε μέρα οι εκλεκτοί:

1ο) Μένουν μόνιμα στο σπίτι με τη μητέρα τους, δηλαδή αγαπούν την περισυλλογή, είναι εσωστρεφείς, προσεύχονται, αλλά κατά

το παράδειγμα και συντροφευμένοι από τη Μητέρα τους, την Παναγία, της οποίας όλη η δόξα είναι εσωτερική και που σε ολόκληρη τη ζωή της τόσο αγάπησε την περισυλλογή και την προσευχή. Είναι αλήθεια, πως εμφανίζονται κάποιες φορές στον κόσμο, αλλά υπακούοντας στο θέλημα του Θεού και σ' εκείνο της αγαπημένης τους μητέρας, για ν' ανταποκριθούν στα καθήκοντα της σειράς τους. Οποιαδήποτε έργα κι αν κάνουν εξωτερικά, μεγάλα φαινομενικά, στην πραγματικότητα εκτιμούν πολύ περισσότερο εκείνα που κάνουν μέσα τους, στο εσωτερικό τους, μαζί με την Παναγιά. Γιατί εκεί εργάζονται για την τελείωσή τους. 'Ολα τα υπόλοιπα, συγκρινόμενα μ' αυτή, μοιάζουν με παιχνίδια παιδιών. Γι' αυτό ενώ κάποτε οι αδελφοί και αδελφές τους εργάζονται εξωτερικά με μεγάλη δύναμη, ικανότητα κι επιτυχία, για τον έπαινο και την έγκριση του κόσμου, εκείνοι φωτίζονται από το Πνεύμα το Άγιο και ξέρουν, πως υπάρχει πολύ περισσότερη δόξα, ωφέλεια και ικανοποίηση στο να μένουν αποτραβηγμένοι μαζί με τον Ιησού Χριστό, το πρότυπό τους, σε μια ολοκληρωτική και τέλεια υποταγή στη Μητέρα τους, παρά να κάνουν αυτοί οι ίδιοι θαύματα φύσης και χάρης μέσα στον κόσμο,

όπως τόσοι Ήσαύ και κολασμένοι⁵⁵. Η δόξα για το Θεό και τα πλούτη για τον άνθρωπο βρίσκονται στο σπίτι της Μαρίας.

Κύριε Ιησού, πόσο αξιαγάπητα είναι τα σκηνώματά σου! Το στρουθίο βρήκε έναν οίκο για να κατοικήσει, και η περιστερά μια φωλιά για να στεγάσει τα μικρά της⁵⁶. Ω! Τι ευτυχής είναι ο άνθρωπος που παραμένει στον οίκο της Μαρίας, όπου συ πρώτος στεγάσθηκες! Είναι μέσα σ' αυτόν τον οίκο που δέχεται τη βοήθειά του από εσένα μόνον και όπου η καρδιά του αναβαθμίστηκε με όλες τις αρετές για να υψωθεί στην τελειότητα, μέσα σ' αυτή την κοιλάδα των δακρύων⁵⁷.

[197] 2ο) Αγαπούν τρυφερά και τιμούν αληθινά την Παναγία, σαν την καλή τους Μητέρα και Κυρία. Την αγαπούν, όχι μονάχα με το στόμα, αλλά «ἐν ἀληθείᾳ». Την τιμούν, όχι μονάχα εξωτερικά, αλλά μέσα στα βάθη της καρδιάς. Αποφεύγουν, όπως ο Ιακώβ, κάθε τι που μπορεί να την δυσαρεστήσει, κι εκτελούν

---

55. Ψαλμ. 111, 3.

56. Ψαλμ. 83, 4.

57. Ψαλμ. 83, 2.

με ζέση ό,τι νομίζουν πως θα τους εξασφαλίσει την ευαρέσκειά της. Της φέρνουν και της δίνουν, όχι δυο κατσίκια, όπως ο Ιακώβ στη Ρεβέκκα, αλλά το σώμα τους και την ψυχή τους με όλα όσα εξαρτώνται από αυτά, εικονιζόμενα από τα δυο κατσίκια του Ιακώβ:
1ο) Για να τα λάβει σαν κάτι που της ανήκει.
2ο) Για να τα σκοτώσει και να τα κάμει να πεθάνουν στην αμαρτία και στον εαυτό τους, γδάροντάς τα και αφαιρώντας τους το δέρμα της φιλαυτίας τους. 'Ωστε μ' αυτό τον τρόπο να γίνουν ευάρεστα στον Ιησού τον Υιό της, που δε θέλει ως φίλους του κι οπαδούς, παρά απονεκρωμένους στον εαυτό τους.
3ο) Για να τα προετοιμάσει στο ν' αρέσουν και να δοξάσουν τον ουράνιο Πατέρα, τον οποίο γνωρίζει περισσότερο από κάθε άλλο πλάσμα.
4ο) 'Ωστε με τις φροντίδες της και τις δεήσεις της αυτό το σώμα κι αυτή η ψυχή, εξαγνισμένα από κάθε ρύπο, απονεκρωμένα, απογυμνωμένα και τέλεια παρασκευασμένα, ν' αποτελέσουν ένα φαγητό νόστιμο, άξιο για το στόμα και την ευλογία του ουράνιου Πατέρα. Αυτό ακριβώς θα κάμουν τα εκλεκτά άτομα που θα δοκιμάσουν και θα εφαρμόσουν την απόλυτη αφιέρωση στον Ιησού, με τα χέρια της Μαρίας, που τους διδάσκουμε, για ν' α-

ποδείξουν σ' αυτούς μια αγάπη ενεργητική και θαρραλέα.

Οι κακοί δηλώνουν αρκετά ότι αγαπούν τον Ιησού, ότι αγαπούν και τιμούν τη Μαρία, αλλά όχι ουσιαστικά⁵⁸, αλλά όχι μέχρι που να θυσιάζουν το σώμα τους με τις αισθήσεις του και την ψυχή τους με τα πάθη της, όπως οι δίκαιοι.

[198] 3ο) Είναι υποταγμένοι και υπάκουοι στην Παναγία, όπως στην καλή τους Μητέρα κατά το παράδειγμα του Ιησού Χριστού, που, από τα τριάντα τρία χρόνια που έζησε στη γη, χρησιμοποίησε τα τριάντα στο να δοξάζει το Θεό τον Πατέρα του με μια τέλεια και ολοκληρωτική υποταγή στην άγια του Μητέρα. Την υπακούονταν, ακολουθώντας ακριβώς τις συμβουλές της, όπως ο μικρός Ιακώβ εκείνες της Ρεβέκκας, που του λέγει: «Γυιε μου, ακολούθησε τις συμβουλές μου»⁵⁹. ή όπως οι συνδαιτημόνες στους γάμους της Κανά, όπου η Παναγία λέγει: «Κάμετε ό,τι σας πει»⁶⁰. Ο Ιακώβ, επειδή υπάκουε στη μητέρα του, έλαβε

---

58. Παρ. 3, 9.

59. Γεν. 27, 8.

60. Ιωαν. 2, 5.

την ευλογία σαν θαυματουργικά, αν και φυσιολογικά δε θα έπρεπε να την έχει. Οι συνδαιτημόνες στους γάμους της Κανά, επειδή οι υπηρέτες άκουσαν τη συμβουλή της Παναγίας, τιμήθηκαν με το πρώτο θαύμα του Ιησού Χριστού, που μετέβαλε το νερό σε κρασί, κατά παράκληση της αγίας του Μητέρας. Το ίδιο εκείνοι που, μέχρι τη συντέλεια των αιώνων, θα λάβουν την ευλογία του ουράνιου Πατέρα και θα τιμηθούν με τα θαυμάσια του Θεού, δε θα λάβουν τις χάριτες αυτές, παρά με την απόλυτη υπακοή τους στη Μαρία. Οι Ήσαύ, αντίθετα, θα χάσουν την ευλογία τους, με τη μη υποταγή τους στην Παναγία.

[199] 4ο) Ἐχουν μεγάλη εμπιστοσύνη στην καλωσύνη και τη δύναμη της Παναγίας, της καλής τους Μητέρας. Επικαλούνται αδιάκοπα τη βοήθειά της. Την ατενίζουν σαν το πολικό τους αστέρι, για να φθάσουν στο σίγουρο λιμάνι. Της αποκαλύπτουν τους πόνους τους και τις ανάγκες τους με ανοιχτή καρδιά. Υπολογίζουν στους κρουνούς της ευσπλαγχνίας της και της γλυκύτητάς της για να λάβουν την άφεση των αμαρτιών τους με τη μεσιτεία της ή για ν' απολαύσουν τη μητρική

της στοργή στις θλίψεις τους και στις δοκιμασίες τους. Ρίχνονται, μάλιστα, κρύβονται και χάνονται με τρόπο θαυμαστό μέσα στην αγκαλιά της τη στοργική και παρθενική, για να φλογισθούν από την αγνή αγάπη, για να εξαγνισθούν εκεί κι από τις ελάχιστες κηλίδες και για να βρουν ολοκληρωτικά τον Ιησού, που κατοικεί εκεί, σαν στον πιο ένδοξο θρόνο του. Ω! Τι ευτυχία! Μη νομίζετε, λέγει ο αββάς Γκερρίκ, πως υπάρχει περισσότερη ευτυχία στο να κατοικεί κανείς στους κόλπους του Αβραάμ παρά σ' εκείνους της Μαρίας, αφού ο Κύριος τοποθέτησε το θρόνο του μέσα στα σπλάγχνα της.

Οι κακοί, αντίθετα, επειδή βάζουν όλη την εμπιστοσύνη τους στη φιλαυτία τους, επειδή τρώγουν, με τον άσωτο υιό, ό,τι τρώγουν οι χοίροι, επειδή τρέφονται με τους βατράχους από χώμα και δεν αγαπούν παρά τα ορατά κι εξωτερικά πράγματα, με τους κοσμικούς, δεν γεύονται τις απολαύσεις που προσφέρει η Μαρία. Δεν αισθάνονται ένα κάποιο στήριγμα και μια κάποια εμπιστοσύνη που οι δίκαιοι νοιώθουν για την Παναγιά την καλή τους Μητέρα. Προτιμάνε άθλια την πείνα τους έξω, όπως λέγει ο άγιος Γρηγόριος, γιατί δεν θέλουν ν' απολαύσουν την ηδονή, την προετοι-

μασμένη μέσα τους και μέσα στον Ιησού και τη Μαρία.

[200] 5ο) Τέλος, οι εκλεκτοί διατηρούν τις οδούς της Παναγίας, της καλής τους Μητέρας δηλαδή, την μιμούνται και είναι κατά τούτο πραγματικά ευτυχισμένοι κι ευλαβείς, γιατί κατέχουν την αλάνθαστη απόδειξη του προορισμού τους, όπως τους λέγει αυτή η καλή Μητέρα:⁶¹ Δηλαδή, μακάριοι εκείνοι που εφαρμόζουν τις αρετές μου και βαδίζουν στα ίχνη της ζωής μου, με τη βοήθεια του Θεού. Είναι ευτυχισμένοι σ' αυτόν τον κόσμο, στη διάρκεια της ζωής τους, με την αφθονία των χαρίτων και των απολαύσεων που τους μεταδίδω από την πληρότητά μου, και πιο άφθονα από ό,τι στους άλλους, που δεν με μιμούνται από τόσο κοντά. Είναι ευτυχισμένοι στο θάνατό τους, που είναι γλυκός και γαλήνιος, και στον οποίο συνήθως παρίσταμαι, για να τους οδηγήσω εγώ η ίδια στις απολαύσεις της αιωνιότητας. Τέλος, θα είναι ευτυχισμένοι αιώνια, γιατί ποτέ κανένας από τους καλούς υπηρέτες μου, που έχει μιμηθεί τις αρετές μου κατά τη διάρκεια της ζωής του δεν έχει χαθεί.

---

61. Παρ. 8,32.

Οι κακοί, αντίθετα, είναι δυστυχισμένοι ενόσω ζουν και στο θάνατό τους και στην αιωνιότητα, γιατί δεν μιμούνται καθόλου την Παναγία και τις αρετές της, αρκούμενοι να συμμετέχουν κάποτε στις αδελφότητές της, ν' απαγγέλλουν μερικές προσευχές προς τιμήν της ή ν' ασκούν κάποια εξωτερική ευλάβεια.

Ω Παναγία, καλή μου Μητέρα, πόσο ευτυχισμένοι είναι εκείνοι, το επαναλαμβάνω με όλη τη θέρμη της καρδιάς μου, πόσο ευτυχισμένοι είναι εκείνοι κι εκείνες που χωρίς να παρασύρονται από κάποια ψευδοευλάβεια απέναντί σου, διατηρούν πιστά τις οδούς σου, τις συμβουλές σου και τα παραγγέλματά σου! Άλλα πόσο δυστυχισμένοι και καταραμένοι εκείνοι που, καταχρώμενοι της ευλάβειάς σου, δεν τηρούν τις εντολές του Υιού σου⁶².

**(Φιλάνθρωπα καθήκοντα της Παναγίας
προς τους πιστούς υπηρέτες της)**

[201] Παρουσιάζω τα φιλάνθρωπα καθήκοντα που η Παναγία, σαν την καλύτερη από όλες τις μητέρες, εκτελεί απέναντι στους πι-

---

62. Ψαλμ. 118, 21.

στούς υπηρέτες της, που δόθηκαν σ' εκείνη με τον τρόπο που περιέγραφα, και σύμφωνα με την εικόνα του Ιακώβ.

1ο) *Tους αγαπά*

Αγαπώ εκείνους που με αγαπούν⁶³. «Ἐγώ τούς ἐμέ ἀγαπῶντας ἀγαπῶ.»

Τους αγαπά: 1ο) Γιατί είναι η πραγματική τους Μητέρα. Και μια μητέρα αγαπά πάντοτε το παιδί της, τον καρπό των σπλάγχνων της. 2ο) Τους αγαπά από ευγνωμοσύνη, γιατί στην πραγματικότητα, την αγαπούν σαν την καλή τους Μητέρα. 3ο) Τους αγαπά γιατί, εφόσον είναι δίκαιοι, τους αγαπά και ο Θεός⁶⁴. 4ο) Τους αγαπά, γιατί της είναι απόλυτα αφιερωμένοι, και είναι η μερίδα της και η κληρονομία της⁶⁵.

[202] Τους αγαπά τρυφερά και περισσότερο τρυφερά από όλες μαζί τις μητέρες. Βάλετε, αν μπορείτε, όλη τη φυσική αγάπη που οι μητέρες ολόκληρου του κόσμου έχουν για τα

---

63. Παρ. 8, 17.

64. Ρωμ. 9, 13.

65. Σοφ. Σειρ. 24, 13.

παιδιά τους, σε μια μόνη καρδιά μιας μητέρας για το μονάκριβο παιδί της. Ασφαλώς, αυτή η μητέρα αγαπάει πολύ αυτό το παιδί. 'Ομως, η αλήθεια είναι ότι η Μαρία αγαπά ακόμη πιο τρυφερά τα παιδιά της από όσο εκείνη η μητέρα θ' αγαπούσε το δικό της.

Δεν τ' αγαπά μονάχα στοργικά, αλλά και αποτελεσματικά. Η αγάπη της γι' αυτά είναι ενεργητική και αποτελεσματική, όπως εκείνη και περισσότερο από εκείνη της Ρεβέκκας για τον Ιακώβ. Να τι κάνει αυτή η καλή Μητέρα, της οποίας η Ρεβέκκα δεν ήταν παρά η απεικόνιση, για να επιτύχει για τα παιδιά της την ευλογία του ούρανιου Πατέρα:

[203] 1ο) Καιροφυλακτεί, όπως η Ρεβέκκα, τις ευνοϊκές ευκαιρίες για να τα ευεργετήσει, να τα εξευγενίσει, να τα εμπλουτίσει. Καθώς βλέπει καθαρά ἐν Θεῷ όλα τα καλά και τα κακά, τις επιτυχίες και τις αποτυχίες, τις ευλογίες και τις κατάρες του Θεού, διαθέτει από πριν τα απαιτούμενα για ν' απαλλάξει από όλων των ειδών τα δεινά τους υπηρέτες της και να τους γεμίσει με όλων των ειδών τα αγαθά. 'Ωστε εάν υπάρχει κάτι καλό που να γίνει ἐν Θεῷ, με την πιστότητα ενός πλάσματος σε κάποια ανώτερη υπηρεσία, είναι σίγου-

ρο ότι η Μαρία θα προμηθεύσει αυτή την καλή ευκαιρία σε κάποιο από τα καλά της παιδιά και υπηρέτες της, και θα του δώσει τη χάρη για να τη φέρει αίσια εις πέρας, λέγει ένας άγιος: «Διαχειρίζεται αυτή η ίδια τα συμφέροντά μας.»

[204] 2ο) Τους δίνει καλές συμβουλές, όπως η Ρεβέκκα στον Ιακώβ: «Υἱέ μου, ἀκουσον τήν φωνήν μου εἰς ὅσα ἐγώ σοί παραγγέλω»⁶⁶. Και, μεταξύ άλλων συμβουλών, τους εμπνέει να της φέρουν δυο κατσίκια, δηλαδή το σώμα τους και την ψυχή τους και να της τα αφιερώσουν για να φτιάξει ένα φαγητό ευάρεστο, στο Θεό, και να κάμει αυτό που ο Ιησούς Χριστός, ο Υιός της, εδίδαξε με τα λόγια του και τα παραδείγματά του. Εάν δεν τους δίνει εκείνη η ίδια αυτές τις συμβουλές, το κάνει με τη μεσολάβηση των αγγέλων, που η μεγαλύτερη τιμή κι ευχαρίστησή τους είναι να υπακούσουν σε κάποια από τις εντολές της και να κατεβούν στη γη και να βοηθήσουν κάποιον από τους υπηρέτες της.

[205] 3ο) Ὅταν τις έχουμε φέρει και αφιερώσει το σώμα μας και την ψυχή μας σε κάθε

---

66. Γεν. 27, 8.

τι, που εξαρτάται από αυτά, χωρίς τίποτα να εξαιρέσουμε, τι κάνει αυτή η καλή Μητέρα; 'Ο, τι έκαμε άλλοτε η Ρεβέκκα τα δυο κατσίκια που της επήγε ο Ιακώβ: 1o) Τα σκοτώνει και τα κάνει να πεθάνουν στη ζωή του παλιού Αδάμ. 2o) Τα γδέρνει και τους αφαίρει το φυσικό δέρμα τους, των φυσικών τάσεών τους, της φιλαυτίας τους, της ατομικής βούλησής τους και κάθε προσκόλλησης στα πλάσματα. 3o) Τα εξαγνίζει από τις κηλίδες και μολύνσεις της αμαρτίας. 4o) Τα ετοιμάζει κατά την επιθυμία του Θεού και τη μεγαλύτερη δόξα του. Καθώς δεν υπάρχει παρά εκείνη που γνωρίζει τέλεια τη θεϊκή αυτή επιθυμία κι αυτή τη μεγαλύτερη δόξα του Υψίστου, δεν υπάρχει συνεπώς παρά εκείνη επίσης που, χωρίς ν' απατηθεί, μπορεί να στολίσει και να προετοιμάσει το σώμα μας και την ψυχή μας, γι' αυτή την επιθυμία την άπειρα υψηλή και γι' αυτή τη δόξα την άπειρα απόκρυψη.

[206] 4o) Αυτή η καλή Μητέρα, έχοντας λάβει την τέλεια προσφορά που της εκάμαμε του εαυτού μας και των ατομικών μας αξιομισθιών και εξιλεώσεων, με την ευλάβεια που σας περιέγραψα, και έχοντάς μας απογυμνώσει από τα παλιά μας ρούχα, μας καθαρίζει

και μας κάνει άξιους να εμφανισθούμε μπροστά στον ουράνιο Πατέρα μας. 1ο) Μας ντύνει με ρούχα καθαρά, καινούργια, πολυτελή και αρωματισμένα με το άρωμα του Ήσαύ του πρωτότοκου, δηλαδή του Ιησού Χριστού, του Υιού της, που τον κρατάει στο σπίτι της, δηλαδή που τον έχει στην εξουσία της, εφ' όσον είναι η ταμίας και η διανομεύς, παγκόσμια και αιώνια, των αξιομισθιών και των αρετών του Υιού της, Ιησού Χριστού. Και που τις δίνει και τις μεταβιβάζει σε όποιον θέλει, όταν θέλει, όπως θέλει και όσο θέλει, όπως το είδαμε πιο πάνω. 2ο) Σκεπάζει το λαιμό και τα χέρια των υπηρετών της με τα δέρματα των κατοικιών, σφαγμένων και γδαρμένων. Δηλαδή τους στολίζει με τις αξιομισθίες και με το αντίτιμο των ατομικών πράξεών τους. Σκοτώνει και απονεκρώνει, στην πραγματικότητα, κάθε τι που υπάρχει το ακάθαρτο και το ατελές στο άτομό τους. Άλλα δεν καταστρέφει και δεν διαλύει ό,τι καλό έχει η χάρη πραγματοποιήσει εκεί. Το κρατάει και το αυξάνει για να γίνει το στολίδι και η δύναμη του λαιμού τους και των χεριών τους, δηλαδή για να τους δυναμώσει ώστε να σηκώσουν το ζυγό του Κυρίου, που φοριέται στο λαιμό, και να κάνουν μεγάλα έργα για τη δόξα του Θεού και

τη σωτηρία των ταλαίπωρων αδελφών τους.

3ο) Δίνει ένα καινούργιο ύφασμα και μια καινούργια χάρη σ' αυτά τα ρούχα και τα στολίδια, μεταβιβάζοντάς τους τα δικά της ενδύματα. Τις αξιομισθίες της και τις αρετές της, που τους εκληροδότησε πεθαίνοντας, με τη διαθήκη της, όπως λέγει μια αγία μοναχή του περασμένου αιώνα, που πέθανε πολύ χριστιανικά, και που το έμαθε από αποκάλυψη. 'Ωστε όλοι οι υποτακτικοί της, οι πιστοί υπηρέτες της και σκλάβοι της είναι διπλά ντυμένοι με τα ρούχα του Υιού της και με τα δικά της προσωπικά⁶⁷. Γι' αυτό δεν έχουν τίποτα να φοβηθούν από το κρύο του Ιησού Χριστού, του λευκού σαν το χιόνι, που οι κακοί, ολόγυμνοι και αποστερημένοι από τις αξιομισθίες του Ιησού και της Παναγίας δεν θα μπορούν να το αντέξουν.

[207] 5ο) Τέλος, τους κάνει ν' αποκτήσουν την ευλογία του ουράνιου Πατέρα, παρ' όλο που επειδή είναι οι υστερότοκοι και τα θετά παιδιά, δε θα έπρεπε να τη λάβουν, φυσιολογικά. Μ' αυτά τα καινούργια ρούχα, τα τόσο πολυτελή και καλοαρωματισμένα,

---

67. Παρ. 31, 21.

και με το σώμα τους και την ψυχή τους καλά προετοιμασμένα και στολισμένα, πλησιάζουν μ' εμπιστοσύνη το κρεββάτι του ουράνιου Πατέρα τους. Ακούει και διακρίνει τη φωνή τους, που είναι εκείνη του αμαρτωλού. Αγγίζει τα χέρια τους τα σκεπασμένα με δέρματα. Αισθάνεται την καλή μυρωδιά των ρούχων τους. Τρώγει μ' ευχαρίστηση αυτό που η Μαρία, η Μητέρα τους, του ετοίμασε. Και αναγνωρίζοντας σ' αυτά τις αξιομισθίες και το καλό άρωμα του Υιού του και της αγίας Μητέρας του: 1ο) Τους δίνει τη διπλή ευλογία του, ευλογία της δρόσου του ουρανού⁶⁸, δηλαδή της θεϊκής χάριτος που είναι η σπορά της δόξας: «Ο Θεός μας ευλόγησε ἐν Χριστῷ με όλων των ειδών τις πνευματικές ευλογίες»⁶⁹. Ευλογία του λίπους της γης⁷⁰. Δηλαδή, ότι αυτός ο καλός Πατέρας τους δίνει τον καθημερινό άρτο τους και μια επαρκή αφθονία αγαθών σ' αυτόν τον κόσμο. 2ο) Τους καθιστά κυρίους των άλλων αδελφών τους, των κακών. 'Οχι πως αυτή η πρωτοκαθεδρία φαίνεται πάντοτε σ' αυτόν τον κόσμο που πα-

---

68. Γεν. 27, 28.

69. Εφεσ. 1, 3.

70. Γεν. 27, 28.

ρέρχεται σε μια στιγμή⁷¹ και όπου συχνά οι κακοί υπερισχύουν⁷². Αλλά είναι εν τούτοις πραγματική, και θα φανεί, πασιφανώς στον άλλο κόσμο, σε ολόκληρη την αιωνιότητα, όπου οι δίκαιοι, όπως λέγει το Πνεύμα το Ἅγιο, θα υπερισχύσουν και θα κυβερνήσουν τα έθνη⁷³. 3ο) Η Μεγαλειότητά του, μη αρκούμενη να τους ευλογήσει στα άτομά τους και στα αγαθά τους, ευλογεί ακόμη όλους εκείνους που θα τους ευλογήσουν, και καταριέται όλους εκείνους που θα τους καταρασθούν και θα τους καταδιώξουν.

2ο) Τους φροντίζει κατά πάντα

[208] Το δεύτερο καθήκον αγάπης που η Παναγία έχει αναλάβει απέναντι στους πιστούς υπηρέτες της, είναι να τους φροντίζει κατά πάντα για το σώμα και για την ψυχή. Τους δίνει ενδύματα διπλά, όπως το είδαμε. Τους δίνει να φάγουν τα πιο εξαίσια φαγητά της τραπέζης του Θεού. Τους δίνει να φάγουν

---

71. Α' Κορ. 7,29-31.

72. Ψαλμ. 93,3,4· 36,35.

73. Σοφ. Σειρ. 3,8.

τον άρτο της ζωής⁷⁴ που σχημάτισε:⁷⁴ Αγαπητά μου παιδιά, τους λέγει, υπό το όνομα της Σοφίας, γεμίσατε από τους απογόνους μου, δηλαδή τον Ιησού, τον καρπό της ζωής που έβαλα στον κόσμο για σας.⁷⁶ Ελάτε, τους επαναλαμβάνει σε ένα άλλο μέρος⁷⁷, φάγετε τον άρτο μου, που είναι ο Ιησούς και πίετε τον οίνο της αγάπης του, που τον έχω αναμίξει με το γάλα μου. Κι επειδή είναι εκείνη η ταμίας και η διανομεύς των δωρεών και των χαρίτων του Υψίστου, δίνει μια καλή μερίδα από αυτά, και την καλύτερη, για να θρέψει και να συντρήσει τα παιδιά της και υπηρέτες της. Παχύνονται από τον ζωντανό άρτο και μεθούν από τον οίνο που καρποφορεί τις παρθένες⁷⁸. Θηλάζουν⁷⁹. Ἔχουν τόση ευκολία να σηκώνουν το ζυγό του Ιησού Χριστού, που δεν αισθάνονται σχεδόν το βάρος⁸⁰, εξαιτίας του ελαίου της ευλαβείας που τον απαλαίνει⁸¹.

---

74. Ιωαν. 6, 35.

75. Σοφ. Σειρ. 24, 26.

76. Παρ. 9, 5.

77. Κτ. 5, 1.

78. Ζαχ. 9, 17.

79. Ησ. 66, 12.

80. Ματθ. 11, 30.

81. Ησ. 10, 27.

3ο) Τους καθοδηγεί και τους κατευθύνει

[209] Η τρίτη ευεργεσία που η Παναγία παρέχει στους πιστούς υπηρέτες της, είναι ότι τους οδηγεί και τους κατευθύνει κατά το θέλημα του Υιού της. Η Ρεβέκκα καθοδηγούσε τον μικρό της Ιακώβ και του έδινε πότε-πότε καλές συμβουλές, είτε για να λάβει εκείνος την ευλογία του πατέρα του, είτε για ν' αποφύγει το μίσος και την καταδίωξη του αδελφού του Ησαύ. Η Μαρία, που είναι το θαλασσινό αστέρι, οδηγεί όλους τους πιστούς υπηρέτες της στο λιμάνι το σίγουρο, τους δείχνει τους δρόμους της αιώνιας ζωής, τους κάνει ν' αποφεύγουν τα επικίνδυνα βήματα, τους πηγαίνει από το χέρι στα μονοπάτια της δικαιοσύνης⁸², τους στηρίζει όταν είναι έτοιμοι να πέσουν, τους ανασηκώνει όταν πέσουν, τους μαλώνει σαν στοργική μητέρα όταν σφάλλουν, και κάποτε μάλιστα τους τιμωρεί μητρικά. Είναι δυνατόν ποτέ, ένα παιδί υπάκουο στη Μαρία, τη μητέρα του, την τροφό του και τη φωτισμένη διευθύντριά του, να χαθεί στους δρόμους της αιωνιότητας; Ακολουθώντας την, λέγει ο Ἅγιος Βερνάρδος, δεν

---

82. Ψαλμ. 22, 3.

χανόσαστε ποτέ. Μη φοβόσαστε πως ένα αληθινό παιδί της Μαρίας μπορεί ν' απατηθεί από τον πονηρό με κάποια σφαλερή θεωρία. Εκεί όπου εποπτεύει η Μαρία, ούτε το πονηρό πνεύμα με τα τεχνάσματά του, ούτε οι κακοί με τις πανουργίες τους δεν βρίσκονται.

4ο) *Tους υπερασπίζεται και τους προστατεύει*

[210] Η τέταρτη εκδούλευση που η Παναγία προσφέρει στα παιδιά της και πιστούς υπηρέτες της, είναι πως τους υπερασπίζεται και τους προστατεύει εναντίον των εχθρών τους. Η Ρεβέκκα, με τις φροντίδες της και την επιδεξιότητά της, επροστάτευσε τον Ιακώβ σε όλους τους κινδύνους που διέτρεξε, και ιδιαίτερα από το θάνατο που πιθανότατα θα εύρισκε από τον αδελφό του Ησαύ, υποκινούμενο από το μίσος και το φθόνο που έτρεφε γι' αυτόν, όπως άλλοτε ο Κάιν για τον αδελφό του Ἀβελ⁸³. Η Μαρία, η καλή Μητέρα των δικαίων, τους κρύβει κάτω από τις φτερούγες της προστασίας της, όπως μια όρνιθα τα κλωσσοπούλια της⁸⁴, μιλάει, σκύβει σ' αυτά,

---

83. Γεν. 4, 8.

84. Ψαλμ. 60, 5. 90, 4. Ματθ. 23, 37.

συμπαρίσταται στην αδυναμία τους. Για να τα προφυλάξει από το γεράκι και το γύπα, τα περιτριγυρίζει και τα συνοδεύει σα μια στρατιά εκατό χιλιάδων ανδρών παρατεταγμένη σε μάχη⁸⁵. Μπορεί ποτέ ένας άνθρωπος περικυκλωμένος από μια στρατιά καλά διευθετημένη να φοβάται τους εχθρούς του; Ένας πιστός υπηρέτης της Μαρίας, περιβαλλόμενος από την προστασία της και την αυτοκρατορική δύναμή της, πολύ λιγότερο ακόμη. Αυτή η καλή Μητέρα και ισχυρή Πριγκίπισσα των ουρανών, θα έστελνε μάλλον μυριάδες τάγματα αγγέλων για να βοηθήσει έναν από τους υπηρέτες της, παρά να ειπωθεί ποτέ ότι ένας πιστός δούλος της Μαρίας που εμπιστεύθηκε σ' εκείνη, υπέκυψε στην κακία, στον αριθμό και στη δύναμη των εχθρών του.

5ο) *Μεσολαβεί γι' αυτούς*

[211] Τέλος, η πέμπτη και μεγαλύτερη ευεργεσία που η πολυαγαπημένη Μαρία παρέχει στους πιστούς ευλαβείς της, είναι ότι μεσιτεύει γι' αυτούς στον Υιό της, και τον κατευνάζει με τις ικεσίες της, και τους ενώνει

---

85. Κτ. 6, 3.

μαζί του μ' έναν δεσμό πολύ στενό, όπου και τους διατηρεί.

Η Ρεβέκκα έβαλε τον Ιακώβ να πλησιάσει στο κρεββάτι του πατέρα του. Ο καλός αυτός άνθρωπος τον άγγιξε, τον αγκάλιασε και τον φίλησε μάλιστα με χαρά, ευχαριστημένος και χορτασμένος από τα φαγητά που του είχε φέρει καλομαγειρευμένα. Και αφού μύρισε τα υπέροχα αρώματα των φορεμάτων του, αναφώνησε: Να το άρωμα του γυιου μου, που είναι σαν το άρωμα ενός καρποφόρου αγρού, που ο Κύριος ευλόγησε.⁸⁶ Αυτός ο γόνιμος αγρός, που το άρωμά του γοήτευσε την καρδιά του πατέρα, δεν είναι άλλος από το άρωμα των αρετών και των αξιομισθιών της Μαρίας, που είναι ένας αγρός γεμάτος χάριτες, όπου ο Θεός-Πατέρας έσπειρε, σαν ένα σπόρο του σίτου των εκλεκτών, τον μονάκριβο Υιό του.⁸⁷

Ω! Πόσο ένα παιδί αρωματισμένο από την καλή ευωδιά της Μαρίας είναι ευπρόσδεκτο κοντά στον Ιησού Χριστό που είναι ο Πατέρας του μέλλοντα αιώνα⁸⁸. Ω! πόσο γρήγορα

---

86. Γεν. 27,27.

87. Ζαχ. 9,17.

88. Ησ. 9,6.

και τέλεια ενώνεται μαζί του! Το δείξαμε μακροσκελέστερα πιο πάνω.

[212] Επί πλέον, αφού ξεχείλισαν οι ευεργεσίες της προς τα παιδιά της και πιστούς υπηρέτες της, κι αφού τους επέτυχε την ευλογία του ουράνιου Πατέρα και την ενότητα με τον Ιησού Χριστό, τους διατηρεί μέσα στο Χριστό και το Χριστό μέσα τους.⁸⁹ Τους προφυλάσσει και αγρυπνεί πάντοτε πάνω τους, από φόβο μη χάσουν τη χάρη του Θεού και υποκύψουν στις παγίδες των εχθρών τους. Συγκρατεί τους δικαίους στην πληρότητα της χάριτος και τους κάνει να προσκαρτερούν μέχρι το τέλος, όπως το είδαμε.

Να η εξήγηση αυτής της μεγάλης και παλαιάς απεικόνισης του σωτηρίου προορισμού και της θεϊκής κατάκρισης, της τόσο άγνωστης και τόσο απόκρυφης.

4. ΤΑ ΘΑΥΜΑΣΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΥΤΗ Η ΕΥΛΑΒΕΙΑ ΠΑΡΑΓΕΙ ΜΕΣΑ ΣΕ ΜΙΑ ΨΥΧΗ ΠΟΥ ΤΗΣ ΕΙΝΑΙ ΠΙΣΤΗ

[213] Αγαπητέ μου αδελφέ, να είσαι βέβαιος ότι εάν μείνεις πιστός στις εσωτερικές

---

89. Ιωαν. 14, 20.

και εξωτερικές εφαρμογές αυτής της ευλά-
βειας, που θα σου σημειώσω τώρα αμέσως:

(Γνώση και περιφρόνηση του εαυτού σου)

1o) Με το φωτισμό που το Πνεύμα το 'Αγιο θα σου δώσει μέσω της Μαρίας, της αγαπημένης του Νύμφης, θα γνωρίσεις το κακό βάθος σου, τη διαφθορά σου και την ανικανότητά σου για κάθε καλό, εάν ο Θεός δεν είναι το στοιχείο, σαν δημιουργός της φύσης ή της χάρης. Και, σαν συνέπεια αυτής της γνώσης, θα περιφρονήσεις τον εαυτό σου και θα φρίξεις. Θα τον ιδείς σαν ένα σαλίγκαρο που χαλάει τα πάντα με το σάλιο του, σαν ένα βάτραχο που δηλητηριάζει τα πάντα με τον ιό του, ή σαν ένα μοχθηρό φίδι που δεν έχει άλλο σκοπό παρά την απάτη. Τέλος, η ταπεινή Μαρία θα σου μεταβιβάσει τη βαθιά της ταπεινοφροσύνη, που θα σε κάμει να περιφρονήσεις τον εαυτό σου, να μην περιφρονείς κανέναν άλλο και ν' αγαπάς την περιφρόνηση.

(Συμμετοχή στην πίστη της Μαρίας)

[214] 2o) Η Παναγία θα σου μεταδώσει την πίστη της που υπήρξε στη γη μεγαλύτερη

από την πίστη όλων των πατριαρχών, προφητών, αποστόλων και όλων των αγίων. Τώρα που βασιλεύει στους ουρανούς, δεν έχει πλέον αυτή την πίστη, αφού βλέπει τα πάντα ἐν Θεῷ, με το φως της δόξας. Εν τούτοις, όμως, με τη συγκατάθεση του Υψίστου, δεν την έχασε εισερχόμενη στη δόξα, την κράτησε για να την διατηρήσει στη στρατευμένη Εκκλησία, στους πιο πιστούς υπηρέτες της ἀνδρες και γυναίκες. 'Οσο περισσότερο κερδίσετε λοιπόν, την εύνοια αυτής της σεπτής Πριγκίπισσας και πιστής Παρθένου, τόσο πιο πολλή πίστη θα έχετε στη συμπεριφορά σας. Μια πίστη αγνή, που θα κάμει ώστε να μη μεριμνάτε καθόλου για το αισθητό και το εξαιρετικό. Μια πίστη ζωντανή και ζωηρή, εμπνευσμένη από την αγάπη, που θα σας παρακινήσει να εκτελείτε τις πράξεις σας με μοναδικό κίνητρο την αγνή αγάπη. Μια πίστη σταθερή και ακλόνητη σαν ένα βράχο, που θα σας καταστήσει σταθερό και συνεπή μέσα στις θύελλες και τις καταιγίδες. Μια πίστη ενεργητική και διεισδυτική, που σαν ένα μυστηριώδες κλειδί, θα σας δώσει είσοδο μέσα σε όλα τα μυστήρια του Ιησού Χριστού, στα έσχατα τέλη του ανθρώπου και μέσα στην καρδιά του ίδιου του Θεού. Μια πίστη θαρραλέα, που θα σας κάμει

ν' αναλάβετε και να φέρετε εις πέρας μεγάλα έργα για το Θεό και τη σωτηρία των ψυχών, χωρίς να διστάζετε. Τέλος, μια πίστη που θα είναι η φλεγόμενη δάδα σας, η θεϊκή ζωή σας, ο κρυμμένος θησαυρός σας της θεϊκής Σοφίας, και το παντοδύναμο όπλο σας, που θα το χρησιμοποιήσετε για να φωτίσετε εκείνους που είναι στα σκοτάδια και τη σκιά του θανάτου, για να πυρπολήσετε τους χλιαρούς που χρειάζονται το φλεγόμενο χρυσάφι της αγάπης, για να δώσετε τη ζωή σ' εκείνους που έχουν πεθάνει από την αμαρτία, για να συγκινήσετε και να καταρρίψετε με τα καλά και πειστικά λόγια σας τις μαρμαρωμένες καρδιές και τους κέδρους του Λιβάνου, και τέλος για να αντισταθείτε στο διάβολο και σε όλους τους εχθρούς της σωτηρίας.⁹⁰

(Χάρη της αγνής αγάπης)

[215] 3ο) Αυτή η καλή Μητέρα της όμορφης αγάπης⁹¹, θα βγάλει από την καρδιά σας κάθε ψευδοτύψη και κάθε φόβο δουλοπρεπή

---

90. Κείμενο πλούσιο από βιβλικές αναπολήσεις.

91. Σοφ. Σειρ. 24, 24.

και άτακτο. Θα την ανοίξει και θα την ευρύνει για να τρέξετε κατά τις εντολές του Υιού της, με την αγία ελευθερία των παιδιών του Θεού, και για να εγκαταστήσει εκεί την αγνή αγάπη, της οποίας εκείνη κατέχει το θησαυρό. 'Ωστε δεν θα συμπεριφερθείτε πλέον όπως το κάνατε, από φόβο απέναντι στο Θεό της φιλευσπλαγχνίας, αλλά από την αγνή αγάπη⁹². Θα τον ατενίζετε σαν τον καλό σας Πατέρα, τον οποίο θα προσπαθείτε να ευχαριστείτε αδιάκοπα, με τον οποίο θα συνομιλείτε εμπιστευτικά, όπως ένα παιδί με τον καλό του πατέρα. Εάν, κατά δυστυχία, τύχει να τον προσβάλετε, αμέσως θα ταπεινωθείτε μπροστά του, θα του ζητήσετε ταπεινά συγγνώμη, θα του τείνετε απλά το χέρι και θ' ανασηκωθείτε με αγάπη χωρίς ταραχή ούτε ανησυχία, και θα συνεχίσετε να βαδίζετε προς αυτόν χωρίς απογοήτευση.

(Μεγάλη εμπιστοσύνη στο Θεό και στη Μαρία)

[216] 4ο) Η Παναγία θα σας γεμίσει με μια μεγάλη εμπιστοσύνη στο Θεό και στον εαυτό

---

92. Βιβλικές αναπολήσεις.

της: 1ο) γιατί δεν θα πλησιάσετε πλέον του Ιησού Χριστό από μόνοι σας, αλλά πάντοτε μ' αυτή την καλή Μητέρα· 2ο) γιατί, έχοντάς της δώσει όλες τις αξιομισθίες σας, χάριτες και εξιλεώσεις, για να τις διαθέσει κατά τη βούλησή της, θα σας μεταβιβάσει τις αρετές της και θα σας ενδύσει με τις αξιομισθίες της, ώστε θα μπορέσετε να πείτε στο Θεό μ' εμπιστοσύνη: Ιδού η Μαρία η δούλη σου, ας μου γίνει όπως είπες.⁹³ 3ο) γιατί, σεις, έχοντάς της δοθεί ολόκληροι, ψυχή και σώμα, αυτή που είναι γενναιόδωρη με τους γενναιόδωρους και πιο γενναιόδωρη κι από τους ίδιους τους γενναιόδωρους, θα σας δοθεί εις αντάλλαγμα με τρόπο θαυμαστό, αλλά πραγματικό, ώστε θα μπορέσετε να της πείτε θαρρετά:⁹⁴ Είμαι δικός σου, Παναγία, σώσε με. Ἡ όπως το ἔχω πει, με τον πολυαγαπημένο Μαθητή: Αγία Μητέρα, σ' ἐλαβα ως το ἀπαντό μου. Θα μπορέσετε ακόμη να πείτε με τον ἄγιο Μποναβεντούρα: «Αγαπημένη Κυρία και σώτειρά μου, θα ενεργήσω μ' εμπιστοσύνη και δεν θα φοβηθώ τίποτα, γιατί είσαι η δύναμη και ο ἐπαινός μου εις τον Κύριο... Είμαι ολόκληρος

---

93. Λουκ. 1, 38.

94. Ψαλμ. 118, 94.

δικός σου, και όλα όσα έχω σου ανήκουν. Ω Παρθένα ένδοξη, ευλογημένη υπέρανω πάντων των δημιουργημάτων, ας σε θέσω σα μια σφραγίδα στην καρδιά μου, γιατί η αγάπη σου είναι δυνατή σαν το θάνατο.» Θα μπορέσετε επίσης να πείτε στο Θεό με τα αισθήματα του Προφήτη: Κύριε, ούτε η καρδιά μου, ούτε τα μάτια μου έχουν κανένα λόγο ν' ανυψωθούν και να υπερηφανευτούν. Ούτε ν' αναζητήσουν πράγματα μεγάλα και θαυμαστά. Και παρά ταύτα, δεν είμαι ακόμη ταπεινός, αλλά ανύψωσα κι ενεθάρρυνα την ψυχή μου με την εμπιστοσύνη. Είμαι σαν ένα παιδί απογαλακτισμένο από τις ηδονές της γης και στηριζόμενο στο στήθος της μητέρας του. Και είναι πάνω στ' αυτό το στήθος που χορταίνω αγάθων⁹⁵. 4ο) Αυτό που θ' αυξήσει ακόμη περισσότερο την εμπιστοσύνη σας σ' εκείνη είναι ότι έχοντάς της δώσει προς φύλαξη κάθε τι καλό που έχετε, είτε για να το κρατήσει, είτε για να το δώσει, εμπιστευόσαστε λιγότερο στον εαυτό σας και πολύ περισσότερο στη Μαρία, που είναι ο θησαυρός σας. Ω! τι εμπιστοσύνη και τι παρηγοριά για μια ψυχή, που μπορεί να πει ότι ο θησαυρός του Θεού, όπου

---

95. Ψαλμ. 130, 1, 2.

έβαλε ό,τι πιο πολύτιμο είχε, είναι και δικός της επίσης! Η Παναγιά, λέγει ένας άγιος, είναι ο θησαυρός του Κυρίου.

**(Μετάδοση της ψυχής
και του πνεύματος της Μαρίας)**

[217] 5ο) Η ψυχή της Παναγίας θα σας μεταδοθεί για να δοξάσει τον Κύριο, το πνεύμα της θα πάρει τη θέση του δικού σας για να ευφρανθεί διά τον Θεόν τον σωτήρα της⁹⁶ εάν είσαστε πιστοί στις ασκήσεις αυτής της ευλάβειας: «Είθε η ψυχή της Μαρίας να είναι μέσα στον καθένα για να δοξάσει εκεί τον Κύριο. Είθε το πνεύμα της Μαρίας να είναι μέσα στον καθένα για να ευφρανθεί εκεί διά τον Θεόν.» ('Άγιος Αμβρόσιος) Α! πότε θα έλθει αυτός ο ευτυχισμένος καιρός, λέγει ένας άνθρωπος του καιρού μας, που ήταν ολόκληρος δοσμένος στη Μαρία. Α! πότε θα έλθει αυτός ο ευτυχισμένος καιρός, που η θεϊκή Μαρία θα έχει καταστεί κυρία και βασίλισσα μέσα στις καρδιές, για να τις υποτάξει απόλυτα στην εξουσία του μεγάλου της και μονα-

---

96. Λουκ. 1, 47.

δικού Ιησού; Πότε οι ψυχές θα αναπνεύσουν τη Μαρία τόσο όσο τα σώματα αναπνέουν τον αέρα; Τότε, πράγματα θαυμαστά θα συμβούν εδώ κάτω, όπου το Πνεύμα το Άγιο, βρίσκοντας την αγαπημένη του Νύμφη σαν απεικονισμένη μέσα στις ψυχές, θα έλθει πλουσιοπάροχα, και θα τις γεμίσει με τις δωρεές του, και ιδιαίτερα με τη δωρεά της σοφίας, για να εκτελέσουν θαύματα χάριτος. Αγαπητέ μου αδελφέ, πότε θα έλθει αυτός ο ευτυχισμένος καιρός κι αυτός ο αιώνας της Μαρίας, όπου πολλές ψυχές διαλεγμένες και αποκτημένες από τον Ύψιστο διά της Μαρίας, θα χαθούν ολόκληρες στην άβυσσο του εσωτερικού της και θα γίνουν ζωντανά αντίγραφά της για ν' αγαπούν και να δοξάζουν τον Ιησού Χριστό; Αυτός ο καιρός δεν θα έλθει παρά όταν θα γνωρίσουν και θ' ασκήσουν την ευλάβεια που διδάσκω: «Για να έλθει η βασιλεία σου, Κύριε, ας έλθει η βασιλεία της Μαρίας!»

(Μεταμόρφωση των ψυχών μέσα στη Μαρία στην εικόνα του Ιησού Χριστού)

[218] 60) Εάν η Μαρία, που είναι το δένδρο της ζωής, έχει καλά καλλιεργηθεί μέσα

στην ψυχή σου με την πιστότητα στις εφαρμογές αυτής της ευλάβειας, θα φέρει τον καρπόν του στον καιρό του. Και ο καρπός του δεν είναι άλλος από τον Ιησού Χριστό⁹⁷. Βλέπω τόσους ευλαβείς της, άνδρες και γυναίκες, που αναζητούν τον Ιησού, οι μεν από μια οδό και μια εφαρμογή, οι άλλοι από μια αλλιώτικη. Και συχνά αφού εργάσθηκαν πολύ στη διάρκεια της νύχτας, μπορούν να πουν: «Αν κι εκοπιάσαμε ολόκληρη τη νύχτα δεν πιάσαμε τίποτα.»⁹⁸ Και μπορούμε να τους πούμε: «΄Εργαστήκατε πολύ κι ἐσοδεύσατε ολίγον.»⁹⁹ Ο Ιησούς είναι ακόμη πολύ αδύνατος μέσα σας. Άλλα με την αμίαντη οδό της Μαρίας και με τη θεϊκή ευλάβεια που διδάσκω, εργαζόμαστε την ημέρα, εργαζόμαστε σ' έναν άγιο χώρο, εργαζόμαστε λίγο. Δεν υπάρχει καθόλου νύχτα στη Μαρία αφού δεν υπήρξε σ' αυτή καμιά αμαρτία, ούτε ακόμη και η ελάχιστη σκιά. Η Μαρία είναι ένας τόπος ιερός και το Άγιον των αγίων, όπου οι άγιοι σχηματίζονται και διαμορφώνονται.

---

97. Ψαλμ. 1,3. Λουκ. 1,42.

98. Λουκ. 5,5.

99. Αγγαίος 1,6.

[219] Παρατηρείστε, παρακαλώ, ότι είπα πως οι άγιοι διαμορφώνονται μέσα στη Μαρία. Υπάρχει μια μεγάλη διαφορά από το να φτιάξουμε μια ανάγλυφη μορφή, με χτυπήματα σφυριού και σμίλης, και να φτιάξουμε μια μορφή χύνοντάς τη μέσα σ' ένα καλούπι. Οι γλύπτες και οι αγαλματοποιοί εργάζονται πολύ για να κάμουν τις μορφές με τον πρώτο τρόπο, και τους χρειάζεται πολύς χρόνος. Άλλα για να τις κάμουν με τον δεύτερο τρόπο, εργάζονται λίγο και επί ένα πολύ σύντομο διάστημα. Ο Ἅγιος Αυγουστίνος αποκαλεί την Παναγία: «Το καλούπι του Θεού.» Το καθαυτό καλούπι που θα σχηματίσει και θα διαμορφώσει θεούς. Εκείνος που ρίχνεται μέσα σ' αυτό το θεϊκό καλούπι έχει γρήγορα σχηματισθεί και διαμορφωθεί σε Ιησού Χριστό, και ο Ιησούς Χριστός σ' εκείνον. Με λίγη δαπάνη και λίγο χρόνο, θα γίνει θεός, αφού έχει ριχθεί μέσα στο ίδιο καλούπι που σχημάτισε ένα Θεό.

[220] Μου φαίνεται πως μπορώ πολύ καλά να συγκρίνω εκείνους τους πνευματικούς κι εκείνα τα ευσεβή άτομα που θέλουν να σχηματίσουν τον Ιησού μέσα τους ή μέσα στους άλλους με διαφορετικές τεχνικές από την πα-

ραπάνω, με τους γλύπτες που, εμπιστευόμενοι στη γνώση τους, στην τέχνη τους και στις ικανότητές τους, δίνουν ένα σωρό σφυροχτυπήματα σε μια σκληρή πέτρα, ή σ' ένα κομμάτι ξύλου ακατέργαστου, για να φτιάξουν την εικόνα του Ιησού Χριστού. Και συχνά δεν πετυχαίνουν να τον εκφράσουν στο φυσικό, είτε γιατί στερούνται γνώσης κι εμπειρίας του προσώπου του, είτε εξ αιτίας μερικών κακώς υπολογιζομένων χτυπημάτων, που χάλασαν το έργο. Άλλα όσο γι' αυτούς που εγκολπώνονται το μυστικό της χάριτος που τους παρουσιάζω, τους συγκρίνω δικαιολογημένα με χύτες και καλουπωτές, που, έχοντας βρει το όμορφο καλούπι της Μαρίας όπου ο Ιησούς σχηματίσθηκε φυσικά και θεϊκά, χωρίς να εμπιστεύονται στη δική τους τεχνική, αλλά αποκλειστικά στην καλωσύνη του καλουπιού, ρίχνονται και χάνονται μέσα στη Μαρία για να γίνουν η προσωπογραφία του Ιησού στο φυσικό.

[221] Ω η ωραία και αληθινή σύγκριση! Αλλά ποιος θα την εννοήσει! Επιθυμώ να είσαι συ, αγαπημένε μου αδελφέ. Μα θυμήσου ότι δε χύνουν σε καλούπι παρά ό,τι είναι λυωμένο και υγρό: δηλαδή ότι πρέπει να καταστρέ-

ψεις και να λυώσεις μέσα σου τον παλιό Αδάμ, για να γίνεις ο καινούργιος μέσα στη Μαρία.

(Η μεγαλύτερη δόξα του Ιησού Χριστού)

[222] 7ο) Με αυτή την ευλάβεια, πολύ πιστά τηρούμενη, θα δώσετε στον Ιησού Χριστό περισσότερη δόξα σε χρονικό διάστημα ενός μηνός, παρά όση μέσω κάποιας άλλης, έστω και πιο δύσκολης, σε πολλά χρόνια. Να οι λόγοι αυτού που υποστηρίζω:

1ο) Γιατί κάνοντας τις πράξεις σας με τη Μαρία, όπως αυτή η ευλάβεια διδάσκει, εγκαταλείπετε τις προθέσεις σας κι επιχειρήσεις σας, αν και καλές και γνωστές, για να χαθείτε, θα λέγαμε, μέσα σ' εκείνες της Παναγίας, έστω κι αν σας είναι άγνωστες. Κι έτσι, συμμετέχετε στο μεγαλείο των προθέσεών της, που υπήρξαν τόσο αγνές που έδωσε δόξα στο Θεό και με την ελαχίστη των πράξεών της. Παραδείγματος χάρη, γνέθοντας τη ρόκα της, ή κάνοντας μια βελονιά, παρά όση ο Ἅγιος Λαυρέντιος στη φωτιά του, με το φριχτό μαρτύριό του. Μάλιστα ακόμη πιο μεγαλύτερη από όση οι άγιοι με τις πιο ηρωϊκές πρά-

ξεις τους. 'Ωστε κατά τη γήινη παραμονή της, απέκτησε ένα τόσο άφατο υπερπλήρωμα χαρίτων και αξιομισθιών, που θα μπορούσαμε μάλλον να μετρήσουμε τ' αστέρια του στερεώματος, τις σταγόνες του νερού της θάλασσας και την άμμο του γιαλού, παρά τις αξιομισθίες και τις χάριτές της. Κι ακόμη, έδωσε περισσότερη δόξα στο Θεό, παρά όση όλοι οι άγιοι και οι άγγελοι του έδωσαν, ούτε και θα του δώσουν. Ω εξαίσια Μαρία! Δεν είσαι ικανή παρά να κάνεις θαύματα χάριτος μέσα στις ψυχές που θέλουν να χάνονται μέσα σου.

[223] 2ο) Γιατί μια ψυχή, μ' αυτή την άσκηση, μην υπολογίζοντας καθόλου όλα όσα σκέπτεται ή κάνει αφ' εαυτής της, και μη στηριζόμενη παρά στη βοήθεια και στην ευαρέσκεια των διαθέσεων της Μαρίας, για να πλησιάσει τον Ιησού Χριστό, και μάλιστα για να του μιλήσει, ασκεί πολύ περισσότερο την ταπεινοφροσύνη, από όσο οι ψυχές που ενεργούν μόνες τους, και που έχουν ένα στήριγμα και μία κάποια αδιόρατη ευαρέσκεια στις διαθέσεις τους. Και, συνεπώς, δοξάζει πιο απόλυτα το Θεό, που δεν είναι τέλεια δοξασμένος παρά από τους ταπεινούς και τους απλούς την καρδιά.

[224] 3ο) Γιατί η Μαρία, επιθυμώντας πολύ, από μεγαλύτερη ευσπλαγχνία, να δεχθεί στα παρθενικά της χέρια το δώρο των πράξεών μας, τους δίνει μια ομορφιά και μια λάμψη υπέροχη. Τις προσφέρει εκείνη η ίδια στον Ιησού και χωρίς δυσκολία, ώστε ο Κύριός μας είναι περισσότερο δοξασμένος έτσι, παρά αν του τις προσφέραμε με τα εγκληματικά μας χέρια.

[225] 4ο) Τέλος, γιατί ποτέ δεν σκεπτόσαστε τη Μαρία, όσο η Μαρία, στη θέση σας, σκέπτεται το Θεό. Γιατί ποτέ δεν δοξάζετε και δεν τιμάτε τη Μαρία, όσο η Μαρία μαζί σας, δοξάζει και τιμάει το Θεό. Η Μαρία είναι τόσο σχετική στο Θεό, που θα την αποκαλούσα, χωρίς δισταγμό, η αναφορά του Θεού, που δεν υπάρχει παρά εν σχέσει με το Θεό. Ή η ηχώ του Θεού, που δεν λέγει και δεν επαναλαμβάνει παρά το Θεό. Αν λέτε Μαρία, εκείνη λέγει Θεός. Η Αγία Ελισάβετ ύμνησε τη Μαρία και την αποκάλεσε μακάρια γιατί επίστεψε. Η Μαρία, η πιστή ηχώ του Θεού, αναφώνησε: «Δοξάζει η ψυχή μου τον Κύριο.»¹⁰⁰ Αυτό που η Μαρία έκαμε στην περί-

---

100. Λουκ. 1, 46.

πτωση εκείνη, το κάνει καθημερινά. Ὄταν την ανυμνούμε, την αγαπούμε, την τιμάμε ἡ της δίνουμε, ο Θεός δοξάζεται, ο Θεός αγαπάται, ο Θεός τιμάται, και δίνουμε στο Θεό με τη Μαρία και μέσα στη Μαρία.

5. ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ

(Εξωτερικές εφαρμογές)

[226] Αν και το ουσιώδες αυτής της ευλάβειας συνίσταται στο εσωτερικό, δεν αποκλείει να έχουμε και πολλές εξωτερικές εφαρμογές, που δεν πρέπει ν' αμελήσουμε¹⁰¹. «Πρέπει να πράττουμε τούτο, χωρίς να παραλείπουμε εκείνο.» Είτε γιατί οι εξωτερικές εφαρμογές, καλώς τηρούμενες, βοηθούν τις εσωτερικές, είτε γιατί υπενθυμίζουν στον άνθρωπο, που οδηγείται πάντοτε από τις αισθήσεις, αυτό που έκαμε, ή που οφείλει να κάμει. Είτε γιατί είναι κατάλληλες να εποικοδομήσουν τον πλησίον που τις βλέπει, πράγμα που δεν κάνουν εκείνες που είναι καθαρά εσωτερικές. Κανένας κοσμικός λοιπόν, ή κρι-

---

101. Ματθ. 23, 23.

τικός, να μη χώσει τη μύτη του εδώ για να πει πως η πραγματική ευλάβεια βρίσκεται μέσα στην καρδιά, ότι πρέπει ν' αποφεύγουμε ό,τι είναι εξωτερικό, πως μπορεί να προέρχεται από ματαιοδοξία, πως πρέπει να κρύβουμε την ευλάβειά μας κ.λπ. Τους απαντώ με τον Κύριο μου: «Για να δουν οι άνθρωποι τα καλά σας έργα και να δοξάσουν τον Πατέρα σας που είναι εις τους ουρανούς.»¹⁰² Όχι, όπως λέγει ο Ἅγιος Γρηγόριος, δεν πρέπει να κάνουμε τις πράξεις και τις λατρείες μας εξωτερικά για να αρέσουμε στους ανθρώπους και να προκαλέσουμε τους επαίνους τους, θα ήταν ματαιοδοξία, αλλά να τις πράττουμε κάποτε μπροστά στους ανθρώπους, με το σκοπό να είμαστε ευάρεστοι στο Θεό και να τον κάνουμε να δοξάζεται έτσι, χωρίς να νοιαζόμαστε για την περιφρόνηση ή τον έπαινο των ανθρώπων.

Δεν θ' αναφέρω παρά συνοπτικά μερικές εξωτερικές εφαρμογές, που δεν τις αποκαλώ εξωτερικές γιατί τις κάνουμε χωρίς εσωτερικότητα, αλλά γιατί έχουν κάτι το εξωτερικό, και για να τις ξεχωρίσουμε από εκείνες που είναι σαφώς εσωτερικές.

---

102. Ματθ. 5, 16.

(Αφιέρωση μετά από προπαρασκευαστικές
ασκήσεις)

[227] **Πρώτη άσκηση.** Εκείνοι ή εκείνες που θα ήθελαν να εφαρμόσουν αυτή την ιδιαίτερη ευλάβεια — που δεν έχει καταστεί αδελφότητα, παρ' όλο που θα ήταν ευχής έργο να έχει γίνει — αφού θα είχαν, όπως το είπα στο πρώτο μέρος αυτής της προετοιμασίας στη Βασιλεία του Ιησού Χριστού, χρησιμοποιήσει τουλάχιστον δώδεκα ημέρες για ν' αποβάλουν το πνεύμα του κόσμου, αντίθετο σ' εκείνο του Χριστού, θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν επίσης τρεις εβδομάδες για ν' αφομοιώσουν τον Ιησού Χριστό μέσω της Παναγίας. Να η σειρά που μπορούν να τηρήσουν:

[228] Κατά την πρώτη εβδομάδα, θα χρησιμοποιήσουν όλες τις προσευχές και τις ευλαβικές πράξεις τους, στην αναζήτηση της γνώσης του εαυτού τους και της συντριβής για τις αμαρτίες τους. Θα το κάμουν με πνεύμα ταπεινωσύνης. Για τούτο μπορούν, αν θέλουν, να μελετήσουν εκείνα που είπα για το κακό βάθος μας, και να μην ατενίσουν τον εαυτό τους, κατά τις έξι ημέρες αυτής της εβδομάδας, παρά σαν σαλιάγκους, βατρά-

χους, χοίρους, ερπετά, τράγους. Ή να σκεφθούν τα δυο-τρία λόγια του Αγίου Βερνάρδου: «Αναπόλησε τι ήσουνα: λίγη λάσπη. Αυτό που είσαι: λίγη κοπριά. Εκείνο που θα είσαι: η τροφή των σκουλικιών.» Θα παρακαλέσουν έπειτα τον Κύριο και το Πανάγιο Πνεύμα του να τους φωτίσει, μ' αυτά τα λόγια: «Κύριε, κάμε να δω!»¹⁰³, ή «Θεέ αμετάβλητε, κάμε με να γνωρίσω τον εαυτό μου και να σε γνωρίσω.»¹⁰⁴, ή «Ελθέ Πνεύμα Ἅγιο», και θα λέγουν καθημερινά τις λιτανείες του Παναγίου Πνεύματος και την προσευχή που ακολουθεί. Θα καταφύγουν στην Παναγία και θα της ζητήσουν τη χάρη αυτή, που είναι το θεμέλιο των άλλων και για τούτο θ' απαγγέλουν κάθε μέρα το «Χαίρε της θάλασσας Αστέρι» και τις λιτανείες της.

[229] Κατά τη δεύτερη εβδομάδα, θα φροντίσουν σε όλες τις προσευχές τους και τα έργα της κάθε μέρας, να γνωρίσουν την Παναγία. Θα ζητήσουν αυτή τη γνώση από το Ἅγιο Πνεύμα. Θα απαγγέλουν όπως και την πρώτη εβδομάδα τις ίδιες προσευχές που α-

---

103. Λουκ. 18, 41.

104. Ἅγιος Αυγουστίνος.

ναφέραμε πιο πάνω, κι επί πλέον ένα ροδάριο ολόκληρο, ή τουλάχιστον ένα μέρος, γι' αυτό το σκοπό.

[230] Την τρίτη εβδομάδα, θα τη χρησιμοποιήσουν για να γνωρίσουν τον Ιησού Χριστό. Μπορούν να διαβάσουν και να μελετήσουν αυτά που είπαμε, και τα λόγια του Αγίου Αυγουστίνου. Μπορούν μάλιστα, με τον ίδιο άγιο, να επαναλαμβάνουν χίλιες φορές την ημέρα: «Κύριε, κάμε να σε γνωρίσω!», ή ακόμη: «Κύριε, κάμε να δω ποιος είσαι!» Θ' απαγγείλουν, όπως και τις προηγούμενες εβδομάδες, τις ίδιες προσευχές, και θα προσθέσουν τις λιτανείες του Ιησού.

[231] Στο τέλος αυτών των τριών εβδομάδων, θα εξομολογηθούν και θα κοινωνήσουν, με την πρόθεση να δοθούν στον Ιησού υπό την ιδιότητα των σκλάβων αγάπης, με τα χέρια της Μαρίας. Και, μετά την κοινωνία θ' απαγγείλουν την πράξη της αφιέρωσής τους. Αν δεν είναι τυπωμένη, θα τη γράψουν και θα την υπογράψουν την ίδια μέρα.

[232] Καλό είναι να προσφέρουν και κάποιο φόρο στον Ιησού και στη Μαρία, είτε

σαν τιμωρία για την περασμένη τους απιστία στις υποσχέσεις του βαπτίσματός τους, είτε για να δηλώσουν την εξάρτησή τους σ' εκείνους. Αυτός ο φόρος θα είναι ανάλογος με την ευλάβεια και τις δυνατότητες του καθενός: μια νηστεία, μια απονέκρωση, μια ελεημοσύνη, μια λαμπάδα. Ἐστω κι αν δεν δώσουν παρά μια καρφίτσα, με καλή καρδιά, αυτό αρκεί για τον Ιησού, που δεν κοιτάζει παρά την καλή θέληση.

[233] Κάθε χρόνο τουλάχιστον, την ίδια ημέρα, θ' ανανεώσουν την ίδια αφιέρωση, τηρώντας τις ίδιες ασκήσεις που περιγράψαμε, επί τρεις εβδομάδες.

Μπορούν μάλιστα, είτε κάθε μήνα, είτε κάθε μέρα, ν' ανανεώνουν όλα τα παραπάνω, με λίγα λόγια: «Είμαι ολόκληρος δικός σου, και ό,τι έχω σου ανήκει, ω αξιαγάπητε Ιησού μου, μέσω της Μαρίας, της αγίας Μητέρας σου.»

(Απαγγελία των Χαιρετισμών της Παναγίας)

[234] Δεύτερη άσκηση. Θ' απαγγέλουν όλες τις μέρες της ζωής τους, χωρίς βέβαια

καμμιά δέσμευση, τους χαιρετισμούς της Παναγίας, που αποτελούνται από «τρία Πάτερ Ήμών και δώδεκα Χαίρε Μαρία», προς τιμήν των δώδεκα προνομίων και μεγαλείων της. Αυτή η άσκηση είναι πολύ παλιά και βασίζεται στην Αγία Γραφή. Ο Ἅγιος Ιωάννης είδε μια γυναίκα στεφανωμένη με δώδεκα αστέρια, ντυμένη από τον ήλιο και κρατώντας τη σελήνη κάτω από τα πόδια της¹⁰⁵, η οποία γυναίκα, κατά τους ερμηνευτές είναι η Παναγία.

[235] Υπάρχουν πολλοί τρόποι καλής απαγγελίας των Χαιρετισμών, που θα μακρυγορούσαμε να τους αναφέρουμε. Το Πνεύμα το Ἅγιο θα τους διδάξει σ' εκείνους και σ' εκείνες που θα είναι πιστοί σ' αυτή την ευλάβεια. Ὁμως, για να τους απαγγείλουν απλά, πρέπει αρχικά να πουν: «Ἐναρεστήσου ν' ακούσεις τους αίνους μου, ω Παναγία, και δώσε μου τη δύναμη ενάντια στους εχθρούς μου.» Κατόπιν θ' απαγγείλουν το «Πιστεύω», ένα «Πάτερ Ήμών», μετά τέσσερα «Χαίρε Μαρία» και ένα «Δόξα Πατρί». Ακόμη ένα «Πάτερ Ήμών», τέσσερα «Χαίρε Μαρία» και ένα

---

105. Αποκαλ. 12, 1.

«Δόξα Πατρί». Ἐτσι και το υπόλοιπο. Στο τέλος, μια κάποια προσευχή στην Παναγία ιδιαίτερη.

(Να φοράμε την αλυσίδα)

[236] Τρίτη άσκηση. Είναι πολύ επαινετό, πολύ τιμητικό και πολύ χρήσιμο σ' εκείνους και σ' εκείνες που θα γίνουν ἐτσι σκλάβοι του Ιησού και της Μαρίας, να φοράνε σαν ἐνδειξη της υποδούλωσής τους από αγάπη, μικρές μεταλλικές αλυσίδες που έχουν ευλογηθεί.

Αυτές οι εξωτερικές εκδηλώσεις δεν είναι, αληθινά, ουσιώδεις και μπορεί κάποιος να τις παραλείψει, έστω κι αν έχει αγκαλιάσει αυτή την ευλάβεια. Εν τούτοις, δεν μπορώ να μην επαινέσω όσους, αφού έχουν απορρίψει τις ατιμωτικές αλυσίδες της υποδούλωσης στον διάβολο, όπου η προπατορική αμαρτία, και ίσως και οι καθημερινές αμαρτίες, τους είχαν παρασύρει, υποδουλώθηκαν θεληματικά στην τιμητική δουλεία του Ιησού, και μαζί με τον Ἀγιο Παύλο καυχώνται ότι είναι αλυσοδεμένοι για τον Χριστό¹⁰⁶, με αλυσίδες χίλιες

---

106. Εφεσ. 3, 1. Φιλήμ. 1, 1, 9.

φορές πιο τιμητικές και πολύτιμες, αν και σιδερένιες και χωρίς λάμψη, από όλα τα χρυσά περιδέραια των αυτοκρατόρων.

[237] Αν και άλλοτε δεν υπήρχε τίποτα το πιο ατιμωτικό από το σταυρό, τώρα αυτό το ξύλο δεν παύει να είναι το πιο τιμητικό αντικείμενο του χριστιανισμού¹⁰⁷. Ας πούμε το ίδιο και για τα σίδερα της δουλείας. Δεν υπήρχε τίποτα το πιο επονείδιστο στους αρχαίους και μάλιστα και σήμερα ακόμη στους ειδωλολάτρες. Αλλά για τους χριστιανούς, δεν υπάρχει τίποτα το πιο ένδοξο από αυτές τις αλυσίδες του Ιησού Χριστού, γιατί μας απελευθερώνουν και μας προστατεύουν από τα ατιμωτικά δεσμά της αμαρτίας και του δαίμονα¹⁰⁸. Γιατί μας κάνουν ελεύθερους και μας δένουν στον Ιησού και στη Μαρία όχι καταγκαστικά και με τη βία, σαν κατάδικους, αλλά από φιλευσπλαγχνία και αγάπη, σαν παιδιά: «΄Εσυρα αυτούς με δεσμούς αγάπης»¹⁰⁹. Θα τους προσελκύσω σ' εμένα, λέγει ο Θεός, με το στόμα ενός προφήτη, με αλυσίδες αγά-

---

107. Γεν. 6, 14.

108. Ρωμ. 6, 22.

109. Ωσ. 11, 4.

πης, που, είναι δυνατές σαν το θάνατο¹¹⁰, και κατά κάποιον τρόπο πιο δυνατές σ' εκείνους που θα είναι πιστοί να φοράνε μέχρι το θάνατο αυτά τα ένδοξα σύμβολα. Γιατί, παρ' όλο που ο θάνατος θα καταστρέψει το σώμα τους σαπίζοντάς το, δε θ' αφανίσει τα δεσμά της υποδούλωσής τους, που, εφ' όσον είναι από σίδερο, δεν φθείρονται εύκολα. Και ίσως την ημέρα της ανάστασης των σωμάτων, στη μεγάλη έσχατη κρίση, αυτές οι αλυσίδες που δένουν ακόμη τα κόκκαλά τους, θα γίνουν ένα μέρος της δόξας τους, και θα μεταβληθούν σε αλυσίδες φωτός και δόξας. Μυριάδες φορές ευτυχισμένοι οι ένδοξοι δούλοι του Ιησού και της Μαρίας, που θα φοράνε τις αλυσίδες τους μέχρι τον τάφο!

[238] Να οι λόγοι γιατί φοριούνται αυτές οι αλυσιδίτσες:

Πρώτο, για να υπενθυμίζουν στον χριστιανό τις υποσχέσεις και τις υποχρεώσεις του βαπτίσματός του, και την πλήρη ανανέωσή τους, που έκαμε μ' αυτή την ευλάβεια και τη ρητή υποχρέωσή του να τις τηρεί πιστά. Καθώς ο άνθρωπος, που οδηγείται, συχνά,

---

110. Ασμ. 8, 6.

περισσότερο από τις αισθήσεις παρά από την καθαρή πίστη, λησμονεί εύκολα τις υποχρεώσεις του προς το Θεό, εάν δεν έχει τίποτα το εξωτερικό για να τους τις θυμίζει, αυτές οι μικρές αλυσίδες χρησιμεύουν περίφημα στο χριστιανό, για να του υπενθυμίζουν τις αλυσίδες της αμαρτίας και της δουλείας του δαίμονα, από τις οποίες το βάπτισμα τον απελευθερώσε¹¹¹, την εξάρτηση από τον Ιησού Χριστό που του παραχωρήθηκε μ' αυτό το βάπτισμα, και την επικύρωσή της, που την έκαμε με την ανανέωση των υποσχέσεών του. Και μια από τις αιτίες που τόσο λίγοι χριστιανοί σκέπτονται τις υποσχέσεις του βαπτίσματός τους, και ζούνε μέσα στην ακολασία, σα να μην είχανε τίποτα υποσχεθεί στο Θεό, σαν τους ειδωλολάτρες, είναι γιατί δεν φοράνε κανένα εξωτερικό σύμβολο που να τους τις θυμίζει.

[239] Δεύτερο, για να δείξουν ότι δεν κοκκινίζουν για τη δουλεία και την εξάρτηση του Ιησού, και ότι απαρνούνται την ολέθρια δουλεία του κόσμου, της αμαρτίας, του δαίμονα.

Τρίτο, για να προστατευθούν και να προ-

---

111. Ρωμ. 6, 17.

φυλαχθούν από τις αλυσίδες της αμαρτίας και του δαίμονα. Γιατί ή πρέπει να φοράμε αλυσίδες παρανομίας ή αλυσίδες αγάπης και σωτηρίας¹¹².

[240] Α! αδελφέ μου αγαπητέ, ας σπάσουμε τις αλυσίδες των αμαρτιών και των αμαρτωλών, του κόσμου και των κοσμικών, του διαβόλου και των συνεργατών του, και ας αποτινάξουμε μακριά μας τον απαίσιο ζυγό τους¹¹³. Ας βάλουμε τα πόδια μας, για να χρησιμοποιήσω τα λόγια του Αγίου Πνεύματος, μέσα στα ένδοξα σίδερά του, και το λαιμό μας μέσα στα περιλαίμιά του¹¹⁴. Ας σκύψουμε τους ώμους μας κι ας σηκώσουμε τη Σοφία που είναι ο Ιησούς Χριστός, και μην ενοχλούμεθα από τις αλυσίδες του¹¹⁵. Θα σημειώσουμε ότι το Πνεύμα το Ἅγιο, πριν να πει αυτά τα λόγια, προετοιμάζει την ψυχή, ώστε να μην απορρίψει τη σπουδαία συμβουλή του. Να τι λέγει: «Ἄκουσε, νιέ μου, και δέξου μια συμ-

---

112. Ησ. 5, 18.

113. Ψαλμ. 2, 3.

114. Σοφ. Σειρ. 6, 25.

115. Σοφ. Σειρ. 6, 26.

βουλή νοημοσύνης, και μην απορρίπτεις τη συμβουλή μου.»¹¹⁶

[241] Θέλετε, πολυαγαπητέ φίλε, να ενώθω στο Πνεύμα το Ἅγιο, για να σας δώσω την ίδια συμβουλή¹¹⁷: Αυτές οι αλυσίδες είναι αλυσίδες σωτηρίας. Εφ' όσον ο σταυρωμένος Χριστός οφείλει να ελκύσει τα πάντα σ' αυτόν, θεληματικά ή όχι, θα τραβήξει και τους κακούς με τις αλυσίδες των αμαρτιών τους, σαν κατάδικους και δαίμονες, στην αιώνια οργή του και στην τιμωρό δικαιοσύνη του. Άλλα, θα ελκύσει ιδιαίτερα κατά τους έσχατους καιρούς, τους εκλεκτούς με αλυσίδες αγάπης¹¹⁸.

[242] Αυτοί οι αγαπημένοι δούλοι του Ιησού Χριστού, οι αλυσοδεμένοι του Χριστού¹¹⁹, μπορούν να φορούν τις αλυσίδες τους, ή στο λαιμό τους, ή στα χέρια τους, ή γύρω από τη μέση τους, ή στα πόδια τους. Ο Πατέρας Βικέντιος Καράφφα, έβδομος γενι-

---

116. Εκ. 6.

117. Σοφ. Σειρ. 6, 31.

118. Ιωαν. 12, 32.

119. Εφεσ. 3, 1. Φιλήμ. 1, 1-9.

κός ηγούμενος του Τάγματος του Ιησού, που πέθανε χριστιανικά το έτος 1643, φορούσε έναν σιδερένιο κύκλο στα πόδια, σαν ένδειξη της υποταγής του, και έλεγε ότι λυπόταν που δεν μπορούσε να σέρνει δημόσια την αλυσίδα. Η Μητέρα Αγνή του Ιησού, που αναφέραμε, φορούσε μια σιδερένια αλυσίδα γύρω από τη μέση της. Άλλοι τη φορούσαν στο λαιμό, σαν εξιλέωση για τα περιδέραια από μαργαριτάρια που είχαν φορέσει στον κόσμο. Κάποιοι ακόμη την φορούσαν στα χέρια τους, για να τους θυμίζουν στις χειρωνακτικές εργασίες τους, ότι είναι σκλάβοι του Ιησού Χριστού.

**(Ειδική ευλάβεια στο μυστήριο
της Ενσάρκωσης)**

[243] Τέταρτη άσκηση. Θα έχουν μια εξαιρετική ευλάβεια για το μεγάλο μυστήριο της Ενσάρκωσης του Λόγου, στις 25 Μαρτίου, που είναι και το καθαυτό μυστήριό της, γιατί αυτή η ευλάβεια ενεπνεύσθηκε από το Άγιο Πνεύμα: 1ο) Για να τιμήσουν και να μιμηθούν την ανείπωτη εξάρτηση που ο Θεός-Υιός θέλησε να έχει από τη Μαρία, για τη δόξα του Θεού-Πατέρα και για τη σωτηρία μας. Η ο-

ποία εξάρτηση είναι ιδιαίτερα εμφανής σ' αυτό το μυστήριο, όπου ο Ιησούς Χριστός είναι φυλακισμένος και σκλάβος μέσα στους κόλπους της θεϊκής Μαρίας, και όπου εξαρτάται από εκείνη για τα πάντα. 2ο) Για να ευχαριστήσουν το Θεό για τις ασύγκριτες χάριτες που έκαμε στη Μαρία, και κυρίως στο να την έχει διαλέξει για πανάξια Μητέρα του, εκλογή που έγινε μέσα σ' αυτό το μυστήριο. Αυτά αποτελούν τους δύο κυριώτερους σκοπούς της δουλείας ή σκλαβιάς του Ιησού Χριστού μέσα στη Μαρία.

[244] Σημειώστε, παρακαλώ, ότι λέγω συνήθως: «ο σκλάβος του Ιησού μέσα στη Μαρία, η σκλαβιά του Ιησού Χριστού μέσα στη Μαρία». Θα μπορούσα, αληθινά, όπως πολλοί το έχουν κάμει μέχρι τώρα, να πω: «ο σκλάβος της Μαρίας, η σκλαβιά της Παναγίας». Άλλα νομίζω ότι είναι προτιμότερο να λέμε για τον εαυτό μας «ο σκλάβος του Ιησού μέσα στη Μαρία», όπως το συμβούλευε ο κύριος Τόμος, γενικός ηγούμενος του Ιεροσπουδαστηρίου του Αγίου Σουλπικίου, διάσημος για τη σπάνια σύνεσή του και την τέλεια ευλάβειά του, σ' έναν εκκλησιαστικό που τον συμβουλευόταν πάνω στο θέμα αυτό. Να οι λόγοι:

[245] 1ο) Καθώς βρισκόμαστε σ' έναν αιώνα αλαζονικό, όπου υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός σοφών φαντασμένων, υλιστών και κριτικών, που βρίσκουν κάτι να πουν για τις διάφορες ευλαβικές ασκήσεις τις πιο θεμελιωμένες και τις πιο στερεές, για να μη τους δώσουμε μια ευκαιρία για μια ανώφελη κριτική, είναι καλύτερο να λέμε «η δουλεία του Ιησού μέσα στη Μαρία» και για τον εαυτό μας «ο σκλάβος του Ιησού» παρά «ο σκλάβος της Μαρίας». Λαμβάνοντας την ονομασία αυτής της ευλάβειας, μάλλον από τον τελικό σκοπό της, που είναι ο Ιησούς Χριστός, παρά από την οδό και το μέσον για να φθάσουμε σ' αυτόν, που είναι η Μαρία. Αν και μπορούμε, αληθινά, να κάνουμε και το ένα και το άλλο, χωρίς τύψεις, όπως το κάνω εγώ. Παραδείγματος χάρη, ένας άνθρωπος που πηγαίνει από την Ορλεάνη στην Τουρ, από το δρόμο της Αμπουάζ, μπορεί κάλλιστα να πει ότι πηγαίνει στην Αμπουάζ και ότι πηγαίνει στην Τουρ. 'Οτι είναι ταξιδιώτης της Αμπουάζ και ταξιδιώτης της Τουρ. Με τη διαφορά όμως, ότι η Αμπουάζ δεν είναι παρά ο κατ' ευθείαν δρόμος του για να πάει στην Τουρ, και ότι μονάχα η Τουρ είναι ο τελικός σκοπός του και το τέρμα του ταξιδιού του.

[246] 2ο) Εφ' όσον το κυριώτερο μυστήριο που εορτάζουμε και τιμούμε σ' αυτη την ευλάβεια είναι το μυστήριο της Ενσάρκωσης, όπου δεν μπορούμε να δούμε τον Ιησού χωρίς τη Μαρία και ενσαρκωμένον στους κόλπους της, είναι πιο σκόπιμο να λέμε «η δουλεία του Ιησού μέσα στη Μαρία», του Ιησού κατοικούντος και βασιλεύοντος μέσα στη Μαρία, κατά την ωραία προσευχή πολλών διασήμων ανθρώπων: «Ω Ιησού που ζεις μέσα στη Μαρία, έλα να ζήσεις μέσα μας, με το πνεύμα σου αγιότητας κ.λπ.

[247] 3ο) Μιλώντας έτσι, αποδεικνύουμε περισσότερο τη στενή ένωση που υπάρχει ανάμεσα στον Ιησού και στη Μαρία. Είναι τόσο στενά ενωμένοι, που ο ένας είναι ολόκληρος μέσα στον άλλο. Ο Ιησούς είναι ολόκληρος μέσα στη Μαρία, και η Μαρία ολόκληρη μέσα στον Ιησού. Ή μάλλον, δεν είναι πλέον εκείνη, αλλά μόνος ο Ιησούς μέσα της. Και θα χώριζαν μάλλον το φως από τον ήλιο, παρά τη Μαρία από τον Ιησού. Ωστε μπορούμε ν' αποκαλέσουμε τον Κύριό μας «Ιησού της Μαρίας», και την Παναγία «Μαρία του Ιησού».

[248] Επειδή ο χρόνος δε μου επιτρέπει να σταματήσω εδώ για να εξηγήσω την εξαιρετι-

κότητα και το μεγαλείο του μυστηρίου του Χριστού ζώντος και βασιλεύοντος μέσα στη Μαρία, ή της Ενσάρκωσης του Λόγου, θ' αρκεσθώ να πω με τρεις λέξεις, ότι αυτό είναι το πρώτο μυστήριο του Ιησού Χριστού, το πιο απόκρυφο, το πιο υψηλό και το λιγότερο γνωστό. 'Οτι είναι σ' αυτό το μυστήριο που ο Ιησούς, σύμφωνος με τη Μαρία, μέσα στους κόλπους της, που γι' αυτό αποκαλούνται από τους αγίους «η αίθουσα των μυστικών του Θεού», διάλεξε όλους τους εκλεκτούς. 'Οτι είναι σ' αυτό το μυστήριο που επραγμάτωσε όλα τα μυστήρια της ζωής του που ακολούθησαν, με την παραδοχή του γι' αυτά: «Ιδού ήλθα, όπως είναι γραμμένον για να κάμω, ω Θεέ, το θέλημά σου» κ.λπ.¹²⁰ Και, κατά συνέπεια, ότι αυτό το μυστήριο είναι η συνόψιση όλων των μυστηρίων, που περιλαμβάνει τη βούληση και τη χάρη όλων. Τέλος, ότι αυτό το μυστήριο είναι ο θρόνος της φιλευσπλαγχνίας, της γενναιοδωρίας και της δόξας του Θεού. Ο θρόνος της ευσπλαγχνίας του για μας, γιατί καθώς δεν μπορούμε να πλησιάσουμε τον Ιησού, ούτε να του μιλήσουμε, παρά διά της Μαρίας, δεν μπορούμε να τον δούμε, ούτε να

---

120. Εβρ. 10, 5-9.

του μιλήσουμε, παρά με τη μεσιτεία της Μαρίας. Ο Ιησούς, που εισακούει πάντοτε την αγαπημένη του Μητέρα, παραχωρεί εκεί πάντοτε τη χάρη του και την ευσπλαγχνία του στους ταλαίπωρους αμαρτωλούς: «Ἄς προσερχώμεθα λοιπόν με πεποίθησιν ενώπιον του θρόνου της χάριτος»¹²¹. Είναι ο θρόνος της γενναιοδωρίας του για τη Μαρία, γιατί, όσο αυτός ο νέος Αδάμ παρέμεινε μέσα σ' αυτόν τον επίγειο παράδεισο, πραγματοποίησε μυστικά τόσα θαυμάσια, που ούτε οι ἄγγελοι ούτε οι ἀνθρωποι δεν τα κατανοούν. Και είναι γι' αυτό που οι ἄγιοι αποκαλούν τη Μαρία «ἡ γενναιοδωρία του Θεού», σαν ο Θεός να μην ήταν γενναιόδωρος παρά μέσα στη Μαρία¹²². Είναι ο θρόνος της δόξας του για τον Πατέρα του, γιατί μέσα στη Μαρία είναι που ο Ιησούς τον ηρέμησε απόλυτα, που ήταν οργισμένος εναντίον των ανθρώπων, που επανόρθωσε τέλεια τη δόξα του που η αμαρτία του την είχε αφαιρέσει, και που, με τη θυσία της βούλησής του και του εαυτού του, του έδωσε περισσότερη δόξα από όση του είχαν ποτέ δώσει όλες οι θυσίες του παλαιού νόμου. Και

---

121. Εβρ. 4, 16.

122. Ησ. 33, 21.

τέλος, του έδωσε μια δόξα άπειρη, που ποτέ δεν είχε ακόμη δεχθεί από τον άνθρωπο.

**(Μεγάλη ευλάβεια στο «Χαίρε Μαρία»
και στο «Ροδάριο»)**

[249] Πέμπτη άσκηση. Θα έχουν μια μεγάλη ευλάβεια για την απαγγελία του «Χαίρε Μαρία» ή του Αγγελικού Χαιρετισμού, του οποίου λίγοι χριστιανοί, αν και καλλιεργημένοι, γνωρίζουν την αξία, την αξιομισθία, την εξαιρετικότητα και την αναγκαιότητα. Χρειάσθηκε η Παναγία να εμφανισθεί πολλές φορές σε μεγάλους αγίους πολύ φωτισμένους, για να τους δείξει την ωφέλειά του, όπως στον Άγιο Δομήνικο, στον Άγιο Ιωάννη ντε Καπιστράν, στον μακάριο Αλαίν ντε λα Ρος. Έγραψαν ολόκληρα βιβλία για τα θαύματα και την αποτελεσματικότητα αυτής της προσευχής στη μεταστροφή των ψυχών. Δημοσίευσαν και κήρυξαν μεγαλόφωνα και δημόσια, πως η σωτηρία του κόσμου έχοντας αρχίσει με το «Χαίρε Μαρία» και η σωτηρία επίσης του καθενός χωριστά, συσχετίζόταν μ' αυτή την προσευχή. Και πως είναι αυτή η προσευχή που έφερε στην ξερή και άγονη γη τον

καρπό της ζωής. Και πως είναι αυτή η ίδια προσευχή, καλώς λεγομένης, που οφείλει να κάμει να βλαστήσει μέσα στις ψυχές μας ο λόγος του Θεού και να παράγει τον καρπό της ζωής, τον Ιησού Χριστό. Και πως το Χαίρε Μαρία είναι μια ουράνια δρόσος που ποτίζει τη γη, δηλαδή την ψυχή, για να την κάμει να καρποφορήσει στον καιρό της. Και ότι μια ψυχή που δεν έχει ποτισθεί από αυτή την προσευχή ή ουράνια δρόσο, δεν παράγει καρπό και δεν δίνει παρά βάτους και αγκάθια, και είναι έτοιμη να την καταρασθούν.

[250] Να τι η Παναγία αποκάλυψε στον μακάριο Αλαίν ντε λα Ρος, όπως σημειώνεται στο βιβλίο του «Περί της αξίας του Ροδαρίου», και από τότε αναφέρεται από τον Καρθαγένα: «Μάθε, γυνε μου, και κάμε το γνωστό σε όλους, ότι ένα πιθανό και κοντινό σημείο της αιώνιας καταδίκης είναι η απέχθεια, η χλιαρότητα και η αμέλεια για την απαγγελία του Αγγελικού Χαιρετισμού, που είναι εκείνος που ανόρθωσε ολόκληρο τον κόσμο.» Λόγια πολύ παρήγορα και πολύ φοβερά, που δύσκολα θα τα πιστεύαμε εάν δεν είχαμε σαν εγγύηση αυτόν τον άγιο άνθρωπο και τον Ἅγιο Δομήνικο πριν. Και στη συνέχεια, πολ-

λούς διάσημους άνδρες και την εμπειρία πολλών αιώνων. Γιατί έχει πάντοτε παρατηρηθεί ότι εκείνοι που έχουν το σήμα της καταδίκης, όλοι οι ασεβείς, οι αλαζόνες και οι κοσμικοί μισούν ή περιφρονούν το «Χαίρε Μαρία» και το Ροδάριο. Μερικοί μαθαίνουν και απαγγέλλουν το «Πάτερ Ημών» αλλά όχι το «Χαίρε Μαρία». Το απεχθάνονται. Θα κρατούσαν πάνω τους μάλλον ένα φίδι, παρά ένα ροδάριο. Οι αλαζόνες επίσης, έχοντας τις ίδιες διαθέσεις με τον πατέρα τους, τον Εωσφόρο, περιφρονούν ή αδιαφορούν γι' αυτό, και θεωρούν το ροδάριο σα μια ευλάβεια γυναικούλας, που είναι καλή μονάχα για τους αμαθείς κι αυτούς που δεν ξέρουν να διαβάζουν. Αντίθετα, η πείρα μας δείχνει ότι εκείνοι ή εκείνες που παρουσιάζουν μεγάλες ενδείξεις ότι είναι εκλεκτοί, αγαπούν, απολαμβάνουν και απαγγέλλουν μ' ευχαρίστηση το «Χαίρε Μαρία». Και όσο περισσότερο ανήκουν στο Θεό, τόσο πιο πολύ αγαπούν την προσευχή αυτή. Είναι όσα και η ίδια η Παναγία είπε επίσης στο μακάριο Αλαίν, μετά από εκείνα τα λόγια που σας ανέφερα παραπάνω.

[251] Δεν ξέρω πώς αυτό γίνεται, ούτε για-

τί, όμως είναι αλήθεια ότι δεν διαθέτω κανέναν καλύτερο μυστικό τρόπο για να γνωρίσω αν ένα άτομο ανήκει στο Θεό, από το να εξετάσω αν αγαπάει να λέγει το «Χαίρε Μαρία» και το ροδάριο. Λέγω: αγαπάει. Γιατί μπορεί να συμβαίνει ώστε να βρίσκεται είτε σε φυσική, ή ακόμη και σε υπερφυσική ανικανότητα να το πει. Αλλά πάντοτε το αγαπάει και το εμπνέει στους άλλους.

[252] Ψυχές εκλεκτές, σκλάβες του Ιησού διά της Μαρίας, μάθετε ότι το «Χαίρε Μαρία» είναι η προσευχή η πιο όμορφη απ' όλες, μετά το «Πάτερ Ημών». Είναι η πιο τέλεια ένδειξη εκτίμησης που θα μπορούσατε να προσφέρετε στη Μαρία, αφού είναι ταυτόχρονα κι εκείνη που ο Ύψιστος της εξεδήλωσε, στέλνοντας έναν αρχάγγελο να της την διαβιβάσει, για να κερδίσει την καρδιά της. Κι αυτό το θεϊκό μήνυμα υπήρξε τόσο έντονο στην ψυχή της, με όλες τις μυστικές χάριτες και τα θέλγητρα με τα οποία είναι γεμάτο, ώστε η Μαρία έδωσε τη συγκατάθεσή της στην Ενσάρκωση του Λόγου, παρά τη βαθιά της ταπεινοφροσύνη. Με την ίδια επίσης ένδειξη εκτίμησης θα κερδίσετε αλάνθαστα κι

εσείς την καρδιά της, εάν την εκφράσετε όπως πρέπει.

[253] Το «Χαίρε Μαρία», όταν λέγεται σωστά, δηλαδή με προσοχή, ευλάβεια και σεμνότητα, είναι, κατά τους αγίους, ο εχθρός του διαβόλου, που τον τρέπει σε φυγή, και το σφυρί που τον συντρίβει. Είναι ο εξαγιασμός της ψυχής, η χαρά των αγγέλων, η μελωδία των εκλεκτών, το άσμα της Νέας Διαθήκης, η ευχαρίστηση της Μαρίας και η δόξα της Παναγίας Τριάδος. Το «Χαίρε Μαρία» είναι μια ουράνια δρόσος που γονιμοποιεί την ψυχή, είναι ένας αγνός ασπασμός αγάπης που δίνουμε στη Μαρία, είναι ένα κόκκινο τριαντάφυλλο που της παρουσιάζουμε, ένα πολύτιμο μαργαριτάρι που της προσφέρουμε, ένα ποτήρι αμβροσία και νέκταρ θεϊκό που της δίνουμε. Όλες αυτές οι συγκρίσεις έγιναν από τους αγίους.

[254] Σας θερμοπαρακαλώ, λοιπόν, με την αγάπη που έχω για σας στο όνομα του Χριστού και της Μαρίας, να μην αρκεσθείτε ν' απαγγέλετε μονάχα τους απλούς Χαιρετισμούς της Παναγίας αλλά ακόμη και το Ροδάριο, και μάλιστα αν έχετε καιρό, ολόκλη-

ρο, καθημερινά. Θα ευλογείτε τηνώρα του θανάτου σας, την ημέρα και τη στιγμή που με πιστέψατε. Κι αφού θα έχετε σπείρει τις ευλογίες του Ιησού και της Μαρίας, θα συλλέξετε αιώνιες ευλογίες στον ουρανό¹²³.

(Απαγγελία του «Μεγαλύνει»)

[255] Ἐκτη ἀσκηση. Οι πιστοί της Μαρίας, για να ευχαριστήσουν το Θεό για τις χάριτες που έκαμε στην Παναγία, θ' απαγγέλλουν συχνά το «Μεγαλύνει», κατά το παράδειγμα της μακαρίας Μαρίας ντ' Ουανί και πολλών άλλων αγίων. Είναι η μοναδική προσευχή και το μόνο έργο που η Παναγία συνέθεσε, ή μάλλον που ο Ιησούς έκαμε μέσα της, γιατί μιλούσε με το στόμα της. Είναι η μεγαλύτερη προσφορά δοξολογίας που ο Θεός έλαβε στο νόμο της χάριτος. Από το ένα μέρος είναι το πιο ταπεινό και το πιο ευγνώμον, κι από την άλλη το πιο θαυμάσιο και το πιο υψηλό, από όλα τα άσματα. Σ' αυτό το άσμα υπάρχουν μυστήρια τόσο μεγάλα και τόσο απόκρυφα, που τα αγνοοούν ως και οι άγγελοι. Ο Γερσόν, που υπήρξε ένας διδάσκαλος τόσο

ευσεβής και τόσο σοφός, αφού πέρασε ένα μεγάλο διάστημα της ζωής του να συνθέτει πραγματείες γεμάτες σοφία και ευλάβεια σχετικές με θέματα εξαιρετικά δύσκολα, δεν επιχείρησε παρά τρέμοντας κατά το τέλος του βίου του να εξηγήσει το «Μεγαλύνει», σαν επιστέγασμα όλων των έργων του. Σ' ένα τεύχος δίπτυχο που συνέθεσε, μας αναφέρει πάμπολλα θαυμάσια πράγματα για το όμορφο και θεϊκό αυτό άσμα. Ανάμεσά τους, λέγει ότι η Παναγία το απήγγελε η ίδια συχνά, και ιδιαίτερα μετά από τη θεία Κοινωνία, σαν ευχαριστία. Ο σοφός Βενζόνιος, εξηγώντας το ίδιο «Μεγαλύνει», αναφέρει επίσης πολλά θαύματα που πραγματοποιήθηκαν με τη δύναμή του. Λέγει ότι οι δαίμονες τρέμουν και χάνονται όταν ακούνε τα εξής λόγια του «Μεγαλύνει»: «Επέδειξε τη δύναμη του βραχίονός του και διεσκόρπισε τους υπερηφάνους κατά νουν και καρδίαν.»¹²⁴

---

124. Λουκ. 1,51.

(Η περιφρόνηση του κόσμου)

[256] Ἐβδομη ἀσκηση. Οι πιστοί υπηρέτες της Μαρίας οφείλουν να περιφρονούν πολύ, να απεχθάνονται και ν' αποφεύγουν τον κόσμο τον διεφθαρμένο, και να χρησιμοποιούν τις ασκήσεις περιφρόνησης, που αναφέραμε στο πρώτο μέρος.

Ατομικές και εσωτερικές εφαρμογές για εκείνους που θέλουν να γίνουν τέλειοι

[257] Εκτός από τις εξωτερικές εφαρμογές της ευλάβειας, για την οποία μιλούμε, και που μόλις τις περιγράψαμε και τις οποίες δεν πρέπει να παραλείψουμε από αμέλεια ούτε περιφρόνηση στο μέτρο που η κατάσταση και η θέση του καθενός το επιτρέπουν, να και μερικές εσωτερικές και πολύ εξαγιαστικές εφαρμογές για εκείνους που το Πνεύμα το Ἅγιο καλεί σε μια υψηλή τελειότητα.

Περιλαμβάνονται σε τέσσερις λέξεις: Να κάνουμε όλες τις πράξεις μας Διά της Μαρίας, μαζί με τη Μαρία, μέσα στη Μαρία και για τη Μαρία, ώστε να τις κάνουμε πιο

τέλεια, «διά του Ιησού Χριστού, μαζί με τον Ιησού Χριστό, μέσα στον Ιησού και για τον Ιησού».

**(Να κάνουμε όλες τις πράξεις μας
διά της Μαρίας)**

[258] 1ο) Πρέπει να κάνουμε τις πράξεις μας διά της Μαρίας, δηλαδή να υπακούομε στα πάντα στην Παναγία και να οδηγούμεθα στα πάντα από το πνεύμα της, που είναι το Πνεύμα το Άγιο του Θεού¹²⁵. Εκείνοι που καθοδηγούνται από το πνεύμα της Μαρίας είναι παιδιά της Μαρίας και, συνεπώς, παιδιά του Θεού, όπως το δείξαμε. Και ανάμεσα σε τόσους ευλαβείς της Παναγίας, δεν υπάρχουν αληθινοί και πιστοί ευλαβείς της, παρά εκείνοι που πορεύονται με το πνεύμα της. Είπα ότι το πνεύμα της Μαρίας είναι το πνεύμα του Θεού, γιατί ποτέ δεν συμπεριφέρθηκε με το δικό της πνεύμα, αλλά πάντοτε με το πνεύμα του Θεού, που τόσο την κατέκτησε, που έγινε το δικό της πνεύμα. Γι' αυτό ο Άγιος Αμβρόσιος λέγει ότι «το πνεύμα του Θεού βρίσκεται

---

125. Ρωμ. 8, 14.

στον καθένα». Είθε η ψυχή της Μαρίας να είναι μέσα στην ψυχή του καθενός, για να δοξάζει τον Κύριο. Είθε το πνεύμα της Μαρίας να είναι μέσα σε καθένα, για να χαίρεται ἐν Θεῷ. Πόσο μια ψυχή είναι ευτυχισμένη, όταν, κατά το παράδειγμα ενός καλού αδελφού Ιησουΐτη, ονομαζόμενου Ροντρίγκες, που πέθανε πολύ χριστιανικά, κατέχεται ολόκληρη και κυβερνάται από το πνεύμα της Μαρίας, που είναι ένα πνεύμα γαλήνιο και δυνατό, συνετό και γεμάτο ζήλο, ταπεινό και θαρραλέο, αγνό και γόνιμο!

[259] Για να αφεθεί η ψυχή να οδηγείται από το πνεύμα της Μαρίας, πρέπει: 1ο) Να απαρνηθεί το δικό της πνεύμα, τα δικά της φώτα και τις θελήσεις της προτού να πράξει κάτι. Παραδείγματος χάρη, πριν να προσευχηθεί, να τελέσει ἡ να ακούσει τη θεία Λειτουργία, να κοινωνήσει κ.λπ. Γιατί τα σκοτάδια του δικού μας πνεύματος και η κακία της δικής μας θέλησης κι ενέργειας, εάν τις ακολουθήσουμε, παρ' ότι μας φαίνονται καλές, θα εμπόδιζαν το ιερό πνεύμα της Μαρίας. 2ο) Πρέπει να εγκαταλειφθούμε στο πνεύμα της Μαρίας, για να μας θέσει σε κίνηση και να μας οδηγήσει με τον τρόπο που εκείνη θα θε-

λήσει. Πρέπει να τεθούμε και να παραδοθούμε ανάμεσα στα παρθενικά της χέρια, όπως ένα εργαλείο στα χέρια του τεχνίτη, ένα λαγούτο ανάμεσα στα χέρια ενός καλού παίκτη. Πρέπει να χαθούμε και να εγκαταλειφθούμε σ' εκείνη σα μια πέτρα που πετάνε στη θάλασσα. Πράγμα που γίνεται απλά και στη στιγμή, με μια μόνη ματιά του πνεύματος, μια μικρή κίνηση της θέλησης, ή προφορικά, λέγοντας παραδείγματος χάρη: «Απαρνούμαι τον εαυτό μου, δίνομαι σ' εσένα, Μητέρα μου αγαπημένη.» Και παρ' όλο που μπορεί να μην νοιώθαμε τίποτα το συναισθηματικό, μ' αυτή την πράξη ένωσης, δεν θα έπαυε να είναι αληθινή. Όπως ακριβώς αν λέγαμε, που να μη το επιτρέψει ποτέ ο Θεός: «Παραδίνομαι στο διάβολο», με την ίδια ειλικρίνεια. Και παρ' όλο που θα το λέγαμε χωρίς καμμιά αλλαγή αισθητή, δε θα είμαστε λιγότερο αληθινά στο διάβολο. 3ο) Πρέπει πότε-πότε κατά τη διάρκεια μιας πράξης μας, ή μετά από αυτή, να ανανεώνουμε την προσφορά μας ένωσης. Και όσο περισσότερο θα το κάνουμε, τόσο γρηγορότερα θα εξαγιαζόμαστε, και τόσο συντομότερα θα φθάνουμε στην ένωση με τον Ιησού Χριστό, που ακολουθεί πάντοτε, απαραιτήτως, την ένωση με τη Μαρία, αφού το

πνεύμα της Μαρίας είναι το πνεύμα του Ιησού.

(Να κάνουμε όλες τις πράξεις μας μαζί με τη Μαρία)

[260] 2ο) Πρέπει να κάνουμε τις πράξεις μας μαζί με τη Μαρία, δηλαδή πρέπει, κάνοντάς τες, να κυττάζουμε τη Μαρία σαν ένα πρότυπο άρτιο, με κάθε αρετή και τελειότητα, που το Πνεύμα το 'Άγιο σχημάτισε μέσα σ' ένα αγνό πλάσμα, για να το μιμηθούμε κατά τις μικρές δυνατότητές μας. Πρέπει λοιπόν, σε κάθε πράξη, να παρατηρούμε πώς η Μαρία την έκαμε, ή θα την κάμει, αν ήταν στη θέση μας. Γι' αυτό οφείλουμε να εξετάσουμε και να μελετήσουμε τις μεγάλες αρετές που άσκησε κατά τη ζωή της, και ιδιαίτερα: 1ο) Τη ζωηρή πίστη της, με την οποία πίστεψε χωρίς να διστάσει, τα λόγια του αγγέλου. Πίστεψε σταθερά και συνεχώς μέχρι τη ρίζα του σταυρού στο Γολγοθά¹²⁶. 2ο) Τη βαθιά της ταπεινοφροσύνη, που την παρακίνησε να κρυφθεί, να σιωπήσει, να υποκύψει σε όλα και να πα-

---

126. Λουκ. 1,45. Ιωαν. 19,25.

ραμείνει η τελευταία: 3ο) Τη θεϊκή της αγνότητα, που ίδια της δεν υπήρξε ποτέ, ούτε ποτέ θα υπάρξει υπό τον ουρανό, και τέλος όλες τις άλλες αρετές της.

Ας θυμηθούμε, το επαναλαμβάνω μια δεύτερη φορά, ότι η Μαρία είναι το μεγάλο και το μοναδικό καλούπι του Θεού, κατάλληλο να σχηματίσει εικόνες ζωντανές του Θεού, με λίγα έξοδα και σε λίγο χρόνο. Και πως μια ψυχή που βρήκε αυτό το καλούπι, και που χάνεται εκεί, σύντομα μεταβάλλεται σε Χριστό, που αυτό το καλούπι τον παρουσιάζει στο φυσικό.

**(Να κάνουμε όλες τις πράξεις μας
μέσα στη Μαρία)**

[261] 3ο) Πρέπει να κάνουμε τις πράξεις μας μέσα στη Μαρία.

Για να καταλάβουμε καλά αυτή την εφαρμογή, πρέπει να γνωρίζουμε:

1ο) 'Οτι η Παναγία είναι ο αληθινός επίγειος παράδεισος του νέου Αδάμ, και ότι ο παλιός επίγειος παράδεισος δεν ήταν παρά η εικόνα¹²⁷. Λοιπόν, σ' αυτόν τον επίγειο παρά-

---

127. Γεν. 2,8-10.

δεισο υπάρχουν πλούτη, ομορφιές, σπανιότητες και χάρες ανεξήγητες, που ο νέος Αδάμ, ο Ιησούς Χριστός άφησε εκεί. Είναι σ' αυτόν τον παράδεισο όπου επί εννέα μήνες ευαρεστήθηκε να μείνει, που επιτέλεσε τα θαύματά του και εξέθεσε τα πλούτη του με τη μεγαλοπρέπεια ενός Θεού. Αυτό το αγιώτατο μέρος δεν έχει διαμορφωθεί παρά από μια γη παρθένα και αγνή, από την οποία σχηματίσθηκε και τράφηκε ο νέος Αδάμ, χωρίς καμιά κηλίδα ή μόλυνση, με την ενέργεια του Αγίου Πνεύματος, που κατοικεί εκεί. Είναι σ' αυτόν τον επίγειο παράδεισο που βρίσκεται αληθινά το δένδρο της ζωής που παρήγαγε τον Ιησού Χριστό, τον καρπό της ζωής. Το δένδρο της γνώσης του καλού και του κακού, που φώτισε τον κόσμο. Υπάρχουν σ' αυτό το θεϊκό μέρος, δένδρα φυτευμένα από το χέρι του Θεού και ποτισμένα από το θεϊκό χρίσμα του, και που παρήγαγαν και παράγουν όλες τις μέρες καρπούς μιας θεϊκής γεύσης. Υπάρχουν παρτέρια στολισμένα με όμορφα και διαφορετικά λουλούδια αρετής, που έχουν ένα άρωμα που ευωδιάζει ακόμη και τους αγγέλους. Υπάρχουν σ' αυτό το μέρος πράσινες πεδιάδες ελπίδας, πύργοι οχυροί, αήττητοι, γοητευτικές κατοικίες εμπιστοσύνης κ.λπ. Μονάχα το 'Α-

γιο Πνεύμα μπορεί ν' αποκαλύψει την απόκρυφη αλήθεια, που είναι κάτω από αυτές τις εικόνες υλικών πραγμάτων. Υπάρχει σ' αυτό το μέρος ένας αέρας καθαρός αγνότητας χωρίς μιάσματα, μια όμορφη ημέρα ανύχτιαστη, ιερή φιλανθρωπία. 'Ενας ωραίος ήλιος, χωρίς σκιές, Θεότητα. 'Ένα φλογερό και συνεχές καμίνι αγάπης, όπου όλο το σίδερο που είναι βαλμένο εκεί, πυρακτώνεται και μεταβάλλεται σε χρυσάφι. Υπάρχει ένας ποταμός ταπεινοφροσύνης που πηγάζει από τη γη και που, χωριζόμενος σε τέσσερις κλάδους, ποτίζει ολόκληρο αυτό το μαγευτικό μέρος. Είναι οι τέσσερις θεολογικές αρετές.

[262] 2ο) Το Πνεύμα το Ἅγιο, με το στόμα των Αγίων Πατέρων, αποκαλεί επίσης την Παναγία: Πρώτον, η ανατολική θύρα, από όπου ο μέγας ιερέας Ιησούς Χριστός εισέρχεται για να βγει στον κόσμο. Από εκείνη εισήλθε την πρώτη φορά και από την ίδια θα έλθει και τη δεύτερη. Δεύτερον, το ιερόν της θεότητας, η ανάπαυση της Παναγίας Τριάδας, ο θρόνος του Θεού, ο κόσμος του Θεού. 'Όλοι αυτοί οι χαρακτηρισμοί κι αυτά τα εγκώμια είναι πολύ αληθινά αν υπολογίσουμε τα διάφορα θαυμάσια και τις χάριτες που ο Θεός

έκαμε μέσα στη Μαρία. Ω! Τι πλούτη! Ω! Τι δόξα! Ω! Τι ικανοποίηση! Ω! Τι ευτυχία να μπορεί κανείς να μπει στη Μαρία και να παραμείνει εκεί όπου ο 'Υψιστος τοποθέτησε το θρόνο της υπέρτατης δόξας του!

[263] Αλλά πόσο δύσκολο είναι σε αμαρτωλούς όπως είμαστε εμείς, να έχουμε την άδεια, την ικανότητα και τη φώτιση για να μπούμε σ' έναν τόπο τόσο υψηλό και τόσο ιερό, που φυλάγεται όχι από ένα χερουβείμ, όπως ο παλιός επίγειος παράδεισος¹²⁸, αλλά από το ίδιο το Πνεύμα το 'Άγιο που τον κατέκτησε σαν απόλυτος κύριος. Λέγει για τη Μαρία: «Είσαι ένας κήπος κλειστός, ω αδελφή μου και νύμφη μου. Είσαι ένας κήπος κλειστός και μία πηγή σφραγισμένη»¹²⁹. Η Μαρία είναι κλειστή. Η Μαρία είναι σφραγισμένη. Τα άθλια παιδιά του Αδάμ και της Εύας, διωγμένα από τον επίγειο παράδεισο, δεν μπορούν να μπουν μέσα σ' αυτόν εδώ, παρά με μια ειδική χάρη του Αγίου Πνεύματος που οφείλουν να την αξιωθούν.

---

128. Γεν. 3,24.

129. Ἀσμ. 4,12.

[264] Αφού, με την πιστότητά μας, αποκτήσαμε αυτή την θεσπέσια χάρη, πρέπει να παραμείνουμε μέσα σ' αυτό το όμορφο εσωτερικό της Μαρίας με ευχαρίστηση κι εκεί να ξεκουρασθούμε ειρηνικά, να στηριχθούμε μ' εμπιστοσύνη, να κρυφθούμε με σιγουριά και να εγκαταλειφθούμε ανεπιφύλακτα. 'Ωστε μέσα σ' αυτούς τους παρθενικούς κόλπους: Πρώτον, η ψυχή να τραφεί με το γάλα και τη χάρη της μητρικής της ευσπλαγχνίας. Δεύτερον, ν' απελευθερωθεί από τις ανησυχίες της, τους φόβους και τις ψευδοτύψεις της. Τρίτον, για να σιγουρευθεί από όλους τους εχθρούς της, το δαίμονα, τον κόσμο, την αμαρτία, που ποτέ δεν είχαν είσοδο εκεί. Γι' αυτό λέγει ότι εκείνοι που ενεργούν μέσα της δε θ' αμαρτήσουν καθόλου, δηλαδή ότι εκείνοι που παραμένουν πνευματικά μέσα της δε θα κάμουν σημαντική αμαρτία. Τέταρτον, για να σχηματισθεί, αυτή η ψυχή, σε Χριστό και ο Ιησούς Χριστός να σχηματισθεί μέσα της. Γιατί, όπως λέγουν οι Πατέρες, ο κόλπος της είναι η αίθουσα των θεϊκών μυστηρίων, όπου ο Χριστός και όλοι οι εκλεκτοί έχουν σχηματισθεί¹³⁰.

---

130. Ψαλμ. 86, 5.

(Να κάνουμε όλες τις πράξεις μας
για τη Μαρία)

[265] 4ο) Τέλος, πρέπει να κάνουμε όλες τις πράξεις μας για τη Μαρία. Γιατί, εφ' όσον έχουμε ολοκληρωτικά παραδοθεί στην υπηρεσία της, είναι δίκαιο να κάνουμε τα πάντα γι' αυτήν σαν υπηρέτες, δούλοι και σκλάβοι. 'Οχι λαμβάνοντάς την σαν το έσχατο τέρμα των υπηρεσιών μας, που είναι ο Ιησούς Χριστός μόνος, αλλά για το εγγύς τέρμα μας και το μυστηριώδες μεταξύ μας και το έντιμο μέσον μας για να πάμε σ' εκείνον. 'Ετσι, ένας καλός υπηρέτης και δούλος δεν πρέπει να παραμένει άπρακτος, αλλά στηριζόμενος στην προστασία της, ν' αναλαμβάνει και να εκτελεί μεγάλα έργα γι' αυτή τη σεπτή Βασίλισσα. Πρέπει να υπερασπίζεται τα προνόμιά της όταν της τα αμφισβητούν. Πρέπει να υποστηρίζει τη φήμη της όταν την προσβάλλουν. Πρέπει να προσελκύει, όταν μπορεί, όλον τον κόσμο στην υπηρεσία της και σ' αυτή την αληθινή και στερεή ευλάβεια. Πρέπει να μιλάει και να φωνάζει ενάντια σ' εκείνους που καταχρώνται της ευλαβείας της για να προσβάλλουν τον Υιό της, και ταυτόχρονα να εγκαθιστά αυτή την αληθινή ευλάβεια. Δεν πρέπει

ν' απαιτεί από εκείνη, σαν ανταμοιβή για τις μικρές του υπηρεσίες, παρά την τιμή του ν' ανήκει σε μια τόσο αξιαγάπητη Κυρία, και την ευτυχία να είναι, μέσω αυτής, ενωμένος στον Ιησού, τον Υιό της, μ' έναν δεσμό ακατάλητο στο χρόνο και στην αιωνιότητα.

Δόξα στον Ιησού μέσα στη Μαρία
Δόξα στη Μαρία μέσα στον Ιησού
Δόξα στο Θεό μόνο!

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ

ΤΡΟΠΟΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Πριν από την Αγία Κοινωνία

[266] 1ο) Θα ταπεινωθείτε βαθιά μπροστά στο Θεό. 2ο) Θ' απαρνηθείτε το διεφθαρμένο εσωτερικό σας και τις διαθέσεις σας, όσο καλές κι αν σας τις παρουσιάζει η φιλαυτία σας. 3ο) Θα ανανεώσετε την αφιέρωσή σας λέγοντας: «Είμαι ολόκληρος δικός σου, αγαπημένη μου Κυρία, με όλα όσα έχω.» 4ο) Θα ικετεύσετε αυτή την καλή Μητέρα να σας δανείσει την καρδιά της, για να δεχθείτε εκεί τον Υιό της με τις ίδιες της τις διαθέσεις. Θα της περιγράψετε ότι είναι θέμα τιμής για τον Υιό της το να μην τεθεί μέσα σε μια τόσο μολυσμένη καρδιά σαν τη δική σας και τόσο άστατη, που δε θα παρέλειπε να του αφαιρέσει από αυτή την τιμή, ή να τον χάσει. Άλλα αν θέλει να έλθει εκείνη να κατοικήσει μέσα σας για να δεχθεί τον Υιό της, ασφαλώς το μπορεί

λόγω της εξουσίας που έχει στις καρδιές. Και ότι ο Υιός της θα είναι πολύ καλύτερα δεκτός εκ μέρους της χωρίς κηλίδες και χωρίς κίνδυνο να προσβληθεί ή να χαθεί¹. Θα της εμπιστευθείτε πως ό,τι δικό σας της δώσατε είναι ελάχιστο για να την τιμήσετε. Άλλα ότι με την Αγία Κοινωνία, θέλετε να της προσφέρετε το ίδιο δώρο που της έκαμε ο αιώνιος Πατέρας, και ότι θα τιμηθεί πολύ περισσότερο παρά αν της δίνατε όλα τα πλούτη του κόσμου. Και τέλος, ότι ο Ιησούς, που την αγαπά απόλυτα, επιθυμεί ακόμη να χαίρεται και να αναπαύεται μέσα της, παρά μέσα στη δική σας ψυχή, την πιο ακάθαρτη και πιο φτωχική κι από τη φάτνη, όπου ο Ιησούς δεν δυσκολεύθηκε να πάει γιατί ήταν εκεί εκείνη. Θα της ζητήσετε την καρδιά της μ' αυτά τα τρυφερά λόγια: «Είσαι για μένα το παν. Δώσε μου την καρδιά σου, ω Μαρία.»²

---

1. Ψαλμ. 45, 6.

2. Παρ. 23, 26.

Κατά την Αγία Κοινωνία

[267] 2ο) Ἐτοιμοι να λάβετε τον Ιησού Χριστό, μετά το «Πάτερ Ήμών», θα του πείτε τρεις φορές: «Κύριε, δεν είμαι ἀξιος» κ.λπ., σαν να λέγατε, πρώτη φορά, στον ουράνιο Πατέρα, ότι δεν είσαστε ἀξιοι, εξ αιτίας των κακών σκέψεών σας και των αχαριστιών σας απέναντι σ' ἐναν τόσο καλό Πατέρα, να λάβετε τον μονογενή Υιό του, αλλά ότι να η Μαρία, η δούλη του: «Ιδού η δούλη του Κυρίου»³, που σας εκπροσωπεί, και που σας κάνει να τολμάτε να έχετε μια εμπιστοσύνη κι ελπίδα μοναδική προς τη Μεγαλειότητά του⁴.

[268] Θα πείτε στον Υιό: «Κύριε, δεν είμαι ἀξιος» κ.λπ. και ότι δεν είσαστε ἀξιοι να τον λάβετε εξ αιτίας των ἀχρηστων και κακών λόγων σας και της απιστίας σας στην υπηρεσία του. Αλλά πώς τον παρακαλείτε εν τούτοις, να σας λυπηθεί γιατί θα τον εισαγάγετε μέσα στην κατοικία της ίδιας του της Μητέρας και της δικής σας, και πως δεν θα τον αφήσετε καθόλου να φύγει χωρίς να έλθει να κατοική-

---

3. Λουκ. 1,38.

4. Ψαλμ. 4,10.

σει στο σπίτι της (΄Ασμα 3,4). Θα τον παρακαλέσετε να σηκωθεί και να έλθει μέσα σ' αυτόν τον τόπο της ανάπαυσής του και μέσα στην κιβωτό του εξαγιάσματός του. Θα του πείτε ότι δεν εμπιστεύοσαστε καθόλους στις αξιομισθίες σας, στη δύναμή σας και στις προετοιμασίες σας, όπως ο Ησαύ, αλλά σ' εκείνες της αγαπητής σας Μητέρας, όπως ο μικρός Ιακώβ στις φροντίδες της Ρεβέκκας. Και ότι αν και είσαστε αμαρτωλοί και Ησαύ, τολμάτε να πλησιάσετε την αγιότητά του, στηριζόμενοι και στολισμένοι από τις αξιομισθίες και τις αρετές της αγίας του Μητέρας.

[269] Θα πείτε στο Πνεύμα το Άγιο: «Κύριε, δεν είμαι άξιος» κ.λπ., και ότι δεν είσαστε άξιοι να δεχθείτε το αριστούργημα της αγάπης του, εξ αιτίας της χλιαρότητας και της παρανομίας των πράξεών σας και της αντίστασής σας στις εμπνεύσεις του, αλλά και γιατί όλη η εμπιστοσύνη σας είναι η Μαρία, η πιστή Νύμφη του. Και να πείτε με τον Άγιο Βερνάρδο: «Είναι η μεγίστη ασφάλειά μου, είναι ο μοναδικός λόγος της ελπίδας μου.» Μπορείτε μάλιστα να το παρακαλέσετε ακόμη και να επέμβει μέσα στη Μαρία, στην αχώριστη Νύμφη του. Και ότι οι κόλποι της είναι

πιο αγνοί και η καρδιά της πιο φλογισμένη παρά ποτέ άλλοτε. Και τέλος, πως χωρίς την κάθιδό του μέσα στην ψυχή σας, ούτε ο Ιησούς ούτε η Μαρία θα σχηματισθούν καθόλου εκεί, ούτε θα κατοικήσουν αξιοπρεπώς.

Μετά την Αγία Κοινωνία

[270] Μετά την Αγία Κοινωνία, και αφού συγκεντρωθείτε εσωτερικά, και με κλειστά τα μάτια, θα εισαγάγετε τον Ιησού Χριστό μέσα στην καρδιά της Μαρίας. Θα τον δώσετε στη Μητέρα του, που θα τον δεχθεί με αγάπη, θα τον τοποθετήσει τιμητικά, θα τον λατρέψει βαθιά, θα τον αγαπήσει τέλεια, θα τον αγκαλιάσει σφιχτά και θα του αποδώσει, πνευματικά και αληθινά,⁵ πολλά σεβάσματα που μας είναι άγνωστα μέσα στα πυκνά μας σκοτάδια.

[271] Ἡ ακόμη, θα ταπεινωθείτε βαθιά μέσα στην καρδιά σας, μπροστά στην παρουσία του Ιησού, που θα κατοικεί μέσα στη Μαρία. Ἡ θα σταθείτε σαν ένας δούλος στην πόρτα του παλατιού του Βασιλιά, όπου συνομιλεί με

---

5. Ιωαν. 4,24.

τη Βασίλισσα. Και ενώ θα ομιλεί ο ένας στον άλλο, χωρίς να σας χρειάζονται, θα πάτε πνευματικά στον ουρανό, και διά μέσου ολόκληρης της γης, θα παρακαλέσετε τα πλάσματα να ευχαριστήσουν, να λατρέψουν και ν' αγαπήσουν τον Ιησού και τη Μαρία στη θέση σας: «΄Ελθετε να υψώσωμεν φωνάς αγαλλιάσεως προς τον Κύριον»⁶, «...΄Ελθετε και ας προσκυνήσωμεν» κ.λπ.

[272] Ή επίσης, σεις οι ίδιοι θα ζητήσετε στον Ιησού, ενωμένοι με τη Μαρία, τον ερχόμό της βασιλείας του στη γη μέσω της αγίας Μητέρας του. Ή τη θεϊκή σοφία, ή τη θεϊκή αγάπη, ή τη συγγνώμη των αμαρτιών σας, ή κάποια άλλη χάρη, αλλά πάντοτε διά της Μαρίας και μέσα στη Μαρία. Λέγοντας με θλίψη: «Κύριε, μην κυττάζεις τις αμαρτίες μου»⁷ αλλά τα μάτια σου να μην κυττάζουν μέσα μου πάρα τις αρετές και τις αξιομισθίες της Μαρίας»⁸. Και ενθυμούμενοι τις αμαρτίες σας, θα προσθέσετε. Εγώ είμαι ο μεγαλύτερος εχθρός που έχω φορτωθεί στη ράχη μου και που έκα-

---

6. Ψαλμ. 94, 1-6.

7. Ψαλμ. 16, 2.

8. Ματθ. 13, 28.

με όλες αυτές τις αμαρτίες⁹. Ἡ ακόμη: «Κύριε, ελευθέρωσέ με από τον ἀδικό και απατέωνα ἀνθρωπο που είμαι»¹⁰. Ιησού μου, πρέπει εσύ να αυξάνεις μέσα στην ψυχή μου και εγώ να μικραίνω. Μαρία, πρέπει εσύ να αυξάνεις μέσα μου, κι εγώ να είμαι ελαχιστότερος απ' ό,τι ήμουν ποτέ. Ω Ιησού και Μαρία, αυξηθείτε μέσα μου, και πολλαπλασιασθείτε μέσα στους ἄλλους¹¹.

[273] Υπάρχει απειρία ἄλλων σκέψεων που το Πνεύμα το Ἅγιο προσφέρει και που θα σας εμπνεύσει αν είσαστε εσωστρεφής, απονεκρωμένος και πιστός σ' αυτή τη μεγάλη και υπέροχη ευλάβεια που σας δίδαξα. Άλλα, θυμηθείτε ότι όσο περισσότερο αφήσετε τη Μαρία να ενεργεί μέσα στην κοινωνία σας, τόσο πιο πολύ θα δοξάζεται ο Ιησούς. Και θ' αφήσετε τόσο περισσότερο να ενεργεί η Μαρία για τον Ιησού, και τον Ιησού μέσα στη Μαρία, όσο πιο πολύ και πιο βαθιά ταπεινωθείτε και τους ακούσετε με γαλήνη και σιωπή. Χωρίς να λάβετε τον κόπο να δείτε, να απολαύσετε,

---

9. Ψαλμ. 42, 1.

10. Ιωαν. 3, 30.

11. Γεν. 1, 28.

ούτε να αισθανθείτε. Γιατί ο δίκαιος ζει παντού με την πίστη. Και ιδιαίτερα στην Αγία Κοινωνία, που είναι μια πράξη πίστης¹².

---

12. Εβρ. 10,38. Ρωμ. 1,17. Γαλ. 3,11.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	7
I. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΜΕ ΤΗΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑ- ΝΑΓΙΑ	9
A' Ανάγκη της ευλάβειας προς τη Μα- ρία	9
1. Ο Θεός θέλησε ν' αρχίσει και να τελειώσει τα πιο μεγάλα έργα του διά της Παναγίας	17
2. Η ευλάβεια προς την Παναγία εί- ναι αναγκαία	34
B' Αναγκαιότητα της ευλάβειας προς τη Μαρία, ιδιαίτερα στα τέλη των καιρών	44
1. Ο Θεός θέλει να αποκαλύψει και να φανερώσει τη Μαρία στους έ- σχατους καιρούς	45
2. Η ευλάβεια προς τη Μαρία ανα- γκαία, ιδιαίτερα στους έσχατους καιρούς	52

II. ΣΕ ΤΙ ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ Η ΕΥΛΑΒΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΑΡΙΑ	58
A' Βασικές αλήθειες της ευλάβειας προς την Παναγία	58
1. Ο Ιησούς Χριστός είναι το έ- σχατο τέλος όλων των ευλα- βειών μας	58
B' Γνωρίσματα της αληθινής ευλά- βειας προς την Παναγία	91
1. Ψευδοευλαβείς και ψευδοευ- λάβειες προς την Παναγία ..	92
2. Δείγματα της αληθινής ευλά- βειας προς την Παναγία	104
Γ' Κυριότερες εφαρμογές της ευλά- βειας προς την Παναγία	111
Δ' Η τέλεια εφαρμογή της ευλάβειας προς τη Μαρία	113
1. Η τέλεια αφιέρωση στον Ιησού Χριστό	115
2. Οι αιτίες που πρέπει να μας κά- νουν αυτή την ευλάβεια αξιο- σύστατη	127

3. Βιβλική απεικόνιση αυτής της τέλειας ευλάβειας: Ρεβέκκα και Ιακώβ	177
4. Τα θαυμαστά αποτελέσματα που αυτή η ευλάβεια παράγει μέσα σε μια ψυχή που της είναι πιστή	207
5. Ιδιαίτερες εφαρμογές αυτής της ευλάβειας	222
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ: Τρόπος άσκησης αυτής της ευλάβειας κατά την Αγία Κοινωνία	260